

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Мисл.
Българска

Данковъ Г.

БЪЛГАРСКИ
НАРОДНИ ПЪСНИ

ОТЪ

ЕЛЕНА В. ДНКОВА

Записалъ и издалъ:

Полковникъ Г. Днковъ.

ПЛОВДИВЪ.

Печатница „Трудъ“ на П. Бакошиевъ
1908.

PG
1014
B82
1908

A Hoover Collection Stanford Univ
Donné à la Bibliothèque Nationale
de Sofia
23 IV 1921.

БЪЛГАРСКИ

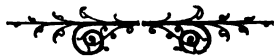
НАРОДНИ ПЪСНИ

ОТЪ

ЕЛЕНА В. ЯНКОВА

Записалъ и издалъ:

Полковникъ Г. Янковъ.

Пловдивъ,

Печатница „Трудъ“ на П. Веловѣждовъ

1908.

Елена Янкова

Родена прѣзъ 1825 год. въ гр. Ямболъ.

† Прѣзъ 1901 год. въ гр. Болградъ.

Фотографирана на 60 годишна възраст.

Елена Янкова

Родена прѣзь 1825 год. въ гр. Ямболъ.

† Прѣзь 1901 год. въ гр. Болградъ.

Фотографирана на 60 годишна възраст.

I. Происходъ на пѣснитѣ.

Настоящитѣ 333 пѣсни съмѣ слушалъ и записалъ отъ майка си, Елена Янкова, въ Киевѣ прѣзъ 1892—1893 година. Въ това врѣме, като български офицеринъ емигрантинъ, капитанъ отъ българската армия, бѣхъ прикомандиранъ на служба въмъ квартирующия въ гр. Киевѣ 130 пѣх. Херсонски на Негово Императорско Височество Великия князь Андрей Владимировичъ полкъ. За да дамъ възможность на майка си, набожна жена, да се помоли въ църквитѣ на свещения градъ Киевѣ, бѣхъ я поканилъ да дойде при мене за да живѣемъ врѣменно заедно. Тя дойде и прѣживѣхме съ нея близо до 2 години, въ течение на които и написахъ пѣснитѣ.

За да бѣде по-ясенъ произхода на пѣснитѣ намирамъ за нужно да дамъ нѣкои кратки бѣлѣжки за живота на майка си. Тя се именува Елена по баща Вѣлюва, а по мжжъ — Колевица Янкова. Родена е въ гр. Ямболъ около 1825 г., отъ родители българи. Когато настѣпило въ 1828 г.*) изселването на жителитѣ отъ Ямболско и Сливенско за въ Южна Росия (Бесерабиа), тогазъ и майка ми, 3 годишно дѣте е избѣгала заедно съ родителитѣ си въ Болградъ. Баща ѝ Вѣлю умрѣлъ въ 1832 година, а майка ѝ, баба ми Станка, се оженила за вторъ мжжъ — Милчо, сѣщо бѣженаринъ отъ Ямболско, с. Карапча, който се настанилъ въ българската колония Хасанъ-Батѣръ, наречена отпослѣ Карапча, като неселена съ бѣженари, Карапчени. Родителитѣ на майка ми сѣ били състоя-

*) Следъ похода на Дибичъ Забалкански.

II

телни люди. Първия Вълчо бил арабаджия (коларь), а втория Милчо — земледѣлецъ, но и двамата не са изпращали дѣцата си на училище, поради което майка ми е останала безграмотна. Едва на стари години се научи да си записва името. Като станала 20 годишна Елена Вълча се оженва за Колю Янковъ пакъ бѣженаринъ родомъ отъ Ямболъ, живущъ въ Болградъ въ Ямболската махала. Съ него про-живѣла майка ми около 15 години, а послѣ остава вдовица и живѣ при сестра ми Кина въ Болградъ до самата си смѣртъ, която послѣдва въ януари, 1901 г.

Естествено е, че повечето пѣсни майка ми е запомнила на крехката си възраст още отъ момиче въ с. Карапча, (Бессарабия) гдѣто е вземала участие въ всѣкакви мѣстни игри, на сватби, на седѣнки, на жетва и др. Пакъ тамъ е научила тя и по-старитѣ пѣсни отъ майка си, баба ми Станка, която е била прочута пѣснопойка по сватби, веселби и други събрания. Все отъ баба Станка майка ми е запомнила много пѣсни съ думи и цѣли изречения на турски езикъ, както и двѣтѣ цѣли турско-български пѣсни (№ 59 и 60). Съ оженването си пѣвачката заживѣва въ Болградъ и тамъ слуша и запомнюва останалата частъ отъ пѣснитѣ си.

Освѣнъ тѣзи 333 пѣсни, които съставляватъ 8200 стиха, записалъ съмъ отъ сестра си Кина до 70 други народни пѣсни. Вѣрвамъ, тя да знае до половината отъ майчинитѣ ни 333 пѣсни, защото обича да пѣе и има силна паметъ. Чрѣзъ сестра ми, а също съ помощта на уйчо ми Колю Милчевъ, сега 80 г. старецъ, природенъ братъ на майка ми, който е расълъ и пѣлъ съ нея, при майка си, баба Станка, и който до сега продължава съ своя сладъкъ и силенъ гласъ да пѣе на роднини и приятели, — може да стане въ случай на нужда жива провѣрка на всичкитѣ изложени тукъ пѣсни.

II. Правописъ на пѣснитѣ.

При записване пѣснитѣ азъ съмъ се ползувалъ съ приетия български правописъ. Фонетическитѣ особености на думитѣ не ги писахъ въ всѣка една пѣсенъ, а ги събрахъ въ нѣколко общи правила, долу изложени, които да изобразятъ на кратко звучната разлика между пѣненето и писаното.

По този начинъ, вѣрвамъ, ще бждатъ задоволени както филолози, които искатъ да иматъ точно прѣдадени звукове на народния говоръ, тъй и всичкитѣ останали читатели, които обичатъ да иматъ пѣсни за леко четене.

Общитѣ правила на звучнитѣ особености, които се опитахъ да извлека, сж слѣдующитѣ:

1). Всѣки високъ слогъ на думата въ пѣсенъта е отбѣлѣзанъ съ знака на ударението, напр. перѠ.

2). Гласнитѣ букви а, о, е, написани безъ ударение се пѣятъ и изговарятъ като съотвѣтствующитѣ имъ ж, у, и, напр. *мáма*, *к.ж'щa*, *зелéно* се чуватъ *мáм.ж*, *к.ж'щ.ж*, *зилéну*. Отъ това общо правило отстапватъ буквитѣ о и е въ звателния падежъ, на края на сжществителнитѣ имена, гдѣто се чуватъ и безъ ударение съ сжщитѣ си звукове; напр. *Ивáне*, *ДѠнке*, *либе*, *Стáно*, *мáмо*, се чуватъ пакъ така както сж писани. Ако има обаче кѣмъ подобна звателна дума прибавка на друга частица като — бре, ле, мо и др. то ясното произнасяне на крайнитѣ о, е се прѣмѣства върху тѣзи частици. Така; *Ивáнеле*, *либеле*, *Стáномо* се чуватъ *Иваниле*, *либиле*, *Станумо*.

3). Буква я' написана съ ударение се произнася съ чистия си гласъ я—йá, а безъ ударение

IV

тя се приравнява на **Ѣ**. Това правило се съгласува съ първото, защото **Я** не е друго нищо освѣнъ йотировано **а** и йотацията не прѣчи на **а** да се чува **а** и **ж** както е изложено въ първия пунктъ.

4). **ѣ** се чува и като **я** и като **е**. Първия гласъ е отбѣлѣзанъ въ пѣснитѣ съ курсивна буква **ѣ**, а втория съ обикновено **ѣ**; и въ двата случая прѣтърпѣва всичкитѣ измѣнения на звуковетѣ **я** и **е** зависящи отъ ударението; т. е. **ѣ** курсивно и съ ударение означава гласъ **ѣ**—иѣ, а **ѣ** курсивно и безъ ударение—**я** сѣщо безъ ударение—**ѣ**. **ѣ** съ ударение не курсивно означава **е** съ ударение, а **ѣ** безъ ударение не курсивно е равно на **е** безъ ударение и се произнася като **и**; напр. нѣма, нѣидѣ пѣсень, пѣтелъ се чуватъ **нѣмѣ нѣидѣ пѣсень нѣтелъ**.

5) **е**, **и**—**ѣ**. Има много думи, въ които **е** и **и** безъ ударение прѣдставляватъ звука **ѣ** напр. бѣлгаринъ, празенъ пѣсень. Въ такива случаи пакъ сѣмъ прибѣгвалъ къмъ курсива **е** и **и**, както е направено и съ буквата **ѣ**. Къмъ послѣдното курсивно **ѣ** безъ ударение напълно се приравняватъ по звука си курсивнитѣ **е** и **и**—**ѣ** безъ ударение.

6). За йотироване на **а**, **о**, **у** сѣмъ взелъ буквата **ѣ**.

7). На края на думитѣ буквата **ѣ** сѣмъ изоставилъ. Заглавията на пѣснитѣ и обясненията къмъ тѣхъ сѣмъ писалъ по общия правописъ.

8). Въ скобки сѣмъ заграждалъ букви и слокове, които не се чуватъ въ дѣйствителностъ, а безъ тѣхъ трудно би било да се разбере думата. Напр. (х)лѣбъ, д(в)оръ, плет(т), болес(тъ) и пр.

9). Едносложнитѣ мѣстоимения *той*, *тя*, *то*, *кой* не сѣмъ обозначени съ ударения, но винаги се чуватъ съ яския си гласъ **о** и **я**.

9). Мѣстоименіята *ме, те, се*, оставихъ въ текста както се чуватъ — *ма, та, са*. За звука на тѣзи частици има да добавя, че винаги се чува на *ж* ако и да има издигания на гласа въ тѣхъ при пѣненето:

така	чува се
Давали <i>та</i> <i>ма</i> ма?	Давъ ли <i>тж</i> <i>ма</i> мж?
Не <i>ма</i> дава <i>ма</i> ма.	Ни <i>мж'</i> давъ <i>ма</i> мж.

При това не само *ма, та, са* се чуватъ на *ж*. Има още частици и думи отъ неизмѣняемата часть на рѣчьта, които се чуватъ съ измѣненъ гласъ като безъ ударение, ако и да има надъ тѣхъ издигания на гласа. Така — „като, околъ, зарадъ, ако, го, ша, отъ — като че прѣхвърлятъ ударенията върху думата при която седатъ: напр. като тебе, околъ кръста се чуватъ — *кжту тебжж*, укулъ крѣстж и пр.

10). Всичко друго, което не влиза въ тѣзи правила и прѣдставлява нѣкоя особеностъ, старатъ съмъ се да го отбѣлѣжа въ самия текстъ на пѣснитѣ.

За прѣвода на турски думи съмъ се ползувалъ отъ услугитѣ на лица, вѣщи по турски езикъ. Ползувалъ съмъ се и отъ рѣчника на Н. Геровъ.

Указване на грѣшкитѣ ми приемамъ съ благодарность.

III. Класификация на пѣснитѣ.

Като се ръководихъ отъ личния съвѣтъ на извѣстния Киевски професоръ — славистъ Флорински, раздѣлихъ пѣснитѣ на три части, именно: Исторически, Лирически и Обрядни пѣсни.

I. Въ историческата частъ отнесохъ пѣснитѣ, които съставляватъ прѣдметъ на историята въ тѣсенъ смисълъ на думата. Тукъ сж помѣстени пѣсни отъ давни врѣмела, най-много отъ епохата на турското владичество надъ българитѣ. Отношенията на турскитѣ власти къмъ българитѣ и всѣка срѣща на турчинъ и българинъ, която засѣга вѣрата и народността, съмъ отредилъ въ тази частъ. Все въ първата частъ съмъ помѣстилъ и суевѣрнитѣ пѣсни, като самодивски, змѣйски и пр.

II. Лирическата частъ съдържа пѣсни отъ лирически характеръ. Тѣхъ съмъ раздѣлилъ на двѣ глави. 1). Тѣжни (жални) пѣсни и 2). Весели и сатирически пѣсни.

III. Обрядни или периодически пѣсни съставляватъ третата частъ. Тѣзи пѣсни се пѣятъ въ извѣстни периоди на годината или при извѣстни случаи отъ нашия животъ. Такива сж коледни пѣсни, на жетва и пр. Тука съмъ събралъ и помѣстилъ въ отдѣлна глава пѣсни за прѣпѣване на мома и ергентъ.

Тази послѣдна частъ съмъ раздѣлилъ на 7 глави: 1) Коледни пѣсни, 2) Жетварски, 3) На седѣнка и меджия, 4) На Лазаръ, 5) На пеперуда, 6) На сватба и 7) Прѣпѣвки.

Пловдивъ 1 Януари 1908 г.

Полковникъ: Г. Янковъ.

Съдържание.

- I Произходъ на пѣснитѣ.
- II Правописъ на пѣснитѣ.
- III Класификация на пѣснитѣ.

Часть I. Исторически пѣсни.

	Стр.
1. Краль Петъръ и Груилчо.	3
2. Бендерското кале.	6
3. Тодорка на царска служба.	7
4. Дойчинъ войвода.	9
5. Трифонъ войвода.	12
6. Български войници.	14
7. Кърджалиитѣ въ Ямболъ	15
8. Младъ Стоянъ съ триста юнака	16
9. Хайдутъ Стоянъ и Кърджалиитѣ	18
10. Стоянъ и зловѣщия му сънь.	"
11. Стоянъ и Сеймени	19
12. Стоянъ ни Карнобашкия пжтъ	20
13. Бѣла Рада	22
14. Момче Чирпанче	23
15. Младенъ войвода и Младенчо	24
16. Кара Богданъ	25
17. Турци и заключена Рада	26
18. Рада прѣдъ бѣсилката	"
19. Варна	27
20. Къръмски калпаци	29
21. Кумъ Богданъ и хайдутѣ	"
22. Хайдутѣ и Тодорка.	31
23. Робиня вдовица	32
24. Стоянъ и гората	34
25. Станка робинка	35
26. Турци и Драгана робинка.	36
27. Стоянъ продава Керанка	"
28. Господъ и архангелъ Михаилъ	38
29. Българитѣ беззаконнитѣ	"
30. Владика се потурчва	39

II

	Стр.
31. Калудка и три орисници	39
32. Стоянъ и три самодиви	41
33. Стоянъ и чумата	42
34. Змѣйко и Рада	43
35. Змѣй либи Иринка	"
36. Стоянъ и Змѣица	44
37. Стоянова булка змѣйчова	46
38. Калина Малина	47
39. Татари Маджари	"
40. Стоянъ и цигани	48
41. Пашата — Милицинъ баша	50
42. Стоянъ и учения ми югичъ	51
43. Славейче и черни татари	52
44. Турци на конакъ у Недии	53
45. На сватба на Северинка	"
46. Будинъ Яна въ Будинъ града	54
47. Мечка стрѣвница и Добри	56
48. Петъръ съ сребърна кола	57
49. Уста Гани и султана	58
50. Пакостливъ Стоянъ и пашата	59
51. Кадията и бѣла Рада	60
52. Момци на седѣнка и Султана	61
53. Радулъ	62
54. Турчинъ и бѣла Рада	"
55. Индже войвода и хубава Нана	63
56. Потурчване на Марийка	64
57. Турчинъ краде бѣла Рада	65
58. Вела и турчинъ	66
59. Алъ бени, како Станке!	"
60. Въ нашата бахча	67

Часть II. Лирически пѣсни.

Глава I. Тѣжни (жални) пѣсни.

61. Единъ синъ на майка	71
62. Грозданка	"
63. Младъ Стоянъ исказва грѣховетъ си	73
64. Пенчо и робинка	74
65. Сандулъ и Сандуличка	76
66. Дамянъ и Дамянка	77
67. Никола кара баща си на сждъ	78
68. Росенския камененъ мостъ	79

III

	Стр.
69. Недю въ чумово врѣме	80
70. Гърдюва майка и зловѣщъ сънь	81
71. Младъ Стоянъ и грозната му булка	"
72. Руско чорбаджи и хубава Калинка	82
73. Руска и войникъ	83
74. Не се опивайте!	84
75. Стоянъ и ревнивия му уйчо	85
76. Назлж Яндиза	86
77. Мома Дафинка	87
78. Иринка въ чумово врѣме	88
79. Иванъ циганина и бѣла Рада	89
80. Дѣто го либя — нѣма го	90
81. Стояновата сърдечна тѣга	91
82. Иринка и Драгне хайдутинъ	92
83. Мита и Андрея върелъ хайдутинъ	"
84. Очи, черни очи!	93
85. Любовь и законъ	"
86. Стоянъ, Янка и зловѣщица	95
87. Сватбари и зловѣщо птиче	"
88. Клетото булче белбеденчето	96
89. Никола и Тодорка — сгодени	97
90. Либе комшийче	98
91. Двѣ етърви, двѣ невѣсти	"
92. Слънцето и мѣсеца	99
93. Назлжмъ Жечка годеничка	00
94. Тодоръ и Тодорка	101
95. Мита годеница и буля ѝ	103
96. Рада отмъщава на мъжа си	"
97. Гледай ме, Радо!	104
98. Черню шилетарина и Бѣлю	105
99. Ганка лехуса	107
100. Дамянъ майка си не слуша	108
101. Иванчо сираче и бѣла Тодорка	"
102. Деветъ сина	110
103. Петровица кръвницата	112
104. Ламбо и Татарчето	114
105. Нандю и майка му	115
106. На Станка хаберь довтаса	116
107. Янко и Филипъ болеринъ	117
108. Трифонъ и Иова	118
109. Наню чорбаджи и циганче	119
110. Вела и Кушъ-бунаръ	120

IV

	Стр.
111. Стоенчо увлича Иринка	120
112. Янка да е, друга да не е!	121
113. Стоянъ, Злата и Вѣла	122
114. Велга	123
115. Парясване на Димитъръ и Елка	124
116. Арбанашкитѣ гробища	"
117. Назлжмѣ Мара мизимката	125
118. На Видинъ лѣмъ се копае	126
119. Китка магйосана	127
120. Севданолю, либеле	"
121. Ганчицеле, Гано, пиле рано!	128
122. Безгриженъ Миланъ и Руска	129
123. Малка мома и росенъ	"
124. Мъничка Станка тѣнинка	130
125. Иванъ извардва Рада	131
126. Руска механджийка	132
127. Янка и Мехмедъ	133
128. Тодоръ прѣдатель	134
129. Годеница Велика и драгинко ѿ	"
130. Двѣ моми Загорки	135
131. Стоянъ и хубава Рада	"
132. Мънинка Маринка	136
133. Кога ме видишъ лудъ, пиянъ	137

Глава II. Весели и сатирически пѣсни.

134. Педа челѣкъ — лакѣтъ брада	138
135. Кждѣ да дѣнемъ туй харо?	"
136. Мари сватѣо, мокрополо!	139
137. Олеле, мамо!	"
138. Булка Елка	140
139. Пунда кокошарката	"
140. Леко грѣчето	141
141. Иовкинитѣ засъвки	"
142. Поповото магаренце	"
143. Жена магарушка	142
144. На попа паткитѣ	"
145. Жаба се кани на хоро	143
146. Рачо-осмокрачо	"
147. Щерю хаирджия	144
148. Като ме срѣщнешъ	"
149. Станке, Стамболъ гюлю	145
150. Зажени се тѣнка Яна	"

	Стр.
151. Богатъ Янко и млада Янка	146
152. Чудно село въ Влашко	"
153. Лисица съ лисичета	"
154. Се зарадъ тебе, Доне!	147
155. Цанка платно тъче	"
156. Мома сънлива, дремлива	"
157. Донкино перо въ Султанска одая	148
158. Мома Енгелина и гемиджийче	"
159. Залюлѣла се е Калинка	149
160. Коприва намѣсто босилекъ	150
161. Иванъ подъ пилия	"
162. Кина мамино мизимче	"
163. Донкиното либе Лалето	151
164. Стоянъ и Рада	152
165. Янка до Николова мѣнастирь	"
166. раганка и Илия гидия	153
167. Дудумъ Златка	"
168. Тодорка Кара-кавгалия	154
169. Каля и вдовишко копице	"
170. Баримъ булка скопосна	155
171. Ергенъ и вдовецъ	"
172. Лелйохъ, Цоне	156
173. Стойчо и хубава Стойка	"
174. Болна Вида	157
175. Руска и Русанъ	158
176. Непробудна мома	159
177. Бѣла Станка въ градинчица	160
178. Вълко и годеницата му Ганка	"
179. Царювото язаджийче	161
180. Дѣдовитъ дѣчица	"
181. Бѣла Неда и китката	162
182. Босилекъ и здравецъ	163
183. На гости у босилека	"
184. Момиченце мѣнинко, кахърно!	164
185. Ела Йорге, ела!	165
186. Хей, джанамъ, лѣлю Яно!	"
187. Два царя на една земя	166
188. Рада и буля ѝ	"
189. Отъ алтънъ дѣте, отъ сребро люлка	167
190. Момиченце русокосо, байново!	168
191. Донка кумичка на Твърдичка	169
192. Божилъ съ двѣ любовници	"

VI

	Стр.
193. Чичовото момиче	170
194. Търговче и кръчмарка	171
195. Донка и овчарь	172
196. Овчарь и чевчиенъ	173
197. Рада Димирюва	"
198. Два пждаря — царь и царица	174
199. Три треперушки	175
200. Андончо у Керини подъ плета	"
201. Кърши, Тодоро, лилека!	176
202. Иринке, кротко тропай!	"
203. Кълни, майчолйо!	177
204. Търговче и мѣнинка Добра	"
205. Милана и Давидъ овчарчето	178
206. Димо делия и три моми	179
207. Шигърче и Броянка	180
208. Нединитъ деветъ братя и войводата	181
209. Калафиро, фидано!	"
210. Вѣнчава либето си	192
211. Тодора и овчарь Никола	"
212. Стою и хубава Стояна	183
213. Иванъ и Дойна	184
214. Сама е Рада подъ пелиня	185
215. Край Варуша	"
216. Кждѣ грѣхове да дѣнемъ?	186
217. Баба гърбава, бръчкава	187
218. Три моми и баба гърбата	"
219. Дудучъ Донка	188
220. Иорги калугеринъ и Рада	189
221. Тѣнка Найда и харамия	190
222. Еничеринъ и бѣлгарка	191
223. Запилъ ми се Енчо	"
224. Малка мома и чуздъ чуздиникъ	"
225. Иванъ и Ганка	192
226. Хаджи Баю	193
227. Пирпиръ Пенка	194
228. Мома и записанъ овча	"
229. Ивановитъ изгубени али	195
230. Парясване и клетва	"
231. Момински гнѣвъ парясване	196
232. Лудъ и Каля	"
233. Дандалецъ	197
234. Ерменлия-гидия	198

	Стр.
235. Ханченки и ергени Топракъ-махлени	199
236. Иринка и Стойчо вдовеца	"
237. Добри и Бойка въ Жеравна	200
238. Камиларско село	"
239. Дели Донка	201
240. Димова майка	"

Часть III. Обрядни или периодически пѣсни.

Глава I. Коладни пѣсни.

241. Коладници идатъ	205
242. Св. Георги, Св. Димитъръ и Божѣ майка	"
243. Божѣ майка проклева кукувичката	207
244. Юнакъ Марко	208
245. Нанко чобанъ и старата Юда	209
246. Маринка и славеи	210
247. Малка Бѣла	211
248. Коладници-сватовници	212
249. Двѣ моми братовчедки	"
250. Виша Гръкния	214
251. Малко момче и кръчмарица	"
252. Добъръ юнакъ и три дѣвойки	215
253. Енकिनата китчица	216
254. Добъръ юнакъ и малка мома	217
255. Хубава Милка и момче Латинче	218

Глава II. Жетварски пѣсни.

256. Слънцето и майка му	220
257. Загоря и Румания	221
258. Потурчена Рада	"
259. Златни ябълки и черни татари	222
260. Стоянъ лови орлета	"
261. Иринкинъ зловѣщъ сънь	"
262. Драгана царюва робинка	223
263. Нека, хакъ да му е!	224
264. Иванъ мѣничко телчерче	"
265. Жетва се зажени	"
266. Буля, зѣлва и хайдуги	225
267. Янка испраща либето си	226
268. Дюлберъ Яна	"
269. Шарлийски момци и моми	227
270. Добра на меджия у Петрови	228

VIII

	Стр.
271. Камберо, бѣла каджно!	229
272. Агата отъ жетва	"
273. Иови седи на столнина	230
274. Хубава Маргида	"

Глава III. Пѣсни на седѣнка и меджия.

275. Рада и майка ѝ обайница	232
276. Седѣнка се кладе	"
277. Иванъ залибва кръстница си	233
278. Два гълѣба	"
279. Глупавъ ергенъ и малка мома	234
280. Момински страхъ	235
281. Момче търговче и тънинка Янка	"
282. Ганка и Вълко Дервенченина	236
283. Зеленъ вънецъ—цѣрь	237
284. Рада, Иванъ и Иванчо казарчо	"
285. Кадията на седѣнка	238
286. Али Мустафа и тънинка Янка	239
287. Лъжовна клетва	240
288. Иди си, иди юначе!	241
289. Вълко и Ганка	"
290. Донка прави магия	242

Глава IV. Лазарски пѣсни.

291. Хубава мома и Лазаръ	243
292. Малко дѣте и Лазаръ	"
293. Иванова ловица	244
294. Сиви, бѣли гълѣби	"
295. Елена бѣла еничерка	245
296. Георги и кадията	246
297. Еленъ съ малко еленче	247
298. Черкови	248
299. Гана млада булка	"
300. Рада и жерави	249
301. Дяка болярка и Рада сиромашка	"
302. Ожени ме, мамо!	250
303. Мома и божуръ цвѣте	"
304. Енгелина и кошнитаринъ	251
305. Драгана Димова	"
306. Седемдесетъ момка	252
307. Димовата годеница	"
308. Вакла руда и овчаръ	253

	Стр.
309. Драганъ — копиле убили	253
310. Чивчий и бакалинъ	254
311. Кума, кумичке!	„

Глава V. Пѣсни на пеперуда.

312. Пеперуда ходи	255
313. Пеперуда лѣтала	„

Глава VI. Пѣсни на сватба.

314. На обличане булката	256
315. Прощаване	257
316. Отваждане въ черкова	„
317. На връщане отъ черкова	258
318. Прѣдъ кума	„

Глава VII. Прѣпѣвки.

319. Гледания на Енйови-день	259
320. Пѣтелъ пѣе	260
321. Червени, ковани ботушки	„
322. Дѣ има бѣли комини	261
323. Малки прѣпѣвки	„
324. Та кой хлопа?	„
325. Цѣвнало е бѣло кокиче	262
326. Хромелъ гърми	„
327. Мамо, мила мамо!	„
328. Вода тече	263
329. Редъ седатъ	„
330. Я вѣй ми, вѣтре!	„
331. Тихънъ вѣтрецъ	264
332. Комуто се дрѣмка дрѣме	„
333. Хайдете да си отидемъ!	265

Часть I.

Исторически пѣсни.

Исторически пѣсни.

1. Кралъ Петъръ и Груилчо.

Посгодил ми са Крал Петър
За Пирин-Попска дъщеря,
За Крал Бейковата унука.
Крал Петър дума майка си:
„Мор, мамо, мор, мила мамо,
Я налѣй жёлти бѣклици,
Калѣсай когѣ калѣсаш
Яла да не си калѣсваш
Мойтѣ сестрини синове.
Че тий сѣ грозни, омразни,
Да ми сватбата не грозѣт“.
Тѣжка сѣ сватба дѣгнаха.
Груил ми грозен омразен
Той на майка си думаше:
„Мор, мамо, мор, мила мамо,
Уйчо сичкитѣ калѣса,
Я мене не ма сайдиса.
Не ма на сватба калѣса;
Аз дор не йда, мамо мо,
Уйчо булката не мой (в)зѣ,
Пирин-Попската дъщеря,
Крал-Бейковата унука“.
Груиловата майчица,
Тя на Груила думаше:
„Бре седи, синко, не ходи“.
Груил майка си не слѣша,
Той на майка си думаше:
„Я дай ми, мамо, я дай ми,
Моята герджик прѣмѣна,
Герджик прѣмѣна юнашка.“

Мойото кѣбе малкото,
Дѣто е отъ дѣвет кожи,
Отъ дѣвет кожи мечошкѣ;
И ми даѣ, мамо, калпѣка,
Калпѣка най мѣцѣнна,
Калпѣка моя бошнашки,
Дѣто е отъ е(д)на кожа,
Отъ е(д)на кожа вѣличина;
Че да са, мамо, облѣна;
Азъ ща на свѣтба да ѣда,
Отъ далѣк, мамо, ша върви.
Отъ близо, мамо, ша глѣда.“
Кога за бѣлка отишлѣ,
Пирин-Доп на вѣн излѣзе
И си портитѣ заключи:

Кѣмове, вие свѣтове,
Кѣйто прѣскѣчи портитѣ. . . .

—Тѣй ша зѣмете бѣлката„.

Нѣкой са, хѣлан, не наѣ,
Да си портитѣ прѣскѣчи;
Груил ми грѣзен, омразен,
Издигна очи до небѣ,
Избѣрна джѣни до земѣ.
Тропнич портитѣ прѣскѣчи,
И си портитѣ от(в)ѣри,
И си свѣтбата увѣде.

Пирин-Доп срѣщом излѣзе
Изнѣсе малка долиѣ,
Долиѣта му берѣше,

Пѣт мѣри и половина,
И на свѣтбари дѣмаше:
„Свѣтбари, вие кѣмове,
Кѣйто испѣе тѣс чѣша,
Тѣс чѣша и тѣс долиѣ . . .
—Тѣй ша зѣмете бѣлката“.

Никой са, жонки, не чае.
Груил ми грозен, омразен
Издигна очи до небъ,
Избърна джѹни до земъ;
Че поѡ Груил чешата.
Тъс чѡша и тѡс долия,
На единъ я солѹк прѣсуши
И ѡще лю'то кълнѡше:
«Бог да убѡе тос чели'к,
Дѣто направи тѡс чѡша,
Тъс чѡша и тѡс долия —
Не можах да се напѡя,
Сад си тѣрлото навѡасихъ».
Пирѡн-Поп въ кѡщи отиде
Дор три дѣвѡйки извѡде,
И тритѣ сѡ е(д)нѡ-бѡйки,
И тритѣ сѡ е(д)нѡ-и'йки,
И тритѣ с е(д)нѡ прѣмѡна;
Пирѡн-Поп дѹма сватбари:
„Сватбѡри, вие кѹмове,
Кѡйто бѹлката познае, . .
—Тѡй ша зѡмете бѹлката»
Никой бѹлката не позна.
Груил ми грозен омразен
Посѡпа сѡтен мѡргарит
По сѡтен дрѡбен калдѡрѹм
И на дѣвѡйки дѹмаше:
„Кѡйто ѡ тѹка бѹлката,
Да дѡде да си оберѡ
Тѡзи ми сѡтен мѡргарит“
И бѹлката са навѡла
Сѡтен мѡргарит да берѡ.

2. Бендерското кале.

От царя ферман дофтаса
От царя и от везира
На Бендер калѐ да правят.
Писали когò писали,

Митката напръд писали,
Митката младо дьолгѐрче.
Митката дума лѣля си:

„Лѣлюлю, мила лѣлюлю,
От царя ферман дофтаса,
От царя и от везира
На Бендер калѐ да правим
Как(в)ò да правя да сторя,
Като ми й мило бълчето,
Че как ще да го оставя?„

— „Митколю, миличек лѣлин,
И туй ли да та науча?
Попитай, Митко, дьолгѐри,
Дьолгѐри, стари мастори,
Тий (а)ко си водят бълкитѣ
И ти си бълчето заведи,
Бълчето с мъжката рожба“.

Попитал Митко дьолгѐри,
Дьолгѐри, стари мастори:
Тий си водили бълкитѣ,
И той си бълката заведе.

Денѝ са калѐ правило,
Нощѝ са калѐ разваля;
Тие са чулят и мѣят
Как(в)ò да правят и сторят
Когò в темеля да турят
Данò са темел задържѝ.
Клѣтва сж вѣра сторили
На нѣкой да не обиждат:
„Който доде сѹтрина

Най-рано (х)люб да донесе,
Нея в тежеля ша турят“
Дюлгери, стари мастори
На булките си казали;
Митката младо дюлгерче
На будката си не казва,
И тя е рано ранила,
Рано обидна наготви,
Мъжка си рожба окъпа
И го въ люлчица турила,
Че при Митката отиде.
Като я видѣ Митката,
Митката дума дюлгери:
„Дюлгери, стари мастори,
Хай да развалим клетвата:
Намѣсто един да турим,
Хай да туриме и двѣма —
Турете мене и нея:
Мъжка ми рожба земете,
Земете и отгледайте“.
Че ги двѣмата турили,
Тогас са калѣ задържа¹⁾.

3. Тодорка на царска служба.

От царя хабѣр дофтаса:
Кой има синка да прати,
На царя служба да служи
Кой нѣма-самси да иде.
Нѣно ми Нѣно чорбаджи,
Той нѣма синка да прати,
Той има дѣвет дѣщерѣ.

¹⁾ Помнятъ, че калето (еркезъ) го правили мъже и жени;
въ къщи оставали само баби и дѣца. Една баба гледала до де-
вотъ дѣца.

Нано шо д(в)ѡра хѡдеше,
По д(в)ѡра по калдарѣма
И дремно*) сълзѣи рѡнаше
Бѣли си рѣцѣ кѣршеше,
Самси си себѣ дѹмаше.
„Бѡженеле, нѣни Гѡсноде,
Как(в)ѡ да нрѣви да стѡра,
Кѣк ще на слѹжба да ѣде,
Като са ѣ врѣше нѣнало?“
Дѣ го видѣла Тодѡрка,
Тодѡрка хѣтра, разѹмна,
Тя на тѣино си дѹмаше:
„Тѣйнеле, стѣри тѣйнеле,
Що хѡдиш, тѣине, по д(в)ѡра,
По д(в)ѡра по калдарѣма?
Та що си грѣжен, какѣрен
И дремно сълзѣи порѡнваш?
Парѣ ли нѣмаш да хѣрчиш?
Кѣщѣ ли нѣмаш да сеѡдиш?“
Тодѡркин тѣино дѹмаше:
„Тодѡрке, щѣрке нѣй-нѣлка,
Тодѡрке, хѣтра, разѹмна,
Олкум ма нѣташ, да кажа,
Правичко да ти обаѡа:
От цѣря хабѣр дофтѣса:
Кѡй има сѣнка да прѣти
На цѣря слѹжба да слѹжи,
Кѡй нѣма—самси да ѣде“.
Тодѡрка хѣтра разѹмна
Тя на тѣино си дѹмаше:
„Тѣйнеле, стѣри тѣйнеле,
Я хѣйде, тѣине, да ѣдем
На пазѣр на узунѡѡвския,
На узунѡѡвския паниѣр,

*) Намѣсто „дребно“.

Нова обружа да купиш,
Нова обружа юнашка,
Да са, тейнеле, обружа,
Яз ще с юнаци да ида.¹⁾
Че сж на пазар отиш,²⁾
Нова обружа купиш,
Нова обружа юнашка,
Че са Тодорка облѣче,
Облѣче още обружй,
Че си с юнаци отиде.
Малко сж много ходили,
Никой я, холан, не позна,
Се са юнаци чудили:
Каква е тѣзи работа,
Женска лика мѣжки нѣглед?
Един си други дѣнаха:
„Хайдете да я заведем,
Прѣз пазар да я прѣведем,
Ако е, холан, дѣвоица,
Тя ще хуркитѣ да глѣда,
Ако е, холан, юначе,
То ще кавали да глѣда“.
Тодорка хитра, разумна,
Тя си хуркитѣ не глѣда,
Тя при кавали отиде,
Поела кавал засвѣри.
Ходили и са върнали,
Никой Тодорка не позна.

4. Дойчинъ войвода.

Хеёй¹⁾, разболѣл ми са й млад Дочин,
Млад Дочин, млада вайвода,
Та й болѣл Дочин, та й лежѣл —
Тѣкмѣнко дѣвет години.

¹⁾ Хе-е е й протегнато се пѣе прѣдъ нѣколко стиха и слѣдъ почивката. —

Дочин Дочинице думаше:

„Дочиницелe невѣсто,
Я ми кончето изведи
От мойтъ темни ахъри,
Кончето храничето;
Девет е годин станало
Не ми е конче ковано,
Че го заведи, заведи,
На побратима ламбантин¹⁾)

Да ми кончето подковѣ
Със девет ъки подкови
И с девет ъки гоздове.
На юнашка вересия“.
И Дочиница ѝ станала
Да му кончето заведе
На побратима ламбантин.

Дочиница му думаше:
„Побратимеле, ламбантин,
Много ти здраве от Дочин,
Да му кончето подковѣш,
Със девет ъки подкови,
Със девет ъки гоздове,
На юнашка вересия;
Девет е годин станало
Кѣк не му ѝ конче ковано“.
Ламбантин дума Дочиница:

„Дочиницелe невѣсто,
Не му кончето ковавам
На юнашка вересия,
На ѝ му кончето ковавам
За т(в)ойто бѣлото лице“.
И Дочиница са ѝ върнала,
Назад му ѝ коня заведе,
Йоще на Дочин думаше:

¹⁾ Намѣсто ламбантинъ, ковачъ.

„Дочине, млади вайвѣдо,
Яз ти кѣнчето заведах
На побратима ламбантин,
Той ти кѣнчето не жовѣ.
На юнашка вересия,
Най иска да го подковѣ
За мойто бѣлото лице.“
Дочин Дочиница думаше:
„Дочинице, невѣсто,
Я ми кѣнчето изведи,
Изведи и го осѣдлай,
Девет е годин станало
Кѣк не е кѣнче ездено,
И ми дай чифти пищѣфи,
Да си пищѣфи истрия,
И ми дай сабя френгия,
Френгия сабя рѣждива,
От девет годин нетѣчена
Да си сабята натѣча,
И да си кѣнчето врѣзсѣ(д)на
При побратима ша йда.“
И Дочиница невѣста,
Тя му кѣнчето осѣдла,
Осѣдла и го заведе.
Дочин са на кѣнче прѣфѣрли,
И поѣ чифти пищѣфи,
И поѣ сабя френгия,
Че при ламбантин отиде.
Ламбантин дѣла, Дочине:
„Бре добри дѣде, побратим,
Я хайде в кѣщи да влѣзем,
Червѣно вино да пием.“
Дочин ламбантин думаше:
„Побратиме, ламбантин,
Не мога от кон да ела(м)га,—
Ела ма от кон приведи,

Приведи в кѣни заведѣ.“
Кога ламбантън отѣде
Дочин от коня да отѣна,
Дочин си саба извади,
Че му главата отрѣза.

5. Трифонъ войвода.

Трихон¹⁾ на Добри дѹмане:
„Добреле, кичѹк байрактар,
Я свивай, холан, байрака,
Съблѣчай дрѣхи юнашки,
Облѣчи дрѣхи овчѣрски,
Прѣпаша с'анджикъ²⁾ на поѣс,
И турѣ прѣсно сѣрене,
И земѣ кѹка кована,
Кована кѹка овчѣрска,
Повеѣи кѹцо магаре,
Че иди, холан, Добреле,
На Остранджа на дѹгенчето;
Кѹлкото миѣна заварѣш,
По ока вино да даѣш,
По малко прѣсно сѣрене;
Крѣчмарче ѣ малко глѹпаво
Да можеш да го испѣташ
Дали са чѹват хайдѹти.“
Добри ми кичѹк байрактар
Съблѣче дрѣхи юнашки,
Облѣче дрѣхи овчѣрски
Прѣпаса с'анджикъ на крѣста
И турѣ прѣсно сѣрене,
Че грабна³⁾ кѹка кована,
Кована кѹка овчѣрска,
Повеѣе кѹцо магаре,

¹⁾ Намѣсто — Трифонъ

²⁾ Отъ инджикъ — кожена торба, волня.

³⁾ Намѣсто — грабна.

Че си на Странджа отиде,
На Странджа на дюгенчето;
Колкото мина заваря,
По ока вино им даде,
И на малко приеко сирене,
И си кръчмарче уной,
И на кръчмарче думаше:
„Кръчмарче, младо глупахо,
Нъщичко ша та почитам,
Право ми кажи, не лъжи:
Та чуват ли са хайдүти?“
Кръчмарче младо глупахо
То си овчерче думаше:
„Чуват са, чуват хайдүти:
Трихон ми млада вайвода
И Добри китүк-байрактар;
И сеймени са прибират,
Тъс вечер тука ша додат,
Червено вино ша пият,
Че при хайдүти ша идат,
Да си хайдүти изловят“.
Добри са назад повърна,
Че си при Трихон отиде;
Съблече дрехи овчерски,
Облече дрехи юнашки,
Йоще на Трихон думаше:
„Трихоне, млада вайвода,
Сбирай, Трихоне, събирай
Нашите йотбор юнаци,
На Странджа, холан, ша ходим,
На Странджа на дюгенчето,
Там ша са сберят сеймени,
Сеймени, билюк-башии;
Дано ги, холан, заградим,
Заградим да ги избием,
Да ги на кръс(т)ци накладем“.

Трихон ми младъ вайвода
Със крушовъ листецъ засвири,
Че са хайдутъ събраха,
И си хайдутъ поведе,
Право на Странджа отиде,
На Странджа на джугенчето,
Сеймени билюк башии
В джугенче вино пиеха;
Че ги хайдутъ избиха,
Избиха и ги искляха
И ги на кръс(т)ци склядаха.
Току кръчмарче остана,
И на кръчмарче думаха:
„Кръчмарче, младо глупаво,
Я дай ни вино без мѣра,
Ша дадемъ пари със мѣра“.
Че си хайдутъ отишле.

6. Български войници.

От като са ѝ (2) зора зазорило,
От тогас е (2) аскер завървило;
Кон до коня (2) юнак до юнака,
Зенгитѣ (2) е(д)на в друга бѣхтат,
Пушкитѣ им (2) като чѣста гора,
Сабитѣ им (2) като ясно слѣнце.
Испрегна са (2) пушка арнаушка,
Че удари (2) най-добрия юнак.
Юнак па(д)на (2) език му говори:
„Ой ви вази (2) се отбор юнаци,
Носете ма, (2) не ма оставайте,
Занесете ма (2) на пѣхт на кръстопѣхт;
Със сабитѣ (2) гроб ми ископайте,
Със пушкитѣ (2) гроб ми заградете;
На глава ми (2) чумия направете,
На снага ми (2) фидан насадете,
Кой кѣк мене (2) на сѣнка да сѣ(д)не,

И да пие (2) водича студена,
И да рече: (2) Господ да го прости!

7. Кърджалиитѣ въ Ямболъ.

Кърджалиитѣ додаха
В голѣмо село Каджкюй,
До Ямбол илчи¹⁾ пратили,
До Ямболскитѣ аени²⁾,
Аени и чорбаджии:
„Много им здраве носете,
Да ни проводят, проводят
Дванайсе коня хранени,
Дванайсе чифта обща,
Дванайсе ризи бюрюнджик³⁾.
Дванайсе феса алени;
Ако ли не ни проводят,
Въ петък щем в Ямбол да влѣзем,
Топъл ще симид да едем,
И тѣхѣн халва ша едем,
Вѣрла ракия ша пийме“.
Я Ямболскитѣ аени,
Аени и чорбаджии,
Тий на илчи дѹмаха:
„Много им здраве носете,
Нимае да им проводим
Дванайсе коня хранени,
Дванайсе чифта ботуши,
Дванайсе ризи бюрюнджик;
Дванайсе феса алени;
Имаме коршум и барут
И тѣнки пушки бойлийки
И тѣнки саби френгийки.

Пѣсенъта недовършена. Знае се че, Кърджалиитѣ сѣ
влѣзли въ Ямболъ.

¹⁾ Пратеникъ.

²⁾ Намѣсто аяни-болери.

³⁾ Копричени.

8. Младъ Стоянъ съ триста юнака.

Що ми са гѣе бѣлѣе,
Отвѣдѣ бѣла Дѹнава,
Кѣмто Трѹфенска планина?
Дали е бѣли лебеди,
Или сѣ тежки снѣгове?
Не билѣ бѣли лебеди,
Не билѣ тежки снѣгове,
Най било йѣтбор юнаци,
Дор триста на кол набити;
Тристата гледат на долу,
Млад Стоян глѣда на горѣ
И ѣще вѣком вѣкаше:
„Брѣ, Бѣже, брѣ, мили Б же!
Нѣмам ли нѣйдѣ нѣкого,
Я майка, я помайчимѣ,
Я брѣтец, я побрѣтимѣ,
Я сестра, я посѣстримѣ,
Я бащѣ, я побѣщимѣ,
Да ми (в)одица донесѣт,
Да са от душѣ раздѣля?“
Еленка момѣ хѣбава,
Ранила ѣ рѣно в недѣля
Равни си д(в)ѣри метѣше,
Че и са гласѣц зачѣло
Отвѣдѣ бѣла Дѹнава.
Еленка дѣма майки си;
„Мѣр, мѣне, мѣр, мила мѣне!
Я измѣз, да послѣшамѣ,
Що ми са гласѣц зачѣва,
На бѣте Стоян ми мѣза“.
Излѣгли та послѣшали,
Че си Стояна познѣли;
А че са назѣд вѣрнали,

Налѣли стѡвна писана,
Че при Стойна отишлѣ.
Като ги видѣл млад Стойн,
Тѡй на мѡйка си дѹмаше:
„Мѡр, мѡне, мѡр, мѡла мѡне!
Знаѣш ли, мѡмо, пѡвниш ли,
Като ма люто кѣлнѣше,
На личен ден на Великден:
Я на кол, сино, на вѣжѣ?
Като ма видѣ, мѡне мѡ,
Кандѹса ли ти сѣрдцѣто?
А дѣ ми ѡ, мѡмо, бѹлчето,
Бѹлчето ѡ мѣжката рѡжба,
Да ми дѣтѣто донесе“.
Стойновата мѡйчица,
Тя на Стойна дѹмаше:
„Стоѣне, ѡлум, Стоѣне!
Бѹлката ти е на свѣтба,
На свѣтба на брѣтова си;
Свѣтбата от тѹк ша мѡне“.
Додѣ мѡйка му издѹма
И свѣтбата са задѣде;
Стойновата невѣста
Напрѣд сватбата игрѣе.
Като я видѣ млад Стойн,
До Бѡга гласѣц издѣгна:
„Я дѡй ми, мари, дѣтѣто,
Дѣтѣто пеленѣчето,
Дѣтѣто годинѣчето,
Дѣтѣто мѣжката рѡжба“.
Тя му ѡ дѣтѣто подѣла.
Като го поѣ млад Стойн,
Тогѡс са от душѡ раздѣли.

9. Хайдутъ Стоянъ и Кърджалии.

Стоян майкѣ си думаше:
„Тъс вечер, мамо, ша едем,
Ша едем, мамо, ша пнем,
Наготви сладка вечеря,
Юнаци ша са съберем;
Че щем да идем, да идем,
Даллийски коне да крадем,
Даллийски и Кърджалийски“.
Че сж в Кърджали отишлѣ,
В Кърджалийскитѣ ахъри;
За сички конѣ фѣнаха,
Фѣнаха и извѣдаха, —
Като за Стоян кон нѣма.
Че са сичкитѣ вѣрнаха
За Стоян кон да избераѣт;
Тамъм сж коня фѣнали,
Златна му юздѣ метнали,
Стоян си коня повѣде
Повѣде и го възсѣдна, —
Тежка потера дофтаца,
Та си хайдутѣ фѣнаха.

10. Стоянъ и зловѣщия му сънъ.

Стоян дружина думаше:
„Дружина, вѣрна сговорна!
Каквѣ си сѣня сънувах
В Сжбота срѣшу Недѣля:
Че ми са ступи сабята
И на пушката кондѣка,
Бѣсно ма куче охѣна —
На дѣсна ржкѣ малъкъ прѣс(т).
Тъс сѣня не е хубава.
Хайдете от тук да йзлѣзем,

В гжстѣтѣ горѣ да идем,
Дано са сѣня размине“.
Додѣ си Стоян издѣма,
Чифтѣ пищѣфи грѣмнаха
И сеймѣни го фѣнаха;
Назад му рѣцѣ вѣрзаха;
На кракѣ тежки букай,
На шия сѣтни синджѣри,
Напрѣд кѣня го кѣраха
И в темници го фѣрлиха.

11. Стоянъ се крие отъ Сеймѣни.

Стоян на Янка дѣмаше:
„Енкеде, моя прѣвнѣна!
Мѣр, сеймѣни се прочѣха,
Че щѣт хайдѣти да ловѣт,
И мѣня, марѣ, ша фѣнат;
Тѣлкос ма пѣтя отѣрвѣ,
И тѣс пѣт (а)ко ма отѣрвѣш,
Че нѣма вѣке да хѣдѣ“.
Янка на Стоян дѣмаше:
„Стоѣне, моя прѣвнѣно!
Стѣри са, хѣлан, умрѣло:
С мѣд ша ти лице намѣжа,
С синѣло ша го насѣпя“.
Стоян са стѣри умрѣло.
Янка ми бѣлка хѣбава
С мѣд му лицѣто намѣза,
Сѣс синѣло го насѣпа,
С бѣло го платнѣ покрѣла;
Че влѣгла в гѣрна градѣнка,
Да берѣ цвѣте сѣкакво,
На Стоян кѣтка да прѣви.
Вѣкнала ѣ та заплѣкала:
„Рѣднѣни, вѣрни комѣши.

Елате, та да видите,
Какъв е Стоян затъкъл,
— Сини, зелени отци,
Че си младичек погина“.
И сж сеймѣни минали,
Минали и заминали.

12. Стоянъ съ хайдуги на Карнобашкия пѣтъ.

Стоян майки си думаше:
„Мор, мамо, мор, мила мамо,
Кукувичката кукува,
На Ирѣн Пирѣн планина,
На хайдугското сбирѣло,
Да са хадуги съберѣт;
И аз ще, мамо, да ѣда“.
Стояновата майчица,
Тя на Стояна думаше:
„Стоѣне, олум, Стоѣне,
Я оставѣ са, Стоѣне,
От тѣзи пѣсти хайдутлѣк, —
От бащина си занаят;
Продай си пушка бойлѣя,
Продай си сабя френгѣя,
Продай си чифтѣ пищѣфи,
Че купи сѣрес¹⁾ биволи, —
Изори черни ѣгѣри
Че насѣй жѣлта пченица
Да храниш майка със халѣл.,
Стоян майка си послуша:
Продаде пушка бойлѣя,
Продаде сабя френгѣя,

¹⁾ Споредъ едни значѣ чифтъ — отъ сѣресъ (сѣрешка) —
обици, които сж чифтѣне; споредъ други — биволи съ бѣли
петна на челото, опашката и грѣднитѣ крака.

Продаде чифтѣ пищѣфи,
Че купи сѣрес биволи;
Изора чѣрни угѣри.
Когѧ са назѧд повѣрна,
Та си угѣри поглѣдна, —
— Угѣри пѣлни със крѣви.
И той си у тѣхъ отиде
И на мѧйка си дѣмаше:
„Мор, мѧне, мор, мѧла мѧне,
Чефчилик не ми ѧ приѣтно.
Ази са, мѧмо, остаѣвих,
Яла ма, мѧмо, не остаѣват
Пѣпски, хаджийски сѧнове,
Сѧнове ѡще унѣки.
И тос пѣт, мѧмо, ша ѧда,
Че нѣма вѣке да хѡдя;
На пѣтя мѧмо ша вѧрдим,
На пѣтя Карнабѧшкия,
Турска ще хазнѧ да мѧне,
Ша си хазнѧта оберѣм,
Голѣма дѣлба ша дѣлим, —
По шинѣк жѣлти жѣлтици
И по полѣвина грошѡве“.
Стояновата мѧйчица,
Тя си на Стоян дѣмаше:
„Бре, сѣди, хѡлан, не ходѣ,
Не е хайдутлѣк за мнѡго,
Ще та Стоѣне уловѣят:
Ти си, Стоѣне, приличен,
Най-напрѣд тебе ша фѧнат,
Жув ша та на кол набѣят“.
Че са събрали, събрали,
Пѣпски, хаджийски, сѧнове,
Сѧнове ѡще унѣки
И Стоян млѧда войвода.
Тогѧс сѧ на пѣт отишлѣ,

На пътя Карнабийския.
Турска е хазна минала,
Тий си хазната запрѣха.
От подѣр стигна пѣтера,
Че си Стойна фѣнаха,
Жув го на кола набили.
Стойн от кола викаше:
„Бре, Бже, бре, мили Бже!
Душа му ѣ клѣта проклѣта,
И дѣто майка си не слѣша“.

13. Бѣла Рада.

Излѣгла е бѣла Рада
На поляна на голѣма,
Забила е ѣлен байракъ,
Че си плѣсна бѣли рѣцѣ,
Че отсѣче глѣгов рѣженъ,
Нѣ го вастри, нѣ го остро;
Че улови шаро агне,
Нѣ го ѣ клѣла, нѣ го ѣ дрѣла,
Че патѣкна шаро агне;
Че запади бурен огънъ,
Бурен огънъ отъ смрѣлика,¹⁾
Че прѣпече шаро агне.
Огънъ гори, агне блѣе,
Агне блѣе — Рада пѣе:
„Ой ва вази, отбор жомци,
Отбор жомци, сѣ юнѣци,
Кѣйто ѣ юнѣк тукъ да дѣде,
Ша са бѣримъ, ще са бнемъ“.
Сѣбрада ги ѣ бѣла Рада.
Сѣбрада ги ѣ трѣста мина.
Трѣста мина сѣ юнѣци

¹⁾ Намѣсто смрѣлика

И седемдесѣ бошнака.
Бѣрили са двѣдня трѣдня,
Бѣрили са и са бѣли,
Навила ги ѣ бѣла Рада:
От трѣстата три останѣли.
„Оѣ ва вѣзи, три юнака,
Хѣйде да се спобратимѣ!“
Повѣла ги ѣ бѣла Рада,
Повѣла ги ѣ в гѣста горѣ,
Повѣла ги ѣ пѣсен запѣ. —

14. Момче Чирпанче.

Трѣгнало момчѣ Чирпанче
На дълга пѣтя да ѣде,
На дълга пѣтя Цѣриград.
Мѣнало горѣ зелѣна,
Наѣло полѣ ширѣко,
Срѣд полѣ дѣрвѣ висѣко,
Под дѣрвѣ студѣн клѣденец.
Чирпанче слѣзе от конѣ
И си кончето завѣрза,
Сѣднало да си почѣне.
Брѣкнало в мешѣн дисѣги
Извѣди тѣсче срѣбѣрно,
Наднело ѣ (в)одѣ студѣна,
Че си очѣтѣ омѣло.
Нак брѣкна в мешѣн дисѣги,
Извѣди пешкир копѣрен,
Че си очѣтѣ отрѣло,
Нак брѣкна вѣ мешѣн дисѣги,
Извѣди гѣсто грѣбенче,
Че си перчѣна чѣшеше
И на перчѣна дѣмаше:
„Перчѣно, мѣя каварджик“
Дѣ ли щеш да са вѣтрѣш

По вѣрбанашки пѣтица.
В кой ли доли дълбоки?“.
Дордѣ Чирпанче издѹма,
Кѹнче му плахо глѣдаше
И с крака земѣ ровеше;
Чирпанче назад погледна, —
Тежка потеря дофѣса;
Че си Чирпанче фанаха
Назад му рѣцѣ извили
Напред го коня карали,
Че го заведѣли, заведѣли
На висок байр Бакаджик
Там си Чирпанче заклали.

15. Младенѣ вайвода и Младенчо.

Младен дружина дѹмаше:
„Дружина, вѣрна сговорна,
А(з) щѣ у нѣзи да ѣда,
— Сестра ми ѣ малко добила,
На мене сѣ го крѣстили,
На мойто име Младене;
Ша ѣда, кардаш ¹⁾, ша ѣда,
Името да си подновѣ,
Да му люлката позлатѣ,
Да си дѣтѣто обѣпя
Ог сребро злато по много“.
Че стана Младен отиде;
Сестра му стои над люлка
И си люлката люлѣе,
Люлѣе и пѣсен пѣе:
„Нѣнни ми, нѣнни, Младенчо,
Да растѣш та да порастѣш,
Като ѹйчо си да станѣш,

¹⁾ Другарѣ.

И със ѝчо си да идеш,
Напрѣд юнаци да вървиш“.
Младен вратата похлѡпа
Сестра му стана, от(в)ѡри.
Младен ми младо юначе
Право при люлка отиде,
Че брикна в куюн ²⁾ джобѡве,
Че си ѝмето откупи,
И си люлката обсипа
Със сребро злато по-младо.

16. Кара Богданъ.

Пил Бѡгдан вино червѣно
На вайвѡдово колѣно,
Я войвѡда го питаше:
„Бѡгдане, Кара-Бѡгдане,
Нѣщо ща да та попитам,
Право ми кажи, не лъжи,
На мене лъжа не бива,
Че ти главата отрѣзвам,
Като на агне гергѡвско,
Като на пиле петрѡвско.
От как си захайдутѣвал,
Кѡлко си сѣла разсѣлил,
Кѡлко си попа распѡпил,
Кѡлко си майки расплакал?“
Бѡгдан вайвѡда дѹмаше:
„Вайвѡдо, джанам. вайвѡдо,
Олкум ма питаш, да кажа,
На тебе лъжа не бива.
„Девет съм сѣла разсѣлил,
Девет съм попа распѡпил.
И триста майки расплакал“.

²⁾ Странични.

17. Турци и Рада заключена.

Заклучи са Рада	Рада е сираче“.
В девет нови града,	Турци Ради думат:
Девет камъниови.	„Радо, бѣла Радо!
Турци Ради думат:	Радо, отключи ни,
„Радо, бѣла Радо!	Че майка ти иде,
Радо, от(в)ори ни,	Ярмаган ти носи:
Че баща ти иде,	Дюля и перанца“.
Ярмаган ти носи:	Рада турци дума:
Китка и абълка“.	„Турци, янадолци!
Рада турци дума:	Лъжете, лъжете,
„Турци, янадолци!	Когото можете,
Лъжете, лъжете,	Рада не лъжете.
Когото можете,	Рада майка няма,
Рада не лъжете.	Рада е сираче“.
Рада баща няма,	

18. Рада прѣдъ бѣсилката.

Рада за (в)ода отѣдя,
И прѣз чершия минѣва.
Турци си турски думаха:
„Утрѣ е света недѣля,
Рада щем да си обѣсим,
Срѣд село, срѣди мегдѣня,
На Крѣва-крѣша, Вѣтрѣша“.
Рада си у тѣх отиде
И на майка си думаше;
„Мор, маѣне, мор, мѣла маѣ!“
Обѣсен челѣк, маѣне мѣ,
В черкова занѣсят ли го,
Пѣпове опѣват ли го,
В грѣбища зарѣват ли го.
Роднини жалѣят ли го,

Комшини окѣйват ли го,
За душѣ раздѣват ли му?
Мѡр, мѣмо, мѡр, мѣла мѣмо!
Утрѣ е свѣта недѣля,
Турци ще да ма обѣсят.
Като ма мѣмо обѣсят,
Турци ще да са отстѣпят:
Близко при мене пристѣпнѣ,
Та ми полѣтѣ наредѣ
И ми косѣта начешѣ“.
„Рѣдолѣо, кѣзѣм, Рѣдолѣо!
Обѣсен челѣк, Рѣдолѣо!
В черкова не го занѣсят,
Пѡпове не го опѣват,
В грѣбища не го зарѣват,
Рѡднини не го жалѣят,
Комшини не го окѣйват,
За душѣ не му раздѣват“.

19. Варна.

Ах¹⁾, птѣчка фѣрчѣ по небѣто,
Кнѣга нѣси под крилѣто;
Че си кѣцна в алѣжѣ Вѣрна
На кѣлѣто, на кубѣто;
Че си пѣсна бѣла кнѣга,
Бѣла кнѣга — чернѣ писмѣ,
Чернѣ писмѣ — грѣцкѣ четмѣ.
Сѣбрѣха са пѣповетѣ,
Пѣповетѣ вѣрналийски,
Да расчѣтѣт бѣла кнѣга,
Бѣла кнѣга — чернѣ писмѣ
Чернѣ писмѣ—грѣцкѣ четмѣ, ---

¹⁾ Думата „ах“ се повтаря въ началото на всѣки стихъ.

Че го чѣли двѣдня, трѣдня,
Не можѣли да расчѣтѣт,
Да расчѣтѣт, да разберѣт
Отговарят поповетѣ:
„Ой ва вѣзи, вѣрналийци!
Я вѣкайте Попов Иванъ,
Попов Иванъ, дѣскалчето,
Да расчѣтѣ, бѣла книга,
Да расчѣтѣ да раскаже“.
Повѣкали Попов Иванъ,
Попов Иванъ дѣскалчето;
Че е дошѣл книга поѣл,
Книга поѣл — расчѣте я,
Расчѣте я и заплакал,
Че порѣни дрѣмни сѣлѣзи.
Отговаря Попов Иванъ,
Попов Иванъ дѣскалчето:
„Ой ва вѣзи, вѣрналийци!
Който има стѣра майка,
Да дѣма да са надѣма, —
Москов Варна ша прѣвзѣме“.
Дор издѣма Попов Иванъ,
Попов Иванъ дѣскалчето,
Заечѣха топоветѣ,
Загърмѣха тѣнки пушки
Задрѣнчѣха ѳстри сѣби;
Писнали сѣ вѣрналийци:
Аллѣх, алллѣх, Варна яндѣ, }
Варна яндѣ дѣорт кешедѣ }¹⁾
Чатѣл чушмѣ чок зан олѣу.

Варненски емигранти въ Болградъ пѣятъ тази пѣсенъ
и оплакватъ Варна. Старцитѣ и бабитѣ помнятъ лично прѣ-
вземането и съсишването ѣ прѣзъ 1828 год.

¹⁾ Яндѣ = пламна; дѣортъ кешедѣ — отъ чѣтири стра-
ни; чатѣл чушмѣ, вѣроятно частъ отъ градѣтъ; чокъ занъ —
много вреда; олѣу — стѣна.

20. Къръмски калпаци.

Прѣз горà врьвѣха	Тѣбѣ оставаме
Два вѣкли овчѣри,	Нѣшто сѣво стадо ;
На главà нѣсеха	Тѣбѣ оставаме,
Къръмски калпаци,	Тѣбѣ нарѣчаме:
На калпацитѣ им	Ти да го подпладниш
Перà паунови,	Под сѣнка дебѣла,
Перà жѣравнови.	Сѣнка орѣхова;
Перàта трепѣрят	Тѣ да го напоиш
„Гѣро“ отговарят :	Сѣс (в)ѣда студѣна,
„Гѣрольо зелена!	С (в)ѣда кладенчова.
Вѣдолио студѣна!	

21. Кумъ Богданъ и хайдути.

Калѣсал ми е кумъ Бѣгдан
Дур дѣвет млади кумици,
Да ги на прѣшка прѣщава.
Та що им бѣше прѣшката:
По едно тасче сребърно,
И в сѣко тасче алтънче,
Алтънче фънджклиено¹⁾.
Сичкитѣ едѣт и пѣят;
Една ми млада кумица,
Кумица кум-Бѣгданица
Не едѣ, холан, не пѣе
И чѣсто навѣн излѣгва,
И на кум Бѣгдан дѣмаше:
„Куме Бѣгдане, Бѣгдане!
Като едѣте, пѣете,
Та пада ли ви на сѣрдце?
Мѣнѣ на сѣрдце не пада,
— Я излѣз, куме, на вѣнка,

¹⁾ Малко алтънче.

Д(в)ѡра е пѣлен с хайдѹти“.

Кум Богдан дѹма кумѡце:

„Кумѡце, кум-Богдѡнице!

Да мѡ(ж)еш да ги излѣжеш

Да ги вѣв кѡщи уведѣш“.

Кумѡца кум Богдѡница

Зѣла е гѣрнѣ зелѣно,

Натѡчи вѡно червѣно,

Срѣщу тѹрцитѣ излѣзе:

„Гѣлинис мусаферлерѹ,

Бѹрунѹс биздѣ ичерѹ,

Бу геджѣ йелѹм ичелѹм“; ²⁾

И ги е в кѡщи увѣла,

Увѣла да ги гощѡва. —

Кум Богдан дѹма кумѡце:

„Кумѡце кум-Богдѡнице!

Пѡ-мѡлко тѹргай вѡното

Пѡ мнѡго тургай тѡтула,

Да ги, кумѡце, упоиш,

Додѣ Сеймѣни дофтѡсат,

Сеймѣни билѹ'к башѹи,

Та да ги жѹви изловѣт

Да ги при цѡря заведѡт.

Кумѡца кум-Богдѡница

Пѡ мѡлко тѹря вѡното,

Пѡ мнѡго тѹря тѡтула,

Че си хайдѹти упои,

Додѣ сеймѣни дофтѡсат

Сеймѣни билѹ'к башѹи,

Жѹви ги сѹчки фѡнѡли.

Че при цѡря ги завѣли.

²⁾ Елате, гости! Заповѣдайте у насѣ вѣ кѡщи; тѡсѣ нощѣ
ще ядемѣ, ще пиемѣ.

22. Хайдутѣ и Тодорка.

Научила са ѣ Тодорка, лалѣ, лалѣ!¹⁾
Сутрина, вѣчер за (в)одѣ,
На хайдѣшкото кладѣнче;
И тѣс си вѣчер отидѣ.
Там си Тодорка заварѣ
Дор три байрака с хайдѣти.
Хайдѣти дѣмат Тодорке:
„Тодорке момѣ хѣбава!
Нѣщо щѣм да та пѣтаме,
Право ни кажи не лѣжи,
Щѣ ти главѣта отрѣжем!
Кой е в сѣлото чорбаджи
Чорбаджи и бѣш болѣрин?“
Тодорка дѣмат хайдѣти:
Хайдѣти, вѣе хайдѣти!
Аз право ша ви обѣдя:
Чѣчо ѣ в сѣлото чорбаджи
Чорбаджи и най болѣрин,
Чѣчо и тѣте, двѣмата“.
Хайдѣти дѣмат Тодорке:
„Мор, стой, Тодорке, почакай,
Дордѣ слѣпцето засѣдне,
Да ни в сѣлото заведѣш,
В сѣлото у чѣчови си,
Чѣ сѣтнѣ у бѣщѣни си“.
Тодорка стой почака,
Дордѣ слѣпцето засѣдна,
Чѣ си хайдѣти повѣде,
У чѣчови си ги заведѣ.
В тѣхнитѣ тѣмни ахѣри;
Чѣ ги Тодорка затвори
Затвори и ги заключи.

¹⁾ Думитѣ „лалѣ, лалѣ“ се прибавятъ слѣдѣ всѣки стихъ.

Че си на вѣнка излѣзе:
„Чувайте, мало ѣ голѣмо!
Кѣк е Тодѣрка довѣла
Дор трѣ байрака с хайдѣти,
Довѣла и измѣмила.“
И сѣйменитѣ дѣдоха.

23. Робиня вдовица съ двѣ дѣчица.

Размирила са ѣ Влѣшката земѣ,
Влѣшката земѣ и Богдѣнската,
Размирила са, рѣби рѣбили,
И порѣбили една (в)довѣца,
Еднѣ (в)довѣца със двѣ дѣчица
Хубава Стѣнка ѣ гюзелджѣ¹⁾ Мѣхо.
Завѣли сѣ ги да ги продават —
Стѣнка продали във Дрѣнополе²⁾
За двѣстѣ кесѣ бѣли грошѣве,
Мѣхо продали във Цѣриграда
За триста кесѣ жѣлти алтѣни.
Че са ѣ минѣло мѣлко и мнѣго,
Мѣлко и мнѣго двѣйсе годѣни,
Че трѣгна Мѣхо лѣка да трѣси,
Лѣка прилѣка да са ожѣне.
Нѣйдѣ си Мѣхо лѣка не нѣйде,
Нѣй си намѣри във Дрѣнополе
Във Дрѣнополе бѣла кадѣна,
Бѣла кадѣна с Бѣлгарско ѣме,
Бѣлгарско ѣме — хубава Стѣнка.
Кѣк са видѣли, арѣсали са,
Арѣсали са и са годѣли,
И са годѣли свѣтба дѣгнали.
Мѣна са мѣлко, еднѣ годѣна,

¹⁾ Хубанецѣ.

²⁾ Одринѣ.

Една година и половина,
Намѣри имъ са мѣжка рѣжбица.
Отговаряше хубава Станка:
„Бре, йой та тебе, гюзелджа Мйхо,
Я иди иди на Узунджѡво,
На Узунджѡво на панаѣря,
Та си откупи старѡ робиня,
Тя да ни глѣда мѣжката рѣжба“.
Гюзелджа Мйхо — той си отиде
На Узунджѡво на панаѣря,
Та си откупи старѡ робиня,
Кѣк я откупи и я доведе.
Старѡ робиня, като е дошла,
Като е дошла и ги познала.
Окѣпала им мѣжката рѣжба,
Окѣпала го и го повѣла,
И го повѣла въ люлка турѣла,
Залюлила го, пѣсен му запѣ:
„Нанни ми, нанни, синово дѣтѣ,
Синово дѣтѣ ѣ дѣщеринено“.
Като я зачу хубава Станка, . . .
Кѣсно станало, Мйхо си доде
Мйхо си доде от дюдѣнитѣ,
Отговаряше хубава Станка:
„Бре, йой та тебе гюзелджа Мйхо
Гюзелджа Мйхо, прѣвна прѣвнино,
Я накарѡй си старѡ робиня
Да ти залюли мѣжката рѣжба
И да му запѣи снѡшната пѣсен“.
Отговаряше гюзелджа Мйхо:
„Мор, ой та тебе, старѡ робинѣ,
Да ми залюли мѣжката рѣжба
И да запѣи снѡшната пѣсен“.
Старѡ робиня сѣлдзи порѡни,
Дѣтѣ залюли пѣсен му запѣ:
„Нанни ми, нанни, синово дѣтѣ

Синово дѣтѣ и дъщеринено“.
Гюзелджа Мухо той си излѣзе,
Той си излѣзе, в кѣщи не влѣзе,
Най си отиде на темницата,
На темницата при темничаря:
„Бре, йой та тебе темничерино
Отключи, джанам, темни темници,
Яз да са фѣрля в темни темници,
Дано ми Господ грѣховѣ прости,
Че аз не знаях, че сестра вода“.

24. Стоянъ и гората.

Стойн прѣз гора вървѣше,
Нарѣд гората глѣдаше,
И на гората думаше:
„Горойо, горо зелѣна!
Що си горо повѣхнала,
Повѣхнала посѣрпала?
Да ли та ѿ слана сланило,
Или та ѿ пожар горѣло?“
Гора Стойну думаше:
„Стоѣне, младо юначе!
Олкум ма пѣташ, да кажа:
Не ма е слана сланило,
Не ма е пожар горѣло;
Вчера сж от тук минали
Дор три синджѣря със рѣби:
— Едина синджѣр, Стоѣне,
Се млади булки отбрани;
Втора синджѣр, Стоѣне,
Се млади момци отбрани;
Трѣтия синджѣр, Стоѣне,
Се отборъ момѣ отбрани.
Когѣ булките викнеха,
До небѣ глас са чуваше:

Или е язък¹⁾, Божнеле,
За наштѣ дрѣмни дѣчица,
Кѣпанн, недокѣпанн,
Повѣти, педоповѣти!
Кога момцѣтѣ вѣхнеха:
Или е язък, Божнеле,
За наштѣ сѣрес бѣ(в)оли,
Впрѣгнати, нераспрѣгнати!
Кога момѣтѣ вѣхнеха:
Или е язък, Божнеле,
За нашта хѣбос(т) и млѣдос(т),
За наштѣ тѣнки дѣрове,
Тѣкѣни, недотѣкѣни!
Бѣдени, недобѣдени!“

25. Станка Робинка.

Турчин си кѣра млѣди робинки,
Най подѣр вѣрви Станка робинка,
Станка робинка със мѣжка рѣжба.
Отговаряше Турчин на Станка:
„Мор, ой та тебе, Станке робинке,
Фѣрли си фѣрли мѣжката рѣжба,
Зам да ти ѣ леко напѣд да вѣрвиш“.
Отговаряше Станка робинка:
„Бре, ой та тебе, турчин Алиѣо,
Турчин Алиѣо, Анадоллѣо,
Кѣк да го фѣрля, катѣ ми ѣ мѣло;
Дѣвет години, кѣк не е бѣло,
И ѣще дѣвет — хич да не е бѣло“.
Че си отиде в зелѣна горѣ,
Прѣви калѣнка, врѣза люлѣица
И си ѣ турѣма мѣжката рѣжба
И го залюлѣ, пѣсен му запѣ:
„Нѣнни ми, нѣнни, млѣк Ивѣнчо,
Туй да ти ѣ вѣке от млѣка мѣлос(т)“

¹⁾ Жалко, напразно.

Дѣж(д) да завалѣ да та окѣпе,
Вѣтѣр да завѣѣ да та залюлѣѣ
Кошута да мине да та надой“.
Че е трѣгнала Стѣнка робѣнка
И си ѣ расплѣла рѣсата косѣ,
Да си жалѣе мѣжката рѣжба.

26. Турци и Драгана робѣнка.

Турци янадѣлци
Прѣз горѣ вѣрѣѣха,
Робѣни кѣраха,
Робѣни влахѣни.
Наѣ-напрѣд вѣрѣеше
Драгѣна влахѣнка,
Цѣрѣова робѣнка;
Тѣ на турци дѣма:
„Турци, янадѣлци!
Като ни кѣрате,
Сѣнка ѣмате ли,
Сѣнка ѣрѣхова,
(В)одѣ клѣденчова?“

Турци отговѣрят,
Турци янадѣлци:
„Драгѣно, влахѣнѣо,
Цѣрѣова робѣнѣо!
Спомѣнѣ си мѣйка,
Порѣнѣ си сѣлдзи,
Налѣѣ двѣ клѣденца,
Пѣѣ студѣна (в)одѣ;
Спомѣнѣ си бѣщѣ,
Расплѣтѣ си косѣ,
Напрѣви си сѣнка,
Сѣнка ѣрѣхова“.

27. Стоѣпѣ продава Керѣнка.

Задлѣжнѣ Стоѣн, Стоѣне,
Пѣдесѣ и пѣт кѣсѣи,
Кѣсѣи дрѣмно дукѣти.
Пѣдесѣ ѣма — дѣде ги,
Я пѣттѣѣх нѣма да дѣдѣ.
Стоѣн Керѣнки дѣмѣше:
„Керѣнке, бѣлка хѣбава,
Керѣнке, прѣвна прѣвнѣно,
Каквѣ да прѣвим да стѣрим,
От каквѣ ша са расплатѣм,

Ха да продадем дѣцѣта,
Момчѣто и момичѣто“.
Керанка дѹма Стояну:
„Стоене, моя прѣвнино!
Дѣцѣта ни сж мѣнинки,
Не моят¹⁾ хизмет²⁾ да вѣршат,
Я продай мене Стоене“.
Стоян Керанки дѹмаше:
„Керанке, бѹлка хѹбава,
Утрѣ е светѹ недѣля,
Ти са хѹбаво прѣмѣний,
Ша та на пазѹр изведѹ
Да та, Керанке, продавам“.
Керанка ѹ рано станѹла,
Оми са и са оплѣте
И са хѹбаво прѣмѣний.
Стоян я веде повѣде,
Че я на пазѹр заведе,
Още са ѹсно провикна:
„Гелалѹ!³⁾ бѹлка хѹбава
За пет ми кеси дукѹти!“
Излѣзе, жѣлто чехѹтче,
Чехѹтче жѣлто аврѣйче,
Да си Керанка купѹва.
Керанка бѹлка хѹбава,
Тя са на Бѹга молеше:
„Бѹжнеле, мили Господе!
Данѹ им пазѹр не станѹ“.
Дѣ стой Господ да слѹша
Не им пазѹря станѹло.
Излѣзе мѹдо търгѹвче,
Търгѹвче мѹдо бѣлгарче
Тогѹс им пазѹр станѹло.

¹⁾ Намѣсто немогатъ. ²⁾ Слугуване. ³⁾ Елате.

28. Господь и Архангелъ Михаилъ.

Повикал Господ меджия
На два ми лични прѣзника,
На Лютя и на Чурю'ка,¹⁾
Да му бяхчѣта копѣят,
Дю'лйова и хабълчова.
Сичкитѣ светци дѣдаха,
Свети Архангел не дѣде,
Архангел свети Михаил.
Господ за ангел проводи
И ей ми ангел дѣйди:
От далѣк му са поклони
От близо му селям²⁾ дѣде.
Господ на ангел думаше:
„Дѣ са, ангеле, заб'ви?“
Ангел на Господ думаше:
„Не можѣх, Боже, не можѣх
На Янка душа да зема
От майчени и плѣчове,
От бащени и милости“.
Господ на ангел думаше:
„Ангеле и Михайле!
И туй ли да та науча:
Я земй златна хабълка,
Да я на Янка подадеш,
Да са в хабълка заглѣда,
Тогѣс и душа извади“.

29. Българитѣ беззаконнитѣ.

Българитѣ беззаконнитѣ,
С конѣ влѣгват в чѣрковата
В айдимата¹⁾ на стол седѣт,
С маждрак зѣмат нафурата.

¹⁾ Два̀та дни прѣдъ Маринденъ. ²⁾ Поздравъ. ³⁾ Олтарь.

От Господя са й смилило,
Пусна Господ два камъка,
Че раздѣли чѣрковата,
Че си избѣи бѣлгаритѣ.

30. Владика се потурчва.

Дѣ са е чуло видѣло
Владика да са потурчи,
За е(д)но турско момиче,
За е(д)но бѣло каджѣче,
За бѣло лице правено,
За тѣнки вѣжди дрипнати!
Че си владика вѣдеха,
Прѣз гора я прѣкараха;
Дѣто владика минеше,
Сухото дърво лис(т) пус(т)на
Я зеленото и(з)сѣхна.
Сѣблече дрѣхи черковни,
Облече дрѣхи зелѣни.
Като му брада стрѣжеха,
Дѣто му коса падаше
Злати телове ставаша;
Дѣто сѣлдзи му падаха,
Ситен мартарит ставаше.

31. Калудка и три ориенци.

Стоиновата майчица
Тя на Стоина думаше:
„Стоѣне, синко, Стоѣне,
Попитай, синко, булката:
Що по д(в)ор ходи грижлива
Грижлива та ня вѣсела,
Под бѣло чѣрно занѣси;

Дали е либе либила
Или ѝ майка домилъ*.
Стоян Калѹдка дѹмаше;
„Калѹдке, прѣвно вѣнчило,
Калѹдке, бѹлка вчѣрашна!
Нѣщичко ша та попита́м,
Пра́вичко да ми обадишъ:
Що по д(в)ор ходи́ш грижлива
Грижлива та нѣ вѣсела
И чѣрно носи́ш под бѹло?
Дали си либе либила,
Либилa не си го зѣла?
Аз ли не сѣм ти на сѣрце,
Или ми кѣщѣ не арѣсвашъ*“.
Калѹдка дума Стояну:
„Стоѣне, мой прѣвнино,
Стоѣне, ново вѣнчило,
Като ма пита́ш да ка́жа,
Пра́вичко да ти оба́дя:
Нитѣ сѣм либе либила,
Нитѣ ми ѝ мило за майка,
Майка и либе — до вре́ме;
И ти ми си, холан на сѣрце,
И кѣщѣ ти сѣ хѹбави;
Аз като сѣм са стѣрила,
Стѣрила и намѣрила,
Че доплѣ да ма ори́сват
Три жѣни три ори́сници.
Пи́рвата ка́зва, ори́сва:
Ха да зе́меме дѣтѣто,
Майка без дѣтѣ да оста́не;
Втѣрата ка́зва, ори́сва:
Ха да зе́меме майка му,
Дѣтѣ сира́че да оста́не;
Тре́тята ка́зва, ори́сва:
Мѣлчѣте, море, мѣлчѣте,

Язи ща да го орисам:
Да не земаме майка му,
Да не земаме дѣтето;
Да растè тò да порастè,
Да станè двайсе години,
Майка му да го ожèне,
Под бѹло бѹлка да умрè“.
Дордѣ Калѹдка издѹма
И са от душà раздѣли.

32. Стоянъ и три самодиви.

Стойна засѣв засѣли,
Засѣли и замѣсли,
Че им (в)одата не стигна
Срѣд нощ Стойна прѣтили,
За студна (в)ода да иде.
Тамка си Стойн завари
Три момй, три самодиви;
Там си рѹклитѣ перѣха,
Рѹклитѣ и вѣтрилата
И зелèнитѣ пояси.
Тий си на Стойн дѹмаха:
„Стоèне, младо юначе!
Иди си, иди, Стоèне!
Тебѣ ти (в)ода не трѣба,
Ний подèря ти ша дòдем“.
Стойн си у тѣх отиде
И на майка си дѹмаше:
„Мòр, м̀ане, мòр, мила м̀ане!
Като за (в)ода отидах,
Как(в)о си чѹдо заварих:
Три момй, три самодиви;
Там си рѹклитѣ перѣха,

Рòклитѣ и вѣтрилатà
И зелèнитѣ пояси“.
Додѣ си Стойн издѹма
И са от душà раздѣли.

33. Стоянъ и чумата.

Стойн дèнкѹови¹⁾ стѹгаше,
На дълга пѣтя отòдя;
На пѣт си срѣшна цѹганка.
Стойн цѹганки дѹмаше:
„Цѹганке, чѣрна, омразна!
Татѣк са махни, цѹганке!
Да не ми пѣтя прѣминеш,
Че ще на далèк да ùда,
Че нòся тѣжко имàне“.
Цѹганка дѹма Стойну:
„Стоèне, млади юначе!
Аз не съм чѣрна цѹганка,
Я най съм чѣрната чѹма:
Три годин стàна, Стоèне!
Кѣк фòдя тѣбе да трѣся,
На тѣбе душà да зема“.
Стойн на чѹма дѹмаше:
„Чѹмолийо, чѣрна чѹмолийо!
Халал да ти е имàне,
Сад мèне жув да оставиш,
Че съм едничек на майка;
Мама ми й дрèхи скроила
За свàтба за вѣнчàване“.
Додѣ си Стойн издѹма,
Чѹма го в сѣрдцè удари.

¹⁾ Денкѣ—голѣма връзка за товарене.

34. Змѣйко и Рада.

Змѣйко на Рада думаше:
„Радолю, либе, Радолю,
Мор, хайде да са (в)зѣмеме,
До кога да са либиме!“
Рада на змѣйко думаше:
„Змѣйколю, либе, змѣйколю,
Отгорѣ идат три коля:
Двѣтъ сж либе, със снѣпи
Едната й, либе, със сѣно, —
Ако ги, либеле, прѣтѹриш,
Прѣтѹриш да ги западиш,
Тѣй ще са зѣмем, змѣйколю“.
Змѣйко на Рада думаше:
„Радолю, либе, Радолю,
Снѣпитѣ, Радо, прѣтѹрнам,
Прѣтѹрвам и ги запалвам,
Яла сѣното не мога
Че има билки (в)сѣкакви
Сѣкакви билки омразни“.
Радолю либе Радолю:
„Дали ма, Радо, испитваш,
Или ма сама не рѣчеш“.
Дордѣ' си змѣйко издума,
Гора без вѣтър потруши
Сѣло без огън запали
Змѣйко си Рада занесе.

35. Змѣй либи Иринка.

Иринка дума майки си:
„Жениш ма, мамо, годиш ма,
Яла ма, мамо, не питаш,
Ще ли са жѣня тѣс зѣма,
Тѣс зѣма и тѣс година;

Мене ма, мамо, змѣй либи
Змѣй либи, мамо, змѣй лѣже.
Когѧ са змѣйко зададе,
Горѧ без вѣтър потруши,
Селѧ без вѣгън запѧлва,
Запѧлва и го изгѧря,
(В)одѧ без сѣша прѣсуши,
Рѣба на сѣхо остава;
Когѧ рѣбата пѣснеше
До небѣ глас са чѣваше,
От небѣ дзвѣзди падаха“.
Ирѣнкината мѧйчица
Тя на Ирѣнка дѣмаше:
„Ирѣнке, кѣзѣм Ирѣнке,
Що не ми казѧ Ирѣнке,
Мама билѣри¹⁾ да пита,
Да пита и да распѣта,
Кой сѧ билки раздѣлни,
Раздѣлни билки омразни
Данѧ та змѣйко омразѣ
Омразѣ да са раздѣли.

36. Стоянъ и змѣица.

Стойновата мѧйчица,
Тя си на Стойн дѣмаше:
„Стоѣне, ѡлум, Стоѣне!
Та що си грижен кахѣрен?
Мама не та е питала
От как(в)ѧ ти е болес(т)тѣ:
Да ли ти стѧдо болнѧво,
Или ти пѣта блѣс фѧна,
Или си ти самсѣ бѡлен?“
Стойн мѧйки си дѣмаше:

¹⁾ Люде, които бератъ билки за лѣкуване

„Мор, мамо, мор мила мамо!
Йолкум ма питаш да кажа,
Та що съм грижен кѣхрен:
Нето ми стадо болнаво,
Нето ми пцета бѣс фана,
Нето съм аз самси болен;
Вечер си додем да дойм,
Слънцето трепти заходя,
Стрѣвница мечка доходя.
Сичкитѣ мамо остава
При мене мамо доходя,
Гирджик ми плещи трошеше.
Черен ми перчен скѣбеше“.
Стоиновата майчица
Тя на Стойна дѣмаше:
„Стоене, олум Стоене,
Тя не е мечка стрѣвница,
Я най е, мома змѣйца;
Да мо(ж)еш да я испиташ,
Испиташ да я измаиш“.
— Кѣк да я мамо, испитам? —
„Стоене, олум, Стоене,
Мама ша да та наѣчи:
Да речеш, олум, Стоене:
Змѣйце, мома хѣбава,
Нѣщичко ша та попита,
Право ми кажи, не лѣжи:
— Имаме крава ялова
Дѣвет е гѣдин станало
Гѣни са не са отѣлва,
Нето са буга отвѣжда“.
Стойн змѣйци дѣмаше:
„Змѣйце, мома хѣбава,
Нѣщичко ша та попита,
Право ми кажи, не лѣжи:
Имаме крава ялова,

Девет е годни станало
Годи са не са отелва,
Нето са буга отвежда“.
Змѣйца мома хубава
Тя си на Стоян думаше:
„Стоене, холан, Стоене,
Берете билки сѣкакви
И ново гърне купете,
Варете билки сѣкакви,
Сѣкакви билки раздѣлни,
Раздѣлни билки омразни
И с бѣл ги бодил потѣчай,
Със бѣл ми бодил вихрогон,
— Да си крѣвата полѣйте:
Бугата ще са отдѣли
Отдѣли ще я помрази“.
Стойновата мѣйчица
Варила ѣ билки сѣкакви,
Сѣкакви билки раздѣлни,
Раздѣлни още омразни;
Не полѣ крѣва ялови
Най си Стойна полѣла.
Че са змѣйца отдѣли,
Отдѣли и го омрази
И от далѣка викаше.
„Стоене, холан, Стоене,
Що бѣше хитър разумен,
Та ма, Стоене, испита?“

37. Стойнова булка змѣйчева.

Стойновата мѣйчица
Тя на Стойна думаше:
„Стоене, синко Стоене,
Напусни олум булката

Булката ѝ олуи опразна
Вечер със слънце отодя
Сутрин със слънце дохodia
Бѣли ѝ поли сѣ роса
Ситни ѝ зѣби сѣ грѣва
Мѣжка е рѣжба добила
И то ще так(в)ос да стѣне“.
Стоян мѣйки си дѣшаше:
Мор, мѣмо, мор, мѣла мѣмо,
Кѣк да я, мѣмо, напѣсна,
Като ми ѣ мѣло дѣтѣто,
Дѣтѣто мѣжката рѣжба.

38. Калина Малина и змѣй Никола.

Похвѣли са Калина Малина:
Че е момѣ от велика рѣда,
Нѣя момѣк не мѣй прѣговѣри,
Прѣговѣри при нѣя да се(д)не,
Камо ли ти кѣтка да ѣ зѣме.
Дѣ я зачѣ змѣй от зелѣна гора,
Прѣстѣри са в село дѣбѣр юнак,
Името му Никѣла Гидѣя.
Тѣй отѣде на студѣн клѣденѣц,
Там завѣри Калина Малина;
Тѣй Калини е(д)на дѣма рѣче,
Калина му посрѣд нѣш пристѣна.

39. Татари Маджари и хубава Сѣбка.

Седѣла ѣ Сѣбка, седѣнкѣвала,
Сѣбѣлю, Сѣбке, сѣн доган гѣозлю! ¹⁾

¹⁾ Ти съ соколски погледъ.
Този редъ се повтаря слѣдъ всѣки стихъ.

Тя е напредила дѣвет вретѣна,
Дѣвет вретѣна бѣла коприна,
Я десѣтото — тѣнка налѣма¹⁾.
Че пак е Сѣбка рано станала,
Че е дигнала дѣвет аргати,
Та насадила дѣвет хармани.
Че пак са Сѣбка надзат вѣрнала,
Че е грамнала бѣли бакѣри,
Че е отишла за студна (в)ода;
Че я срѣшнали чѣрни Татари
Чѣрни Татари, руси Маджери;
— Хѣм я (в)одѣха, хѣм я питаха:
„Далѣк ли ѣ Сѣбо, вашата кѣща?
Да викаш, Сѣбо, та чѣва ли са,
Да глѣдаш, Сѣбо, та вижда ли са?
Отговаряше хубава Сѣба:
„Брѣ, ѣой ва вази, чѣрни Татари,
Чѣрни Татари, руси Маджери!
Нѣто да викам, не са дочѣва,
Не са дочѣва и не са вижда“.
Че откраннали хубава Сѣба
И я завѣли в татарска земя.

40. Стоянъ и цигани.

Стойновата мѣйчица,
Тя на Стойна дѣмаше:
„Стоѣне, олум Стоѣне!
Що стоиш, олум, да глѣдаш?
В село сѣ дошлѣ цигане,
Цигане, чѣрни татули,
Кѣщата ти подкопѣли,
Бѣлката ти откраннали,
Мѣжка ти рѣжба остѣна,
Остѣна в пѣстра лю'лчица“.

¹⁾ Изработена коприна.

Стоян постоя погледа,
Че влѣзе в темни ахѣри;
Изведе кѡнче хранено,
Още на кѡнче дѹмаше:
„Кѡнчолѣо, ти мой другарѣо!
(А)ко ми бѹлката намѣриш
Краката ша ти посребри,
Гривата ша ти позлати“.
Че са на кѡнче прѣфѣрли,
За ден си свѣтл(т) обиде,
Гокѹ ми Влѣшко оста̀на.
Слѣнцето трепти захожда,
Стоян си в Влѣшко отѣдя,
Правѡ на чушми отѣде;
Тѣмка си Стоян завѣри,
Двѣ момѣ, до двѣ влахѣнки,
И двѣтѣ влѣшки хортѹват:
„Видѣ ли, марѹ, видѣ ли?
В село сѣ дошлѣ цѣгани,
Цѣгани, чѣрни тѣгули,
Че каквѣ бѹлка (в)одѣха,
Нѣйѣ ѣ нѣма хубос(т)тѣ“.
Стоян си влѣшки разбѣра,
И си влахѣнки попита:
„А дѣ сѣ и на кѣдѣ сѣ?“
Правѡ си Стоян отѣде
И си бѹлката намѣри,
Бѹлката хубавѣлката,
Че я за рѣка уловѣ
И я на кѡнче прѣфѣрли.
Като са надзѣд вѣрнали,
Стоян на кѡнче дѹмаше:
„Кѡнчолѣо, ти мой другарѣо!
Да ти краката посребри,
Да ти гривата позлати“.
Кѡнче на Стоян дѹмаше:

„Стобне, млядо юнече!
Не ми краката посребри,
Не ми гривата позлати,
Току ма, холан, не кярай,
На сватба и на кушья“.¹⁾

41. Пашата — Милицинъ баща.

Милицин свекър думаше:
„Милице, снахо най малка!
Девет е годин станало,
Дума не съм ти продумал,
Сегга ще да та попитам:
Девет калески проваждам
До т(в)ойта майка и баща,
До т(в)ойтъ братья и сестри,
Та да ми додат на гости,
На гости и на одръки;²⁾
Каква е тѣзи работа?
Дали сж чѣтни болѣри,
Не ни аресват да додат,
Или сж сѣтни сюрмаси,
Та нѣмат какво да впрѣгнат?“
Милица жалба дожелѣ,
Дрѣмно си сѣлдзи порѣни
И си на вѣнка излѣзе.
Пѣтна са вратѣ похлопа;
Самѣ Милица от(в)ѣри
И д(в)ѣри са напѣлниха
Сѣс колѣ и сѣс ѣтове.
Милица бѣлка хѣбава
Нарѣд им рѣка цалѣна.

¹⁾ Нахбягване, прѣпускане.

²⁾ Казватъ още „повръки“, поврътки — обичай на сватба да си ходятъ момини и момкови на гости.

Пашата в лика цалуна.
Милицин свекър думаше:
„Милице, снахо най малка,
Каква е тѣзи работа —
На сички рѣка цалуна,
Пашата в лика цалуна?“
Милица дѹма свекру си:
„Тейнольо, старь свекрольо,
Той не е паша голѣма,
Я най е мойта бащица
Със мойтѣ братя и сестри,
Сегѹ на гости додаха
На гости и на одрѣки.

42. Стоянъ и учения му югичъ.

Стойна бѣда бѣдили, Доне,¹⁾
Стойна бѣда бѣдили,
Бѣдили и укривили;
Надзад му рѣцѣ извили
Ситни синджири на вратѣ(т)
На крака тежки букай
Със кон Стойна караха
Че го в темница фѣрлиха
Темница нова правена,
Правена недоправена,
Мазана недомазана
Стойн от вѣтрѣ викаше:
„Бре, Боже, бре, мили Бѣже!
Нѣмам ли нийдѣ нѣкого,
Я майка я помайчима,
Я баща, я побашима,
Я сестра, я посестрима,

¹⁾ Доне — се прибавя слѣдъ първо изрѣчение на всѣхъ стихъ,
както е показано.

Я братацъ, я спобратима,
Да ми кавали донесе,
Кавали със калѣфитѣ,
И да ми огича¹⁾ докара,
Огича с девет звѣнчѣта“.
От дѣ го зачѣ майка му,
Че му кавали занесе,
Кавали със калѣфитѣ;
От дѣ го зачѣ баща му,
Че му огича закара,
Огича с девет звѣнчѣта.
Събра са мало и голѣмо,
Турци, Доне, и бѣлгари,
Да си Стойна испитат,
Да ли е Стойн хайдѣтин.
Стойн от вѣтрѣ засвири,
Огич от вѣнка заигра,
Звѣннаха девет звѣнчѣта.
Турци са турски чѣдѣха,
И бѣлгаритѣ — бѣлгарски,
Един други си дѣмаха:
„(А)ко бѣше Стойн хайдѣтин,
Не бѣше свирѣл тѣс кавал,
Не бѣше учил тѣс огич“.
Че си Стойна пѣснали.

43. Славейче и черни татари.

„Ой фтиче, фтиче,	Или ти й, фтиче
Фтиче славейче!	За баща мило?“
Що рано ранѣш	Отговаряше
И жално пѣеш?	Фтиче славейче:
Да ли ти й, фтиче,	„Бре, ой та тебе,
За майка мило,	Дуванджи ²⁾ Гйѣрге!

¹⁾ Вместо югичъ, водичъ — овецъ, който води стадото.

²⁾ Дуванджи = хаирджѣ, благодѣтель.

Ако ма питаш,	Дор три фтичета,
Да ти обада,	Дор три фтичета
Шо рано раня	Три славейчета;
И жално пѣя:	Че ги занесли
Да са провали	На царя бакшиш,
Дуванджията,	Е(д)ното да пѣй
Дѣто направи	Сутром, че пак сутро,
Прѣз морѣ моста,	Второто да пѣй
Че сж минали	Пладня, че пак пладня,
Черни татари,	Третѣто да пѣй
Че ми сж взели	Вечер, че пак вечер“.

44. Турци на конакъ у Нѣдини.

Подигна са Осман-паша,
Дѣс мари, бѣло Нѣдо, }
Мари Нѣдо, бѣла Нѣдо!}¹)

Че отвѣдя у Нѣдини
Тѣй провѣди конакъни;
Написали конацитѣ

А дѣ — двѣма, а дѣ — трѣма,
У Нѣдини — дѣвет мина.
У Нѣдини равни д(в)ѣри
Кордисаха чедѣритѣ,
Че развиха зелен байрак
Загърмѣха тѣповетѣ,
Задрънчѣха ѓстри саби,
ѓстри саби тѣнки пушки ...

45. На сватба на Северинка²).

Грѣци под круша седѣха,
Червѣно вино пийха,
Печено ѓгне едѣха,

¹) Тѣзи два реда се повтарятъ слѣдъ всѣки стихъ.

²) Вѣроятно е Турну-Северинъ (въ Ромѣния)

Я брѣтецъ, ѣ спобратима,
 Да ми кавѣли донесе,
 Кавѣли със калѣфитѣ,
 Ъ да ми огича¹⁾ докара,
 Огича с дѣвет звѣнчѣта“.
 От дѣ го зачѣ майка му,
 Че му кавѣли занесе,
 Кавѣли със калѣфитѣ;
 От дѣ го зачѣ баща му,
 Че му огича закара,
 Огича с дѣвет звѣнчѣта.
 Събра са мало ѣ голѣмо,
 Турци, Дѣне, и бѣлгари,
 Да си Стойна испитат,
 Да ли е Стойн хайдѣтин.
 Стойн от вѣтрѣ засвѣри,
 Огич от вѣнка заигра,
 Звѣннаха дѣвет звѣнчѣта.
 Турци са турски чѣдѣха,
 И бѣлгаритѣ — бѣлгарски,
 Един други си дѣмаха:
 „(А)ко бѣше Стойн хайдѣтин,
 Не бѣше свѣрѣл тѣс кавѣл,
 Не бѣше ѣчил тѣс огич“.
 Че си Стойна пѣснали.

43. Славейче и черни татари.

„Ой фтѣче, фтѣче,	Или ти ѣ, фтѣче
Фтѣче славейче!	За баща мѣло?“
Що рѣно ранѣш	Отговѣряше
И жѣлно пѣеш?	Фтѣче славейче:
Да ли ти ѣ, фтѣче,	„Бре, ой та тѣбе,
За майка мѣло,	Дуванджѣ ²⁾ Гѣорге!

¹⁾ Вмѣсто югѣчъ, водѣчъ — овенъ, който води стадото.

²⁾ Дуванджѣ = хаврджѣ, благодѣтель.

Ако ма пѣташ,	Дор три фѣтчета,
Да ти обѣдя,	Дор три фѣтчета
Що рано раня	Три славеѣчета;
И жално пѣя:	Че ги занесли
Да са провали	На царя бакшиш,
Дуванджията,	Е(д)ното да пѣй
Дѣто направи	Сутром, че пак сутро,
Прѣз морѣ моста,	Второто да пѣй
Че сж минали	Пладня, че пак пладня,
Черни татари,	Третѣото да пѣй
Че ми сж взели	Вечер, че пак вечер“.

44. Турци на конакъ у Недини.

Подигна са Осман-паша,
Дос мари, бѣло Нѣдо, }
Мари Нѣдо, бѣла Нѣдо!}¹)
Че отвѣдя у Недини
Той проводи конакѣи;
Написали конацитѣ
А дѣ — двѣма, а дѣ — трѣма,
У Недини — девет мѣна.
У Недини равни д(в)ѣри
Кордисаха чеджритѣ,
Че развѣха зелен байрак
Загърмѣха топоветѣ,
Задрънчѣха ъстри саби,
Остри саби тѣнки пушки...

45. На сватба на Северинка²).

Грѣци под круша седѣха,
Червено вино пияха,
Печено агне едѣха,

¹) Тази два реда се повтарятъ слѣдъ всѣки стихъ.

²) Вѣроятно е Турну-Северинъ (въ Румѣния)

И си конѣтъ кови́ха;
Далѣк на свѣтба ша идат,
На свѣтба на Северинка,
Момѣта плаче, не рѣче;
Я бѹля ѿ я мирѣше:
„Мълчи, калино, не плачи,
И бѹля ѿ момѣ бивала,
И бѹля ѿ от далѣк дошла.
Знайш ли, калино, повниш ли,
Като за бѹля додохте,
Дѹнава сѹхо минахте;
Като са с бѹля врѣцахте,
Дѹнава мѣтен протѣклъ,
Дѣрво и камъкъ влѣчеше;
Който момѣ отиде —
Млада са бѹлка вѣрнала;
Който бѹлка отишлѣ —
С малко са ѿ дѣтѣ вѣрнала“.

46 Будинъ Яна въ Будинъ града.

Прочѹла са ѿ Будин Яна,
Будин Яна в Будин града,
Че нѣмало по (в)сѣ свѣтъ.(т)
Енкиното бѣло лице;
Прочѹла са ѿ чак до цѣря
Чак до цѣря, до визиря.
Цар проводи три мендѣйля,¹⁾
Три мендѣйля-три чаѹша,
Да си идат в Будин града,
Да испитат, Будин Яна,
Да испитат, да намѣрят.
Че отишлѣ въ Будин града;
Испитали Будин Яна,

¹⁾ пратеници, скороходци.

Похлопали на портитѣ.
Не излѣзе Бѹдин Яна,
Най излѣзе Енина майка;
От(в)ори им чемшир порти,
Отговаря Енина майка:
„Ой ва вази, три мендзйля,
Три мендзйля, три чауша!
Що трѣсите, що пѣтате?“
Отговарят три мендзйля;
„Тѹка ли е Бѹдин Яна?
Цар проводи да я пѣшем,
Да я пѣшем на ферманя,
Да испѣшем да я дадем“.
Прѣмѣни са Бѹдин Яна,
Прѣмѣни са, наредѹ са,
Ах, едина да испѣше
Енкиното бѣло лице,
А втория да испѣше,
Енкината тѣнка снага
Я трѣтия да испѣше
Енкинитѣ медни дѹми.
Испѣсали Бѹдин Яна,
Бѹдин Яна на ферманя;
Занесли я чак на царя.
Цар расчѣте на ферманя,
Че повѣка три мендзйля,
Три мендзйля-три чауша;
„Я земѣте клю'човѣтѣ,
Че идѣте в Бѹдин града,
Заклучѣте Бѹдин Яна,
Че донѣсте нахтаритѣ,¹⁾
Додѣ йда сам при нея“.

¹⁾ Анахтарѣ—отключѣ, отворѣ.

47. Мечка стръвница и Добри Добриченинъ.

Истѣкла ѿ денна денница,
Не било денна денница,
Наѿ било мечка стръвница;
Настръвила са ѿ на хѡра,
На хѡра и на говѣда:
Челѡкъ да мине езяда го,
Керван да мине прѣска го,
Фтѣчка да фрѣкне стрѣска са,
Сѣчки пѣтища оврѣзала;
Че са ѿ прочѣло до цѣря,
До цѣря и до визѣря.
Цѣря им хабѣр провѣди.
„Кѡйто мечката улови,
Улови да я убие,
Ще му харѣжа, харѣжа,
Окол морѣто селѣта“.
Нѣкой са, хѡлан, не наѣ;
Наѣл са ѿ Дѡбри, Дѡбреле,
Дѡбри ми Дѡбриченина,
Дѡбри ми пехлевѣнина.
Тѡй на полѣна излѣзе,
Че са е ѣсно провѣкнал:
„Мѣдолѡ, мѣцо стръвнице
Стръвнице, мѣцо крѣвнице,
Хай да са, мѣцо, побѡрим“.
Кѣто са мечка задѣде,
И са прѣхове дѣгнаха.
Мѣца на Дѡбри дѣмаше:
„Дѡбреле, Дѡбриченино,
Дѡбреле, пехлевѣнино,
Бре, добрѣ дѡде, Дѡбреле,
Бре, добрѣ дѡде на гѡсти,
Е, хайде да са побѡрим“.

Че са със Добри фанали,
Фанали да са побърят;
Като го мечка дигнеше, —
До девет бѣя на горѣ;
Като я Добри удари, —
До девет бѣя в земята;
Че са мечката остави,
Още на Добри дѹмаше:
„Добреле, Добрѹченино,
Добреле, пехлевѹнино,
Евалла,¹⁾ Добре, евалла,
Като на тебе пехлевѹн“.
Добри при царя отиде,
От далѣк му са поклонѹи,
От близо му селѹм даде,
— „Селѹм алѣким²⁾, царѹолѹо“
— „Алѣким селѹм, Добреле!
Ти ли си, Добре, пехлевѹн,
Дѣто са с мечка побѣри?—
Халѹл да ти сѹ селѹта,
Селѹта окол морѣто“.

48. Петъръ съ сребърна кола.

Прочѹ са Петър, Пѣгреле,
До царя и до визѹря;
Че ѹма кола сребърна
И позлатѣни канѹти,
Хѹбави рѹси бѹ(в)оли
Със копрѹнени чѹлове,
С фремезѹени пискѹ'ли —
Царя до Петър проводи:
„Дѣ да е Петър да — дѹде“.
Петър при царя отиде;

¹⁾ Благодаря, покорявамъ се.

²⁾ Миръ вамъ — поздравъ!

От далѣк му са поклонѣ,
От близо му сѣлим дѣде,
Още на царя дѹмаше:
„Царѣолийо, многотодѣшен!
Защо ма вѣкаш, царѣолийо?“
„Вѣкам та, вѣкам, Пѣтреле:
Аз дрѣжѣ земѣ и небѣ,
Та нѣмам колѣ сребѣрна
Сѣс позлатѣни канѣти,
С хѹбави рѹси бѣ(в)оли,
Сѣс копѣринени чѹлове
И фѣремезѣни пискѹли!“
Пѣтър на царя дѹмаше:
„Царѣолийо, многотодѣшен!
Йолкум ма пѣташ, да кѣжа:
Аз насѣх жѣлта пчѣница
Кѣрища и байрища,
Дѣде я Господ та станѣ,
Чѣ си пчѣница продѣдах;
Кѹпих си колѣ сребѣрна,
Сѣс позлатѣни канѣти,
С хѹбави рѹси бѣ(в)оли,
Сѣс копѣринени чѹлове,
И фѣремезѣни пискѹли“.

49. Уста Гани и султана.

Оплакали са дѹлгѣри,
Дѹлгѣри старѣ мѣстори,
На султана Силистрѣнски:
„Аман, ефѣндим¹⁾, султѣнум,
Бизѣ²⁾ гѣчинмѣк³⁾ кѣлмадж⁴⁾
От тѣзи Гани мѣстора;
Дѣ да е много рѣбота,

¹⁾ Господине, господарѣо; ²⁾ намѣ; ³⁾ прѣхрана; ⁴⁾ же остана.

Сѣ Гани да я пазари,
С негови млого сѣнове“. —
Султана хабѣр проводи:
„Дѣ да е Гани да дѣде:
Варжн¹⁾ гитирѣн²⁾ Гания,
Гетирсин шу пезевѣнги“.
Гани са грижа обгрижа,
Че при султана отиде;
От далѣк му са поклонѣ
От близо му сѣлим даде
— „Сѣлим алѣким, султанум“. —
— „Алѣким сѣлим, усталар.“
— „Защо ма вѣкаш, султане!“
— „Вѣкам та, Гане, вѣкам та,
Оплакаха са дюлгѣри,
Дюлгѣри старѣ мастори:
Бизѣ гечинѣк кѣлмадж,
От тѣзи Гани мастора,
Дѣ да е млого рѣбота,
Сѣ Гани да я пазари“. —
Гани на султан думаше:
„Аман, ефѣндим султанум;
Сана бир кучѣй япаржм, }³⁾
Кендин кендинѣ йорюсюн“. }
„Машалла Гани усталар }⁴⁾
Варин гит холан ишинѣ“. }

*) Тази пѣсня е съчинена прѣди емиграцията отъ 1828 год.
Мастора — уста-Гани се прѣселилъ въ Болградъ, гдѣто и умрѣлъ.

50. Накостливъ Стоянъ и пашата.

Стоян пѣе, майка му го вѣка:
„Хайде, хайде, сѣнольо, Стоѣне!

¹⁾ идете; ²⁾ доведете.

³⁾ На тебе направлямъ една каруца (кола) сама самична да върви.

⁴⁾ Bravo Гане, масторе; иди си гледай работата.

Хайде, сѣно, че та паша вѣка,
Паша, сѣно, паша Силистренска,
Паша, сѣно, пари ша ти даде“.
Стоян майки тихо отговаря:
„Я мѣр, мамо, я мѣр, стара мамо!
Я защо си стара изумена?
Язи знай, що ма паша вѣка —
Не ще, мамо, пари да ми даде,
Най ще, мамо, глава да ми земе:
Снощи минав край студен кладенец;
Наред стовѣхт сѣ млади дѣвойки,
(В)ода ѣсках (в)ода не дадахъ,
Кѣтка ѣсках, кѣтка не дадахъ,
Аз разѣрчих¹⁾ хранен(о)го си конче,
Изсѣпих им пѣстритѣ им стѣвни,
Опрѣсках им бѣлитѣ им полѣ,
Привѣдах са герданче им скѣсах;
То не било мерджѣнен ѣ гердан,
Я най било камѣк безцѣново,
Кѣк са скѣса — земята са лѣсна“.

51. Кадѣята и бѣла Рада.

Кадѣята ясак¹⁾ стѣри:
Момѣ перѣ да не нѣсѣт,
Нѣ червило, нѣ бѣлило,
Да не тѣглат тѣнки вѣжди,
Да не ходѣт на хорѣто.
Дѣ го зачѣ бѣла Рада!
Бѣлѣса са, червилѣса са,
Че си дрѣнна тѣнки вѣжди,
Затѣкна си кри(в)о перѣ,
Че отидѣ на хорѣто,
Уловѣ са при момѣтѣ,

¹⁾ заповѣдь.

При момѣтъ, при момѣтъ.
Отговаря Кадията:
„Марѣ, Радо, бѣла Радо!
Яз или бѣх ясак стѣрил:
Момѣ перѣ да не нѣсѣт,
Нѣ бѣдѣло, нѣ червѣло.
Да не тѣглат тѣнки вѣжди,
Да не ходѣт на хорѣто?“
Отговаря бѣла Рада:
„Кадѣйкольо, млѣд запѣйко!¹⁾
И аз или бѣх ясак стѣрих:
Тѣрци сѣлѣх²⁾ да не нѣсѣт,
Кадѣй конѣ да не ерѣ,³⁾
Срѣдѣ плѣдня на хорѣто?“

52. Момѣци на сѣдѣнка и Султана.

Сѣбрали ми сѣ топрак-махлѣни, хайдѣ марѣ!⁴⁾
У Кисѣвѣкини на сѣдѣнѣца
Че сѣ сѣдѣли срѣщѣ момѣтъ,
Срѣщѣ момѣтъ до колѣнѣтъ,
И сѣ земѣли кѣтки размѣсни
Че ги фанѣха и ги кѣраха,
И ги кѣраха, и ги бѣеха,
И ги бѣеха и ги пѣтаха:
„Ходѣ ли щѣте у Кисѣвѣкини?
Сѣдѣ ли щѣте срѣщѣ момѣтъ,
Срѣщѣ момѣтъ до колѣнѣтъ?
Земѣ ли щѣте кѣтки размѣсни?“
Отговарѣше Пѣтѣр Балтовчѣ:
„Аман, ефѣндим, Кѣргунски султан!
Джеремѣ⁵⁾ дѣвам, резил⁶⁾ не стѣвам!“

¹⁾ Заповѣдникъ. ²⁾ Орѣжие. ³⁾ Ърѣчи, разигрѣва.

⁴⁾ глоба; ⁵⁾ осраменѣ.

⁶⁾ „Хайдѣ марѣ“ се повтарѣ слѣдѣ всѣки отѣхъ.

53. Радулъ.

Радуловата майчица,
Ти си на Радул думаше:
„Радуле, набѣдили та,
Радуле, укривили та,
Че си запалил, Радуле,
Керим пашови, сараи,
Сараи пълни с кадѣни,
Кадѣни, млади ханѣмки;
Радуле, ша та обѣсят
На личен ден на Великлен,
Като хорото играе,
Верѣд село, срѣди мегдѣня,
На Крива круша Вѣтрѣша;
Ша върви мало ѣ голѣмо
Радуле, да са прощават“
Радул майки си думаше:
„Мор, ма̀не, мор, мила ма̀не!
Да ми Ирѣнка доведѣш,
Ирѣнка, мойта прилика,
Да ми сѣлзѣтитѣ отрѣва,
С нейната русата коса,
С нейнитѣ бѣлитѣ рѣцѣ“.

54. Турчинъ и бѣла Рада.

Рада перѣ на рѣката,
Радо, мари, Радо бѣла Радо!¹⁾
На рѣката под върбата.
В пѣтя вървѣт трѣма турци,
Трѣма турци Янадолци.
Един мина, замина я,
Втори мина, сѣлѣн даде,
Трети мина, Ради дума:

¹⁾ Този призивъ се повтаря слѣдъ всѣки стихъ.

„На ти, Радо, тѣс тестемѣл,²⁾
Оперй го от двѣ герѣня,
Двѣ герѣня студна (в)ода,
Оперй го с ржеж сапун,
Оперй го, и(з)суши го,
И(з)суши го на двѣ слѣнцѣ“
Отговаря бѣла Рада:
„Дѣ да найда двѣ герѣня,
Двѣ герѣня студна (в)ода?
Дѣ да зѣма ржеж сапун,
Дѣ да найда до двѣ слѣнцѣ?“
Турчин Рѣди отговаря:
„Т(в)ойтѣ очи двѣ герѣня
Т(в)ойтѣ рѣцѣ ржеж сапун
Т(в)ойто лице до двѣ слѣнцѣ.“

55. Индже войвода и хубава Нана.

На стол седѣше Инджѣ-вайвода;
Нѣнольо, джѣнам, бѣла бѣлгарке¹⁾
Дивѣн му стои хубава Нана,
Нѣнольо, джѣнам, бѣла бѣлгарке¹⁾
Дивѣн му стои и му са моли:
„Пусни ма, пусни, Инджѣ-вайвода,
Пусни ма, пусни, у нас да йда,
Че мойта майка по д(в)ѣри фѣди,
По д(в)ѣри фѣди, за мене плаче;
Пусни ма, пусни, Инджѣ-вайвода,
Че мойтѣ брѣтя нажалѣни фѣдят,
Нажалѣни фѣдят сѣ мене жалѣят;
Пусни ма, пусни, Инджѣ-вайвода,
Че мойтѣ сестри расплѣтени фѣдят,
Расплѣтени фѣдят сѣ мене жалѣят.“

²⁾ Тестемѣл — кърпа.

¹⁾ Този припѣвъ се пѣе слѣдъ всѣхъ стихъ.

56. Потурчване на Марийка.

Марийкината майчица
Тя на Марийка думаше :
„Доста са, кжзѣм, бѣлѣсва,
Бѣлѣсва, кжзѣм, червѣсва,
Ний седѣм в турска махала,
Каджѣни кайл не стѣват;
Каджѣни хурки прѣмѣтат
И сѣ със тебе хортѣват:
«Хай, гидѣ, гидѣ, Марийка,
Марийка, гяурѣн кжзѣ,¹⁾
Чѣ кѣк(в)о ще да ѣ прилѣча,
Бѣла каджѣна да стѣне,
На висѣк черѣк да седѣ,
Жѣлти алѣѣни да нѣси,
По челѣ дрѣмни рубѣта,
На шѣя он-екилѣци.»
— Марийке, кжзѣм, Марийке,
Башѣ ти не мой да иде
Прѣз чаршѣята да мине,
Турѣитѣ турски дѣмаха:
Тѣзи ми ѣ Марийкин башѣ,
Сѣс нѣго ще са засѣтим.
Марийке, мама, Марийке!
Хай да та, мѣма, посѣгодѣм
За Нѣдѣ чѣтен болѣрин“.
„Мор, мѣмо, мор, мѣла мѣмо,
Като ми споменѣш за Нѣдѣ,
Сърѣцѣто ми са заключи,
Като ми Мѣхмед споменѣш,
Мѣхмед ми млѣдо ламѣанѣе,
Сърѣцѣто ми са запѣли“.
Мѣхмед на дѣгѣн седѣше,

¹⁾ Неправовѣрно момиче.

С ясно булгарѣ свиреше,
Булгарѣто му говори:
„Марийке, гяурѣн казѣ,
Кога щеш да са потурчиш?“
„Мор мамо, мор мѣла мамо!
Язи щѣ Мехмед да зема,
От вѣзи щѣ са отрекѣ,
Бѣла кадѣна ща стѣна“. ¹⁾

57. Турчинъ краде бѣла Рада.

„Калино Радо, бѣлина!
Пустото ти бѣло лице,
Сама да го не кярдѣсаш¹⁾,
Турчин да го кярдѣсаше“.
„Макар, бѣлнеле, вайвѣдата:“
Дордѣ си Рада издѣма,
Вайвѣдата с кон на вратѣ.
Той похлѣпа, кон потрѣпа,
Той повѣка, кон поцвѣлна:
„Чик²⁾ дишарѣ³⁾ бѣла Радо!“
Не излѣзе бѣла Рада,
Най излѣзе Радина бѣля,
Радина бѣля, най малката,
Най малката — Ивѣница.
Тя на турчин отговѣря:
„Нѣма тѣка калина Рада,
Тя отиде у лелѣ си;
У лелѣ си кадѣната,
Да си чѣше руса косѣ,

¹⁾ Събитието на тази пѣсень е станало около 25-та год. на XIX столѣтие въ Ямболско. Момата побѣгнала у турчина; но братята ѝ подкупили едно турче, — узнали кѣдѣ е скрита, откраднали я, дордѣ още не е била потурчена и я заклали за да ѝ отърватъ отъ потурчане.

²⁾ използвавшъ; отъ кяръ = печалба (полза).

³⁾ излѣзъ; ³⁾ вѣнка.

Да приплѣта злат коситник“.
Турчин вѣра не и фана,
От кѡн слѣзе в кѣщи влѣзе;
Че намѣри бѣла Рада,
Улови я за ржката,
За ржката за лѣвата,
Прѣфѣрли я на кѡнчето.

58. Вела и турчинъ.

Велината майка, Тя на Вела дума: „Вело, кжѣм, Вело! Не са прѣмѣнявай, Хубаво забраждай; За (в)ода не ходи! Че та турчин иска, Турчин — друга вѣра, Турчин — куча вѣра“.	Че я турчин видѣ, Че си Вела фана И на Вела дума: „Хайде, Вело, хайде, Със мене да додеш; Че ша та заведа, На наши вилѣят, ¹⁾ Че ша мйнем, Вело, Прѣз Карѣ-Орманѣ, Ша излѣгат, Вело, Карѣ Орманченки, Кѣлни' Раковченки“.
---	---

Има още: че щѣли да му завиждатъ, блазосватъ.

59. Ал бени, како Станке.

- 1) — Алѣим санѣ бир сжрѣ папѣч,
Ал бени, како Стѣнке, ал бени!
— Пустѣя калсѣн сен сжрѣ папѣч,
Брак бени, хасѣн-агѣ, брак бени!
- 2) — Алѣим санѣ бир мѡда фистѣн,²⁾
— Пустѣя калсѣн сен мѡда фистѣн,

¹⁾ Вм. вилаетъ — родно мѣсто.

²⁾ Останалитѣ куплети се пѣятъ като първитѣ два съ прибавкитѣ: ал бени . . . и брак бени . . .

- 3) — Аллѣм санѣ джанфѣс скуртейка,¹⁾
— Пустѣя калсѣн джанфѣс скуртейка.
4) — Аллѣм санѣ сѣрмалѣ кушѣн,
— Пустѣя калсѣн сѣн сѣрмѣ кушѣн,
5) — Аллѣм санѣ бир ѣл фесѣ
— Пустѣя калсѣн сѣн ѣл фесѣ

Прѣводъ:

- 1) — Азъ ще ти кѹпя едни желти чехли,
Земѣ ме кѣко Стѣнке, земѣ ме!
— Пуоти да останат твойтѣ желти чехли
Остави ме, Хасан ага, остави.
2) — Азъ ще ти кѹпя един моден фистѣн,
Земѣ ме, кѣко Стѣнке, земѣ ме!
— Да ти опустѣѣ модния фистѣн.
Пустни ме, Хасан ага, пустни ме!
3) — Азъ щети кѹпя копринена скуртейка,
— Пуста да остане джанфѣс скуртейка.
4) — Азъ ще ти кѹпя един сѣрмен колѣн,
— Да ти опустѣѣ твоя сѣрмен колѣн,
5) — Азъ ще ти зема един ален фес
— Да ти опустѣѣ твоя ален фес.

60. Въ нашата бахча.

В нашѣ бахчѣ²⁾ дор три цвѣтѣ цѣфнали,
Йѣмюрѹм³⁾, цѣфнали:
Бирѣ⁴⁾ лалѣ, бирѣ дзѹмбѹл, бир да гѹл⁵⁾,
Йѣмюрѹм, бир да гѹл.
Лалѣ, дзѹмбѹл сизѣн олсѹн⁶⁾ гѹл бенѣм⁷⁾,
Йѣмюрѹм, гѹл бенѣм.

¹⁾ Салтамарѣа — кѣса горня дрѣшка

²⁾ бахча — градина; ³⁾ Йѣмюрѹм, восклицание — прѣ-
мирамъ; ⁴⁾ бири — едното; ⁵⁾ гѹл — градафилъ; ⁶⁾ сизѣн
олсѹн — да бѣде твое; ⁷⁾ бенѣм — мое, за мене.

В нашта бахча дор три дрѣви йзраснали,

Йомюрюм, израснали,

Бирѣ алма¹⁾, бирѣ айва²⁾, бир да нар³⁾,

Йомюрюм, бир да нар.

Айва, алма сизин олсун, нар бенѣм

Йомюрюм, нар бенѣм

В нашта бахча дор три кѣня врѣзани,

Йомюрюм врѣзани:

Бирѣ кара⁴⁾, бирѣ биыз⁵⁾ бир да кър⁶⁾,

Йомюрюм, бир да кър

Кара, биыз, сизин олсун, кър бенѣм,

Йомюрюм кър бенѣм

В нашта бахча дор три чушмѣ течѣха

Йомюрюм, течѣха:

Бирѣ⁷⁾ шекѣр бирѣ шербет⁸⁾, бир да бал⁹⁾

Йомюрюм, бир да бал.

Шекѣр, шербет сизин олсун, бал бенѣм

Йомюрюм, бал бенѣм.

На чердака дор три дѣши седѣха,

Йомюрюм, седѣха:

Бирѣ баба¹⁰⁾, бири ана¹¹⁾, бир да кѣз¹²⁾,

Йомюрюм, бир да кѣз.

Ана, баба сизин олсун, кѣз бенѣм

Йомюрюм, кѣз бенѣм.

¹⁾ алма — ябълка; ²⁾ айва — дюля; ³⁾ нар — граната; ⁴⁾ кара — черен; ⁵⁾ биыз — бѣл; ⁶⁾ кър — желтеникаво; ⁷⁾ шекер — сахаръ; ⁸⁾ шербет — лимонада; ⁹⁾ бал — медъ; ¹⁰⁾ баба — баща; ¹¹⁾ ана — майка; ¹²⁾ кѣз — момиче.

Часть II.
Лирически пѣсни.

ГЛАВА I.

Тѣжни (жални) пѣсни.

61. Единъ синъ на майка.

Прѣтил Господ (2) чѣрната неволя¹⁾,
Да избере (2) сѣ старитѣ хора.
Тя не избрѣ (2) сѣ старитѣ хора,
Я' най избрѣ (2) един син на майка.
Майка сѣнка (2) далѣк не закопа
Закопа го (2) в д(в)ѣра прѣд вѣртѣта,
Да ѿ лесно (2) днес три пѣтъ да-иде:²⁾
Сутром да-иде (2) със вѣрла ракия;
Пла(д)ня да-иде (2) със топли милинки
Вѣчер да-иде (2) с сладка медовина.³⁾
Йобѣди са (2) едѣн син на майка:
„Я мор мамо, мѣла мамо, стига плака, мамо,
И да стана (2) файдѣ⁴⁾ нѣмам вѣке,
—Мѣйта снага (2) чѣрна земѣ стѣна,
Мѣйтѣ очѣ (2) зѣми ги испѣха,
В перчѣна ми (2) зѣмѣ гнѣздѣ йзвѣла,
Нѣмам крака (2) диван⁵⁾ да ти стоѣ;
Нѣмам уста (2) „мамо“ да ти река“.

62. Грозданка.

Славка ѿ дѣца не траѣт,
Кѣта годѣна със дѣтѣ,
Със дѣтѣ Славка без дѣтѣ;

¹⁾ чумата. ²⁾ произнася се — дж-йди; ³⁾ питие, приготвено съ медъ; ⁴⁾ полза; ⁵⁾ правъ.

Сегà ѝ добила момѝче,
А че са чѹди и маѝе
Кѣк да му вѣсти ѝмето,
Че го ѝ кѣстила—Гроздàнка,
Със ѝме да го загрози
Данò и дѣтè живѣе.
Расна Гроздàнка порàсна,
На осемнайсе години,
Кòлкото на бой растеше,
На хубос(т) — още повече,
А че ѝ слънцето надгрѣла,
Трѣ(д)ня ѝ слънцето трептѣло,
Трептѣло ѝ не засѣ(д)нало,
От Гроздàнчинитѣ хубости;
Че си слънцето продума:
„Божнеле, мили Госпòде,
Бѣва ли, Бòже, стàва ли
Жув челѣк тука да дòде“.
Че го е Господ послѹшал:
Пусна си Господ лю'лкитѣ,
На личен дèн на Гергѣòвден
За здраве да са лю'бят;
Вѣрвѣло ѝ мàло и голѣмо,
Сè са за здраве лю'бѣли,
Най-наподѣрѣ отишла
Гроздàнка момà хубава,
За здраве да са лю'бѣе;
Тамàн са гòрѣ качѣла,
Дигна си Господ лю'лкитѣ,
Че си Гроздàнка занесе.
Гроздàнчина мàма плачеше,
Плачеше ѝòще думаше:
„Гроздàнке, кжзѣм, Гроздàнке,
Гроздàнке, е(д)на на мàма,
За момчè и за момѝче,

С ѹме та, ма̀ма, загрози́х.
Не можа́х да та отъ́рва;
Дѣ́то та ка́жѹм заведѣ́т
Хубаво хатѣ́р да глѣ́даш“.

63. Младѣ Стоянѣ исказва грѣхове́тъ си.

Разболи́л ми сай мла́д Стоян
Тай лежа́л Стоян тай боли́л
Дор де́вет цѣ́ли годи́ни.
Стоя́новата ма́йчица
Тя на Стоя́на дѹмаше:
„Стоѣ́не, си́но, Стоѣ́не
Де́вет е го́дин ста́нало
Кѣ́к лежи́ш, ѡ́лум, кѣ́к гной́ш,
Де́вет постѣ́лки изгной
Ма́ма не та́ е пи́тала
От каквѡ́ ти е болес(тъ)тъ́
Казвай си, ѡ́лум, грѣ́хове́“.
Стоян ма́йки си дѹмаше:
„Зна́еш ли, ма́мо, по́мниш ли,
Като бѣ́, ма́мо, зла́ зима,
Зла́ зима, гла́дна годи́на
Че ни овце́тъ измрѣ́ха,
Овце́тъ ялови́ната.
Язи ми жа́лба дожелѣ́,
Гра́мнах си ку́ка на ра́мо,
Отѹ́дах в го́ра зеле́на,
Че си са́ ясно прови́кнах:
Дру́жина ви́рна сговѡ́рна,
А дѣ́ сте и на кажѡ́ сте,
И аз ща́ с ва́зи да до́да!
Ма́лко са́ мно́го събра́хме.
Дор седе́мдесе́ юна́ка,
Кле́тва си ви́ра стѡ́рихме,

Кой когò срѣшне да коли,
Да коли и да обира,
Да си сабята накрѣви.
Тежка си свѣтба срѣшнахме
Че си сичкитѣ исклахме,
Току бѣлката остана
Бѣлката с младоженека.
Назад им рѣцѣ врѣзахме
За е(д)но дѣрво бѣково,
Грѣб със грѣб да са не виждат,
Да сѣгнат да са не стигат
Да вѣкат да са не чуят;
Че ги двѣмата оставихме.
Ходихме малко и много,
Като са назад върнахме,
Та да ги, мамо, отвѣрим,
Двѣ лози, мамо истѣкли,
Една сж в друга приплѣли“.
Стойновата майчица
Тя на Стойна дѣмаше,
„Стоене, олум, Стоене,
Девет си годин полежал
И още девет да лежиш:
Тя бѣше твоѣта сестрица“.

64. Пенчо и робинка.

Помамил Пенчо стадото
Край тиха бѣла Дѣнава
И с мѣден кавал свѣреше;
Робинка иде срѣща му,
Робинка, руса влахѣнка,
Със два ми пѣлни гю'мове.
Пенчо робинки дѣмаше:

„Робинке, рӯса влахинке,
Я дай ми гюма едина
Студена вода да пия.“
Робинка, рӯса влахинка,
Даде му гюма едина
Студена вода да пие;
Като му гюма подаде,
Жално си Пенчо поглѐ(д)на.
И дрѐмно сѣлдзи порѐни,
И са на земя навѐде.
Пенчо робинки дѹмаше:
„Робинке, рӯса влахинке,
Като ми гюма подадо,
Студена вода да пия,
Та що ма жално поглѐ(д)на,
И дрѐмно сѣлдзи порѐни,
И са до земя навѐде!“
Робинка, рӯса влахинка,
Тя си на Пенчо дѹмаше:
„Йовчѐрче, младо юначе,
Йѐлкум ма питаш да кажа,
Защо та жално поглѐ(д)нах.
И дрѐмно сѣлдзи порѐних:
Й аз ймах брат като тебе
И тоѹ на тебе мязаше,
И тоѹ си стадо водеше,
Със мѣден кавал свѣреше“.
Дѹмали, раздѹмали са,
Питали, распитали са, —
Братец и сестра излѣгли.

65. Сандулъ и Сандаличка.

Сандул Сандаличкеле дѹма:
„Сандаличкеле, Маричке,
Нѣщичко ша та попита́м,
Пра́во ми кажи́ не лъжи́:
Като си на три вѣнчила́
С когò ти бѣше нѣй-добрѹ́,
Най-добрѹ́ и най-вѣсело?“
Сандаличка му дѹмаше:
„Сандуле, хо́лан, Сандуле,
Сандуле, мой по́трѣтимо,
Йѹлкум ма пита́ш да ка́жа,
Пра́вичко да ти оба́дя
С когò ми бѣше най добрѹ́,
Хатѹрѣн калѣѣн-ка́лмѣсѣн:¹⁾
Пѣрвия бѣше най-бѣ́ден:
Хай ги́ди, прѣвна прѣвни́на,
Хай ги́ди, прѣвно вѣнчи́ло!
Когà му гòсти до́дѣ́ха
С е́дене не ги го́щàва,
Със ви́но не ги по́еше,
Ами със сла́дки хора́ти,
Вѣсело ги посрѣ́щаше,
Сла́дко ги испро́вождаше.
Пѣ́к със вто́рия Сандуле:
Не́тò злѹ́, не твѣ́рдѣ́ добрѹ́;
Де́вет съ́м бу́лки вѣнча́ла
И де́вет дѣ́ца крѣ́сти́ла.
Я пѣ́к със те́бе Сандуле:
Има́не, ха́дѣм, безкра́йно,
Йопусти́ло ти ѣ́й има́не
Като си ди́рлик²⁾ ни́маме:

¹⁾ Да не ти стане обидно; ²⁾ съгласие; ³⁾ т. е. ханджарче — кама.

Когà ни гòсти дòдѣха,
Ти тогàс ша са разсѣрдиш,
На криво ша ма изгледаш
Гòститѣ ша си изпѣдиш.
Ай гиди, прѣвна прѣвнина,
Ай гиди, прѣвно вѣнчило,
Макар, че бѣше най-бѣден
О него ми бѣше най-добрѣ
Най-добрѣ и най-весело¹⁾.
Сандул са люто разсѣрди
Извади нòжче ханджѣрче¹⁾
Че ѝ главàта отрѣза.

66. Дамянъ и Дамянка.

Дамян Даменки думаше:
„Даменке, бѣлка хубава!
Аз ща на дòлу да ида,
На дòлу кѣм механàта,
Вино червено да пия
И пуста вѣрла ракия;
Да седиш да ма почакаш,
Додѣ пѣтлитѣ попѣят,
Да ми вѣртàта от(в)òриш“..
И Дамянка го чакала,
Додѣ пѣтлитѣ попѣли,
Попѣли и повтòрили;
Мѣжка ѝ рòжба заплака,
Легнала да го приспива.
Самà Дамянка заспала.
Дамян си вѣртà похлопа.
Даменкината свекѣрва,
Тя на Дамянка душманка,
Тя си Дамянка не буди,
Самà му вѣртà от(в)ори.

¹⁾ Вм. ханджарче — кама.

Дамян майки си думаше:
„Мор дѣ е, мамо, Дамянка,
Да ми въртѣта от(в)ори?“
„От кѣк си, синко, отишѣл,
И Дамянка е заспѣла,
Заспѣла не е станѣла,
Нѣ ти вечерѣя наготви“.
Дамян са люто разгнѣви,
Извади нѣжче ханджѣрче,
На Дамянка главѣ отрѣза.

67. Никола кара баща си на сждѣ.

Дѣ са е чуло видѣло
Син баща на сжд да кара,
Като Никѡла баща си?
Назад му рѣцѣ заврѣза,
Напрѣд кѡня го караше.
Никѡлчов тѣйно думаше:
„Никѡлчо, ѡлум, Никѡлчо,
Я слѣз, Никѡлчо, от кѡня,
Та ми рѣцѣтѣ отвѣржи,
Утрѣ е светѣ недѣля,
Да си очитѣ омѣя,
Да са на Бѡга помѡля“.
Никѡлчо от кон не слѣзе,
Най са от кѡня привѣде,
Не му рѣцѣтѣ отвѣрза,
Я най ги ѡще застѣгна.
Никѡлов тѣйно думаше:
„Никѡлчо, ѡлум, Никѡлчо,
Акѡ е мѡя правдинѣ,¹⁾

¹⁾ Пѣятъ още: „ако съмъ ти булка уловилъ“, но май срамотно, за туй и го прѣскачатъ. Но знае се и се разказва, че снахата набѣдила свекѣра си, че ѣ докачилъ честѣта, за което и сѣга тегли на сждѣ баща си.

Да даде Господ, Николчо,
Кога си у вас отидеш,
Булката камък да стане,
Дъцата дрѣмни зъмчѣта!“.
Като си Николчо отиде
Булката камък заварѣ
Дъцата дрѣмни зъмчѣта
Дрѣмни зъмчѣта под камък.
Никола на вѣн излѣзе
И си са ясно провикна:
„Божнеле, мѣли Господе,
Душа му ѣ клѣта проклѣта,
Който жена си повѣрва:
Баща си на сжд да кара“.

68. Росенския камененъ мостъ.

Какво е чудо станало
На Росенския камѣн-мост:
Двѣстѣ сж мои исклали,
И триста момка избѣли,
Петстотин гроба станали;
Кога сѣбота додеше,
Петстотин свѣщи горѣха,
Петстотин майки плачѣха,
Плачѣха и нареждаха;
Плачеше кой плачеше,
Димчова майка най-плаче,
Най-плаче и най нарежда:
„Димчолѣо, идлум, Димчолѣо,
Я стани, Димчо, я стани
Конче ти стои на пайван(т)¹⁾
• Не еде, Димчо, не пие;

¹⁾ бузан отъ вѣже.

Зоб му покачам не едѣ,
Вода му давам не пие,
За тебе жално поцвѣлва,
Със крака земь ровеше.“

69. Недю въ чумово врѣме.

Недю бѣля си думаше:
„Бѣлнеле, маѣторицеле,
Моли са, бѣлѣо, на маѣстор,
Да не ма маѣстор провѣжда
На узунджѣвски панайр
Че сегѣ ѣ, бѣлѣо, чѣмаво,
Чѣмаво и огнѣчево“
Недѣлова бѣля дѣмаше:
„Недѣолѣо, бѣле, Недѣолѣо,
Ѣзи са молих, Недѣолѣо,
Каквѣ ми рече маѣстор ти:
„Тѣлкос момчѣта хѣдиха.
Нѣкому нѣщо не стѣна,
Недю ли нѣщо ша стѣне!“
Недю му жалба дожелѣ,
Че стѣна Недю, Недѣолѣо,
Да си дѣнкѣове уврѣза.
И си на пазѣр отѣде
На узунджѣвски панайр
Додѣ дѣнкѣове отврѣза,
Клѣта го глава заболѣ,
И са от душа раздѣли.
Недѣова маѣйка, Недѣолѣо,
Покрай дѣгѣни минава.
Сѣчки дѣгѣни отворѣни,
Недѣова дѣгѣн затворѣн;
И си на Недю вѣкаше:
„Я стѣни Недѣо, я стѣни,

Та си дюгѣни отвори,
Отвори та ги напълѣй,
Че си кандѣло запали
И са на Бѣга помолѣ,
Че сегѣ ѣ, Нѣдѣо, чѣмаво.
Чумава и огничево“.

70. Гърдѣова майка и зловѣщъ сѣнь.

Гърдѣова майка, Гърдѣолю,
Тя си на въртѣ стоѣше
И си на Гърдѣ дѣмаше:
„Я излѣз олум, я излѣз,
Каквѣ си сѣня сѣнѣвах,
Кой ша ми на сѣн отберѣ:
Дошла е черна цѣганка
И носѣ черни джѣгерѣ;
На сѣко дѣва по едѣн
На мѣне дѣде дорѣ два. . .
Тѣс сѣня не е хѣбава“.
Когѣ са надзѣд обѣрна,
Говѣда ревѣт в жѣла
И дрѣмни телѣцѣ в телѣчник
Когѣ сѣ в кѣщи отишлѣ
Гърдѣ срѣд кѣщи лежѣше
Вѣв черни крѣви утѣнал
И Гърдѣвица при нѣго,
Двѣма вѣв крѣви лежѣха.

71. Младъ Стоянъ и грозната му булка.

— Бре, добръ дѣде, драгѣнко!
Да ти са булѣ оплаче:
Снѣщи си ѣ дошѣл бѣте ти,
Посрѣд нощ от механѣтѣ;

Се(д)нахме да вечоряме;
Рѣч по рѣч та са скърахме,
Лѣши си дѣми дѣмахме,
Лѣши, драгѣнко, омразни;
Каквѣ ми рече бѣте ти:
„Иди си, мари, иди си,
Иди си, грѣзна грозниче,
Иди си у майчини си,
Че ми са смѣят хората,
Дѣцѣта по пѣтищата,
Бѣбитѣ по боклѣцитѣ,
Бѣлкитѣ по панѣдитѣ:
Какъв е хубав млад Стоян,
Каквѣ му ѣ грѣзна бѣлката!“
— „Бѣлнеле, бѣговицелѣ!
Мѣне ма бѣте провѣди,
Да ти главѣта отрѣжа;
Разкопчѣй, бѣлѣо, злат гердан
Да си нѣжчето не хабѣ.“

72. Руско чорбаджи и хубава Калина.

Научила са ѣ Калѣнка,
Вѣчер за (в)одѣ да ходи
Покрай Кѣрчови да мине,
Да види Кѣрчо що прави,
Що прави Кѣрчо, кѣк фѣди,
По д(в)ѣри по калджѣми...
Кѣрчо си сѣди на пѣда,
На пѣда, на менсухѣта;
Шѣро си ѣгне едѣше,
Червѣно вѣно пиѣше,
Янка му дивѣн стоѣше,
Цѣклена чѣша дѣржѣше,
Цѣклена и бѣлю'рена

Кѣрчо на Янка дѣмаше:
„Енкеле, мѡя прѣвнѣно!
Че ѡти не ми си хѣбава,
Като Калинка Рѣскова,
Рѣскова, Рѣско чорбаджѣ!
Да ти нанѣжа, нанѣжа
По челѡ сѣтни рубѣта,
На шѣя ѡн-екилицѣ!“
Янка ѣ жалба дожелѣ
Че у Рѣсковѣ отѣде,
Още на Рѣско дѣмаше:
„Рѣсколѣо, Рѣско чорбаджѣ!
Я осѣдѣ си бѣлката,
Тя да не хѡди със Кѣрчо,
Че ѣ са смѣят фѡрата.“
Рѣско му гнѣва догнѣва
Че грамна чѣфтѣ пищѡфи;
Калинка ѣде от (в)одѣ,
Рѣско си пѡрти отѡри,
Грѣмна Калинка в сѣрцѣто.

73. Руска и войникъ.

Рѣска за (в)одѣ отѡдя
Оѣ марѣ, Рѣсо росѣце }
Черноѡка рѣжице }¹⁾
Със дѡа ми бѣли мѣдника;
Рѣска си (в)одѣ налѣва;
Налѣва не ги долѣва;
Наѣ ги долѣва, долѣва
С нѣѣнитѣ сѣлдзи горѣщи.
Войникъ вѣв пѣтя вѣрѡеше
Тѡй си на Рѣска дѣмаше:

¹⁾ повтара се слѣдѣ всѣѣки рѣдѣ.

„Та що си (в)одѣ наливаш
До два ми бѣли мѣдника,
Наливаш—не ги доливаш,
Най ги доливаш, доливаш
Със т(в)ойтѣ сѣлдзи горѣщи?“
Руска войниче дѹмаше:
„Ой войниче, пѣтниче!
Йолкум ма пѣташ, да кѣжа,
Та що си (в)одѣ наливам
До два ми бѣли мѣдника,
Наливам, не ги доливам,
Най ги доливам, доливам
С мойтѣ сѣлдзи горѣщи:
Аз имам грижа голѹма,
Че ма е мама годѣла
За е(д)но момче горненче,
И аз го не щѣ, не рѣча.“
— „Рускеле, руса росѣце,
Чернодка рѹжице,
Пѣстроѹка камшѣце,
Я елѣ, Руске, със мене!“

74. Не се опивайте.

Сѣбрали ми са сѣбрали
Роднини ѹще комшини,
Да едѣт, хѹлан, да пѣят.
Един други си дѹмаха:
„Дружина вѣрна сговѹрна,
Както са вѣрно сѣбрахме,
Тѣй вѣрно да са слѹшаме,
Ежте дружина и пѣйте,
Яла са не упивайте:
Вѣното хатѣр не знѣе

Ракія дослук¹⁾ разваля.“
Снощи са ѝ опил млад Стоян
Опил са йоще зло стори:
Като си у тѣх отишел
Заклал си Стоян булката
Подир булката майка си,
Подир майка си дѣтето.
Че стой Стоян погледа,
Извади нѣжче ханджѣрче
В клѣто са сърце удари.“

75. Стоянъ и ревнивия му уйчо.

— Стоене, холан, Стоене!
Уйка ти ѝ собат²⁾ калесал,
И тебе ѝ олум калесал,
Със т(в)ѣтѣ мѣдни кавали
Да му зефѣтя³⁾ веселиш.
Я седи, синко, не ходи,
Че ти си, олум, шеговит;
Буля ти ѝ олум, хубава,
Уйка ти ѝ олум, късканджѣ;⁴⁾
Ти ша са нѣщо шегуваш,
Буля ти ша са засмѣе;
Уйка ти късканджѣена,
Уйка ти кайл не става“.
Стоян майка си не слуша,
Че стана Стоян, Стоене,
Чѣрен си перчан начеса,
Алена фѣса накривил,
Че поѣ мѣдни кавали,
Кавали със калифитѣ,

¹⁾ Приятелство.

²⁾ Гошавка — пиръ. ³⁾ Веселба ⁴⁾ Ревнивецъ.

У вуйчови си отиде.
Извади мѣдни кавали,
Кавали от калифитѣ,
Че си на собат засвири;
Буля му пѣсен запѣла.
Уйчо му, късканджѣена
Уйчо му кайл не стана,
Че грамна чифтѣ пищѣфи,
Стоян в сърдцето удари.

76. Назлж Яндиза.

„Я мор Яндизо,	И я обѣси;
Сен булгар кжж! ¹⁾	Че ѝ подложи
Отровѣ бате,	Сребърно тасче,
Та земѣ мене“.	Тя ще навапи,
Отговаряше	Зименско еде ²⁾
Назлж Яндиза:	Бате ша дѣде
„Бре, ой та тебе	От механата,
Малък драгинко!	Тѣй ша поиска
Отрѣвица го —	Вино да пие;
Отрова нѣма.“	Я ти му налѣй
Отговаряше	Чеша със вино,
Малък драгинко:	Още му капни
„Я мор, Яндизо,	Зименско еде;
Сен булгар кжж!“	Бате ша пѣе
Я иди, иди	Душа ша даде.“
В горна градинка,	Кѣсно станало
В градинка ѣма	Бате му дѣде,
Словат камък.	Порти похлопа
Под камък ѣма	И си извика:
Зѣмѣ усѣйна,	„Я мор Яндизо,
Камък издигни,	Сен булгар кжж!“
Зѣмѣ извади	Я налѣй, налѣй

¹⁾ Тя българско чедо. ²⁾ еде=ядъ—отрова.

Вино червено	Язи съм, бре, пил
Дай аз да пия.“	Три(д)ни й три нощи;
Тя му й налила	Я кусай, кусай
Чеша със вино,	Вино да видиш
И му й капнала	Вино, червено;
Зъменско еде.	Ако не кусаш,
Отговаряше	Коса ти отръзвам.“
Назлѣ Иванчо:	Като й кусала
„Я мор Яндѣзо,	И са простила.
Сѣн булгар кжж!	

77. Мома Дафинка.

Заспала ѝ мома Дафинка
Под е(д)но дърво маслинка.
Таман си сѣня заспала,
Тихън ми вѣтрец повѣло,
Ситен ми дѣж(д) заваляло.
Дафинка от сѣн събуди.
Дафинка люто кълнѣше:
„Вѣтролю, не навѣял са!
Дѣждолю, не навалил са!
Дѣто ма от сѣн събуди;
Дѣвет е годин станало,
От кѣкто ѝ мама умрѣла,
На сѣн на бѣж я видѣла;
Таман със мама хортѹвах,
Таман ма мама питаше:
Дафинке, кжжѣм, Дафинке!
Ожѣне ли са баща ти,
Довѣде ли ти мащиха?
Омила ли ти ѝ главата,
На ситно оплѣла ли та ѝ?“

78. Ирѣнка въ чумово врѣме.

„Запàлило са, мамо мо,
Голѣмо село Айдалѣй.
Дѣн горѣ, мамо, дѣн клѣе,¹⁾
Че като зафàна кàта дѣн,
Кàта дѣн, кàта недѣля.
Не горѣ, мамо, от òгън,
Най горѣ, мамо, от бòлес(т),
От бòлес(т) от чѣрна чума.
Сичкитѣ, мамо, лежàха,
Лежàха и прѣчàмаха,
До мѣне, мамо, ред дòде
Ред дòде бòлна да лежà;
Ша лѣгна — нòма да стàна,
Язи щà, мамо, да умрà.
Да не ти ѣ прòсто,²⁾ мамо мо,
Да вѣкнеш да ма ѣоплàчеш,
Най да ти ѣ прòсто, мамо мо,
Да ми повѣкаш, повѣкаш
Двѣ момѣ, двѣ пѣснонòйки,
Два мòмка, два кавалджѣя;
Момитѣ, мамо, да пѣят
На бòлка на облѣчане,
Момцитѣ, мамо, да свѣрят,
На бòлка на извòждане;
Мор, мамо, мор, мѣла мамо,
Сакжѣ³⁾ да не си плàкала!
Додѣ ма, мамо, занесѣт,
Момитѣ, мамо, да пѣят
На бòлка на завòждане,
Момцитѣ, мамо, да свѣрят
На бòлка на ѣспровòждане“.
Дордѣ Ирѣнка издума,
Чѣрна я чума пристрѣли.

¹⁾ „Клѣе“ — вмѣсто „тлѣе“. ²⁾ „Просто“ се пѣе въ смѣ-
сль — Виростено. ³⁾ нимавай, пази се!

79. Иванъ циганина и бѣла Рада.

Запи са Иван, Иване,
На джуген на севдалия.
Бѣла му Рада залива,
Залива, Рада, долѣва;
Нѣто са Иван опѣва,
Нѣто са Рада отѣжда.
Иван на Рада дѹмаше:
„Радолѣо, моме, хѹбава!
Мѣло ли ѣ тебѣ за мене,
Както е мѣнѣ за тебе?
Хайде ми, Радѹ, пристани.
Дордѣ си млада хѹбава,
Дордѣ си малка глупава,
Дордѣ кахѣри не знаеш“.
Рада Ивана послуша,
А че му млада пристана.
Врѣвѣли, що сж врѣвѣли
Минали полѣ широко,
Наѣли горѣ зелѣна,
И колѣби са задѣли;
Излѣзе чернѹ цѣганче,
Излѣзе— пак скѹро влѣзе
И на мѣйка си дѹмаша:
„Муштулук, мамо, муштулук,
Ей бате Иван, дѣ ѹди,
Бѣла бѣлгарка със него“.
Иван на Рада дѹмаше:
„Върни са, Радѹ, върни са;
Яз ѹмам бѹлка хѹбава
И ѹмам дѣца чѣтири“.
Рада на Иван дѹмаше:
„Бѣйнеле, бате Иване!
Я дай ми, байне, ѹстѣр нож,

Да си абълка разрѣжа,
Да си устата расквѣси.
Иван ѝ даде остър н ж;
Не си абълка разрѣза,
В клѣто са сърце улари.

80. Дѣто го либя — нѣма го.

Зелѣна равна моравка,
Срѣд моравка са сбѣр собира
Сбѣр собира, сбѣр хорѣ игрѣе.
И аз поисках да ѝда,
Да ѝда, мамо, да вида,
Да ли ми ѣ тамка либето.
Дѣто го либя — нѣма го,
Дѣто го лижа — там бѣше.
Срѣд хорѣто стоѣше,
Кѣтка дзюбю'л дрѣжѣше.
На сѣко даде по стрѣчѣц,
На мѣнѣ дѣде два стрѣка.
На мѣнѣ и на сестра ми.
И аз са надзѣд повѣрнах.
Че грѣмнах бѣли бакрѣчи
За студна вода отѣдах,
Дано си свѣря либето.
Дѣто го ѣскам — нѣма го;
Кога са надзѣд обѣрнах,
Дѣто го лижа — то ѣде,
Студѣна вода да пѣе.
Язи му рѣках, мамо мо:
„Махни са, грѣзен грѣзникѣ!
Не загрозявай момѣтѣ,
Момѣтѣ с кобиличкѣтѣ!
Не загрозявай момѣтѣ.
Момѣтѣ със шѣловетѣ!“

Тò подъръ ми идеше,
Руса ми коса рѣжеше,
На двѣ я стърни фѣргаше;
И цигани я берѣха,
Тънки я сита тъчаха,
И из село ги нѣсѣха;
Мама ще сѣто да купи
Ша ми косата познае.

81. Стояновата сърдечна тѣга.

Стоян дружина дѣмаше:
„Дружина вѣрна, сговѣрна!
Каква ми тѣга припа(д)на,
На мойто сѣрцѣ юнашко,
Юнашко още левѣн(т)ско!
Да ли ми ѣ мама умрѣла,
Или ми ѣ тѣте погѣнал?
Наглеждайте ми стѣдото,
Наврѣщайте ми козѣтѣ,
Да ѣда в село да вѣда“.
Хѣдил е Стоян и дошѣл
И на дружина дѣмаше:
„Дружина, вѣрна, сговѣрна!
Не мѣ е мама умрѣла,
Не мѣ е тѣте погѣнал;
Най са ѣ Величка годѣла,
Велѣчка, мойта прилѣчка,
За е(д)но момчѣ Тѣрновче“.

78. Ирѣнка въ чумово врѣме.

„Запѣлило са, мамо мо,
Голѣмо село Айдалиѣ.
Дѣн горѣ, мамо, дѣн клѣе,¹⁾
Че като зафѣна кѣта дѣн,
Кѣта дѣн, кѣта недѣля.
Не горѣ, мамо, от огѣн,
Наѣ горѣ, мамо, от болес(т),
От болес(т) от чѣрна чума.
Сичкитѣ, мамо, лежѣха,
Лежѣха и прѣчѣмаха,
До мене, мамо, ред дѣде
Ред дѣде болна да лежѣ;
Ша легна — нѣма да стѣна,
Язи ща, мамо, да умрѣ.
Да не ти ѣ прѣсто,²⁾ мамо мо,
Да викнеш да ма ѣоплѣчеш,
Наѣ да ти ѣ прѣсто, мамо мо,
Да ми повѣкаш, повѣкаш
Двѣ момѣ, двѣ пѣснонѣйки,
Два момка, два каваджѣя;
Момѣтѣ, мамо, да пѣят
На бѣлка на облѣчане,
Момѣтѣ, мамо, да свѣрят,
На бѣлка на извѣждане;
Мор, мамо, мор, мѣла мамо,
Сакѣн³⁾ да не си плакала!
Додѣ ма, мамо, занесѣт,
Момѣтѣ, мамо, да пѣят
На бѣлка на завѣждане,
Момѣтѣ, мамо, да свѣрят
На бѣлка на ѣспровѣждане“.
Дордѣ Ирѣнка издѣма,
Чѣрна я чѣма пристрѣли.

¹⁾ „Клѣе“ — вмѣсто „тлѣе“. ²⁾ „Просто“ се пѣе въ смѣ-
сѣлъ — Впростоено. ³⁾ нимавай, пази се!

79. Иванъ циганина и бѣла Рада.

Запи са Иван, Иване,
На джуген на севдалия.
Бѣла му Рада залива,
Залива, Рада, долива;
Нето са Иван опива,
Нето са Рада отожда.
Иван на Рада думаше:
„Радолю, моме, хубава!
Мило ли ѣ тебѣ за мене,
Както е менѣ за тебе?
Хайде ми, Радо, пристани.
Дордѣ си млѣда хубава,
Дордѣ си малка глупава,
Дордѣ какѣри не знаеш“.
Рада Ивана послуша,
А че му млѣда пристана.
Врѣвѣли, що сѣ врѣвѣли
Минали полѣ широко,
Наѣли горѣ зелѣна.
И колиби са задали;
Излѣзе чѣрно циганче,
Излѣзе—пак скѣро влѣзе
И на майка си думаша:
„Муштулук, мамо, муштулук,
Ей бате Иван, дѣ ѣди,
Бѣла бѣлгарка със него“.
Иван на Рада думаше:
„Върни са, Радо, върни са;
Яз ѣмам бѣлка хубава
И ѣмам дѣца чѣтири“.
Рада на Иван думаше:
„Бѣйнеле, бате Иване!
Я дай ми, байне, остѣр нож,

78. Ирѣнка въ чумово врѣме.

„Запàлило са, мамо мо,
Голѣмо село Айдалиѣ.
Дѣн горѣ. мамо, дѣн клѣе,¹⁾
Че като зафàна кàта дѣн,
Кàта дѣн, кàта недѣля.
Не горѣ, мамо, от òгън,
Наѣ горѣ, мамо, от бòлес(т),
От бòлес(т) от чѣрна чума.
Сичкитѣ, мамо, лежàха,
Лежàха и прѣчамаха,
До мене, мамо, ред дòде
Ред дòде бòлна да лежà;
Ша лèгна — нѣма да стàна,
Язи ща, мамо, да умрà.
Да не ти ѣ прòсто,²⁾ мамо мо,
Да викнеш да ма ѣоплàчеш,
Наѣ да ти ѣ прòсто, мамо мо,
Да ми повѣкаш, повѣкаш
Двѣ момѣ, двѣ пѣснонѣйки,
Два момка, два кавалджѣя;
Момѣтѣ, мамо, да пѣят
На бѣлка на облѣчане,
Момцѣтѣ, мамо, да свѣрят,
На бѣлка на извѣждане;
Мор, мамо, мор, мѣла мамо,
Сакжѣ³⁾ да не си плàкала!
Додѣ ма, мамо, занесжѣт,
Момѣтѣ, мамо, да пѣят
На бѣлка на завѣждане,
Момцѣтѣ, мамо, да свѣрят
На бѣлка на ѣспровѣждане“.
Дордѣ Ирѣнка издума,
Чѣрна я чума пристрѣлѣ.

¹⁾ „Клѣе“ — вмѣсто „тѣе“. ²⁾ „Просто“ се пѣе въ сѣмѣ-
сьгѣ — Впрòстено. ³⁾ нѣмавай, пазѣ се!

79. Иванъ циганина и бѣла Рада.

Запи са Иван, Иване,
На дюген на севдалия.
Бѣла му Рада залѣва,
Залѣва, Рада, долѣва;
Нѣто са Иван опѣва,
Нѣто са Рада отѣжда.
Иван на Рада думаше:
„Радолийо, моме, хубава!
Мило ли ѣ тебѣ за мене,
Както е мѣнѣ за тебе?
Хайде ми, Радо, пристани.
Дордѣ си млѣда хубава,
Дордѣ си малка глупава,
Дордѣ кахѣри не знаеш“.
Рада Ивана послуша,
А че му млѣда пристѣна.
Врѣвѣли, що сж врѣвѣли
Минали полѣ широко,
Наѣли горѣ зелѣна.
И колѣби са задѣли;
Излѣзе чернѣ цѣганче,
Излѣзе— пак скѣро влѣзе
И на майка си думаша:
„Муштудук, мамо, муштудук,
Ей бате Иван, дѣ ѣди,
Бѣла бѣлгарка със него“.
Иван на Рада думаше:
„Върни са, Радо, върни са;
Яз ѣмам бѣлка хубава
И ѣмам дѣца чѣтири“.
Рада на Иван думаше:
„Байнеле, бѣте Иване!
Я дай ми, байне, ѣстѣр нож,

Да си абълка разрѣжа,
Да си устата расквѣся.
Иван ѝ даде остър н ж;
Не си абълка разрѣза,
В клѣто са сърце улари.

80. Дѣто го либя — нѣма го.

Зелѣна равна моравка,
Срѣд моравка са сбѣр сбира
Сбѣр сбира, сбѣр хорѣ играе.
И аз пойсках да ѝда,
Да ѝда, мамо, да вѣда,
Да лѣ ми ѣ тамка лѣбето.
Дѣто го лѣбя — нѣма го,
Дѣто го лѣжа — там бѣше,
Срѣд хорѣто стоѣше,
Кѣтка джюмбю'л дрѣжѣше.
На сѣко даде по стрѣчѣц,
На мѣнѣ даде два стрѣка,
На мѣнѣ и на сестра ми.
И аз са надзѣд повѣрнах.
Че грамнах бѣли бакрачи
За студна вода отѣдах,
Дано си свѣря лѣбето.
Дѣто го ѣскам — нѣма го;
Кога са надзѣд обѣрнах,
Дѣто го лѣжа — то ѣде,
Студѣна вода да пѣе
Язи му рѣках, мамо мо:
„Махни са, грѣзен грѣзникѣ!
Не загрозявай момѣтѣ,
Момѣтѣ с кобиличкѣтѣ!
Не загрозявай момѣтѣ,
Момѣтѣ със шѣловетѣ!“

Тò подъръ ми идеше,
Руса ми коса рѣжеше,
На двѣ я стърни фѣргаше;
И цѣгани я берѣха,
Тѣнки я ситѣ тѣчаха,
И из село ги нѣсѣха;
Мама ще сѣто да купи
Ша ми косата познае.

81. Стояновата сърдечна тѣга.

Стоян дружина думаше:
„Дружина вѣрна, сговорна,
Каква ми тѣга припа(д)на,
На мойто сѣрдѣ юнашко,
Юнашко още левѣн(т)ско!
Да ли ми ѣ мама умрѣла,
Или ми ѣ тѣте погѣнал?
Наглеждайте ми стадото,
Наврѣщайте ми козѣтѣ,
Да ѣда в село да вѣда“.
Хѣдил е Стоян и дошѣл
И на дружина дѣмаше:
„Дружина, вѣрна, сговорна!
Не мѣ е мама умрѣла,
Не мѣ е тѣте погѣнал;
Най са ѣ Величка годѣла,
Велѣчка, мойта прилѣчка,
За е(д)но момѣ Тѣрновче“.

82. Ирѣнка и Драгне хайдутинъ.

Ирѣнѣин брѣтец дѣмаше:
„Я пусни, мѣмо, Ирѣнка,
Двѣма на лѣзе да ѡдем,
Вѣшни черѣши да берѣм.
И ранозрѣйки ѡбѣлки“.
Ирѣнѣината мѣйчица,
Тя си Ирѣнка не пѣща,
Че ѡма лѣбе в горѣта,
Драгне ми вѣрел хайдутин;
Тѡй знае кавѣл да свѣри,
Тя знае пѣсни да пѣе,
По гласѣ(т) ще я познае,
И при Ирѣнка ша ѡде.
Ирѣнка мѣйка не слѣша,
Тѣ е на лѣзе отишла
И са на дѣрвѣ качила,
Вѣшни черѣши да берѣе
И ранозрѣйки ѡбѣлки;
Вѣкнала та е запѣла,
Че е горѣта ѣкнала.
Отдѣ я зачѣ, бре Драгне,
Драгне ми вѣрел хайдутин,
Тѡй при Ирѣнка отиде
И на Ирѣнка дѣмаше:
„Я слѣз, Ирѣнке, от вѣшна,
Да не съсѣчам вѣшната,
Да не прибѣрам два грѣха:
Едина грѣх от вѣшната.
Другия грѣх от Ирѣнка“.

83. Мѣта и Андрея вѣрелъ хайдутинъ

Мѣтина лѣбля дѣмаше:
„Мѣтодѣо, мѣла, лѣблина,

Като бѣ, Мѣто, при мѣне,
Бѣла би, Мѣто, червѣна,
Като тѣ лѣля ожѣни,
Почернѣ, Мѣто, погрознѣ“.
Мѣта лѣля си дѣмаше:
„Андрѣя, лѣлѣю, Андрѣя,
Андрѣя ѣ вѣрел хайдѣтип;
Мѣне ми са е додѣло
Кѣрвави сѣби да трѣя,
Челѣши главѣ да крѣя;
На конѣ кракѣ да мѣя
Денѣ са пѣрти не отвѣрят
Я нощѣ не са затвѣрят.
Снѣщи е лѣлѣю донѣсал
Е(д)на ми ржкѣ челѣша,
И на ржкѣта злат прѣстен,
И на прѣстена писано:
На мѣя брат на ѣмето.

84. Очи, черни очи!

— Очи, черни очи!	Нѣто залѣжени;
Шѣлави, пѣлави!	Наѣ ма мѣма бѣла,
Щѣ жално глѣдате,	Бѣла посгодѣла
Жално та мѣлнаво?	За Мѣрчѣва сѣнка,
Прѣдѣдени ли сте,	За Кѣлю вѣйвѣда,
Или залѣжени?	Пѣк ѣзи го не щѣ,
— Не смѣ прѣдѣдени,	Не щѣ и не рѣча.

85. Любовь и законъ.

Иван на Мѣра дѣмаше:
„Марѣлѣю, вѣкла бѣтѣѣва
Я прѣдурѣ ма Мѣролѣю:
Там за вѣшѣто комшѣйче,

За хубавото момиче.“
Мара Ивану думаше:
Байнеле, бате Иване!
Не можях да са науча,
Коѐ ѝ туй нашо комшиѝче,
Туй хубавото момиче.“
Иван на Мара думаше:
„Маролѝо, мила батѝова!
И туй ли да та науча?
— Я грамни бѝли бакрѝчи,
Че иди за студна вода,
Истегли кофа, налѝй я
Че чакай да са утай,
Че са самѝчка оглѝдай;
Когѝто видиш в водѝта
За нея да ма придурѝш.“
Мара на Иван думаше:
„Байнеле, бате Иване!
Не дѝмай, байне, тѝс дѝма,
Или сме пѝста роднина:
Тѝте и чѝчо-два брѝта,
Мама и чѝнка-етѝрви,
И нѝй със тебе — двѝ пѝрви,
Двѝ пѝрви — двѝ брѝтовчета.
Не бѝва, байне, не стѝва,
Кѝлетия закон не дѝва“.
Иван на Мара думаше:
„Маролѝо, мила батѝова!
Сѝтния пѝсъкъ чѝт нѝма,
Дѝлбѝка водѝ брѝд нѝма,
Хѝбава момѝ род нѝма,
Чернодѝк ергѝн грѝх нѝма“.

86. Стоянъ, Янка и зловѣщица.

— Енкеле, либе, Енкеле!
Чѣсто покрай нас минавай,
Покрай нашиѣ вратници;
Мама на вратник ша стой;
Полѣка дѹмай добрѹтро,
Добрѹтро и добѣр вѣчер,
Данѡ та мама арѣса,
Арѣса и беендѹса ¹⁾,
Да зѣме тебе за мѣне“.

— Стоѣне, либе, Стоѣне!
Снѡщи покѣр вас помѹнах,
Майка ти просѡ сѣеше,
На двѣ го стѣрни дѣлѣше,
Дѣлѣше и наричаше:
„Кѣкто са дѣли туй просѡ,
Тѣй да са Стойн отдѣли,
От Янка момѣ хѹбава“.

87. Сватбари и зловѣщо птиче.

Мама Никѡлчо годѣла;
В пѣтък го ѣй мама годѣла,
В сѣбота ѣли и пѣли
И си колята покрѣли,
В недѣля рѣно ранили,
Рѣно за булка трѣгнали.
Вървѣли що сѣ вървѣли,
Мѣнали гѡра зелѣна,
Наѣли полѣ ширѡко;
Срѣд полѣ дѣрвѡ висѡко,
На дѣрвѡ фтичѣ пѣеше,
Пѣеше и говѡреше,

¹⁾ беендѣса — избере, обивне.

И на сватбáри думаше:
„Кумове, вие свáтове!
Я върнете са, кумове,
Че ви ѝ булката умрѣла,
Булката, булка Тодорка.
Сичкитѣ вѣра фанаха,
Николчо вѣра не фана:
Не фана — не се повърна
Възсѣ(д)на кѡнче храниено,
У Тодоркини отиде.
Тодорка лежи срѣд д(в)ора;
Майка ѝ седи при нея,
Китка босилек дръжеше,
От мухитѣ я бранеше;
До двѣ я бѣли облачат;
Облачат и я оплакват,
До двѣ я сѣстри забраждат,
Забраждат и я оплакват;
Плачеха и нареждаха:
„Я станѣ, станѣ, Тодорке!
Д(в)ора е пѣлен с свадбáри...“
До двѣ я попа опѣват.

88. Клетото булче белбеденчето.

Клетото булче, мамо,	Най е казало, мамо,
Клетото булче,	Най е казало
Белбеденчето,	На първо либе:
Главà го боли, мамо,	„Главà ма боли, либе,
Главà го боли;	Главà ма боли!
Срам го да каже,	Срам ма да кажа
На етърва си, мамо,	На етърва си, либе,
На етърва си,	На етърва си,
На свекърва си.	На свекърва си“.

89. Никола и Тодорка — сгодени.

Никòла дүма Тодòрки:
„Аз ще на дòлу да йда,
На дòлу, на Стамбòл-Йòлу;¹⁾
Щò да ти кùпя ярмагàн,
Да кùпя да ти донесà?
Тодòрка дүма Никòлу:
„Никòла, лйбе, Никòла!
Ти или знаеш, лйбе, Никòла,
На момà щò са купүва,
На момà, на годеница?
— Зелён ржченик момйен.²⁾
Тебѣ си купи, Никòла,
Уйдурма мѣдни кавàли;
Когàто идеш отдòлу,
Покър нàс лйбе, да минеш,
Покрай нàшитѣ вратници,
Засвири с мѣдни кавàли,
Мàма ще да ма попита:
„Кой свири, дѣще, на рѣта,
На рѣта, срѣщү вратàта?“
Аз ще да рекà, Никòла:
— Никòла й, мàмо, Никòла,
Никòла — мòя любòвник,
Дѣто ма, мàмо, не дàваш;
Я дàй ма, мàмо, я дàй ма!
Ако ма, мàмо, не дадеш,
Млàда ще да му пристàна“.
Мàма ще да ми говòри:
„Гидишка, дѣще, Тодòрке!
Като щеш да му пристàнеш,
А дѣ щеш да си лѣтүваш?
А дѣ щеш да си зимүваш?“

¹⁾ Цариградския пàть. ²⁾ вл. момински.

Аз ша ѝ рекà, Никòла:
„Лѣтѣ ще да си лѣтувам
При бѣли вàкли овчѣри,
Зимѣ ще да си зимувам
При кирливѣ гемиджии.“

90. Либе комшиѣче.

Драго ми ѣ, мамо, мило ми ѣ
В селото либе да либя,
В селото — комшиѣчето си;
Влѣга, излѣга, вѣждам го,
В кѣщи да влѣга, чувам го,
За (в)одà да ида, срѣщам го;
В очи му дѹмам продѹмвам:
„Дай ми, либеле, прѣстена,
Прѣстена годенийския,
Прѣстена нишанлията;¹)
Ако го дадѣш, не дадѣш,
Вѣрничко ша ти пристàна;
Като ти, либе, пристàна,
(В)оди ма, либе, кждѣ щѣш,
В планинà не ма завѣждай,
Яз ѣмам либе хайдѹтин,
Хайдѹтин, хайдѹт Димитър,
Тоѣ ша ни, либе, прѣвàри,
Прѣвàри да ни уловѣ,
Двàма ни, либе, ша убийѣ.

91. Двѣ етърви, двѣ невѣсти.

Двѣ етърви, двѣ невѣсти,
На пѣт стовѣж'т и говѣрят,
И говѣрят, сѣлдзи рѣнят.

¹) нишанъ, знакъ, залогъ.

Отговаря дѣвоѣчица:

„Идѣй ви вѣзи, двѣ етѣрви,
Двѣ етѣрви, двѣ невѣсти!
Като сте са ожѣнили,
Мѣчно ли е в чѣздо село,
Чѣздо село, чѣзди хѣра,
Чѣзди хѣра ѣ чѣзда кѣща,
Чѣзда кѣща и чѣз(д) зѣкон,
Чѣзда мѣйка и чѣз(д) бащѣ,
Чѣзди братѣ и чѣзди сѣстри?
Че ма ѣ мѣма посгодила
Прѣз три гѣри, та в Загѣри“.

92. Слѣнцето и мѣсеца.

Лѣби са Стоѣн и Рѣда,
Гѣдина и половѣна,
И тѣй си самѣ дѣмаха,
Че нѣкой ги, хѣлан, не знѣе.
Слѣнцето прѣви рѣбота,
Я мѣхеца я развѣля.
Мѣхец на Стоѣн дѣмаше:
„Стоѣне, лѣда гѣдия!
Я либѣте са, лѣжѣте,
Яла не щѣ са зѣмете,
Че сте от близо роднина,
Роднина двѣ стрѣковчета;
А виѣ слѣкѣте, Стоѣне
А че ва нѣкой не знѣе?
То ви ѣ знѣяло, знѣяло,
И на горѣта лѣститѣ,
И на полѣто трѣвѣта,
И на морѣто прѣсѣка,
И на небѣто дзвѣздитѣ“.

93. Назлѣмъ Жечка годеничка.

Разболѣ са назлѣм Жечка,
Назлѣм Жечка годеничка,
Та ѿ болѣла, та ѿ лежала,
Малко много—три мѣсеца
Стѳорило ѿ са три години;
Тя угăди че ша умрѣ;
Жечка мăйка си дѳумаше:
„Я мор, мăмо, мила мăмо,
Язи ща мăмо, да умрă,
Да повикаш назлѣм Кѳлю,
Назлѣм Кѳлю, годеника,
Да не му прăво обăдиш,
Я най го мăмо излѣжѳи:
Имаме ши́ле болнăво,
Да дѳдеш да го заклѳиш“.
Жечкината стăра мăйка,
Тя си за Кѳлю провѳди:
„А бре Кѳлѳо годенико,
Имаме ши́ле болнăво
Да дѳдеш да го заклѳиш“.
Че е дошѣл назлѣм Кѳлю.
Назлѣм Кѳлю годеника,
Тѳй на Жечка отговăря:
„Я мор Жечке, годеничке,
До когă ша са чăкаме?“
— „А бре Кѳлѳо, годенико,
Язи ща, Кѳлѳо, да умрă,
Халăл ми сторѳ рѳклѳята,
Рѳклѳята годенишката.“
Доцѣ си Жечка издума,
И са от душă раздѣлѳи.

94. Тодоръ и Тодорка.

Тодор Тодорки дѹмаше:
„Тодорке, моя прѣвнѣно,
Щѣхмѣ са, морѣ, зѣхмѣ са:
От нѣщо-нѣщо нѣмахмѣ,
Бог ни помогна, стѣгнахмѣ
Имѣне хѣдѣм безкраѣно;
Един си косѣр ѣмѣме —
От сѣрцѣ рѣжба нѣмѣме,
Нѣ момчѣ, нѣто момичѣ;
Тодорке, ша та парѣсам“.
Тодорка дѹма Тодору:
„Тодоре, моя прѣвнѣно,
Имѣме дѣрво ѣбѣлка
В нашата горна градинка,
Дѣвет ѣ годин станѣло
Цѣвтѣ цѣвти вѣз не заврѣзва,
Тази година цѣвнала,
Цѣвнала и заврѣзала
Е(д)на ми зѣтна ѣбѣлка“.
Тодор ѣ вѣбра не фѣна,
Тодорка дѹма Тодору:
„Тодоре, моя прѣвнѣно,
Недѣѣ ма мѣда парѣсва,
Ша ми са смѣят хѣрата:
Бѣбитѣ по букѣцитѣ,
Бѣлцитѣ по панѣдитѣ.
Я нѣѣ ма мѣда кѣйдѣсай,
Кѣйдѣсай та ма заколѣ,
Кѣѣ дѣ чуй, да ма окѣят“.
Чѣ стѣна Тодор, Тодоре,
И при касѣпчѣ отѣде
И на касѣпчѣ дѹмаше:
„Касѣпчѣ, мѣдо юнѣчѣ,
Я земѣ ѣстри ножѣве,

Да дѹдеш, хѹлан, у нѹзи
Имѹме крѹва ѹлова,
Да дѹдеш да я закѹлиш“.
Касѹпче млѹдо юнѹче
Зело е ѹстри ножѹве
И със Тѹдорчо отѹде.
Тѹдор Тѹдѹрки дѹмаше:
„Тѹдѹрке, бѹлка хѹбава,
Я земѹ гѹрнѹ зелѹно,
Да влѹзеш в ѹзби дѹлбѹки,
Нѹточѹ вѹно червѹно,
Да си касѹпче почѹрпим“.
И Тѹдѹрка е отишлѹ,
Отишлѹ в ѹзби дѹлбѹки;
Касѹпче подѹр отѹди
И на Тѹдѹрка дѹмаше:
„Тѹдѹрке, бѹлка хѹбава,
Откопчѹй гердѹн алтѹнен,
Да си нѹжчето не хѹбѹ“.
Тѹдѹрка гердѹн откопчѹ,
Самѹ си главѹ привѹде.
Касѹпче млѹдо юнѹче,
То ѹ главѹта отрѹза.
Тѹ, главѹта ѹ, скѹчашѹ
И езика ѹ говѹри:
„Касѹпче, млѹдо юнѹче,
Я ми сѹрцѹето распорѹ“.
Тѹй ѹ сѹрцѹето разрѹза,
Мѹжка си рѹжба намѹри . .
Кѹто е видѹл Тѹдорчо,
Извѹди нѹжче хѹнджѹрче,
Че са в сѹрцѹето удѹри.

95. Мита годеница и буля ѝ.

Митината буля	Прѣс(т) да накопиае;
На Мита душманка,	Брѣгче са порути
Тя на Мита дума:	Та Мита затисна.
„Мор калино Мито,	Митиното либе
Мито годенице,	То в гората ходи
Сватбата ти иде,	Ї на гората дума:
Кжщѣ не мѣзани,	„Чернѣй, горо чернѣй
Д(в)ори не метени;	Двама да чернѣем;
Мор иди повикай	Ти за зелен листец,
Т(в)оѣтъ мили дружки	Јаз за първо либе;
Дружки и кошийки„.	Тебѣ ти е, горо,
И Мита ѝ станала,	От Господя дошло,
Че е повикала	Ј менѣ е, горо,
Вела и Ангѣла	От вѣрли душмани.
Прѣс(т) да накопиат	От Митина буля.
Че Мита е влигла	

96. Рада отмъщава на мъжа си.

Разболѣл ми са ѝ млад Тодор,
Та ѝ лежал Тодор та ѝ болѣл
Тъкмѣинко дѣвет години,
Угади, че ще да умрѣ.
Тодор на Рада думаше:
„Радолѣо, прѣвна прѣвнѣно!
Мор, стани, дай ми (в)одѣца,
(В)одѣца колко в лѣжѣца
Да ми душата излѣзе“.
Рада Тодору думаше:
„Не мога, холан, да ст на,
Дѣтѣто ми е заспало,
Дѣтѣто на колѣнѣтъ,
Дѣтѣто мъжката рѣжба“.
Тодор на Рада думаше:

„Радолю, прѣвна прѣвнино!
Дѣтѣто ли ти ѣ по-мило?“
Рада Тодору дѣмаше:
„Дѣтѣто ми е по-мило;
Знаеш ли, Тодоре, помниш ли,
Кога на свѣтба ходихме,
Ходихме та кумувахме . . .
Като са надзад вѣрнахме,
Какво ми рече Тодоре:
Видѣ ли, Радо, видѣ ли,
Видѣ ли бѣлки хѣбави,
Сѣ тѣнки и сѣ висѣки,
Сѣ бѣли и сѣ червѣни,
Сѣ дългокоси до пояс;
Не като тебе, Радолю —
Кѣса си като шидия,
Суха си като маймѣна,
Черна си като цѣганка,
Грапава като рѣшетѣ?
Там иди сега, Тодоре,
При онѣс бѣлки хѣбави,
Тий да ти (в)ода подадѣт.

97. Гледай ме, Радо, гледай ме.

Гледай ма, Радо, гледай ма,
Гледай ма, нагледай ми са,
Днеска, Радолю, и ѣтрѣ,
И ѣтрѣ, Родо, до пла(д)ня;
Че ща да ѣда, да ѣда
Одвѣд морѣто в полѣто,
Дѣто са ражда, Радолю!
Черния пипер, Радолю!
Бѣлия ориз, Радолю!
И тебе тѣка оставам
Бѣлна, невѣлна, Радолю!

Ако момченце добнеш,
На мене хабер проводи
По фтичка по фърковата,
Да ти проводя, Радолйо,
До три катъра с желтици,
Кръщено да му направиш.
Ако момиче добнеш,
Пак да ми хабер проводиш,
Да ти проводя, Радолйо,
До три гемии, либеле!
Първа гемийка със дъски.
Санджака да му направиш,
Втора гемийка, Радолйо!
С дрѣмни (в)ѡсчени свѣщници;
Трѣтя гемийка, Радолйо,
С бѣл тамян да го прѣкадиш.

98. Черню шилетарина и Бѣлю.

Пасал ми Черню шѣлета,
Шѣлета вакли овнѣта,
Чернѣолйо, шилетарино!
Че ги прѣдаде на Бѣлю.
Пасал ги Бѣлю до пла(д)ня;
Качѣ са Бѣлю покачѣ
На е(д)но дръво висѡко,
Лѣшнен ми брѣшлен да сѣче,
Дрѣмни шѣленца да храни,
Бѣлю от дръво отлѣтѣ,
Та на два нѡжа налѣтѣ,
На два ми ѡстри ханджара,
В черни си крѣви отѣна.
Бѣлю на Черню дѣмаше:
„Чернѣолйо, бра(т)че по-малко!
Скѡро за мама да идеш,
Да не ѣ право обѣдиш,

Я най я хитро излъжи,
Ус радос(т) мама да доде“.
Черню са назад повърна,
Че при майка си отиде
И на майка си думаше:
„Честита радос(т), майкольо!
Я стани, мамо, я стани,
Запретни бѣли ржѣви,
Че мѣси бѣли кравѣи,
Че щем на свѣтба да ѝдем,
Ние си бѣте годихме
За е(д)на моѣ търговка,
Голяма свѣтба ша дѣгнем;
Че са хубаво прѣмѣни;
На бѣте дрѣхи да зѣмем,
Да зѣмем за вѣнчѣване“.
Чернюва майка, Чернильо,
Тя си радос(т)но станѣла,
Запретна бѣли ржѣви,
Че мѣси бѣли кравѣи
Умѣсе и ги опече,
И са хубаво прѣмѣни;
На Бѣлю дрѣхи събраѣла,
Събраѣла за вѣнчѣване,
Че сѣ при Бѣлю отишлѣ.
Минали полѣ ширѣко,
Наѣли горѣ зелѣна
Чернюва майка думаше:
„Чернильо, олум, Чернильо!
Що ми на тъмни мерѣше?“
Черню майки си думаше:
„Мор върви, мамо, мор върви,
Тѣс горѣ тѣй си мерѣше“.
Когѣ при Бѣлю отишлѣ,
Бѣлю си в крѣви отѣнал,

Два го сокола мисха,
Мисха и оплакваша.
Чернюва майка думаше:
„Чернйолйо, майка Чернйолйо!
Защо ми право не каза,
Да зема свѣщи и тъмян“.
...(има нѣкой забравенъ стих)...
И бѣл манастир истѣкл.

99. Ганка лехуса.¹⁾

Посгодил ми са ѝ млад Стоян,
Тѣжка е свѣтба подигнал
Илия за кум калѣса
И Ганка млѣда кумичка.
Илия прѣви колѣта,
Ганка при него стоѣше
И на Илия думаше:
Илия моя, прѣвнино
Я(з) ща със тебе да дѣда.
Хубаво покрий колѣта,
Илия Ганки думаше:
„Ганкеле, моя прѣвнино!
Мор седи, Ганке, не ходи
Че ти си млѣда лехуса
Я(з) ща със мама да йда“.
Ганка Илия не слѣша.
Че са ѝ на колѣ качила,
Мѣжка си рѣжба поѣла
Че сж на свѣтба трѣгнали;
Като в колѣта лѣгнала
Мѣжка си рѣжба да приспѣ,
И са от душа раздѣли.

¹⁾ Гр. лехуса = родилка.

100. Дамянъ майка си не слуша.

Дамян на сбѣра ша ѝде,
На сбѣра момѣ да сгледва
Дамян си има три сестри,
Е(д)на му вѣди прѣмѣна
Втора му перчан чѣшеше,
Трѣтя му конче водеше;
Майка му стои при него,
Още го хѣтро учеше:
„Дамѣне, олум, Дамѣне!
Когато ѝдеш на сбѣра,
На сбѣра момѣ да сгледваш,
Право на сбѣра не ходи,
Конѣк си, холан, намѣри
Да си кончето завѣрзи.
Когато ѝдеш на хорѣ,
Да пѣташ, олум, распѣташ,
Коя е момѣ годѣна —
При нея не са залавяй“.
Дамян майка си не слѣша,
Право на сбѣра отиде
И са Дамѣнчо залови
При двѣ ми момѣ годѣни:
Е(д)на ѝ са Дамян завѣрти,
Чифтѣ пищѣфи грѣмнаха
Дамян си па(д)на срѣд хорѣ
И езика му говорѣ:
„Клѣта му душа проклѣта,
Който майка си не слѣша“.

101. Иванчо сираче и бѣла Тодорка.

Остана Иванчо сираче,
Без баща Иванчо със майка,
Че го ѝ майка му гледала,
Гледала и отхранила,

Лѣтъ по чүзди чакѣмъ,
Зимѣ по чүзди станове,
Станове още дараџи.
Расте Иванчо порасте,
Че стана двайсе години,
Стана Иван за женене.
Залиби бѣла Тодорка;
Дѣто я иска Иванчо,
Я майка му я нераче,
Дѣто я иска майка му,
Я Иванчо я не раче.
Скрышом го ѣ майка годѣла,
Скрышом му ѣ дрѣхи скроѣла,
Зорлан¹⁾ го на кон качила
Че сѣ за булка отишлѣ;
Иванчо дүма күмове:
„Күмове, вѣе свѣтове!
Хайдете от тук да минемъ,
Край Тодоркини дворови,
Да вѣда бѣла Тодорка“.
И тий сѣ от там минали,
Тодорка стой на вратѣ.
Иванчо дүма Тодорки:
„Дай рѣка, либе, прощавай
Ще ѣда да са вѣнчавамъ“.
Тодорка дүма Иванчу:
„Иванчо, либе лѣжовно!
Като са назад върнете,
Пак от тук, либе, минете,
Та да ти вѣдя булката,
Мяза ли, либе, на мене,
Гледа ли мойто гледане,
Ходи ли мойто ходене,
Носи ли мойто носене“.

¹⁾ На сила.

100. Дамянъ майка си не слуша.

Дамян на сбѣра ша ѝде,
На сбѣра момѣ да сгледва
Дамян си има три сестри,
Е(д)на му вади прѣмѣна
Втора му перчан чѣшеше,
Трѣтя му конче водеше;
Майка му стои при него,
Още го хитро учеше:
„Дамѣне, олум, Дамѣне!
Когато ѝдеш на сбѣра,
На сбѣра момѣ да сгледваш,
Право на сбѣра не ходи,
Конѣк си, холан, намѣри
Да си кончето завързи.
Когато ѝдеш на хорѣ,
Да пѣташ, олум, распѣташ,
Коя е момѣ годѣна —
При нея не са залавяй“.
Дамян майка си не слѣша,
Право на сбѣра отиде
И са Дамѣнчо залови
При двѣ ми момѣ годѣни:
Е(д)нѣж са Дамян завърти,
Чифтѣ пищѣфи грѣмнаха
Дамян си пѣ(д)на срѣд хорѣ
И езика му говори:
„Клѣта му душа проклѣта,
Който майка си не слѣша“.

101. Иванчо сираче и бѣла Тодорка.

Остана Иванчо сираче,
Без баща Иванчо със майка,
Че го ѝ майка му гледала,
Гледала и отхранила,

Лѣтъ по чүзди чакѣми,
Зимѣ по чүзди стѣнове,
Стѣнове оше дарѣци.
Рѣсте Ивѣнчо порѣсте,
Че стѣна двѣйсе години,
Стѣна Ивѣн за жѣнене.
Залиби бѣла Тодѣрка;
Дѣто я йска Ивѣнчо,
Я мѣйка му я нерѣче,
Дѣто я йска мѣйка му,
Я Ивѣнчо я не рѣче.
Скришом го й мѣйка годѣла,
Скришом му й дрѣхи скройла,
Зѣрлан¹⁾ го на кѣн качила
Че сѣ за бѣлка отишлѣ;
Ивѣнчо дѣма кѣмове:
„Кѣмове, вѣе свѣтове!
Хѣйдете от тѣк да мѣнем,
Край Тодѣркини двѣрови,
Да вѣда бѣла Тодѣрка“.
И тий сѣ от там мѣнали,
Тодѣрка стой на вратѣ.
Ивѣнчо дѣма Тодѣрки:
„Дѣй рѣка, либе, прощѣвай
Ще йда да са вѣнчѣвам“.
Тодѣрка дѣма Ивѣнчу:
„Ивѣнчо, либе лѣжѣвно!
Като са назѣд вѣрнете,
Пак от тѣк, либе, мѣнете,
Та да ти вѣдя бѣлката,
Мѣза ли, либе, на мѣне,
Глѣда ли мѣйто глѣдане,
Хѣди ли мѣйто хѣдене,
Нѣси ли мѣйто нѣсене“.

¹⁾ На сила.

Като са назад вріщали,
Край Тодоревини минали;
Иванчо дѹма кѹмове:
„Кѹмове, вие свѣтове!
Я повѣспрѣте свѣтбата,
Да вида била Тодорка“.
Тодорка стой на вратѣ,
И на Иванчо дѹмаше:
„Иванчо, либе лѣжѣвно!
Не ти ѣ хубава бѹлката“.
Иванчо дѹма Тодорки:
„Тодорке, либе, Тодорке!
Иди си иди, Тодорке,
Запали свѣщи (в)ѣсчени
И са на Бѹга помоли,
Дано ни Гѣспод стѣреше,
Нѣкаква гѣдѣ гадинка,
Я фтѣчки, я лештевички“.
Тодорка са е вѣрнала,
Запали свѣщи (в)ѣсчени,
Че са на Бѹга помѣли:
„Бѣжнеле, мѣли Бѣжнеле!
Стѣри ни, Бѣже, стѣри ни,
Нѣкаква гѣдѣ гадинка,
Двѣ фтѣчки, двѣ лештевички“.
Дѣ стой Гѣспод да слѹша,
Стѣрил ги Гѣспод двѣ фтѣчки,
Двѣ фтѣчки, двѣ лештевички,
Че сѣ с Иванчо фрѣкнали.

102. Деветъ сина.

Хранила ѣ майка глѣдала
Дѣр дѣветъ сина рождѣлни;
Най малѣк синка Илийчо.

Сичкитѣ майка слѹшаха,
Слѹшаха още питаха;
Илийчо майка не слѹша,
Не слѹша, нѣто я пѹта —
Иска хайдѹтин да ѹде,
Я майка му го не пѹща:
„Илийчо, ѡлум, Илийчо!
Я седѹ, ѡлум, не ходѹ,
Хайдутлѹк не е за мѡго,
За година и полвина“.
Илийчо майка не слѹша,
Че с хайдѹтитѣ отиде.
Майка Илийчо проклѣла:
„Илийчо, ѡлум, Илийчо,
Да идеш, да са не вѣрнеш,
С лештевичкитѣ да идеш;
Лештевичкитѣ да дѡдат
Илийчо, ти да не дѡдеш“.
Минало мѡлко и мѡго,
Чѣрна са чѹма задало.
Осем ѹ сѹнна измрѣли;
Самѡ майка им остѡна,
Плѡчеше и нарѣждаше:
„Бѡжнеле, мили Господе!
Прости ми, Бѡже, грѣховѣ,
Илийчо да ми доведѣш.“
Мина са мѡлко и мѡго,
Срѣд нощ¹⁾ са врата похлѡпа;
Илийчовата майчица,
Тя са от вѣтрѣ обѡди:
„Чѹмолѹ, чѣрна невѡлѹ!
Сички ми синове измори,
Токѹ аз, чѹмо, остѡнах
Мѣне ли, чѹмо, ша зѣмеш?“

¹⁾ Пѣе се „нощ“.

Илийчо отвѣи вѣкаше:
„Мор мамо, мор мила мамо!
Стани ми врата от(в)орѣ,
Аз не сѣм чѣрната чѣма,
Я най сѣм, мамо, Илийчо“.

103. Петровица крѣвницата.

Петровица крѣвницата,
По д(в)ор ходи с ум са бие:
Кѣк да стѣри да направѣ.
Да помрази сестра и брат.
Че ѣ пуспнала дѣвет бѣчови,
Дѣвет бѣчови с рѣино вино,
Още на Петър дѣмаше:
«Я брѣ Петре, мой стопано;
Ела, Петре, та да видиш,
Т(в)ѣята сестра Маринчица.
Каквѣ ти е зло стѣрила:
Испуспнала дѣвет бѣчови
Дѣвет бѣчови с рѣино вино
Земѣ, Петре, мой стопано,
Че накладѣ бурен ѣгън
Бурен ѣгън от смрѣлика,
Да си фѣрлим Маринчица.“
Тѣй накладѣ бурен ѣгъна,
Бурен ѣгън от смрѣлика,
Че си фѣрли Маринчица.
Тѣмен са ѣблак задѣде,
Сѣлен е дѣж(д) завалѣло,
Че загасѣ бурен ѣгън
Че излѣзе Маринчица.
Петровица, крѣвницата,
По д(в)ор ходи, с ум са бие:
Кѣк да стѣри да направѣ,
Да помрази сестра и брат.

Отговоря Петровица;
Петровица, кръвницата:
„Ой та тебе, Маринчице!
Я прѣметѣ равни д(в)ри;
(Д)неска е светѣ недѣля,
Аз ша ѣда на чѣркова“
Петровица, кръвницата
Мѣжка си рѣжба заклѣла
В нѣстра го люлка тѣрила
Със бѣл го ѣ пешкѣр прѣкрила,
Че отвѣдя на чѣркова
И на Маринка дѣмаше:
„Ой, та тебе, Маринчице!
Аз ща да ѣда на чѣркова,
Я наслушвай ми дѣтѣто,
Дур ѣда и да са вѣрна.
Когѣто дѣтѣ заплаче,
Да му очѣтѣ откѣрѣш“.
Хѣдила и вѣрнала са,
Прѣво на люлка отишлѣ,
Вѣкнала ѣ та заплакала:
„А брѣ, Пѣтре, мой стопѣно;
Елѣ, Пѣтре, та да вѣдиш,
Т(в)ѣйта сѣстра Маринчица,
Каквѣ ти е злѣ стѣрила,
Мѣжка ти ѣ рѣжба заклѣла;
Земѣ, Пѣтре, ченгѣлитѣ,
Че закачѣ Маринчица“.
Пѣтѣр стѣна, че наѣстри,
Че наѣстри ченгѣлитѣ,
Че закачѣ Маринчица;
Ченгѣли са испѣравѣха,
Че си слѣзе Маринчица,
Отговоря Маринчица:
„А брѣ, бѣте, мѣли бѣте!

Закачѹ, бѹте, и бѹля,
Та да вѹдим кой сѹгрѣшил“.
Закачили Пѣтровица,
Ченгѣли са закривѹха.

104. Ламбо и татарчето.

Димитър Ламбу дѹмаше:*)
„Ламболѹ, беним¹⁾ йѹлдашим!²⁾
Впрегни, Ламбо, двѹта кѹня,
Двѹта кѹня с нѣмецката,³⁾
Че да идем на бостѹня“.
Ламбовата мѹла мѹйка,
Тя на Ламбу отговѹря:
„А брѣ, Ламбо, юнѹк Ламбо!
Седи, Ламбо, недѣй ходи,
Че там има нов коруджи,⁴⁾
Нов коруджи-татарчето;
То си нѹси е(д)нѹ пушка,
Е(д)нѹ пушка с два масѹря,
Въ(д)нѣж грѣмне—дваж удѹри,
Удѹрва ви, убѹва ви“.
Ламбо мѹйка си не слѹша;
Облѣче са, прѣмѣни са,
Оглѣда са, расчѣса са,
Начѣса си рѹса косѹ.
Ламбовата мѹла сестра,
Тя на Ламбо отговѹря:
„А бе батѹо, джѹнам батѹо!
Гѹтмя, батѹо,, кѹйма сени“. ⁵⁾

*) Събитието на тази пѣсенъ е станало около 1860 година въ Троянъ (близо до Твърдица) въ Бессарабия. Населението е смѣсено съ гагаузи, за тѹй въ пѣсенъта има турски дѹми.

¹⁾ Мой, ²⁾ другаръ. ³⁾ Нѣмска каруца. ⁴⁾ Пѣдаринъ.

⁵⁾ Не отваждай. не са прѣжелявай.

Ей Димитър, ча пак иде:
„Хади, Ламбо, вакѣт гелдѹ,
Вакѣт гелдѹ, акшам олдѹ“.¹)
Ламбо влѣзе в ахѣритѣ,
Изведе си двѣта кѡня,
Че си впрѣгна нѣмецката;
Качиха са, отѣдаха,
Отѣдаха на бостѡня,
Дѣ ги видѣ коруджия,
Коруджия, татарчето.
Отговаря коруджия:
„Герѣ, герѣ генчелерѣ²)
Генчелерѣ, кѡйма сенѣ,³)
Кѡйма сенѣ, давранаджѡим“.⁴)
Ламбо коруджи не слѹша,
Разѣрчи си двѣта кѡня,
Двѣта кѡня с нѣмецката
Из бостѡня Троѣнския.
Догнѣвъ му пѣдѡрчето,
Пѣдѡрчето, татарчето,
Че си грѣмна със пѹшката:
Въ(д)нѣж грѣмна—дваж удѡри,
Че удѡри юнѡк Ламбо,
Удѡри го и го убѣ.

105. Нандю и майка му.

Нандюва мѡйка дѹмаше:
„Нандѣолѣо, мѡйка, Нандѣолѣо!
Брѣ, стѣга хѡди, Нандѣолѣо,
У лѣбини си на гѡсти,

¹) Врѣме дойде, вечерь настана.

²) Назадъ, назадъ, млади глави!

³) Млади глави, не се прѣжелявайте.

⁴) Не се прѣжелявайте, —ще грѣмна.

Да свѣриш с ѝсно булгарѣ,
Да слѹша Пѣйка Кѹрчова.
Яз не щѣ Пѣйка за снахѣ;
За Пѣйка казват хѹрата:
Пияна Пѣйка, заляна,
Прѣстѣлката си залага
За пѹсто вино червѣно,
Мерджѣнен гердан залага
За пѹста вѣрла ракия“.
Нандю майка си дѹмаше:
„Не слѹшай, мамо, хѹрата,
Хѹрата ни сж душмани,
Пѣйка е, мамо, работна,
Работна и, мамо, скопѹсна“.

106. На Станка хаберъ дофтаса.

Станка си платнѹ тъчѣше,
Хѣм тъчѣ, Станка, хѣм пѣе.
На Станка хабер дофтаса:
„Мнѹго ти здраве, Станкеле,
От Стоян т(в)ѹя любовник;
На Стоян мома пристана“.
Като тъчѣше, пѣеше,
Че като зафана да плаче,
Хѣм тъчѣ, Станка, хѣм плаче;
Че си от станѣ(т) излѣзе,
Че влѣзе в гѹрна гѹрничка,
Распаса сѹва ивица,
Че са младичка кайдѣса,
Кайдѣса, че са обѣси.

107. Янка и Филипъ болеринъ.

„Енкеле, мила мамина!
От кѣк та ѿ мама годѣла
За Хилюп чѣтен болерин,
Мама не та е видѣла,
Сутрина рано да раниш,
Да си очитѣ омѣеш,
Да са на Бога помѣлиш,
Да влѣзеш в горна градинка,
Да си цвѣтето полѣеш;
Да грамнеш бѣли бакрачи,
За студна вода да идеш,
От вода кжѣм да дѣдеш,
На сундурмѣта¹⁾ да сѣ(д)неш
Тѣнинко да си запредѣш,
Есничко да си запѣеш,
Крѣхтичко да са засмѣеш,
Да са до Хилюп чѣеше,
До Хилюп чѣтен болерин“.
Янка майки си дѣмаше:
„Мор, маѣне, мор, мила маѣне!
Макар е Хилюп болерин,
Не щѣ го, маѣне, не щѣ го!
За Хилюп казват хората:
На виѣното е бекриѣн,²⁾
На ракиѣта деллѣн;³⁾
Когѣ са Хилюп опѣе,
Майка си гѣни с ножѣве,
Бащѣ си гѣни с пищѣфи“.
Енкина майка дѣмаше:
„Енкеле, кжѣм, Енкеле!
Земѣ го, Енке, земѣ го,

¹⁾ Издигнато мѣсто за сѣдане до стѣпната на кжѣтата, подъ
«градината». ²⁾ Страстенъ пѣяница. ³⁾ Лудъ, буѣнъ.

Че ѝ Хилюн чутен болѣрин,
И ти щеш болярка да станеш“.
Янка ѝ жалба дожелѣ,
Прѣскочи горна градинка,
Распаса сѣня ѝвица,
Че я на круша прѣфѣрли,
Че са самичка кайдѣса,
Кайдѣса та са обѣси.

108. Трифонъ и Йова.

Карал са Трихон и Йова
Три(д)ня ми и три вѣчера:
Що има Йова момиче,
Момиче, злато-косиче,
Що не е било момченце,
Момченце злато-перченце.
Йова Трихону думаше:
„Трихоне, холан, Трихоне!
Недѣй са кара със мене,
Иди са карай с Господя“.
Трихон му жалба дожелѣ,
Че грамна брадва на рѣка,
В зелена гора отиде,
Че ѝ трѣсил Трихон, че ѝ трѣсил,
Е(д)но ми дърво — два брата;
Намѣри дърво, два брата:
Въ(д)нѣж е Трихон замѣхнал,
Не отсѣче дърво, два брата,
Най си отсѣче ржката,
Ржката, Трихон, лѣвата.

109. Мано чорбаджи и циганче.

Мано ми Мано чорбаджи,
Манол на Дичо думаше:
„Дичолю, черно циганче!
Що по д(в)ор ходиш и пѣеш,
Що ти е толкос весело?“
Дичо на Мано думаше:
„Мано ми, Мано чорбаджи!
Кѣк да не ходя, да пѣя,
И кѣк да не ми е весело:
Момѧ ще да ми пристѧне,
Баш чорбаджийска дѣщерѧ“.
Клѣтва сж вѣра фѧнали;
Манол на Дичо думаше:
„Дичолю, черно циганче!
Ако ти момѧ пристѧне,
Баш чорбаджийска дѣщерѧ,
Бѧ(в)олитѣ си харизвам,
Бѧ(в)олитѣ със колѧта“.
Като е било сѣмнало,
Манол по д(в)ори ходеше
Бѣли си рѣцѣ кѣршеше
Самси си себѣ думаше:
„Божнеле, мили Господе!
Клѣта му душѧ проклѣта,
Който си вѣрва чѣдото,
Да вѣрва, да са закѣлне“.
Дичо на Мано думаше:
„Манолю, Мано чорбаджи!
Искарай сѣрес би(в)оли,
Би(в)олитѣ със колѧта“.

110. Вела и Куш-бунаръ

Велина майка думаше:
„Я излиз, Вело, я излиз,
Да видиш какъм, да видиш,
Мор, какви момъ минават,
Момъ, Велолъо, загорки
И булки белбеденченки,
Та си отодят, отодят
На Куш ми бунар¹⁾ кладенец,
Да еджт, Вело, да пият“.
Вела майка си думаше:
„Мор, мамо, мор, мила мамо!
Не мога, мамо, да стана,
Глава ма боли неволна,
Крака ма болж'т незнайни,
Язи ща, мамо, да умра“.
Додъ си Вела издума
И са от душа раздълъ.

111. Стоенчо увлича Иринка.

Стоенчо дума мами си:
„Мор, мамо, мор, мила мамо!
Какво да правя, да сторя,
Какъ ща Иринка да зема,
Иринка царска робинка,
Иринка руса влахунка?“
Стояновата майчица,
Тя си на Стоян думаше:
„Стоене, олум, Стоене!
Макар да й майка мащиха,
На добрò ша та науча.
Откупй, олум, мастори,

¹⁾ Птичи кладенецъ.

Мастори, сѣ чушмеджи,
Срѣд село чушия направй,
Срѣд село, срѣди мегдѣня,
Със дванѣдесе(т) чѹчуря;
Ша вѣрвѹ мѣло й голѣмо
Студѣна водѣ да пият,
И Ирѹнка ще да дѣде
Студѣна водѣ да пие;
Ти си Ирѹнка увлечи,
Ирѹнка, цѣрска робѹнка,
Ирѹнка, рѹса влахѹнка“.

112. Янка да е, друга да не е.

Стойн мѣйки си викаше:
„Годи ма, мѣмо, жени ма,
Додѣ сж мѣлки момѣтѣ,
Додѣ сж мѣлѣди глѹпави,
Додѣ кажѣри не знаят,
Додѣ са бият за мѣне„.
Стойновата мѣйчица,
Тя на Стойна дѹмаше:
„Стоѣне, олѹм, Стоѣне!
Походѣ, олѹм, поносѣ,
Гѣрджик прѣмѣйна ѣргѣнска“.
Мѣма ти й, олѹм, скроѹла
На двѣ терзѣя прѣмѣйна.
Стойн мѣйка си дѹмаше:
„Жув ли, мѣмо мо, да бѣѣда,
Янка в дрѹги д(в)ор да вѣѣда,
В червѣно бѹло на главѣ;
Янка да й, мѣмо, Янка да й,
Янка да й, дрѹга да не е;
Със Янка сол хлѣб да ѣѣм,
Пѣпел да даѣѣш да топѣ,

Ша ми са види като мѣд.
Ако е, мамо, със дру́га,
Мѣд да ми дадѣш да то́пя —
Ша ми са види отро́ва“.
Стойновата ма́йчица,
Тя на Стойна дѹмаше:
„Стоѣне, олум, Стоѣне!
Походѹ, поергенѹвай,
Пѣк други растѣт за тебе,
По-тънки и по-висо́ки,
По-бѣли и по-червѣни“.
Стойн ма́йка си дѹмаше:
„Янка да ѣ, мамо, Янка да ѣ,
Янка да ѣ, дру́га да не ѣ!“

113. Стоянь, Злата и Вѣла

Стойновата ма́йчица,
Тя на Стойна дѹмаше:
„Стоѣне, олум, Стоѣне!
Ха́й да та ма́ма посгоди
За Зла́та-Златѹченката,
Че има мно́го имѣне:
Триста ми сѣви говѣда,
Петстотин ва́кли овне́та“.
Стойн ма́йки си дѹмаше:
„Опусти́ло ми ѣ имѣне,
Когѧ не ми е на сѣрце;
За Зла́та ка́зват хо́рата,
Че Зла́та била́ хатѣрсе́,¹⁾
Нѹмала хатѣр да гле́да,
На свѣкѣр и на свекѣ́рва
На зѣдва и на дѣ́вери
И на по ста́ри етѣ́рви.

¹⁾ Безхатѣрна, не вежлива.

Ищй ми, мамо, земнй ми
Вѣла ми Инджѣк-Сарлийка.
Вѣла да й, дръга да не ё!
Когато сѣ(д)нем да едем,
Пепел да дадѣш да топя,
Ша ми са види като мѣд;
Когà ми Златà споменѣш,
Мѣд да ми дадѣш да топя,
Ша ми са види отрòва,
Вѣла да й, дръга да не ё!“

114. Велга.

Знаеш ли, Вѣлге, пòвниш ли,
Ний кога бѣхмє мѣнйнки!
На е(д)на вратà седѣхмє:
Ти бѣше клѣто сирàче
Ази бѣх чүздо аргàтче.
Двàма на лòзе ходѣхмє,
На е(д)нò клòнче седѣхмє,
Вѣшнй черèши берѣхмє,
В един ги кошник турѣхмє,
Е(д)нà си дүма дүмахмє:
„Бòжнеле, я помогнй ни,
Ний двàма да са зѣмеме“.
Щѣхмє са, Вѣлге, зѣхмє са;
От нйщо-нйщо нѣмахмє,
Даде ни Гòспод стигнахмє
Имàне, Вѣлге, безкрайно,
От сребро злато пò-много,
Кантàр го, Вѣлге, не дйга.
Едйн си кусүр ймаме:
От сърцѣ рòжба нѣмаме,
Нѣ момчѣ, нѣто момйче.

115. Парясване на Димитъръ и Елка.

Еленойо, Елкеле, . . . Налѣй жѣлта бѣкличка,
Димитреле любеле! С рѣино вино червѣно,
„Мѣнѣ ми са е додѣло Че калѣсай, калѣсай
Ката ѣсен и прѣлѣт Т(в)ѣйта майка и мѣйта,
Тебе болен да глѣдам, Т(в)ѣя баща и мѣя,
На аргѣти да шѣтам; Твѣйтѣ брѣтя и мѣйтѣ,
Тѣнки дѣри да дерѣ, Т(в)ѣйтѣ сестрѣ и мѣйтѣ,
Тѣнки дѣри лѣнени Да ни двѣма парѣсат“.
И копрѣнени станове,¹⁾ Елена е станѣла,
Люти рѣни да врѣзвам“. Тя са рѣдва обрѣдва,
Димитър ѣ дѣмаше: Налѣ жѣлта бѣклица,
„Еленойо, Елкеле! Че калѣса, калѣса:
Иолком ти са е додѣло, Нѣйна майка ѣ нѣгова,
Мѣне болен да глѣдаш, Нѣмн баща и нѣгов,
На аргѣти да шѣташ, Нѣйни брѣтя ѣ нѣгови,
Тѣнки дѣри да дерѣш, Нѣйни сестрѣ ѣ нѣгови,
Тѣнки дѣри лѣнени, Че са у тѣх събрѣли
Копрѣнени станове, Да ги двѣма парѣсат.

116. Арбанашкитѣ грѣбища.

Наѣчило са ѣ гѣркинче
Сутрина рѣно да хѣди
На Арбанашкитѣ грѣбища.
Прѣлѣла и прѣкадила,
Викнала та заплѣкала:
„Стоѣне, мѣя прѣвнино!
Я станѣ, станѣ, Стоѣне,
Да ти са, хѣлан, оплѣча,
Каквѣ ми дѣма майка ти:

¹⁾ „Станѣ“ — платно 4 лакты. Едно врѣме по свѣтоѣи и тоѣежи дарѣвали сѣ станове. Сега намѣсто тѣхъ въ Вѣсарѣбия дарѣватъ пешкири и рѣзи.

Мор, снахо, мор, езднице,
Иди си, иди, снахолю,
Стига ми ходи по д(в)ора,
По д(в)ора по калджерма,
Стига ми чупи метлата,
Стига ми ходи из къщи,
Стига ми дрънка бакъри,
Стоян го нѣма да доде;
Иди си иди, снахолю,
Иди си у майчини си“.
Стоян са от грѣб обади:
„Мор, стига плака, гъркѣнче,
Гъркѣнче, моя стопанке;
Душа ми бѣше в рай Божй,
Ти я закара в джендема“¹⁾.

117. Назлѣмъ Мара — мизимката.

Пойскали назлѣм Мара,
Назлѣм Мара, най-малката,
Най-малката, мизимката,
Прѣз три гѣри, та в Загѣри.
Марината мила майка,
Тя си Мара не даваше:
„Аз не давам назлѣм Мара,
Назлѣм Мара най-малката,
Най-малката, мизимката;
Люлката и вѣн врѣзана,
Вѣтър вѣе — люлѣе я,
Славек пѣе — приспѣва я,
Роса па(д)не — окѣпва я“.
Маринитѣ девет брѣтя,
Тѣй на майка си дѣмаха:
„Мор, дай, мамо, назлѣм Мара.

¹⁾ Адъ, пѣгълъ.

Назлѣм Мара, най-малката,
Най-малката, мизимката;
Ний сме, ма̀не, девет брѣта,
Ний ще често да ходиме
У Мари́ни, та на гòсти“.
Думали, прѣдумали я,
Лѣгали, прѣлѣгали я,
Зѣли я и завѣли я.

Казватъ още, че умрѣли, и майка ѝ клепа синоветъ си.

118. На Видинѣ лѣмъ се кошае.

Димчо Калинке думаше:
„Калинке, либе, Калинке!
Аз ща на Видин да ѝда,
На Видин лѣм да ко́пая;
Я до́да вѣке, не до́да;
Калпа̀ка ша си провòдя,
Калпа̀ка — да ма жалѣеш,
Година и половина“.
Калинка Димчу думаше:
„Димчо́льо, либе, Димчо́льо!
Бре, кѣк ще да та жалѣя?
От сърце́ ще та жалѣя,
Яла от уста̀ не мо́га!
Кѣк щѣт да рекѣт хòрата:
Калинка Димчо жалѣе,
Тий бѣ́ха с Димчо годѣни,
Току̀ не бѣ́ха вѣ́нчени“.

119. Китка магйосана.

Ивѣн на Енес отѡжда,
Сестра му го испровѡжда;
И Янка либѡвничката
Смѣсна му китка виеше;
И на Ивѣн я подаде:
„Ивѣне, либе, Ивѣне!
На ти, Ивѣне, тѣс китка,
Носи я, либе, топи я!
Денѣ я носи на глава,
Вѣчер я тургай под глава.
Хубаво гледай китката:
Когѡ китката извѣхне,
Тогѡс ша да са посгодѣ;
Като китката изсѣхне,
Тогѡс ша да са ожѣна“.
Нѡсил я Ивѣн, топил я,
Денѣ я нѡсил на глава,
Вѣчер я тури под глава.
Като китката извѣхна
Ивѣн са бѡлен разболѣ;
Като китката изсѣхна,
Извѣди нѡжче ханджерче,
Че са в сѣрдцѣто удари.

120. Севданолю либеле.

Севданолю либеле, либеле!¹⁾
Като си ма лѡбѣла, лѡбѣла¹⁾
Щѡ не ми си казѡла, кизѡла¹⁾
И за тебе да либя, да либя¹⁾
И аз тебе и ти мене;

¹⁾ Така въ пѣенето се повтарятъ послѣднитѣ три слога.

(А)ми залибих, сѣвдолю,
От Лѣсково овчѣрче,
От Лѣсково в Габрово,
Е(д)но грѣзно омразно:
В пѣтя да го не срѣшнеш,
В очи да го не видиш,
Селям да му не дадеш,
Селям да му не зѣмеш,
Дѹма да му не речѣш.

121. Ганчицѣле, Гано, пиле рано!

Ганчицѣле, Гано, пиле рано!
Или рѣкох, мамо, или рѣкох,
Да не пуцаш мамо сама Ганка,
Сама Ганка, мамо, на лѣзето!
Мина два(д)ня, мамо, мина три(д)ня,
Нѣма Ганка, мамо, от лѣзето.
Че отидах мамо на лѣзето
Да потърся, мамо, сама Ганка;
Ганчицѣле, Гано, пиле рано!
Не намѣрихъ, мамо, сама Ганка,
Най намѣрих, мамо, Ганкинитѣ,
Ганкинитѣ, мамо, пѣстри стѣвни,
Надѣтички, мамо, оставени.
Че отидах, мамо, понадолу,
Ганчицѣле, Гано, пиле рано!
Там намѣрих, мамо, Ганкинитѣ,
Ганкинитѣ, мамо, жѣлти чѣхли,
Събѹтички, мамо, оставени.
Че отѹдох мамо, по надѹлу
Ганчицѣле, Гано, пиле рано!
Че намѣрих, мамо, че намѣрих
Ганкината, мамо, руса глава
Отрѣзана, мамо, зафѣрлена.

122. Безгриженъ Миланъ и Руска.

Милановата майчица,
Тя на Милана думаше:
„Синко, Милане, Милане!
Я стани, олум, Милане!
Да си погледаш, погледаш,
Как(в)ò е хорò зайгראдо,
До нашитѣ порти допрѣло.
При сѣка мома и момѣк,
При т(в)òя Руска—два момка,
Два момка, вакли овчѣри“.
Милан майки си думаше:
„Мор, мамо, мор, мила мамо!
Нека играят, мамо мо,
Нека си търлят дрехитѣ,
Нека си кѣсат обуца;
Руска е моя, та моя!
Рускина ѣ пешкир у мене,
Пешкиря годенишкия,
Я моя прѣстен у нея,
Прѣстена ялджзлията“.¹⁾

123. Малка мома и росенъ

Росен, рѣсен, зелѣн рѣсен!
Като росѣш дѣлу, гѣрѣ,
Дѣлу гѣрѣ по полѣто,
Пали ли та люта слана,
Като мене малка мома?
Опали ма, изсуши ма,
Направи ма сѣхо дрѣвò,
Сѣхо дрѣвò осиново.
Насѣче ма изгорѣ ма,

¹⁾ Ялджзлж = златенъ.

Исфирли ма на боклука
Кокѡшки ма не рѡвиха.
Малка мома рѡсен брала,
Из рѡсена избира̀ла
Сѣ хаджии, чорбаджии,
Чернодки бакалчета.

124. Мънинка Станка тънинка.

Ивѡн на Стѡнка дѹмаше:
„Стѡнке, я мѡр, мънинка!
Мънинка, Стѡнке, тънинка!
Що ти перцѣто трепѣри?
Дали го вѣтър люлѣе,
Или отъ хѹбос(т) трепѣри?
Дали отъ бѣло бѣлило,
Или от тѹрскѡ червило?“
Стѡнка на Ивѡн дѹмаше:
„Бѡйне, бѡте Ивѡне!
Олкум ма питаш, да кажа,
Що ми перцѣто трепѣри:
Нѣто го вѣтър люлѣе,
Нѣто от хѹбос(т) трепѣри,
Нѣто от бѣло бѣлило,
Нѣто от тѹрско червило;
Я нѡй ти, бѡйне, говѡри:
Дзарѡна рѡно да ранѡш.
Да си бѹлката парѣсаш,
Мѣне за бѹлка да зѣмеш.“
Ивѡн на Стѡнка дѹмаше:
„Стѡнке, я мѡр, мънинка!
Мънинка, Стѡнке, тънинка!
Като си, Стѡнке, мънинка,
Каквѡ щеш вѣща да глѣдаш?
Какви щеш дѣца да хрѡниш“.

Станка на Иван думаше:
„Байнеле, бате Иване!
И фтичката е мѣйника,
Най-рано гнѣздо извива,
Най-рано пилца извѣжда“.

125. Иванъ извардва Рада.

Слѣнце зајде, роса па(д)на,¹⁾
Рада в градинка прѣскочи,
Да берѣ цвѣте сѣкакво;
Рада го берѣ то вѣ(х)не
Рада го люто кълнѣше;
„Вѣ(х)ни ми, вѣ(х)ни, левѣнко!²⁾
Какво то вѣ(х)не туй цвѣте,
Иван за мене да вѣ(х)не!“
Дѣ стоя Иван та слѣша.
Иван на Рада думаше:
„И тѣй да бѣде, Радолѣо!
А(з) ша та тебе извардя
На нѣкой стуѣн кладѣнец.“
Рада на Иван думаше:
„Иване, любѣ Иване!
Аз имам сестри по-малки
Тий щѣт за вода да идат“.
Иван на Рада думаше:
„Радолѣо, любѣ Радолѣо!
А(з) ша та тебе извардя,
Когѣ говѣда искарваш.“
Рада на Иван думаше:
„Иване, любѣ Иване!

¹⁾ Този редъ се пѣе прѣди всѣки стихъ.

²⁾ Левинъ-цвѣте.

Аз имам були дорѹ двѣ,
Тий щѣт говѣда да искарат“.
Ивѣн на Рада дѹмаше:
„Радолю, либе Радолю!
Мѹр, яз ша да та извардя,
Когѣ на нѣва отѹждаш“.
Рада на Ивѣн дѹмаше:
„Ивѣне, либе Ивѣне!
Бащѣ ми ѹма аргѣти,
Тий щѣт на нѣва да ходят“.
Че дошлѹ лѣто прѹлѣто,
Че ѣ на бѣлѣнка отишлѣ
Тѣнки си дѣри да бѣли;
Че там я Ивѣн намѣри,
Още на Рада дѹмаше:
(А)ми сегѣ кѣк си, Радолю!“
Че ѣ косѣта отрѣза,
Косѣта от коситника,
Че я на телѣл¹⁾ продаде.
Телѣля хѹди из село:
„Гѣлала косѣ моминска!
Моминска косѣ Рѣдина!
Да знѣе Рада да повни
Кѣк сѣ ѣ на ергѣн присмѣла!“

126. Руска механджийка.

Кавѣли, кавѣли!²⁾
— Дѣ свѣрят тѣзи кавѣли?
Кавѣли, кавѣли!
— Дѹлу в дѹлната механѣ:
Юнѣче вѣно пиѣше,
Руска му дивѣн стоѣше,
Цѣклена чѣша дѣржѣше,

¹⁾ Глашатаѣ.

²⁾ Пѣе се прѣди всѣки стихъ.

Цѣклена, хѣм билжурѣова.
С рѣино я вѣино наливѣа,
Наливѣа не я доливѣа;
Нѣѣ я доливѣа, доливѣа
С нейнитѣ сѣлди горѣщи.
Юнѣче Рѣски дѣмаше:
„Рѣскеле, мѣме хѣбава!
Та що си чѣша наливѣаш,
С рѣино ми вѣино червѣно?
Наливѣаш не ѣ доливѣаш,
Нѣѣ ѣ доливѣаш, доливѣаш
Сѣс т(в)ѣйтѣ сѣлди горѣщи?

127. Янка и Мехмедъ.

Янка на вѣртѣ стоѣше,
Мехмед на пѣда седѣше,
На пѣда на менсухѣта¹⁾
С ѣсно булгарѣ свѣреше;
Булгарѣто му говѣри:
„Енкеле, бѣла бѣлгарке!
Енкеле, бизѣ гелсѣня! }
Ермѣ алтѣнѣ алсѣна! }²⁾
Бизѣ бѣюнѣ таксѣна! }
Додѣ ти дѣмам сѣс добрд,
Дѣ не сѣм фѣнал пѣ сѣс злѣ:
На кнѣга ша та испѣша,
Кнѣга в ѣгѣня ша фѣрля,
Сѣрцѣ ша ти са запѣли,
Самѣ при мѣне ша дѣдеш.“
Додѣ си Мехмед издѣма,

¹⁾ Менсуха, подѣ прѣдѣ прозорѣца, да се сѣди и глѣда на нѣжѣ.

²⁾ Ела при мѣне; земѣ двѣйсѣтъ желѣци, на бѣлѣ вратѣ ги показѣ.

Янка си сама отиде ¹⁾
И на Мехмѣд си дѹмаше:
„Станѹ ми върта от(в)ори
А(з) ще при тебе да дода“.

128. Тодоръ прѣдатель.

Та що ти стѹрих,	Та ма издаде
Тѹдоре! ²⁾	На вѣрли тѹрци
Стѹрих, направих?	На бостанджѹи
Та ма излѣга;	Та ма (в)одѣха,
Та ма изведе	Та ма питаха,
Срѣд полунѹщи,	Та ма бѣеха,
Бѹс по калѹни;	И ма мѣчеха.
Снѣг до колѣни;	

129. Годеница Велика и драгинко ѹ.

Истѣкла е тѣнка севлѣйка
В нашата гѹрна градинка;
Не било тѣнка севлѣйка,
Най било момѹ Велика,
Със драгинко си хортѹва:
„Драгинко, Нѹнко-чобѹнко!
Когѹ за бѹля дѹдете,
Със мѹлого колѹ елате;
Мѹлого съм дѹрби гѹтвила:
На сѣки свѹта — по ѹта,
На старѹ свѹта — двѹ ѹта;
На кумѹ(т) сѣрес бѹ(в)оли,
Сѣрес бѹ(в)оли с колѹта;

¹⁾ Вижда се че той ѹ е „направилъ“. Турцитѣ много знаели да правятъ магия (маджнитѣ още повече). Въ ябѣлка напр.; като турци не знамѣтъ какво забучено, и даджѣтъ на бѹлгарката да еде, тя полудѣва за него и отива.

²⁾ „Тодоре“ се повтаря при всѣки пѣрви редъ отъ напѣва, който се състои отъ два стиха.

На кумичката — хавлѣя,¹⁾
Хавлѣя, дѣорт²⁾ кешелѣя,
И в сѣка кешѣ—алтѣнче,
Алтѣнче фѣнджклиено.*

130. Двѣ моми загорки.

От гòрѣ слѣгваха	Лѣбе са намира
Двѣ моми загорки.	И над пѣт, и под пѣт,
Е(д)ната плачеше,	И на студѣн кладѣнц;
Втора я миреше:	Я братец—не може,
„Мор, мѣлчи, не плачи! Нѣ над пѣт, нѣ под пѣт,	
За лѣбе ли плачеш?	Нѣ на студѣн кладѣнц.“

131. Стоянъ и хубава Рада.

Стоян на Рада дѣмаше:
„Радолѣо, мѣме хѣбава!
Радолѣо, малка глѣпава!
Мѣло ли ѣ тебѣ за мѣне,
(Ка)кѣото и мѣнѣ за тебе?
Да дѣдеш Радò със мѣне!
Да приспѣиш мѣйка и бащѣ,
Да си нахтѣри открѣмнеш,
Да си ключове отключиш,
Да си имѣне отзѣмеш,
Кѣдкото двѣма да нѣсим.*
Рада ми момѣ хѣбава,
Рада ми малка глѣпава
И тѣ си Стоян послѣша,
Чѣ приспѣи мѣйка и бащѣ,
Чѣ си нахтѣри открѣмна,
Чѣ си ключове отключи,

¹⁾ „Хавлѣя“—бѣло платно съ влакна. мѣхъ отъ хавъ (тур.)
тънки влакна, мѣхъ, ворса.

²⁾ „Дѣорт кешелѣя“ — четири кюшета, (жгѣла, края).

Че си имане отзела,
Колкото двама да носят.
Полунощ Рада пристана.
Вървѣли що сж вървѣли,
Минали полѣ широко,
Наели горѣ зелѣна.
Стоян на Рада дѹмаше:
„Радолю, момѣ хубава!
Радолю, малка глѹпава!
Върни са върни, Радолю!
Аз ѹмам бѹлка хубава,
И ѹмам дѣцѣ чѣтири.“
Рада на Стоян дѹмаше:
Бѣйнеле, бѣте Стоѣне!
Защо ма, бѣйне, излѣга,
Та ма млѣдичка измѣми!
Бѣйнеле, аз що ти стѣрих,
Бѣйнеле, що ти направих?
Напрѣд да върви—пѣт незнам,
Я надзад да са повърна
От хората е срамотѣ,
От Господѣ е грѣхотѣ“.

132. Мѣнинка Маринка.

Пойскали сж Маринка
От дѣвет добри домѣве,
Цѣпски хаджийски унѹки;
Мѣйка я, бащѣ не дават,
Че е Маринка мѣнинка,
Не мѣже кѣща да върти,
Не знаѣ хатѣр да глѣда
На свѣкѣр и на свѣкѣрва,
На по-голѣми етѣрви,
На зѣлви и на дѣвери.

Маринка дѹма майки си:
„Я дай ма, мамо, я дай ма:
И фтичката е мѣнинка,
Най-рано гнѣздò извѣва,
Най-рано пилца извѣжда“.

133. Кога ме видишъ лудъ ниянъ.

Учив¹⁾ та, Еленке учив та,
Не можѣх да та нѣуча,
На мѡя пѹсти табѡхѣт:²⁾
Кога ма видиш луд пиян,
На срѣща ми да не излизаш
Грижлѣва и кахърлѣва;
Мѣжка ми рѡжба да зѣмеш
Срѣща ми да ми излѣзеш,
Весело да са засмѣеш.

¹⁾ Вм. учѣхъ. ²⁾ Навинъ.

ГЛАВА II.

Весели и сатирически пѣснн.

134. Педа челѣкъ-лакътъ брада.

Като ма̀ма умираше, лѣлю!¹⁾
И ми ма̀ма зарѣчаше:
Да не либя нѣзко либе.
От дѣ ми го Бòг помòгна:
Педа челѣкъ — лакътъ брада;
Гуглата му ѣ трѣ(д)ня дѣлга,
Трѣ(д)ня дѣлга, дѣн ширòка.
Аз го турѣх под бакрѣчникъ,
Кѣпна кѣпка, задави са;
Изнесах го на слѣнцето,
Пѣтел му са нахохòри,
То са х̀аро²⁾ укохòри.

135. Кждѣ да дѣнемъ туй х̀аро?

Китолѣо, бѣло гъркинче!
Кждѣ да дѣнем туй х̀аро?
Хайдете, да го провòдим
В гората дрѣва да сѣче,
Данò го мѣчки ездѣт.
Хòдило х̀аро и дошлò,
И колѣ дрѣва донесло.
Китолѣо, бѣло гъркинче!

¹⁾ Думата „Лѣлю“ се пѣе при всѣки първи редъ отъ пѣснѣта, който се състои отъ два реда.

²⁾ Старъ, грозенъ, или лошъ човекъ.

Кадѣ да дѣнем туй хѣро?
Хайдете, да го проводим,
На Тунджа рѣба да лови,
Данѡ са хѣро удави.
Хѡдило хѣро и дошло
И торба рѣба донѣсло.

136. Мари сватѣо, мокрополо.

„Мари сватѣо, мокрополо! дам-ба-ба, дум-ба-ба.		
Каквѣ ми си снахѣ дѣла?	”	”
Вчѣра дѡде, (д)нѣска рѡди!	”	”
Аз я турѣх стан да тѣчѣ,	”	”
Тя не знѣе стан как(в)ѡ е.	”	”
Че ма пѣта: как(в)ѡ ѣ товѣ,	”	”
Как(в)ѡ ѣ товѣ, крѣкѣц-прѣкѣц? ¹⁾	”	”
Как(в)ѡ ѣ товѣ, дѣпа-тѣпа? ²⁾ “	”	”
Че ѣ грѣмна ³⁾ кобилѣчка,	”	”
Потѣрила изѣ ѣличѣка.	”	”

137. Олеле, мамо, пакѣ ще ма бѣятѣ.

Провѡди ма мама копрѣва да набѣрѣ;
Сланѣ не пѣ(д)нало, копрѣва не станѣло;
Олеле, мамо, пакѣ ша ма бѣят!

Провѡди ма мама, гѣби да набѣрѣ;
Дѣж(д) не валѣло, гѣби не станѣло;
Е(д)ничѣка намѣрих, торбѣчка загѣбих;
Олеле, мамо, пакѣ ша ма бѣят!

Провѡди ма мама, ѣхлюви да набѣрѣ;
Росѣ не пѣ(д)нало, ѣхлюви не излѣгли;
Олеле, мамо, пакѣ ша ма бѣят!

¹⁾ За скрепалѣцѣтѣ. ²⁾ За ваталѣтѣ съ брѣдото.

³⁾ Вѣроятно, снахѣта подгонила свѣжѣрѣтата си.

138. Булка Елка.

Елке, бўлка Елке, вчѣра доведѣна
Вчѣра доведѣна, (д)нѣска свѣкра била,
С машата в главата, с рѣжена в краката.
Елке, бўлка, Елке, вчѣра доведѣна
Вчѣра доведѣна, (д)нѣс свѣкрѣва била
С метлата в главата, с лопата в краката.
Елке, бўлка Елке, вчѣра доведѣна
Вчѣра доведѣна, (д)нѣс зѣлва си била,
(Д)нѣс зѣлва си била с хурката в главата.
Елке, бўлка Елке, вчѣра доведѣна
Вчѣра доведѣна, (д)нѣс дѣвера била
(Д)нѣс дѣвера била с сѣпата в главата.

139. Пунда кокошарката ¹⁾.

Пасла е Пунда кокошки, фю-фю-фю-фю, фю-фю-фю!²⁾,
Из дърварски пѣтища; ха-ха-ха-ха, ха-ха-ха!³⁾,
Изгубила е кокошки; фю-фю-фю-фю, фю-фю-фю!²⁾.
Вѣкна Пунда да плаче, о-хо-хо-хо, хо-хо-хо!³⁾.
Срѣшнали я дървари, е-хе-хе-хе—хе-хе-хе!³⁾.
Тий на Пунда дѣмаха: и-хи-хи-хи—о-хо-хо-хо!³⁾,
„Мълчи, Пундо, не плачи! у-ху-ху-ху, о-хо-хо-хо!
Утрѣ е светѣ недѣля,
Ша натѣчим брѣдвитѣ,
Ша изсѣчем гората,
Ша намѣрим кокошки“.

¹⁾ Тази пѣсенъ я пѣятъ само мъжете.

²⁾ Фю-фю-фю . . . е подсвирване отъ уста.

³⁾ Ха-ха . . . , хо-хо . . . , хе-хе . . . , и-хи-хи . . . и други провиквания се нареждатъ съ подсвирването, — подиръ стиховетѣ, е какъто показано.

140. Леко гръчето.

— Мене ли либиш, любе, ¹⁾	Назлѣдѣа стѣпва;
Мене ли либиш,	На главѣ нѣси
Или Гергана?	Алено фѣсче,
— Не тебе либя,	Мѣрово шѣлче;
Нѣто Гергана;	На кръста нѣси
Най си залибих	С мокѣден ²⁾ пояс,
Леко гръчето	И на пояса,
Калоферчето,	Сребѣрен дивѣт. ³⁾
Че леком ходи,	

141. Йовкинитѣ засѣвки.

Трѣгнала е Йѣвка	По бѣла прѣстѣлка,
Засѣвки да вѣка;	По ѡлен ѣ чукман. ⁴⁾
Дѣ отишла Йѣвка,	Повѣкали Йѣвки
Сѣ сѣ дали Йѣвки	Кѣсум цигуларѣ,
По чѣшка ракия;	Симѣон със тагарѣ ⁵⁾ ,
Че отиде Йѣвка	Кѣсум да засѣври,
У Райновичини,	Симѣон да задѣмка,
Там сѣ дали Йѣвки	Йѣвка да заиграѣ.
Двѣ чѣши ракия;	Два пѣти скѣчила
Е(д)нѣта испѣла,	Три пѣти пѣ(д)нала.
Вторѣта излѣла	

142. Поповото магаренце.

Пѣповото магаренце
Лѣгнало да са потѣркаля;
Пѣпа сѣлка, че умрѣло;
Вѣкна пѣпа, та заплака,

¹⁾ Всѣки стихъ се повтаря по образа на първия.

²⁾ Мукаденъ (платъ).

³⁾ Мѣстѣлицѣ, що се носи вѣтинѣта на поясъ.

⁴⁾ Сукманъ — дълга женска дрѣха отъ шаякъ или сукно безъ
ръкави. ⁵⁾ Тагарѣ—малкъ тѣпанъ, съ едно дѣно.

Попадѣта го миреше:

„Мълчи, пѡпе, недѣй плака,
Файдѣта му пак е нѣша:
Кѡжата му за дѣрмѡни,¹⁾
Опѣшката—заметѣлка,²⁾
Кракѣта му—мотовилки
Главѣта му за чѣтура,
Ушитѣ му за лѣжѣчник.

143. Жена магаруша.

—Я' мѡр, жѣно, (2) жѣно, магарушо,
Напой ли (2) кѣцѡто магаре?
—Не напойх (2) кѣцѡто магаре;
Най е влѣгло (2) в кѣмовата бахча
Та изѣло (2) кѣмовѡто зѣле;
Кѣм са кѣра (2) зѣлетѡ си йска.
—Я' мѡр, жѣно (2) жѣно, магарушо;
Я' подѣй ми (2) крѣвитѣ ножѡве,
Да закѡля (2) кѣцѡто магаре,
Да извѣдим (2) кѣмовѡто зѣле,
Да направим (2) дѣвет пѣди зѣлник,
Да гостиме (2) кѣмѣ(т) и кѣмѣца.

144. На попа паткитѣ.

Хей, Лѡзо, бѣла Лѡзо!³⁾
Пристѣвих са на пѡпа,
Да му пасѣ паткитѣ.
Аз ги пасѣх до плѣ(д)ня,
Закѣрах ги на Дѣнав,
Стѣдна водѣ да пѣят.

¹⁾ Голѣмо ржшето за прѣсѣване жѣто.

²⁾ Заметѣлка, пометѣ, дѣто метѣтъ пѣщѣта.

³⁾ Тѡзи редѣ се пѣе прѣдѣ всѣхъ стихѡв.

От дѣ доде е(д)но нѣщо,
Хѣм рогѣто, вълнѣто,
Изкѣса им главитѣ, —
На пѣткитѣ главитѣ,
На пѣтока гѣгата.
И аз стоях, поглѣдах,
Че отидах при поѣпа,
Че поѣсках кошничка,
Че отидах на Дунав,
Че им събрах главитѣ, —
На пѣткитѣ главитѣ,
На пѣтока гѣгата,
Че ги събрах в кошничка,
Занѣсах ги на поѣпа.

145. Жаба се кани на хоро.

Смоѣ свѣри на вѣрба,	„Я мор, жабо, жабуро!
Ойчки жѣби додах;	Когѣ идеш на хорѣ,
Е(д)на жаба не доде,	Не са улавѣй при свѣта:
И тѣ билѣ кѣлева;	Свѣта има злѣ кѣва,
Майка ѣ я мѣше,	Улавѣ та за скѣта“.
Баща ѣ я ѣчеше:	

146. Рачо-осмокрачо и жаба-мекекѣва.

Прѣмѣни са рачо,	Жѣчка да ми врѣжеш,
Нарѣди са рачо,	Нѣтра да ми отберѣш,
Рачо осмокрачо:	Масѣр да насѣчиш“.
Че си обѣ рачо,	Рачо отговѣря:
Жѣлитѣ гѣщи,	„Ой та тѣбе, жабо,
Червѣни бѣтѣши;	Жабо мекекѣва,
Че отѣде рачо	Жабо пѣклоуша!
У жѣбини на гѣсти.	Аз не додах, жабо,
Отговѣря жаба,	Жѣчка да ти врѣза,
Жаба мекекѣва:	Нѣтра да ти отберѣ,
„Добрѣ доде, рачо,	Масѣр да насѣча;
Рачо осмокрачо!	Я най додах, жабо,

Да ти посватувам, За твоята сестра —
Зарад моя братец, — Жабба мекекява“.

147. Щерю хаирджия.

Която мома барез¹⁾ нѣма,
Щерю ша ѝ купи (2)
Хай гидѣ, Щерѣю, хай гидѣ Щерчо
Жѣнски хаирджийо! (2)
Която мома колѣнче нѣма,
Щерю ша ѝ купи (2)
Хай гидѣ Щерѣю, хай гидѣ Щерчо
Жѣнски хаирджийо! (2)
Която мома чѣхли нѣма
” ” гердан ”
” ” рѣкля ”

И още други нѣща отъ женско облякло се из-
реждатъ, и се пѣе, като двата първи куплета.

148. Като ма срѣщнешъ, какво ще ми сторишъ?

— Не дѣмай много, не сѣ присмивай, гидѣ ярама²⁾
Че ша та срѣщна в тѣсното сокаче, гидѣ ярама,
— Като ма срѣщнеш, как(в)ѣ ша ми сторишъ?
Не съмъ абѣлка, да мѣ откѣснешъ!
— Не дѣмай много, не сѣ присмивай,
Че ша та срѣщна в тѣсното сокаче.
— Като ма срѣщнеш, как(в)ѣ ша ма сторишъ?
Не съмъ черѣша да мѣ изедѣшъ,
— Не дѣмай много, не сѣ присмивай,
Че ша та срѣщна в тѣсното сокаче.
Като ма срѣщнеш, как(в)ѣ ша ми сторишъ?
Аз не съмъ круша, да ма подфѣргашъ!

¹⁾ Тѣнка кърпа за глава.

²⁾ „Гидѣ ярама“ се повтаря слѣдъ всѣки стихъ.

Гидѣ—лудъ, виленъ; ярама—лошъ човѣкъ, безчестникъ.

149. Станке, Стамболъ. гюлю!

Стано, Станке, Стамбол гюлю!¹⁾ }
Едирнелим²⁾ баш дюлберим³⁾ }⁴⁾
Баща ти има била патка,
Ти си байну твърдѣ сладка. (2)
Баща ти има сива котка,
Ти си байну твърдѣ кротка. (2)
Баща ти има (в)оденѹчка,
Ти си байну годенѹчка. (2)
Баща ти има крива вила,
Ти си байну твърдѣ мѹла. (2)
Баща ти има купа сѣно,
Купата са ѿ прѣбѣрнала,
Ти си байно пригѣрнала. (2)

150. Зажени се тѣка Яна.

Зажени са, зажени са, зажени са, тѣка Яна,
Зажени са тѣка Яна, (2)
Качили я, качили я, качили я на колѣта
Качили я на колѣта; (2)
Завели я, завели я, завели я на бѣл Дунав
Завели я на бѣл Дунав, (2)
Да я мият, да я трият, да я мият, да я трият,
Че я мили, че я трили (2)
Колѣ хѹма измѣзали, колѣ хѹма измѣзали
Бѣл Дунава размѣтили; (2)
Умили я, вчѣсали я, умилѣ я, вчѣсали я,
Кѹш. грѣбѣни изчѹпили; (2)
Вѣшкитѣ ѿ, вѣшкитѣ ѿ, вѣшкитѣ ѿ като прасѣи,
Вѣшкитѣ ѿ като прасѣи, (2)
Гнѣдитѣ ѿ, гнѣдитѣ ѿ, гнѣдитѣ ѿ като мѣди
Гнѣдитѣ ѿ като мѣди. (2)

¹⁾ Гюль = грандафилъ; ²⁾ отъ Едрине — Одринъ; ³⁾ башъ дюлберимъ = най-хубава.

⁴⁾ Тѣзи два реда се пѣятъ прѣди всѣми напѣвъ.

151. Богатъ Янко и млада Янка.

Янко на Янка думаше: Не гледай, Енке, врѣмето,
„Енкеле, либе Енкеле! Най гледай, Енке, кемеря,²⁾
Хайде ми млада пристани! Кемеря пѣлен с алтъни“.
Додѣ си малка, глупава, Янка на Янко думаше:
Додѣ си млада, фубава,¹⁾ „Байнеле, бате Янколио!
Додѣ кахѣри не знаеш“. Кемеря по д(в)ор не ходи
Янка на Янко думаше: Кемеря бѹлка не (в)оди;
„Байнеле, бате Янколио! Тебе ти ѣ врѣме минало,
Тебе ти ѣ врѣме минало“. Като на ата-пахата,³⁾
Янко на Янка думаше: Като на (в)ѹла - вършитба,
„Енкеле, либе, Енкеле! На старо кѹче - дълг пѣт“.

152. Чудно село въ Влашко.

Хай гиди, Нано, Драгано!
Да рачеш да ми пристанеш!
Хай гиди, Нано, Драгано!
Да та заведѣ, заведѣ,
На нѣшто село във Влашко,
Да видиш нѣштѣ влахѣни;
Прѣз чершѣята да мѣнем,
Да видиш хрѣтка кошѣйка,
Да видиш мишка терзѣйка,
Да видиш кѹтка касѣпин,
Да видиш кѹче бакалин.

153. Лисица съ лисичета.

Овдовѣла лисицата Дѣ ще майка да ви види,
Със дванѣйсе лисичета. Да ви види, да ви сбере?
Отговаря лисицата: Отговарят лисичета:
„Мои мили сирѣчета!“

¹⁾ Намѣсто хубава. ²⁾ Кесия за пари; опасва се около кръста.
³⁾ Цѣзната.

„Събращем са, видѣщем са: На кюрчия²⁾ в сипията,
На авджия¹⁾ в кесията, На болери на яката“.

154. Се зарадъ тебе, Доне!

У вас слугѹвах, Доне! Се зарад тебе!
У вас слугѹвах, Се зарад тебе, Доне,
Дванайсе години; Се зарад тебе,
Без хак без парѹ, Доне, От вас излѹгах;
Без хак, без парѹ, От вас излѹгах, Доне!
Без е(д)на парѹ; Търговец станах,
Без е(д)на парѹ, Доне! Жито да берѹ.
Без е(д)на парѹ

155. Цанка платно тѣче.

Цанка платно тѣче Остави са, Цанке,
Долу срѣщу Тунджа. От туй пѹсто пите,
На станѹ(т) и, Цанке, Мор, че ти са смѣе,
Шисѣ със ракия, Стоян ламбанчето“.
Тепця³⁾ със стафиди. Цанка майки дѹма:
Въ(д)нѣж мѣтне Цанка, „Мамо, мила мамо!
Дваж шисѣто дѣгне Нека ми са смѣе
И стафидка хѹпне. Стоян ламбанчето,
Цанкината майка, Мор ази го не щѹ:
Тя на Цанка дѹма: Той пѣтали берѣ
„Цанке, кѹзѹм Цанке! Мотѹки да правѹ“.

156. Мома сънлива, дремлива.

— Мари мѹме, сънлива, дремлива!
Сън ли тѹ на хорѹто не пѹща?
— Сѹн ма пѹща, мама не ма пѹща:
Като дѹде свѹт дѣн Великден,

¹⁾ Ловецѹ. ²⁾ Кожухарѹ. ³⁾ Вм. тепсия — малка плитка тава.

Тя ми даде двѣ хѹрки да преда;
Преда, преда, додѣ ги напреда,
Пак ма мама на хорѡ не пѹща.
— Мари моме, сѣнлива, дремлива!
Сѣн ли та на хорѡто не пѹща?
— Сѣн ма пѹща, мама не ма пѹща:
Като доде свѣт ден Гергѣовден,
Тя ма турѣ в двѣ стѣна да тѣка;
Тѣка, тѣка, додѣ ги истѣка,
Пак ма мама на хорѡ не пѹща.

157. Донкино перо въ султанска одая.

Прочѹ са Дѡнка Вѣдина,
Не са ѣ прочѹла със хѹбос(т)
Със хѹбос(т), Дѡнка с работа,
Нѣй са ѣ прочѹла с лудина,
С лудина, Дѡнка, със злина;
Тѣзи година ходила
На двѣйсе и пѣт меджѣи,
И довѣчера ша ѣде;
Там ша ѣ земат перцѣто,
Перцѣто панаирското;
На хѣна ша го занесѣт,
На хѣна, на одаята,
На султанската одаи,
Там ша ѣ гледат перѡто.

158. Мома Енгелина и Гемиджийче.

Протѣкла е (2) (в)ода Тунджалия,
Че си влече (2) дѣрво шефталия;
На дѣрвѡто (2) мома Енгелина,
На главѣ ѣ (2) вѣнче от калина,
На стѣрнѣ ѣ (2) кѣтка сминовѣна.
По край върви (2) момче гемиджийче.

Отговоря (2) момче гемеджийче:
 „Ой та тебе (2) мома Енгелино!
 Гази ли са (2) (в)ода Тунджалия?
 Зе́ма ли са (2) вѣнче́ от калина?
 Зе́ма ли са (2) китка сминовина?“
 Отговоря (2) мома Енгелина:
 „Ой та тебе, (2) момче гемиджийче!
 Не са гази (2) вода Тунджалия,
 Не са зе́ма (2) вѣнче́ от калина,
 Не са зе́ма (2) китка сминовина;
 Я фърли са (2) в (в)ода Тунджалия
 Че извади (2) мома Енгелина“.

159. Залюлѣла се е Калинка.

Залюлѣла са ѝ Калинка, дос!
 Залюлѣла са ѝ Калинка
 Срѣд морѣ на два кайка дос!
 Срѣд морѣ на два кайка.
 Кѣк са люлѣе, хем, пѣе дос!¹⁾
 Косата ѝ са вѣтрѣе,
 Като на паун перата,
 Като на жѣрав крилата,
 Като на полѣ трѣвата:
 По брѣгом ходи момченце,
 Момченце баш челебийче²⁾.
 Момченце дума Калинка:
 „Доста се люлѣ, Калинке“.
 Калинка дума момченце:
 „Момченце, баш челебийче!
 (А)ко па(д)на да са удава,
 Еня³⁾ ли ѝ тебе за мене,
 Както и мене за тебе,
 Да додеш да ма извадиш“.

¹⁾ Всеки стихъ се повтаря два пѣти, както е написано въ *първите* четири реда, съ и безъ *дос*. ²⁾ Отъ челеби — господинъ, *болерниъ*. ³⁾ Гр. дума — грижа.

160. Коприва намѣсто босилекъ.

Ой Радолѣо, булчеле!	Оѣкакво прѣте босилек.
Снощи ѣда от кѣра,	Аз пойсках босилек,
От оране, копане,	Ти не ми даде босилек;
Кален, мѣкър, уморѣн.	Откѣсна ми коприва;
Пѣтя ми бѣше край село,	Не я даде в рѣка ми,
Ази минах прѣз село;	Прѣз плетѣ(т) я прѣфѣрли
Тѣбе видѣх в градинка,	И тя пѣ(д)на в пѣзва ми
Ча разсаждаш, прѣсаждаш	Изгорѣ ма, опѣли.

161. Иванъ подѣ пилиня.

Руска Иван дѣма:	Я мама на тѣте“.
„Брайнеле Иване!	Руска Иван дѣма:
Що под пилѣн седѣш,	„Брайнеле Иване!
Пилин клѣни кѣршиш,	(А)ко кажа на кака,
Здрава глава врѣзваш?“	Дѣвет рѣзи ѣмам,
Иван Руска дѣма:	Рѣзи в чукиѣни,
„Рускеле, сестрице!	Та да не ги скѣсам
(А)ко кажа на тѣбѣ,	По дѣж(д) и по вѣтѣр,
Ти си бѣрзорѣка,	Я най да ги скѣсам
Ще кажеш на кака,	Вѣв чѣрната земѣ
Пѣк кака на бѣте,	И под бѣло платнѣ“.
Я бѣте на мама,	

162. Кина мамино мизимче.

Кѣнената маѣка,	Иѣлкум пѣташ, мамо!
Тѣ на Кина дѣма:	Правѣ да ти кажа,
„Кине кѣзѣм Кине,	Щѣ ма трѣ(д)ня нѣма,
Мамино мизимче!	Трѣ(д)ня и трѣ нѣщи;
Кине, кѣдѣ хѣди,	Хѣдих, мамо, хѣдих,
Да та трѣ(д)ня нѣма,	Хѣдих у лѣлини;
Трѣ(д)ня и трѣ нѣщи?	Лѣля ми ѣ купила,
Кина маѣка дѣма:	Дор двѣ пѣстри стѣвни,
„Мамо, мѣла мамо!	Чѣ ма ѣ проводила

За студѣна вода.	Загледѣ са, мамо,
Там заварих, мамо,	В мойто бѣло лице,
Ямболско трѣговче	Че истѣрва, мамо,
То пойска, мамо,	Мойта пѣстра стѣвна.
Мойтѣ пѣстри стѣвни.	Страх на бѣше, мамо,
Водѣца да пие.	Скоро да си дѣда.“

163. Донкиното либе Лалето.

Донкина мама дѣмаше:
„Донкеле, мѣла мамина,
Не носи, Донке, джубѣто,
Джубѣто гюджененото,
Че ша го, Донке, съдерѣш;
Кой ша ти купи пѣк друго,
Пѣк друго, пѣк по-хубаво?“
Донка майки си дѣмаше:
„Й ако го, мамо, съдерѣ,
'Яз ѣмам либе Лалето;
То ша ми купи пѣк друго,
Пѣк друго, пѣк по-хубаво?“
Донкина майка дѣмаше:
„Донкеле, мѣла мамина
Не носи, Донке, чѣхлитѣ,
Че ша ги, Донке, съдерѣш,
Кой ша ти купи пѣк други
Пѣк други, пѣк по-хубави?“
Донка майки си дѣмаше:
„Й ако ги, мамо, съдерѣ,
'Яз ѣмам либе Лалето,
То ша ми купи пѣк други
Пѣк други, пѣк по-хубави“.

164. Стоянъ и Рада.

Стоян на Рада дѹмаше:
„Радолѹю, либе, Радолѹю!
Как(в)ò ѹ тѹй нашто лѹбене,
Лѹбене незабрѹвене!
Когѹто сѣ(д)на (х)лѹб да ѹм
На ѹм ми доде за тебе,
Че ми хѹпката присѣ(д)не;
Че станѹх, Рѹдо, от софрѹ
Студѣна водѹ да пѹя,
Да си хѹпката прѣкарѹм,
Не можѹх да я прѣгѹлна.
Че впрѣгнах сѣрес би(в)оли
Та на пивѹта отѹдах,
Хѹм врѣвѹ, Рѹдо, хѹм мѹсля
Да ли щѹм да са зѹемерѹ;
Че сѹм нѹвѹта измѹнал
И сѹм отѹшѣл на вѹшта
Че ораѹх, Рѹдо, до плѹ(д)нѹя;
Когѹ сѹнора поглѣ(д)нах,
Не билò нѹва нашѹта.
Наѹ билò, Рѹдо. вѹшатѹ.
И ѹз са Бòгу помòлих,
Да ми са сѹпи рѹлото
Рѹлото и желѹзото,
По плѹ(д)нѹ в сѣло да ида
Покѣр вѹс, Рѹдо, да мѹна
Тебе на д(в)òра да вѹда.“

165. Янка до Николова манастирѹ.

Брѹла е Янка ѹгоди, А че е пѣтѹ сòбрѹкала,
Брѹла е избирѹла е, Че е излѹгла, излѹгла
Дордѣ е плѹ(д)нѹ станѹло; До Никòлова манастирѹ
Трѣгнала да си отòжда, И на Никòла дѹмаше:

„Байнеле, бате Никѡла! От това полѣ широко.
Байнеле, братец да ми си! Тогас са Янка провикна:
Току ма, байне, изведи „Ха-хо-хо, байне Никѡла!
От тази горѣ зелѣна, Таквази момѣ хубава,
От това полѣ широко“. От горѣ извѣжда ли са?“
И Никѡла я изведе И Никѡла ѣ са закани.
От тази горѣ зелѣна

166. Драганка и Илия гидия.

Драганолю, Драганке!	Дор три хорѣ, три сбѡра;
Що е лѡша майка ти,	Че са фѣна Драганка
Та та нийдѣ не пуща,	При Илия гидия.
Не на хорѡ, не на сбѡр,	Илия са повива,
Не на студѣн кладенец?	Драгани колѣн извива;
Бѡг помѡгна Драганки:	Илия са отстѣпва,
Разболѣ са майка ѣ,	Драгани чѣхли настѣпва.
Поискала (в)одица;	Драганка му думаше:
Подрѣнкали ведрѣца,	„Брѣ, Илия, гидия!
Че то нѣма ни капка;	Не са, Илия, повивай.
Провѡдила Драганка	Не ми колѣн извивай;
За студена (в)одица.	Не са, Илия, отстѣпвай,
Че ѣ грѣмнала ведрѣца,	Не ми чѣхли настѣпвай;
Че на герѣн отѣде,	Бѣрзам у нас да ѣда,
Там заварѣ Драганка	Мама болна оставих,
Дор трѣ хорѣ играят,	Тѣ поиска (в)одица“.

167. Дудумѣ Златка и напѣто гъркинче.

Златко, дудум ¹⁾ Златко!	Че ще ми донесѣш
Златко, рѣвниш ми са;	Кѣтен кѣтеничѣц ²⁾ .
Бобѣ та не рѣчи,	Бобѣ ще ми зѣме,
Че си Жеравненка,	Напѣто гъркинче,
Кѣлна Рѣковченка;	По д(в)ѡр да ми хѡди,

¹⁾ Моя хубавица. ²⁾ Китеникъ — килимена постелка.

По д(в)ѡр по калдѡрѡмъ, Тя ще ми донесе
Със жѣлти мѣстѡви¹⁾, Дебѣли дюшѣци,
Със бѣли джорѡпи; Голѣми юргѡни.

168. Тодора кара кавгалия.

Тодѡро, Тодѡро, я море! ²⁾	С аршѣн са надѡга;
Кара кавгалиѡ!	И тоѡ рѣза нѣма;
Жѣлта зерделѣѡ!	Току е(д)на ѡма,
Хубава си била,	Тя не е негова,
Яла ѡма нѣмаш,	И тя ѡ на брѡта му
Ума и авѣла,	На брѡта му Ивана,
Че си залибила,	Ивана чобана,
Терзия гидѣя:	Буля му я ѡ цѣла;
Терзи кѣща нѣма;	В рѣка недадена —
Терзи из село ходи,	Прѣз плѣт прѣфѣрлена.
Със ѡгла са фѣли,	

169. Каля и довишко кониле.

Калиѡ, бѣла бѣлгарке!	От довишко гидѣшко:
Иван Калиѡ дѡмаше:	Кѡлчом трѣгна за (в)одѡ
„Либе либила ли си,	И то с мене дохѡдя,
Кѣтки давала ли си?“	Чѣхлитѣ ми настѣпва;
Каля дѡма Ивану:	(В)одѡта ми напѣва,
„Байне, бѡте Иване!	Барим да я пѣше—
Йѡлкум пѣташ, да кажа,	На земѣ я излива;
Правѡ да ти обѡдя:	Цвѣтетѡ ми обѣра,
„Не сѣм либе либила,	Барим да го носеше,—
Не сѣм кѣтки давала;	На другѣ го даваше,
Я най ми са ѡ додѣло	Дѡстове си фѡшаше.“
От довишко кѡпиле,	

¹⁾ Местови—тънки обуца. ²⁾ Я море се прибавя къмъ първия отъ всѣки два реда.

170. Баримъ булка скопосна.

Барим булка работна,	Да подправят чорбата
Барим булка скопосна:	Да нахрани дѣцата,
Седем дена жѣнала,	Да заповнят баща си,
Един дѣн останало;	Какъв бѣше работен,
Омѣла и са оплѣла	Какъв бѣше скопосен:
И са хубаво обликла;	Богъ иде на нѣва,
Че на пазар отишла	Един синон наженеше
Да продава мжжъ си	И под синона лѣгаше,
За е(д)на глава червен лук,	Додѣ слѣнце зайцеше.
За лѣжица лют оцѣт;	

171. Ергенъ и вдовецъ.

Обзаложи са ергѣн и довецъ:
Стрѣла да стрѣлж'т,—в небѣто дзвѣзда;
Който прѣстрѣли в небѣто дзвѣзда,
Той ще да зѣме виша гъркѣня.
Стрѣли ергѣня, стрѣли — не можъ;
Стрѣли довеца, стрѣли прѣстрѣли
Стрѣли — прѣстрѣли в небѣто дзвѣзда.
Я Виша плаче, плаче, не рече:
„Не-ща довеца, (в)зѣ-ща ергѣня!
Че е ергѣня прѣлѣтна роса;
Тя дѣто пѣ(д)не и развесели:
И развесели на горъ листи,
На полѣ трѣва, в градинка цвѣт.
Пѣкъ е довеца есенна слана:
Тя дѣто пѣ(д)не, пѣ(д)не опѣля
Пѣ(д)не опѣля, на горъ листи,
На полѣ трѣва, в градинка цвѣта“.

172. Лелйохъ Цоне, лелйохъ либе!

Лелйохъ Цоне, лелйохъ либе!
От като са залибихме,
Ний са двама не събрахме,
Като свѣщи на кладенче,
На кладенче, на изворче:
Малко много постойхме,
Постойхме, хортувахме,
Додѣ слѣнце зайдом зайде,
Мѣхечинка зорѣ даде,
Кобиличка лис(т) пушнала,
Бакрачитѣ—бѣл трандафил;
Пжтѣчката зарѣснала.
Лелйохъ Цоне, лелйохъ, либе!
Как(в)ѣ й туй нѣшто либене,
Либене незабраване?
Вѣчер да сѣ(д)на (х)лѣб да ѣм,
На ѣм ми доде за тебе,
Че ми хѣпката пресѣда.
(А) ко не са, либе зѣмеме,
Ний кѣдѣ ще са дѣнеме:
В горѣ ли да ида да са обѣся?
В (в)одѣ ли да ида да са удавя?

173. Стойчо и хубава Стойка.

Стойчо седѣ, марѣ, на дюгѣня
На дюгѣня, „ на пишкюня¹⁾,
Та си шиѣ, „ та си крой
Шамаладжа²⁾, „ интерѣя,
Калпѣка му, „ над очитѣ.
Очитѣ му, „ момѣ глѣдат;
Коя ѣ момѣ, „ по-хубава

¹⁾ „пишкюн“,—подче до прозореца откъдѣ пѣтя.
²⁾ „шамаладжа“—отъ Шамъ—гр. въ М Азия; аджа пѣстр.

По-хубава,	мари	по-гиздава;
Стойка й мога,	„	най-хубави,
Най-хубава,	„	най-гиздава;
Стойчо Стойки,	„	отговаря:
„Стойчицеде,	„	дръжчицеде!
Обърни са,	„	да та види.
Да ти вида,	„	бѣло лице.
Бѣло лице,	„	лебедяво,
Тѣнки вѣжди,	„	гайтанови.
Черни очи,	„	черешови.
Стойка Стѣчу,	„	отговаря:
„Нѣ та тебе, а бре,	„	бате Стойчо!
Да го видиш,	„	файда нѣмаш,
Файда нѣмаш,	„	зарар нѣмаш,
Зарар нѣмаш,	„	за хилѣла.
Файда нѣмаш,	„	за дукатѣ.
Мѣсто лице,	„	прѣдѣленѣ.
Прѣдѣленѣ,	„	загиздени.
За агтани,	„	бѣжаници.
За гиздени,	„	крѣстѣсти.

174. Болия Вида.

Разбѣна са Вида	Нѣ та на ма тѣмѣ
Вида на Видама.	На Вида на Видама.
Вида на Видама.	Нѣ та на ма тѣмѣ
Вида на Видама.	Нѣ та на ма тѣмѣ
„Мѣсто на ма тѣмѣ	Нѣ та на ма тѣмѣ
Мѣсто на ма тѣмѣ	Нѣ та на ма тѣмѣ
Нѣ та на ма тѣмѣ	Нѣ та на ма тѣмѣ
Нѣ та на ма тѣмѣ	Нѣ та на ма тѣмѣ
Нѣ та на ма тѣмѣ	Нѣ та на ма тѣмѣ

Нѣ та на ма тѣмѣ

Нѣ та на ма тѣмѣ

Нѣ та на ма тѣмѣ

172. Лелйохъ Цоне, лелйохъ либе!

Лелйохъ Цоне, лелйохъ либе!
От като са залибихме,
Ний са двѣма не събрахме,
Като снѣщи на кладенче,
На кладенче, на изворче:
Малко млого постойхме,
Постойхме, хортѹвахме,
Додѣ слѣнце зайдом зайде,
Мѣхечинка зорѣ даде,
Кобиличка лис(т) пуснала,
Бакрачитѣ—бѣл трандафил;
Пѣтѣчката зарѣснала.
Лелйохъ Цоне, лелйохъ, либе!
Как(в)ѡ ѣ тѹй нашто либене,
Либене незабраване?
Вѣчер да сѣ(д)на (х)лѣб да ѣм,
На ѹм ми дѡде за тебе,
Че ми хѣпката пресѣда.
(А) ко не са, либе зѣмеме,
Ний кждѣ ще са дѣнеме:
В горѣ ли да ида да са обѣся?
В (в)одѣ ли да ида да са удавя?

173. Стойчо и хубава Стойка.

Стойчо седѣ, марѣ, на дюгѣня
На дюгѣня, „ на пишкюня¹⁾,
Та си шие, „ та си крой
Шамаладжа²⁾, „ интерия,
Калпѣка му, „ над очитѣ.
Очитѣ му, „ момѣ глѣдат;
Коя ѣ момѣ, „ по-хубава

¹⁾ „пишкюн“,—подче до прозореца откждѣ пѣтя.
²⁾ „шамаладжа“—отъ Шамъ—гр. въ М Азия; аджа пѣстръ.

По-хубава,	мари	по-гиздава;
Стойка й мома,	„	най-хубава,
Най-хубава,	„	най-гиздава;
Стойчо Стойки,	„	отговаря:
„Стойчицелю,	„	дрѣжчицелю!
Обърни са,	„	да та види.
Да ти вида,	„	бѣло лице,
Бѣло лице,	„	лѣбедѣво,
Тѣнки вѣжди,	„	гайтанови.
Черни очѣ,	„	черешови.
Стойка Стойчу,	„	отговаря:
„Иой та тебе, а бре,	„	бате Стойчо!
Да го видиш,	„	файда нѣмаш,
Файда нѣмаш,	„	зарар ѣмаш,
Зарар ѣмаш,	„	за хилида.
Файда ѣмаш,	„	за дукато ¹⁾
Мѣйто лице,	„	продадено,
Продадено,	„	заложено,
За алтъни,	„	баджаклии ²⁾
За грошѣве,	„	крѣстовати .

174. Болна Вида.

Разболѣ са Вида,	Най да ма закопайш
Вида на Видовден,	На Висѣка Бѣла: ⁴⁾
Вида на Гергѣовден.	Дѣто Пѣтко дѣла,
Вида майки дѣма:	Дѣто трѣскѣ падат,
„Мамо, мила мамо!	Водѣ да стѣплите,
Мамо, аз ша умрѣ.	Мене да окѣпите;
Да не тѣ е прѣсто ³⁾	Дѣто Стоян мами
Да ма закопѣеш	Сѣво бѣло стѣдо;
В сѣло в грѣбищата.	

¹⁾ „дукато“ — мѣтинка сребърна паричка.

²⁾ „баджаклий“ — съ исплесани хора пѣли съ кравата заедно.

³⁾ Нямѣто „простено“. ⁴⁾ Известно мѣсто.

Когà ведрà мие,	Чёрна земя стàна!
Мёне ша прѣлѣ	Т(в)ойто бѣло лице,
И ша ма споменё,	Бѣло лебедѣово,
Че ще речё, мамо:	Чёрна мухля стàна!
Вѣдо, малка моме!	Т(в)ойтѣ чёрни очѣ
Гѣздава дѣвѣйко!	Чёрни черёшови,
Или ѣ язѣкъ, Вѣдо,	Зѣми ги испѣха!
За т(в)оята снага,	В т(в)ойта руса коса
Тѣнка фиданѣова,	Зѣмѣ ѣ гнѣздò вѣла!“

175. Руска и Русанъ.

Прѣскóчи Руска в градинка
Да берё цвѣте сѣкакво;
Извила вѣнчѣ¹⁾ размѣсно,
Грамнала ѣ бѣли бакрãчи,
За студна (в)одà отòдя,
Йòще са Бòгом мòлеше:
„Я дай, Бòжнеле, тёмна мѣгла,
От небёто до земѣта;
Данò ма Русан не вѣди,
Русан, Бòжнеле, мòйто лѣбе,
Да ми вѣнчѣто не зема“.
Додѣ си Руска издума,
Ева ми Русан, дѣ ѣде!
Русан на Руска думаше:
„Дай ми, Рускеле, туй вѣнчѣ,
Туй вѣнчѣ, туй размѣсничѣ“.
Руска на Русан думаше:
„Русане, лѣбе, Русане!
Яз си вѣнчѣто не давам,
Че ѣмам мѣйка мѣщѣха,

¹⁾ Напрѣдъ, намѣсто вѣнѣм, момѣтъ носѣли вѣнѣца, особено,
кòто идатъ на хоро, за вода, и въòбще — въ праздниѣни дни.

И иматъ баща паструка;
Мама ще да ма попита:
„Дѣ ти е, Руске, вѣнчето,
Вѣнчето размѣснитчео?“
Русан на Руска дѹмаше:
„Рускеле, либе, Рускеле!
И тѹй ли да та науча?
Излѣжѹ, Руске, майка си
Кога та, Руске, попита,
Ти речѹ, Руске, ти речѹ:
Мор, мѹне, мор, мила мѹне!
Носих го, мѹне, топих го
Че ми вѣнчето улѣтѣ,
От моминско завѣждане,
От ергѣнско въздишане“.

176. Непробудна мома въ бащина
градинка.

Заспала е мома	Пѣтел да попѣе,
В бащина градинка	Мома да събуди;
Момче са почуди,	Колко пѣтел пѣе,
Кѣк да я събуди!	Дваж мома приспива.
Пусна момче агне,	Момче са почуди,
Агне да заблѣе,	Кѣк да я събуди!
Мома да събуди;	Пусна момче бюлбюл
Колко агне блѣе,	Бюлбюл да попѣе
Дваж мома приспива.	Дано я събуди;
Момче са почуди,	Колко бюлбюл пѣе
Кѣк да я събуди!	Дваж мома приспива.
Пусна момче пѣтел,	

177. Бѣла Станка въ градинчица.

Нарѣках са,	мамо,	и зарѣках,
Да не хѣдя	„	у Станкини
Мина два(д)ня	„	мина трѣ(д)ня
Стѣри ми са	„	трѣ години.
Снощи йда	„	от лѣзето,
Че минавам	„	край Станкини
Край Станкини	„	равни д(в)ѣри
Бѣла Станка	„	д(в)ѣр помѣла,
Д(в)ѣр помѣла	„	смет фѣрлила,
Че ѣ легнала	„	в градинчица,
В градинчица	„	под дюлчица;
Прикрѣла са ѣ	„	с ален чумбѣр ¹⁾ ;
Попадало ѣ	„	бѣло цвѣте;
Бѣло цвѣте	„	абѣлчово
Бѣла Станка	„	дваж по-бѣла
Дваж по-бѣла	„	от цвѣтетото
Триж червѣна	„	от чумбѣря.

178. Вѣлко и годеницата му Ганка.

Вѣлко Ганке дѣма:	Мѣйтѣ, твѣйтѣ“.
„Ганке, либѣвничке!	Ганка Вѣлко дѣма:
Ганке, годеничке!	„Вѣлко, либѣвничко!
‘Яз ща на пѣт да-йда.	Вѣлко годеничко!
На пѣт на Карнабат	Кѣк да са прѣмѣня,
Не са пожелѣвай,	Прѣмѣня, наредѣ?
Я най се прѣмѣня,	Мама не ми дава,
Прѣмѣня, наредѣ,	Мама още тѣте;
И за (в)одѣ ходѣ,	За (в)одѣ не ма пѣскат;
Да са пѣкат, Ганке,	Аз ще да та чѣкам;
Нѣшитѣ душмѣни,	Кога, Вѣлко, дѣдеш
Нѣшитѣ душмѣни:	Ти ша ми донесѣш

¹⁾ Рженикъ, отъ чѣмберѣ кѣрпа за глава забрадѣна.

Бакшиш и армаган,	Че ша ѓдем, Вълко,
Телли-пулѹ ¹⁾ перѹ;	Двѹмата със тебе,
Че ша са прѣмѣни,	За студѣна (в)ѹда.
Прѣмѣни, наредѹ	Тогѹс ша са пѹкат
Че ша да си тѹря,	Нѹшитѣ душмѹни,
Телли-пулѹ перѹ,	Мѹитѣ, т(в)ѹитѣ“

179. Царѹовото язаджийче.

Слани пада по полѣто,
Мѣнѣ ѹ тѹгѹ на сърцѣто,
Че ми либе бѹлно лежи,
Нѣ умира, нѣ оздравѹ,
Нѣто мѣнѣ прѹшка дѹва,
Да залибѹ дрѹго либе,
Дрѹго либе пѹ-хѹбаво,
Пѹ-хѹбаво пѹ-гиздаво :
Царѹовото язаджийче²⁾,
Дѣто седѹ на злат скѹмен³⁾,
Дѣто четѣ бѹла кнѹга
И си пише чѣрно писмѹ,
Чѣрно писмѹ, грѣцко четмѹ.

180. Дѣдовитѣ дѣчица.

— „А брѣ, дѹдо, стар гѣрбѹтѹйо!
Трѣкулка са (в)одѹнѣчка!“
— „Трѣкулка са колко гѹдѣ;
Да си хрѹня дѣчицѹта.“
— „А брѣ, дѹдо, стар гѣрбѹтѹйо?
Кѹлко ти сѹ дѣчицѹта?“
Отговѹря стар бѹл дѹдо:
„Не сѹ млѹго, не сѹ малко:

¹⁾ Телени копчета.

²⁾ язаджийче—писарче. ³⁾ Гр. столче.

Пет и десет на лозето
И петнайсе сусам берѣт,
Чѣтри момка дърва вѣзят,
Чѣтри моми (х)лѣб ми мѣсят“.

181. Бѣла Неда и китката.

Бѣла Неда по д(в)ѡр хѡди,
Калдѣрма карѣ кашлѣ, ялдѣрма бени. }
Не дѣгай тѣнки вѣжди, не горѣ мене. }¹
По д(в)ѡр хѡди кѣтка кѣчи
Самѣ ѣ кѣтка продѣмала:
„Марѣ Нѣдо, бѣла Нѣдо!
Не ма дѣвай на момѣтѣ,
Че момѣтѣ мѣдро хѡдят,
Мѣдро хѡдят лѣдо нѣсят:
Денѣ идат на хорѡто,
И ма глѣдат, и ма кѣчат;
Вѣчер дѡдат от хорѡто,
Не ма топѣт, не ма глѣдат,
Наѣ ма фѣрлят зад вѣртѣта,
Сутра стѣнат — изметѣт ма,
Изфѣрлят ма на боклѣка.
Наѣ ма дѣвай на момѣтѣ,
Че момѣтѣ лѣдо хѡдят,
Лѣдо хѡдят, мѣдро нѣсят:
Че ма топѣ, че ма глѣда;
Като дѡде отъ хорѡто,
Поглѣда ма, натоѣ ма;
Сутра стѣне от постѣля,
Понесѣ ма, затѣкне ма;

1 Този припѣвъ се повтаря слѣдъ всѣки стихъ; младото поколение захваща да избѣгва турски думи и фрази, защото не ги разбира; за туй въ тази пѣснь пѣятъ повечето пѣти само българския припѣвъ, който е чистъ прѣводъ на турския (освѣтъ ду мета „тѣнки“ която е намѣсто „кара“ = черни).

Че ша ъде на нивата,
Че ма тѹря в рѹсна трѣвѹ,
Рѹсна трѣвѹ, стѹдна (в)ода;
Вечер трѣгне от нивата,
Че ма зѣме, затѣкне ма,
Затѣкне ма на главѹ си,
Че помине край кладенци,
Край кладенци край момѹтѣ“.

182. Босилекъ и здравецъ.

Провикна са зелѣн рѹн босилек:
„Много здраве до мой, до момци!
Нека додат зелѣн да ма берѣт!“
Дѣ го зачѹ здравецъ от горѹца:
„Йй та тебе, зелѣн рѹн босилек!
Ти си зелѣн едѹн два мѣхеца,
Есен доде — сланѹ та опѹли;
Аз съм зелѣн и зѹмѣ и лѣтѣ,
— Зѹмѣ седѹ под бѣли снѹгове,
Лѣтѣ растѹ под дебѣла слѹнка“.
Огговѹря зелѣн рѹн босилек:
„Ти си зелѣн и зѹмѣ и лѣтѣ,
Я(з) съм зелѣн едѹн два мѣхеца;
Без мене са в черкова не влѹгва,
Без мене са бѹлка не вѣнчава,
Без мене са дѣте не кръщава“.

183. На гости у босилека.

— Заспѹла ли си, черешо?
— Не съм заспѹла, йгодо,
Чакам си либе грандѣфил;
Той е отишел на гости
У кумѹ(т) ѹ босилека,
У кумѹчката камшичка,

Да едѣт, холан, да пият.
Та що им бѣше софрата:
Синята сифа-софрата
Я червената-чешата;
Червен им божур — виното,
Желтото лалѣ ѿ — ракия.
Комар им с гайда свиреше,
Теменужката играе.
Я сминчеца ѿ са смѣше:
„Теменужкеле мънинка!
Като си толкос мънинка,
Как(в)ѡ са лѣко подфѣрляш!“
Теменужката говори:
„Ти си и голѣм и висѡк
Додѣ та слѣнце огрѣе,
Като та слѣнце прѣпечѣ...
Никой та вѣке не бѣрѣ!“

184. Момиченце мънинко, кахърно.

— Мари момиченце мънинко,
мънинко!
Като ти цвѣти цвѣтето, ¹⁾
Мари що не берѣш да нѡсиш:
Ален катмер²⁾ калафир,
Ситен дрѣбен босилек,
Желтата рѹжа кичеста,
Чернодката камшица,
Желтото лалѣ кичесто?
— Мари кѣк да бѣра, да нѡся,
Като съм грижна кахърна,
Че ми е грозно либето;
Когѡ дѡде свѣт ден недѣля,

¹⁾ Последниятъ три слога отъ всѣки стихъ се повтарятъ, както е въ първия.

²⁾ Катмеръ = на катове, слоеве.

Сичкитѣ хѡра с шѡлове, с фѣсове
Я пѣкъ мѡйто лѣбе с кѣртѹна.
Сичкитѣ хѡра с бѡтѹши, с постѡли,
Я пѣкъ мѡйто лѣбе с цѣрвѹли.
Сичкитѣ хѡра с пѡяси на крѣста,
Я пѣкъ мѡйто лѣбе със ликѡ врѣзано.
Марѣ, че кѣкъ да ми ѣ вѣсело
Марѣ та да берѡ, да нѡся!

185. Ела, Йорге, ела.

Ела, Йорге, ела!	В Дунав да са фѣрля,
Ела довѣчера,	Да ма Дѹнав влечѣ,
Че похлѡпай, Йорге,	В царѣови градини,
На гѡрната врата,	Да изникна, Йорге,
На градинината;	Бѣл червен трандѡфил.
Да послушаш, Йорге,	Мѡрова лѣлека;
Кѣкъ ма мама кѣлнѣ,	Да ма берѣт, Йорге,
Кѣлнѣ и проваля;	Царѣовитѣ хѡра,
Мене кѣлнѣ, Йорге,	Да ма нѡсят, Йорге,
Тебе спомѣнава.	По ѡлена фѣса,
Кѡлчѡм та спомѣнѣ	По бѣли тѣрпѡши ¹⁾
Налѣта ми, Йорге,	

186. Хей, джанамъ, лѣлѣйо Яно!

Хей, джанам, лѣлѣйо Яно!²⁾

1) Видѣх момѡ хѹбава,	
Ох-ох-ох! ах-ах-ах!	} ³⁾
Отвѣд бѣла Дѹнава—	
2) На бѣл кѡмѣкъ стоѣше,	
3) Рѣкъ сапѣн дрѣжѣше,	

¹⁾ „Тѣрпѡшъ“ = тѣркало около феса.

²⁾ Този редъ се пѣе прѣдъ всѣки стихъ.

³⁾ Тѣзи двата реда се пѣятъ слѣдъ всѣки стихъ.

- 4) Бѣло лице мѣше;
- 5) Кѣлото го мѣше,
- 6) Двѣж по-бѣло стѣваше.
- 7) Видѣх мома хѣбава
- 8) На бѣл камѣк стоѣше,
- 9) Рѣжѣ сапѣн дрѣжѣше,
- 10) Бѣли рѣцѣ мѣше,
- 11) Кѣлото ги мѣше
- 12) Двѣж по-бѣли стѣваха.

187. Два царя на една земя.

Дѣ са е чуло видѣло
Два царя да си царѣват,
Два царя на е(д)на земя:
Царя в Цариград царѣва
Хаджи Ивѣнчо — на Слѣвен:
Дѣ да е клѣта (в)довѣца,
Той да ѣ платѣ гюмрюкя
Гюмрюкя още теклѣфя¹⁾.
Янка ми клѣтѣ (в)довѣчка,
Тя у Ивѣнчови отѣде,
От далѣк му са поклонѣ,
От близо му селѣм дѣде,
И на Ивѣнчо дѣмаше:
„Ивѣнчо, хаджи Ивѣнчо,
Ивѣнчо, братѣц да ми си!
Аз дѣдах да ти са мѣля,
Та да ми платѣш гюмрюкя,
Гюмрюкя още теклѣфя“.

188. Рада и буля ѣ.

— „Калѣно Рѣдо, булина!
Защо са сѣрди бѣте ти?“

¹⁾ Данѣци: мито и покана.

— „Сърди са, булио, сърди са
Че не му ходиш гиздава,
Като пръвната година“.
— „Калино Радо, булина!
Кък да му ходя гиздава,
Като пръвната година!
Да ми робиня доведѐ,
Робиня крави да дой,
Робиня телци да пасѐ;
Тъй да му ходя гиздава,
Като пръвната година“.

189. Отъ алтѣнъ дѣте отъ сребро люлка.

Отговаряше каджѣн Пенка:
„Брѐ, ой та тебе, Сарайлѣ Пѣтре!
Юпустило ти ѣ тежко имане,
Когѧ си нѣмаш от сърце рѣжба.
Снощи отѣдах у брѧтови ти,
У брѧтови ти, брѧт ти Костаѣн,
Че съм стовѣла¹⁾ и поглѣдала,
Брѧт ти Костаѣн на стѣл седѣше,
На стѣл седѣше и (х)лѣб едѣше,
Дор три му снахѣ дивѧн стовѧха,
И дѣвет дѣца из кѧщи ходѧт
Кое дѣ ходи, кое дѣ пѣлдѣи“.
Отговаряше Сарайлѣ Пѣтър:
„Мор, ой та тебе, каджѣн Пѣнке!
Яз ще да ѣда на Узунджѣво,
На Узунджѣво на златаритѣ,
Ша ти направѧ от алтѣн дѣте
От алтѣн дѣте от сребро люлка“
Че е отишѣл Сарайлѣ Пѣтър,

¹⁾ намясто стовѣла.

Че е отишъл на Узунджово,
На Узунджово на златаритъ,
Та е направил от алтън дѣтѣ,
От алтън дѣтѣ, от сребро люлка;
Че го донесе Сарайлъ Петър
Че го донесе и го подаде:
„Мор ой та тебе, каджинъ Пенке!
Аз ти донесах от алтън дѣтѣ,
От алтън дѣтѣ отъ сребро люлка“.
Тя го ѝ поела, каджинъ Пенка,
И го ѝ турила в сребърна люлка,
Че го залюли, и му ѝ запила;
То не заплаква, нѣ я поглежда.
Отговаряше каджинъ Пенка;
„Брѣ, ой та тебе, Сарайлъ Петре!
Опустило ти ѝ тежко имане,
Тежко имане и от алтън дѣтѣ,
Аз го люлѣа, то не ми плаче,
Ази му пѣа, то не са смѣе“.

190. Момиченце, русокосо байново.

— Марѣ, момиченце, русокосо байново!
„ момиченце, чернооко, аганън?
„ попита ли майка си, майка си?
„ шѣ-ли та жѣне тѣс зѣма, тѣс зѣма?
„ тѣс зѣма и тѣс година, година?
„ дават ли та на мѣнѣ, на мѣнѣ?
„ като на мѣнѣ гидѣа, гидѣа ?
— Брѣ, ой та тебе, лудо младо, юначѣ!
А брѣ, аз попитах снѣщи вѣчер майка си,
„ „ не ма жѣне тѣс зѣма и тѣс година,
„ „ не ма дава, като на тебѣ гидѣа“.

191. Донка кумичка на Твърдичка.

Карала ѝ Донка говеда
По сѣтно дрѣмно кѣмъне,
Хѣм кѣра Донка, хѣм плаче,
Иван на Донка думаше:
„Донкеле, мѣла бѣтюва!
Що караш, Донке, говеда
По сѣтно дрѣмно кѣмъне,
Хѣм караш, Донке, хѣм плачеш?“
Донка Ивану думаше:
„Бѣйнеле, бѣте Иване,
Йолкум ма питаш да кѣжа,
Правичко да ти обѣди:
Вчера съм бѣла кумичка,
Кумичка чѣк на Твърдичка,
Дор три съм бѣлки вѣнчала,
И девет дѣца крѣстила,
И ма сж, бѣйнеле, дарѣли
Дарѣли и угостѣли;
Че съм са, бѣйнеле, опѣла,
Опѣла, че съм заспѣла;
Че ма сж, бѣйнеле, обрѣли;
От тѣнко крѣсче, пѣсче
Отъ бѣла шѣйка злѣт гердан“
Иван на Донка думаше:
„Донкеле мѣла бѣтюва!
Ти ела, Донке, със мѣне,
Тне сж, Донке, при мѣне“.

192. Божилъ съ двѣ любовници.

Засвѣрил Божил, Божиле¹⁾ мари!
Засвѣрил Божил, Божиле!

¹⁾ Всѣки стихъ въ пѣнието се повтаря; първия пѣть съ прибавка „мари“, както е показано.

С кавàля срѣщѹ жгѣла,
В жгѣля срѣдѹ овцѣтѣ.
'Я кавàля му говòри:
'Кòй, Бòже, кòй като мѣне,
Кòй като мѣне юнàче,
Да лѣби двѣ либòвници,
Гàнка и Трѹфка-двѣ дрѹжки
Гàнка ми ѣ либòвничката
Трѹфка ми ѣ дѹурджийката;¹⁾
'Я зема Гàнка, не зема,
'Яла ще Трѹфка да зема:
Трѹфкини очи герàни,
На мòйто сьрдцѣ двѣ рàни,
Двѣ рàни двѣ куршѹмени;
Трѹфкини вѣжди склѹчени,
На мòйто сьрдцѣ двà кљюча,
Двà кљюча двà закљючени;
В сѣлото нѣма цѣгани
Да си нахтàри напрàвя,
Да си кљючове откљюча."

193. Чичовото момиче.

Кажѣ му, мàмо, речѣ му,
На чичовото момиче:
Кòгà ни дòде на гòсти,
На срѣща ми да не сѣда,
В очѣтѣ да ма не глѣда:
Нѣговитѣ очи герàни,
На мòйто сьрдцѣ двѣ рàни,
Двѣ рàни двѣ куршѹмени;
Нѣговитѣ вѣжди склѹчени,
На мòйто сьрдцѣ двà кљюча,

¹⁾ Посрѣдница, уредителка.

Два̀ ключа̀ два̀ заключени.
Нѣма ли в село̀ цѣгани,
Нахтѣри да ми направят,
Сърцѣто да ми отключат?
Нѣма ли в село̀ дѣхтори,
Цѣрове да ми донесѣт,
Рѣнитѣ да ми изцѣритъ?

194. Търговче и кръчмарка.

Отвори́ла ма̀лка мо̀ма̀ механа̀,
Да прода̀ва рѣино̀ ви́но червѣно,
Да прода̀ва бѣстра̀ ви́рла ра́кия.
От дѣ́ идѐ лу̀до мла̀до тѣрговчѐ,
Да ку́пува рѣино̀ ви́но червѣно.
Пи́ло два̀(д)ня̀, пи́ло тѣ(д)ня̀ тѣрговчѐ,
Че испи́ло тѣнка̀ са̀бя френги́йка.
Отговѣ́ря ма̀лко момчѐ, тѣрговчѐ:
„Оста̀вай сбѣгом, ма̀лка мо̀ме, кѣчма̀рке!“
Отговѣ́ря ма̀лка мо̀ма̀, кѣчма̀рка:
„Сбѣгом здрѣвѐ, ма̀лко момчѐ, тѣрговчѐ!
Яла̀ менѣ́ гсѣи́м хатѣ́р оста̀ва,
Че не за̀ложи чи́фтѣ пи́щѣфи от кѣста“
Повѣ́рнало са̀ ма̀лко момчѐ, тѣрговчѐ,
Пи́ло два̀(д)ня̀, пи́ло тѣ(д)ня̀ тѣрговчѐ,
Че испи́ло чи́фтѣ пи́щѣфи отъ кѣста.
Пак си тѣ́гна ма̀лко момчѐ, тѣрговчѐ:
— „Оста̀вай сбѣгом, ма̀лка мо̀ме, кѣчма̀рке“
— „Сбѣгом здрѣвѐ, ма̀лко момчѐ, тѣрговчѐ“
Яла̀ менѣ́ го́лѣм хатѣ́р оста̀ва,
Че не оста̀ви тѣнка̀ пу́шка бо́йлѣйка“.
Повѣ́рна са̀ ма̀лко момчѐ, тѣрговчѐ,
Пи́ло два̀(д)ня̀, пи́ло тѣ(д)ня̀ тѣрговчѐ,
Че испи́ло тѣнка̀ пу́шка бо́йлѣйка.
Пак си тѣ́гна ма̀лко момчѐ тѣрговчѐ:
— „Оста̀вай сбѣгом, ма̀лка мо̀ме кѣчма̀рке!“

— „Сбòгом здраве, м̀алко момч̀е, търговче!“
Яла м̀енѣ голѣм хатѣр оста̀ва,
Че не оста̀ви т(в)ѣйто кòнче хранено“.
Пак са вѣрна м̀алко момч̀е, търговче.
Пѣло дв̀а(д)ня, пѣло трѣ(д)ня търговче,
Че испѣло свòя кòня хранена,
Че си трѣгна м̀алко момч̀е, търговче:
— Оста̀вай сбòгом, м̀алка м̀оме, крѣчмарке!“
— „Сбòгом здраве, м̀алко момч̀е, търговче!“
Яла м̀енѣ голѣм хатѣр оста̀ва,
Че не залòжи голѣм калп̀ак от глав̀а“.
Пак са вѣрна м̀алко момч̀е, търговче,
Пѣло дв̀а(д)ня, пѣло трѣ(д)ня търговче,
Че испѣло ч̀ерен калп̀ак от глав̀а.
Че си трѣгна м̀алко момч̀е, търговче:
„Оста̀вай сбòгом, м̀алка м̀оме, крѣчмарке!“
„Сбòгом здраве, м̀алко момч̀е, търговче!“

195. Донка и овчарь.

— Не стòй, Донкеле, на брѣгѣ(т)
Брѣг са рòни, ша п̀а(д)неш.
— Нека п̀а(д)на, да умр̀а,
Да не м̀а з̀еме овч̀арко;
Овч̀ар хòди по к̀ѣра,
Кòй да му бер̀е ках̀ѣра,
Да ма вѣка ч̀ас по ч̀ас:
„Под̀ай, Донкеле, ведр̀ата,
Да издòймъ ст̀адото
Да под̀сѣрим с̀ирене,
Да гостѣме м̀айка ти,
М̀айка ти, Дòнкеле, бащ̀а ти,
Кòг̀а дòдат на гòсти“.

196. Овчаръ и чевчиенъ.

Момъ вино продава,	Червѣво ти сирене“.
Вѣчер по мѣхечина,	Дѡде чевчи да купи,
Сутром по хладиниѣ.	Тоѣ не глѣда виното,
Дѡде овчар да купи,	Я най глѣда момата,
Тоѣ не глѣда виното,	И на момата дѹмаше:
Я най глѣда момата,	„Земни мене, момнеле!“
И на момата дѹмаше:	Момата му дѹмаше:
„Земни мене, момнеле!“	„Зѣ-щж тебе, чевчийко,
Момата му дѹмаше:	Пра-щж кални нѧ(в)уща
„Не щѧ тебе, овчарко!	Я ¹⁾ -щж бѣли кравѧ“.
Крастави ти козиѣ,	

197. Рада Димирѡва.

Мари, Радо Димирѡва!
Димирѡва, Дюлгерѡва!
Недѣѣ либи чевчиена:
Чевчиен са мѣчно глѣда;
Денѣ хѡдиш на нѣвата;
Да издойш, да нагѡтвиш;
И тоѣ ѡде от нѣвата
Кѡлен, мѡктър до колѣнѣ;
Ти го кѡниш да вѣчѣря,
Т ѣ са кѡни да та бие:
„Мари, Радо Димирѡва!
Димирѡва Дюлгерѡва!
Опра ли ми нѧ(в)ущата?
Че виждаш ли копрѧята²⁾,
Копрѧята на рѡмо ми,
И теслѧта на пѡяса!
Йударям та, йубѡвам та!“

¹⁾ Отъ идвамъ.

²⁾ Остѣнъ, съ който каратъ воловетъ.

Я най либи бакалина,
Бакалин са лесно гледа:
Късно доде от механата,
Че ти носи топла питка,
Топла питка, мрънка риба,
Мрънка риба, крундел¹⁾ вино;
Той ще еде и ти ша едеш
Той ще пие и ти ша пнеш.

198. Два пждаря—царь и царица.

Хабълчица рѡд родила,
Ог рѡдом са потрошила.
Нѣма пждар да я вѣрди.
Слѣмали са двѣма млади,
Двѣма млади—момѣ и ергѣн:
„Хайде, либе, да я вѣрдим!
Берѣ, либе, да берѣме,
Бѣгай, либе, да бѣгаме,
Да ѡдеме в друго село,
В друго село, ново село,
Дѣто ѡма село без цар;
Аз ша бѣда цар на мѣсто
Ти ша бѣдеш—царѣцата;
Че ша сѣдим момѣ и момѣци:
Кой са либи—да са зѣме,
Кой не рѣчи—ша го бѣйме,
Ша го бѣйме, джеремѣе,²⁾
Ша му удѣрим двѣстѣ прѣчки,
Двѣстѣ прѣчки ѡрѣхови
Я трѣстѣта лѣшникови“.

¹⁾ Гърне ²⁾ глобиме.

199. Три треперушки.

У Радини гѹсти дошлѣ
Калино Радо, калино! |₁
Калино, дюлбѣр малѣно! |
Гѹсти дошлѣ кон довели
На кончето синю сѣдло
На сѣдлото младо бѹлче
На главѣ му зелен вѣнец
Прибѹлено с жѣлто бѹло
На бѹлото три треперѹшки²⁾
Кѣк треперят три треперѹшки
Тѣй трепѣри мѹмково сѣрце
За мѹмино бѹло лице.

200. Андончо у Керини подѣ плета.

Андѹчовата мѣйчица,
Тя на Андончо дѹмаше:
„Андончо йѹдум Андончо!
Мѣма не та е пѣтала:
От кѣк си заергинѹвал,
А дѣ осѣмваш, замрѣкваш?
А дѣ пла(д)нѹваш Андончо?“
Андон мѣйки си дѹмаше:
„Мѹр мѣмо, мѹр мѣла мѣмо!
Лѣко ма пѣташ да кѣжа,
А дѣ замрѣквам, осѣмвам,
А дѣ пла(д)нѹвам, мѣмо мо:
Там при Керини под плетѣ(т)
Да слѹшам Кѣра кѣк пѣе,
Кѣк пѣе, кѣк са прѣпѣва:
Кичена кѣтка, Кѣролѣо,
Дѣаж прѣкичена Андонѣ.“

¹⁾ Тѣзи два реда се пѣятъ слѣдѣ всѣки стихъ.

²⁾ Трепсрливѣ пера.

201. Кърши, Тодоро, лилека.

Кърши, Тодоро,
 Кърши, Тодоро, лилека,¹⁾
 Прави Тодоро, (2) мостове,
 Че ще да мине (2) баща ти;
 Баща ти мина, (2) замина.
 Кърши, Тодоро, (2) лилека,
 Прави, Тодоро, (2) мостове,
 Че ще да мине (2) майка ти;
 Майка ти мина, (2) замина.
 Кърши, Тодоро, (2) лилека,
 Прави, Тодоро, (2) мостове,
 Че ще да мине (2) баба ти;
 Баба ти мина, (2) замина.
 Кърши, Тодоро, (2) лилека,
 Прави, Тодоро, (2) мостове,
 Че ще да мине (2) сестра ти;
 Сестра ти мина, (2) замина.

202. Ирийке, кротко тропай!

Ирийке, кротко тропай!	Ирийке, на булките
„ прах не дигай!	„ ббли поли,
„ ша напрашиш	„ жёлти чехли.
„ на момците	„ кротко тропай!
„ фесоветѣ,	„ прах не дигай!
„ шаловетѣ.	„ ша напрашиш
„ кротко тропай!	„ на момците
„ прах не дигай!	„ смѣсни вѣнци.
„ ша напрашиш	„

¹⁾ Вевки стихъ се повтаря по два пѣти. както е показано въ първиятъ два реда.

203. Кълни, майчолйо.

Кълни, майчолйо, ко̀го кълнеш,
Яла мене недѣй кълна,
Че ми ѣ мома в сърце вли́гла.
Тѣзи мома не е сама,
Тя ми ѣ менѣ бѣлки дала,
Бѣлки, майчолйо, запойлки.
От Цариград донѣсени,
Прѣз бѣл Дунав прѣнѣсени,
В градинчеца разсадени,
В градинчица под дюлчица;
Край ко̀рена рѣка течѣ,
Рѣка течѣ — ста̀до влечѣ,
Край ста̀дото ва̀къл овчѣр;
Ва̀къл овчѣр с кавал свѣри,
Кавала му отговаря:
Чу́йте ма̀ло и голѣмо,
Кѣк е мома приста̀нала!
Срѣди плѣ(д)ня от хорѣто,
Оста̀вила бѣлна майка,
Бѣлна майка, бѣлен баща,
Девет брѣта в синджир лежѣт,
В синджир лежѣт, ханджар то̀чат.

204. Търговче и мънинка Добра.

Трѣгнало момчѣ търговче
Да прѣкупува говѣда. .
Не прѣкупило говѣда,
Купило га̀йда за девет,
Мѣдни кавали за десет.
Кждѣ ходѣло, свирѣло:
Сутрина по кладенцитѣ,
По плѣ(д)ня по бѣлѣнкитѣ,
И вѣчер по седѣнкитѣ;

Кадѣ хòдѣло, свирѣло,
Малкитѣ мой лѣгало,
Я голѣмитѣ лѣбѣло.
Излѣга Дòбра мѣнѣнка,
Мѣнѣнка òще дрѣмѣнка,
Че я тѣргòвче повѣде,
До мѣйкини си я завѣде.
Тѣргòвче вѣка на Дòбра:
„Хай гиди, Дòбро мѣнѣнка!
Я стòй, почàкай, Дòбролѣо,
Да йда мѣма да пѣтам,
Рàче ли тѣбе за снахà
И мѣне за мѣлен сѣнка?“

205. Милана и Давидъ овчарчето.

Пристàнала е Милана
На Давѣд на овчѣрчето.
Давѣд я вѣде, повѣде,
Та я завѣде, завѣде,
Прѣз ташлѣшкитѣ¹⁾ мòгили
До Дѣрмѣндѣре допрѣли.
Давѣд Милàни дѣмаше:
„Милàно, мòме хѣбава!
Я стòй почàкай, Милàно,
Да йда мѣма да пѣтам,
Рàче ли тѣбе за снахà
И мѣне за мѣлен сѣнка?“
И Милана е чàкала
Дòдѣ е слѣнце изгрѣло.
Давѣд са назàд повѣрна
И на Милàна дѣмаше:
„Милàно, мòме хѣбава!
Иди си, иди, Милàно,

¹⁾ Ташлѣшкитѣ = камѣняни.

Иди си у майкини си;
Аз ходих, мама да питам,
Ти не щѣ тебе за снаха
И мене за милен синка“.

206. Димо делия и три момѣ.

Скарали са три момѣ,
Димолѣо делиѣо¹⁾
Зарад Димо делия,
И третѣ попски дѣщерѣ.
Е(д)ната дѣма на Димо:
„Земѣ мене, Димолѣо!
Черничка съм, грѣзничка,
Барѣм ще ти докарам
Девет крави ялови,
Десѣтата—със теле
И девет коня хранени“.
Втората дѣма на Димо:
„Земѣ мене, Димолѣо!
Че аз ша ти докарам
Триста вакли овнѣта,
Три дюгѣня с иманѣ“.
Третята казва на Димо:
„Земѣ мене, Димолѣо!
Сюрмашка съм дѣщерѣ.
Барѣм съм си хубава,
Двама ша си мѣзаме.
Като ша са поведѣм,
Двама да ѣдем на гѣсти,
Че ша рекѣт хората:
„Я излизте, излизте!
Да видите, видите,
Какъв юнак минѣва

¹⁾ Този припевъ се повтаря слѣдъ всѣки стихъ.

(Ка)квѣ му ѣ хубава бѹдката!

Лицето и грѣшене,
Като слѣнце в небесе;
Очитѣ ѣ стрѣлеха,
Като рѹба в дълбинѣ;
Политѣ ѣ фучаха,
Като вѣтър прѣз гора*.

207. Шигърче и Броянка.

Шигърчѣ¹⁾ дѹма Бройнки:

„Я мор момиче, Бройно!
Мене ма мѣстор провѹди,
Да дадѣш концѣ ибришим²⁾,
Че ти е скройл мой мѣстор
Мѹрово сѹкно до земѣ“

Брояна дѹма шигърчѣ;

„А бре, момчѣнце шигърчѣ,
Та (г)дѣ ма ѣ видѣл твой мѣстор
Да ми е скройл твоѣ мѣстор
Мѹрово сѹкно до земѣ?“

Шигърчѣ дѹма Бройно:

„Я мор, момиче Бройно!
Видѣл та ѣ видѣл мой мѣстор,
Катѹ на бѣня отѹдѣш;
Покѣр дѹгѣня помѣна
Сѣнка ти влѣзе в дѹгѣня
Тогѣс ти ѣ скройл мѣстор ми
Мѹрово сѹкно до земѣ“.

¹⁾ Шигърче = чираче, слуга.

²⁾ Копрѣна.

208. Нединитѣ деветъ брата и войводата.

Заканил са вайводата
На Недин(и)тѣ девет брата,
Да им рѣже перченитѣ,
Да им чупи кавалитѣ.
'Я Недин(и)тѣ девет брата,
Не ги ѣ еня, не ги ѣ грижа:
Начесаха перченитѣ,
Накривиха фесоветѣ,
Размѣтнаха шаловетѣ,
Разерчиха атоветѣ,
Отудаха на хорото;
Че слѣгаха от атоветѣ,
Че си зѣха кавалитѣ;
Засвѣриха на хорото,
Засвѣриха жълно, мѣлно,
Жълно, мѣлно на момитѣ,
'Я по-тѣжно на бѣлките.
Задѣде са вайводата
Че излови девет брата;
Изрѣза им перченитѣ,
Изчупи им кавалитѣ,
Повѣде им атоветѣ,
Повѣде ги, завѣде ги.

209. Калафиро, фидано!

— Калафиро, фидано! Че на дюли мерѣша.
Ти ли ми са фалеше, — Калафиро, фидано!
Че ти дюли не едѣш — Ти ли ми са фалеше,
Па̀к на дюли мерѣшеш. Че ти вино не пиѣш —
— Бѣйне, бѣте Ивѣне! Па̀к на вино мерѣшеш.
Йолкум пита̀ш — да ка̀жа: — Бѣйне, бѣте Ивѣне!
Сно̀щи ми е брѣт дошѣл, Сно̀щи ми е брѣт дошѣл,
Ко̀ла ѣ дюли донѣсѣл; Я(з) съм вино то̀чила,
Я(з) съм дюли носѣла Че на вино мерѣша.

210. Вѣнчава либето си.

На бѣл камѣк добър юнак седи,
Та си четѣ дѣни и годѣни:
„Какви сме годѣни дочакали,
И какви ли още щем дочака!
Залибих си либе от мѣнѣнко,
Дѣде другѣ, дѣде—отнѣ ми я;
Я мѣне сж за кѣм калѣсали,
Сестра ми сж зѣлва повикали,
Я брата ми дѣвер калѣсаха.
Със какви ща крака до там да идя
С какви рѣцѣ вѣнчила ша дрѣжа!
Яз вѣнчавам и чѣсто вѣздѣшам,
Свѣщѣ пѣля и ги люто кѣлна:
Дѣм да сберѣт, като лѣштѣвичка,
Да са носят от кѣща на кѣща;
Да кукуват, като кукувичка,
И да ходиш от дѣрвѣ на дѣрвѣ“.
Булката под бѣло продѣмала:
„Вѣнчѣй, кѣмчолѣо, чѣсто не вѣздѣшай,
Свѣщѣ палѣ, не ни люто кѣлни!“.

211. Тодора и овчарь Никола.

Залибила е Тодѣра
Гѣлѣба—овчѣр Никѣла;
Та го ѣ любѣла, либѣла,
Най сѣгнѣ му са ѣ присмѣла:
„Ха-хо-хо, либе, Никѣла!
Да бѣ Тодѣра земѣла
Сѣ като тѣбе ергѣни,
Бащин д(в)ор бѣх заградила
Със девет рѣда ергѣни,
И тѣбе бѣх наредѣла

На граден¹⁾ врата дѡлен праг;
Влига, излига въ градинка,
Да си цвѣтето полѣя,
Като си чѣхли накаям,
От прага да ги острѣжа,
От прага и отъ Никола“.

212. Стою и хубава Стояна.

Стою Стоенки дѹмаше:
„Стоенке, конѡк сайбийке!
Три гѡдин у вас кондисвам,
Триста съм грѡша разнесъл,
Армагѡн да ти купѹвам,
И още трѣста приготвих;
Дѹма не съм ти продѹмал,
В очѹ не съм та поглѣ(д)нал;
Сега ще да та попитам,
Правѡ ми кажи — не лъжи:
От Бѡга ли си хѹбава,
Или от бѣло бѣлѣло,
Или от тѹрско червѣло?“
Стоянка Стою дѹмаше:
„Стоюлѣо, млад джелѣпино! ²⁾
Йѡлкум ма питаш, да кажа:
Аз като съм са стѡрила,
Добра съм майка имала,
С прѣсно ма ѣ млико кѣпала,
С дюлѡв лис(т) ма е повѣла,
Та за туй съм си хѹбава“.

¹⁾ Върватъ да е отъ градиненъ. ²⁾ Търговецъ на говеда.

213. Иванъ и Дойна.

Иван Дойне отговаря:
„Марй Дойне, малка моме!
Що щеш, Дойне, в ливадитѣ,
В ливадитѣ Ивѣнови?
Кѣни ли си загубила,
Или байно залибила?
Дойна Ивану отговаря:
„Байнеле, бѣте Иване!
Йолкум питаш, да ти кажа:
Нѣ съм кѣни загубила,
Нѣто тебе залибила;
Най ма мама провѣдила,
Да набера смѣсно цвѣте,
Смѣсно цвѣте мащеринка,
Да извия дор трѣ кѣтки,
Да ги пращам в другѣ село,
В другѣ село — ново село,
Ново село на момцѣтѣ;
Да са момку вѣра фѣне,
Кѣк са момѣ заскѣпнали:
Е(д)на момѣ — за хилѣда,
Косѣта ѣ за два града;
Девет момка — за кош плѣва
И то да ми ѣ, барѣм, плѣва!
Три годишна рженѣца,
Пѣт годишна просенѣца,
Краѣ хармѣня обирана,
Ковѣшки я не рѣвѣха.“

214. Сама е Рада подъ пилиня.

Илѣн пилин, зелѣн пилин,
Що са пилин полюлюва,
Полюлюва потрошава?
Дали ѣ вѣтър, дали ѣ вихър?
Не е вѣтър, не е вихър;
Сама ѣ Рада под пилина,
Пилин кърши, китки вѣрши,
Да ги праща в друго село,
Друго село, ново село,
Да са момку вѣра фане,
Кък са момѣ заскѣпнали:
Е(д)на момѣ за хилѣда,
Косѣта ѣ за два града;
Девет момѣ за кош плѣва,
И тя барѣм да ми ѣ плѣва!
Три годишна ражѣница,
Край харѣния обѣрана,
Кокѣшки я не рѣвѣха,
Мѣшки гнѣзда не вѣеха.

215. Край Варуша.

Снѣщи мѣнах край Варуша,
Край Варуша, край кюшѣто;
Край кюшѣто — нова пѣрта,
На пѣртата синѣо сукно,
До сукното малка момѣ,
По рѣзица копѣринена,
По джурѣпки памучени.
Аз ѣ рѣках: „дѣбѣр вѣчер!“,
Тѣ ми рече: „ѣтрѣ вѣчер!
Ела, лѣбе, ѣтрѣ вѣчер,
Мама шѣ иде у лѣлини,

Тате шè иде на лòзето,
На лòзето на (в)оденицата,
Язи съм, либе, самичка,
Ша растòча, ша наготвя“.

216. Кждѣ грѣхове да дѣнемъ?

Ивѣн на Рѣда дѣмаше:
„Рѣдолийо, либе, Рѣдолийо!
Тòлкос са, либе, либихме,
Ако са нѣкак не зѣмем,
Кждѣ грѣхове ша дѣнемъ?
В морето да ги фѣрлиме,
Рибата ша истрòвиме,
Пò-гольм грѣх ша стòриме;
В полето да ги фѣрлиме,
Овцетѣ ша истрòвиме,
Пò-гольм грѣх ша стòриме“.

Рѣда на Ивѣн дѣмаше:
„Бери ги, либе, Ивѣне!
Върдзи ги в тѣнѣк тестемѣл,
Че иди, либе, на дòлу,
На дòлу на Стамбòл-Йòлу.
Купи си сѣрес би(в)оли,
Изори гòрна градинка,
Че насѣй, либе, седефя,
Седефя тѣрското цвѣте,
И насѣй, либе, син тжѣц.
И насѣй, либе, лапата,
Ако изникне седефя,
Ний двѣма ша са зѣмеме;
Ако изникне син тжѣц

Много ша тѣжйш за мене;
И аз, либеле, за тебе;
Ако изникне лапата,
Много ша лапаш мухитѣ“.

217. Баба гърбава, бръчкава.

—Я мор, бабо гърбава Орѣхи съм чүпила,
гърбава¹⁾! По беглийски меджини,
Та защо си гърбава? За туй баба хлѣбава.
—Гърбава съм, либеле, —Марй, бабо гърбава,
Камъне съм носила, Що си, бабо, бръчкава?
По султански д(в)орове, —Бръчкава съм, либеле,
За туй баба гърбава. Баба ша иде на пазар,
—Марй, бабо хлѣбава, Ша си купи вѣдичка,
Та защо си хлѣбава? Да распина бръчкитѣ.
—Хлѣбава съм, либеле,

218. Три моми и баба гърбата.

Юнак върви прѣз горйца зелена,
Тютюн пие със лулица дървена
Нѣма с когò дума да си продума;
Той на конче тихом отговаряше:
Бързай, конче, бързай да отидеме,
Дѣто бѣхме снòщи вечер на конѣк;
Тамка има дор три момй хубави:
Първата е и хубава, и не е,
'Я втората—продай конче—не стига,
Пък третята — изгорй ма, уморй“.
Че е стигнал дѣто бѣше на конѣк;
Прѣстори са болен, трѣскав, сиромѣх,

¹⁾ Последнитѣ три слога отъ всѣки стихъ се повтарятъ,
както е показано въ първия стихъ.

Че си легнал под хамбѣря да лежи;
 Той поиска студна (в)ода да пиє,
 Данѡ доде от момѣтъ нѣкоя;
 То не дошла от момѣтъ ни е(д)на
 Нѣй е дошла старѣ баба гърбата
 Тя донесе студна (в)ода да пиє.
 Отговарѣ бѡлен, трѣскав, сиромѣх:
 „Ой та тебе, старѣ бабо, гърбата!
 Че нѣма ли черна чума за тебе,
 Да не додеш (в)ода да ми донесѣш,
 Най да доде от момѣтъ нѣкоя?“

219. Дудумъ Донка.

Шетала е дудумъ Дѡнка (2)
 'Я мор, Дѡнке, дудумъ Дѡнке, |
 Дудумъ Дѡнке Трѣвнялийке! |
 От сарѣя до герѣня¹⁾ (2)
 Загуби си сирменъ колѣн (2)
 Сирменъ колѣн, алтѣнъ гердѣн (2)
 Набѣдѣли Дѣскалъ Кѣню. (2)
 Дѣскалъ Кѣню са люто кѣлнѣ (2)
 Язъ (а)ко сѣмъ ти гердѣнъ обзѣл (2)
 Да са вѣя околъ т(в)ѡйта (2)
 Околъ т(в)ѡйта бѣла шѣйка (2)
 Като т(в)ѡя алтѣнъ гердѣн. (2)
 'Язъ (а)ко сѣмъ ти колѣнъ обзѣл (2)
 Да са вѣя околъ тебе (2)
 Околъ т(в)ѡйто тѣнко крѣхче (2)
 Като т(в)ѡя сирменъ колѣн. (2)

¹⁾ Тѣзи два реда се припѣватъ слѣдъ всѣки стихъ.

²⁾ Сарѣй = палатъ, богатска къща.

220. Йорги калугеринъ и Рада.

Йорги ми млад калугерин,
Заправи Йорги келийка,
Келийка „Света Марийка“,
Дѣто момитѣ, минават.
Момитѣ, Йорге, булкитѣ,
Дѣто за (в)ода отодят.
Сичкитѣ миром минаха,
Рада ми миром не мина,
С калугерче са закачи:
„Йоргеле, млад калугерино!
Защо заправи келийка,
Келийка „Света Марийка“,
Дѣто момитѣ минуват,
Момитѣ, Йорге, булкитѣ?“
Йорги му гнѣва догнѣви.
Улови Рада за ржѣ,
Че я в келийка зафѣрли.
Като сѣ Рада фѣрлили,
Три гѣдин дѣж(д) не валѣло,
Три гѣдин вѣтѣр не вѣло,
Три гѣдин слѣнце не грѣло;
Когѣ сѣ Рада пѣснали,
Тогѣ е дѣж(д) завалило,
Тогѣ е вѣтѣр завило,
Тогѣ е слѣнце изгрѣло.
В полунощ Рада отиде
В келийка „Света Марийка“.
На калугерка викаше:
„Марийо, калугеркеде!
Стани ми врата от(в)ори!
И аз калугерка ша стѣна!“
Мария калугерката,
Тя си на Рада дѣмаше:

„Иди си, иди, Радоліо!
Ти калугерка не ставаш:
Тѣбѣ ти ѣ тънка снагата,
И ти е дълга косата,
И ти е било лицето“.

221. Тънка Найда и харамии.

Тръгнала е тънка Найда,
Найдо, Найдо, тънка Найдо! ¹⁾
С крѣва нѣва кобѣличка,
Назлѣм, назлѣм. та за (в)одѣ.
Срѣшнали я ярамии,
Ярамии баш гидии;
Тѣй на Найда отговарят:
„Марі Найдо, тънка Найдо!
Та, чия си, та кой си?“
Отговаря тънка Найда;
„Йдѣй ва вѣзи, ярамии,
Ярамии, баш гидии!
Що питате, да ви кажа
Пѣпова съм храненѣца
Стойнова годенѣца“.
„Марі Найдо, тънка Найдо!
Със как(в)ѣ та пѣпа храни?“
„Йдѣй ва вѣзи, ярамии!
Що питате, да ви кажа
Със как(в)ѣ ма пѣпа храни:
Със стафиди разикѣи.“

¹⁾ Този редъ се пѣе слѣдъ всѣки стихъ.

222. Еничеринъ и българка.

Еничерино, (2)	Бобѣ ми го е (2)
Ти друга вира! (2)	С кола донесъл, (2)
Що ериш коня, (2)	Мама го ѝ вила, (2)
Ериш и кършеш? (2)	Вила и клела: (2)
Дм ли та не знам, (2)	Туй-ка-на вѣнче, (2)
Защо го ериш, (2)	Туй разиѣснице, (2)
Ериш и кършеш? (2)	Който го земе, (2)
За мойто вѣнче (2)	Да го не нѣси (2)
Разиѣсничето. (2)	По дѣж(д) по вѣтър, (2)
Яз го не давам; (2)	Най да го нѣси (2)
Бате ми го е (2)	Черната земя (2)
С косѣ откосил, (2)	Под бѣло платно. (2)

223. Запилъ ми се Енчо.

Запил ми са Енчо,	Хранен(о)то си конче. (2)
мари! ¹⁾	И си пропѣ Енчо (2)
Запил ми са Енчо,	Калпак от главата, (2)
На нова механа (2)	Чизми от краката, (2)
На Николайов(а)та. (2)	И дивѣт от крѣста; (2)
Че си пропил Енчо (2)	Че защо, за каквѣ? (2)
Тѣнинката пушка (2)	— За млада дѣвойка,
И чифтѣ пищѣви, (2)	За смѣнова кѣтка.
Та си пропил Енчо (2)	

224. Малка мома и чуздъ чуздиникъ.

Отговаря малка мома:
 „Ой та тебе, чѣз(д) чуздиник;
 Я махни са от пѣтя ми!
 Ева²⁾ мами, от дѣ глѣда,

¹⁾ Всѣки стихъ се повтаря безъ „мари“, както е показано въ първия два реда.

²⁾ „Ева“ = памѣсто—ето, ей-го; въ пѣенето често замѣнятъ тази дума съ „че-ей.“

Глава вие, ша ма бие!“
— „Тебѣ ѿ мама, мѣнѣ ѿ баба;
Нека гледа да са радва.“
— „Я махни са, чуз(д) чуздѣник;
Я махни са от пѣтя ми!
Ева тѣте, от дѣ гледа,
Глава вие, ша ма бие.“
— „Тебѣ ѿ тѣте, мѣнѣ ѿ дѣдо,
Нека гледа да са радва.“
— „Я махни са, чуз(д) чуздѣник;
Я махни са от пѣтя ми!
Ева бѣте, от дѣ гледа,
Глава вие, ша ма бие.“
— „Тебѣ ѿ бѣте, мѣнѣ ѿ шуря,
Нека гледа, да са радва;“
— „Бре махни са, чуз(д) чуздѣник!
Бре махни са от пѣтя ми!
Ева кака, от дѣ гледа,
Глава вие, ша ма бие.“
— „Тебѣ ѿ кака, мѣн бѣлджѣза,
Нека гледа, да са радва.“

225. Иванъ и Ганка.

Иван на Ганка дѣмаше:
„Дай рѣка, либе, прощавай!
Ша ѿда да са годѣвам,
За другѣ от другѣ село,
И ти е т(в)ѣя роднина,
И неѣ „Ганке“ вѣкаха,
И ти на тебѣ додрѣзва.“
Ганка на Иван дѣмаше:
„Иване, либе, Иване!
Да ѿдеш да са не вѣрнеш!

Да лѣгнеш болен да лежиш!
Девет постѣлки да изгнойш
И девет нѡви възглавки!
Със с(т)ѣлба в чѣша да влѣзеш!
На пара тѹрски да сѣ(д)неш!
Прѣз прѣстен да са провѣраш!
Със игла да са подпѣраш!

226. Хаджи Баю.

Хаджи Баю има момченца,
Гашати, като пѣтленца;
Хаджи Баю има момиченца,
Качулати, като ѣрченца.
Хаджи Баю Милке думаше:
„Милкеле, моя храненице!
Я стани, Милке, я стани,
Запали свѣщи лѡени;
Не хлопай, Милке, не трѡпай,
Да не събудиш бѹля си,
Бѹля си, Милке, хаджийка;
Да влѣзем в изби дѣлбѡки,
Ще тѣглим ока ѣрина,
Да я на чекрѣк испредѣш.“
И Милка стана, Милкеле,
Запали свѣщи лѡени.
Хаджи Баю нѡси свѣщитѣ,
Милка си нѡси чекрѣка,
Влѣгли сж в изби дѣлбѡки.
Хаджи Баю тѣгли ѣрина,
Милка запрѣде с чекрѣка;
Милкина чекрѣк подскрѣкна.
Хаджи Баю Милки подсмрѣкна.
Хаджи Баю Милки думаше:

„Милкеле, мой храненице!
Полѣка върти чекръка,
Да не събудиш бѹля си,
Бѹля си, Милке, хаджийка“.

227. Пирпиръ Пепка.

— Дѹмай, бѹльо, дѹмай добрѡ за мѣне,
Данѡ дѡде Пирпиръ Пѣпка при мѣне.
— Дѹмала съм, фалила съм, драгинко!
Когѡ не е туй момиче за тебе:
То си иска за хилѹда фистѡнче
И си иска за пѣт-стѡтин скуртѣйка.
— Дѹмай, бѹльо, дѹмай добрѡ за мѣне,
Данѡ дѡде туй момиче при мѣне.
— Дѹмала съм, фалила съм, драгинко!
То не рѡче, туй момиче да дѡде,
Че то си иска дѣвет врѣви алтѣни.
— Нѣка идат дѣвет-дѣсет от мѣне,
Сѡд да дѡде туй момиче при мѣне.
Дѹмай, бѹльо, дѹмай добрѡ за мѣне,
Данѡ дѡде Пирпиръ Пѣнка при мѣне.
— Дѹмала съм, фалила съм, драгинко!
Когѡ не е Пирпиръ Пѣнка за тебе:
Тя си иска прѣд въртѡта рѣкѡта,
Да си мие (д)нѣс три пѣтя кракѡта.

228. Мома и записанъ овчаръ.

Грамнала е мома	„Стани, стани, овчар,
Двѣ ковѡни ведрѡ,	Стани—да не станеш!
Да бѣха ковѡни	Стѡдо ти прѣвлече,
Подрѣннаха бѣха,	Прѣз двѡ прѣз трѡ рѣта,
И овчаръ събудили:	Прѣз три каджѡлка“. ¹⁾

¹⁾ Каджѡлкѡ—сѡдийска околия.

Овчар моме дума:	Отвѣд бил Д. нава,
„Моме, малка моме!	Хорѡ играеше:
Нѣма онѣмѣла,	Рѣд малкитѣ момѣ
Слѣпа ослѣпѣла!	И рѣд голѣмитѣ,
Аз да не бѣх заспад,	Се със пѣстри полѣ
Най са бѣх загледал	И със жѣлти чѣхли.“

229. Ивaновитѣ изгубени кавали.

Дѡйна д(в)ѡри метѣ,	Мѣден месмелѣден?“
Д(в)ѡри като поле,	Дѡйна Иван дума:
Бахчѣ асмалѣя,	„Иванѣ, Иванѣ,
Кѣщѣ чердаклѣя.	Ти хѣтѣр чобанѣ!
Иван Дѡйнѣ дѣма:	И да го намѣря,
„Дѡйнѣ, малка момѣ,	Тѣбѣ ли ша го дам?
Гѣздава дѣвѣйке!	Аз го мѣйки дадах;
Като д(в)ѡри метѣш,	Я мѣма го ѣ скрѣла
Д(в)ѡри като полѣ,	В мѡйтѣ пѣстри рѣкли,
Бахчѣ асмалѣя,	При мѡитѣ рѣзи,
Кѣщѣ чердаклѣя,	Рѣзи и чукмѣни,
Та лѣлѣ намѣри	При мѡитѣ даровѣ.“
Мѡя мѣден кавѣл,	

230. Парясване и клетва.

Парѣсах си мѡйто лѣбе
Зѣм да не хѡди да са фѣлѣ:
„Кѣрдѡсах си мѡмен кѣтка,
И мѡмѣта ша кѣрдѡсам.“
Да кѣрдѡса двѣ кѣмѣка
Да са бѣе по главѣта
Да си избѣе двѣтѣ очѣ
Слѣп да хѡди (х)лѣб да проѣи

Да испрòси да загуби
Да са върне да го тръси,
Да налети на два трапа,
Да си счупи двата крака.

231. Момински гитѣвъ и парясване.

Мари, мойто либе парясано ходи,
„ нека ходи, акъл да му доде.
„ че не бѣше от мене, от него.
„ я най бѣше от негов(а)та майка:
„ еждѣ ходи със мене са фали:
„ виждате ли, тѣзика дѣвѣйка?
„ тѣз дѣвѣйка мойта синка либи;
„ платна бѣли долу на рѣката,
„ простира ги на наш(и)тѣ плетища;
„ сама влѣгва в нашата градинка,
„ цвѣте берѣ и си вѣнче вѣе,
„ да го земе моя малтък синка.“

232. Лудъ и Каля.

Луд на Каля отговаря:
— Хаде, Каляо, двѣма да са зѣмем!
— Бòга, байне, зѣла била бѣх та;
Яз си нѣмам тѣнка бѣла рѣза.
Луд на горѣ, луд на долу,
Донесе ѝ тѣнка бѣла рѣза.
— Хаде, Каляо, двѣма да са зѣмем!
— Бòга, байне, зѣла била бѣх та;
Яз си нѣмам син блѣд чукман.
Луд на горѣ, луд на долу,
Донесе ѝ син блѣд чукман.
— Хаде, Каляо, двѣма да са зѣмем!
— Бòга, байне, зѣла била бѣх та;

Яз си нѣмам жѣлти чѣхли.
Лѹд на дѹлу, лѹд на гѹрѣ,
Донесе ѣ жѣлти чѣхли.
— Хѹде, Калѣю, двѹма да са зѣнем!
— Бѹга, бѹйне, зѣла бѣла бѣх та;
Яз си нѣмам скуртѣйчица.
Лѹд на дѹлу, лѹд на гѹрѣ,
Донесе ѣ скуртѣйчица.
— Хѹде, Калѣю, двѹма да са зѣнем!
— Бѹга, бѹйне, зѣла бѣла бѣх та;
Яз си нѣмам ѹлен чѹмбѣр.
Лѹд на дѹлу, лѹд на гѹрѣ,
Донесе ѣ ѹлен чѹмбѣр.
— Хѹде, Калѣю, двѹма да си лѣгнем!
— Бѹга, бѹйне, послушала бѣх та;
Яз си нѣмам постѣлчица.
Лѹд на гѹрѣ, лѹд на дѹлу,
Донесе ѣ постѣлчица.
— Хѹде, Калѣю, двѹма да си лѣгнем!
— Бѹга, бѹйне, послушала бѣх та;
Яз си нѣмам вѣ(з)глѹвничка.
Лѹд на дѹлу, лѹд на гѹрѣ,
Донесе ѣ вѣ(з)глѹвничка.
— Хѹде, Калѣю, двѹма ди си лѣгнем!
— Бѹга, бѹйне, послушала бѣх та;
Яз си нѣмам покрѣвчица.
Лѹд на дѹлу, лѹд на гѹрѣ,
Донесе ѣ покрѣвчица.

233. Дѣндалецѣ.

— Дѣндалецѣ ма ѣска, маѹю,
Дѣндалецѣ ма ѣска,
Дѣн да ли го зѣма?
— Чѹма да та зѣме, синко,*)

*) Намѣсто дѣще.

Чума да та земе!
Майка ще го земе;
Чехли да ти купи, сѣнко,
Чехли да ти купи,
Чехли и терлици.

234 Ерменлия гидия.

Искаха ма двама трѣма бѣлгари,
Мене ма мама бѣлгарину не даде;
Най ма даде ерменлюю гидию,
Дѣто не знай дѣлник, празник, кога е.
Накара ма света недѣля да жѣна,
Да му жѣна дълга нѣва безкрайна;
Зажѣнах я като слѣнце изгрѣва,
Исправих са като слѣнце засѣда.
Ей-дѣ ми иде ерменлия гидия,
Че ми нѣси празна торба без (х)лѣбец,
И ми нѣси празна стѣвна без (в)ода;
Не ма пита: гла(д)на ли си, или нѣ,
Най ма пита: колко крѣхца ¹⁾ нажѣнах.
Аз му грамнах криво-лѣво желизо ²⁾
Че ударих ерменлия в главата
Че си па(д)на ерменлия, че умрѣ.
Ей дѣ ми идат три лисѣци-сестраци,
Да оплакват ерменлия гидия;
Запѣлиха му зелѣн гущер свѣшчица;
Ей дѣ ми идат дор два вѣлка-два попа.
Да опѣват ерменлия гидия.

¹⁾ Отъ кръстецъ, кръстци—купове снопи.

²⁾ т. е. сѣрпа.

235. Ханченки и ергени Топрак-махлени.

Ханченки хорò играят,
Ханченки кокошърченки,
Ката д-н ката недѣля
И на душната сѣбота.
Та кой им (в)òди хорòто?
— Милица годенйцата.
Милка Милици дѹмаше:
„Милице годенйцеле;
Сключи, Милице, хорòто,
Че идат много ергени,
Ергени Топрак-махлени,
Със ширòкитѣ шалварь,
Със дълбòкитѣ джобòве,
С фримизйени¹⁾ поста̀ли
Със мòровитѣ шàлове,
Със àленитѣ фèсове“.

236. Иринка и Стойчо довеца.

Иринка дѹма майки си:
„Мòр, мàне, мòр, мила мàне,
Снощи за (в)ода̀ отòдах,
На какѣв челòк пѣт минах,
Пѣт минах и селим му зèх,
Не можàх да го познàя:
Да ли бѣше тѹрчин, бѣлгарин,
Или бѣше черен циганин? “
Иринкината майчица,
Тя на Иринка дѹмаше:
„То не è тѹрчин, бѣлгарин,
Нитò è черен циганин;

¹⁾ Отъ хримизенъ — злеть.

Най бѣше Стойчо довеца,
Довеца и яловеца,
Дѣто му жени не траят:
Ката година—по жена,
Тѣзи година—дорѹ двѣ“.
Иринка дѹма майки си:
„Мор мане, мор, мила мане,
Мане мо, аз ша го зема,
Ако щѣ живѣ и три(д)ня!
Току да рекѣт хората:
„Стойчовица-чорбаджийката“.

237. Добри и Бойка въ Жеравна.

Наѹчи са Добри	И на Бѣйка дѹма:
В Жеравна да ходи,	«Бѣйке, либе, Бѣйке!»
Абѣ да продава,	Кога ще са зѣмем?»
Абѣ и ямурлѹци.	Бѣйка Добри дѹма:
Та дѣ му ѣ конѣка?	«Джанам, бѣте Добре!
— У гюзѣл Бѣйкини.	Да ли ша ма зѣмеш,
Бѣйка по д(в)ѣр ходи.	Или са хлиндзѹваш
Добри конѣ (в)ѣди	Хлиндзѹваш—шегѹваш?»

238. Камиларско село.

В нѣшо сѣло огѣн горѣ,
Нѣка горѣ, да изгорѣ:
Да изгорѣ и мѣя майка,
Мѣя майка и мѣя бащѣ,
Че хранили мѣго дѣцѣ,
Мѣго дѣцѣ момичѣта;
Всѣко дѣде в сѣко сѣло,
Мѣне дѣде на тѹй сѣло,
На тѹй сѣло камиларско,

Да му пасà камилитѣ;
Денѣ лежѣт, нощѣ пасѣт;
Полунощи да ги поѣ
Студна (в)одѣ геранлива.

239. Дели Донка.

Телѣля вѣка из сѣло,	дели Дѣнке,
Абѣлки са продават,	„ „
Чѣтри парѣ окѣта.	„ „
Нѣма ли толкос бащѣ ти,	„ „
Чѣтри парѣ да дадѣ,	„ „
Да ти кѣпи абѣлки!	„ „
Да си нѣвитѣ продадѣ,	„ „
Нѣвитѣ още лефѣта, ¹⁾	„ „
Чѣтри парѣ да дадѣ	„ „
Да ти кѣпи абѣлки.	„ „

240. Димова майка.

Димова майка дѣмаше:
„Дѣмолѣо, холан, Дѣмолѣо!
Хѣй да та мама посгодѣ,
Посгодѣ да та ожѣни!
Снѣщи е мама мѣнала
Покѣр момѣнски вѣртници,
Моми на вѣртник стовѣха,
Е(д)на си дрѣга дѣмаха:
Видѣ ли, море, видѣ ли!
Тѣзи ми ѣ Димова мѣйка,
Твѣрдѣ ѣ злѣ магарѣцата;
Дѣто си Димо не жѣни,
Нѣ жѣни, нѣто годѣва“.

¹⁾ Лефе—заплата.

Часть III.

**Обрядни или периодически
пѣснѣ.**

ГЛАВА I.

Коладни пѣсни.

241. Коладници идатъ.

Стани станй, момнеле,¹⁾ отвори ни,
Че ти идат, добри гости,
Добри гости, коладници,
И ти носят добър бакшиш,
Добър бакшиш криво перо,
Криво перо панайрско.
Прѣмѣни са, нареди са,
Да излезеш да от(в)ориш,
Да от(в)ориш чемшир порти,
Да уведеш сабор момци,
Сабор момци, коладници.

242. Свети Георги, свети Димитър и Божѧ майка.

Сѣ(д)нал ми е Свети (Г)йорги,,
Свети (Г)йорги, Свѣт Димитър
Сѣ(д)нали сж да си едѣт
Да си едѣт, да си пият.
Слуга им бѣше Божѧ майка.
Тя ѣ налѣла чѣша с вино,
Пѣлна равна с рѣйно вино,
С рѣйно вино три годишно.
Подаде я Свѣт Димитру,

¹⁾ Момнеле се повтаря всѣкъ стихъ.

Свѣт Димитру Свети (Г)йорги:
„Ой та тебе, Свѣт Димитре,
Свѣт Димитре, Свети (Г)йорге!
На, испийте тѣзи чѣша,
Пѣлна равна с рѣйно вино,
И попѣйте е(д)на пѣсен
Жална, милна, разговѣрна;
Да са чѣе до истока,
До истока и до запад;
Кой дѣ чѣе, да застане,
Да застане, да послуша“.
Отговаря Свѣт Димитър,
Свет Димитър, Свети (Г)йорги:
„Ой та тебе Божя майка!
Тѣлкос много ни почака,
Почакай ни още малко,
Додѣ додат двата дѣна,
Йорданови-ден, Иванови-ден,
Да са крѣсти млади Бѣга,
Млади Бѣга, земѣ й вода;
Тогас ща едем шаро агне,
Шаро агне прѣпечено,
И ша пием рѣйно вино;
Ша запѣем жално милно
Жално, милно, разговѣрно,
Да са чѣе до истока
До истока и до запад“.
Дочакали двата дѣна
Йорданови-дѣн, Иванови-ден,
Че крѣстили млади Бѣга.
Засвѣрили и запѣли
Е(д)на пѣсен жална, милна,
Жална, милна, разговѣрна.
К ѣ дѣ чѣли, застана̀ли,
Застана̀ли послушали;

Чула ѝ горà, чула ѝ вода,
Застàнали, послùшали.
Е(д)нò дървò не застàна,
Не застàна, не послùша,
И то барѝм да ми ѝ дървò,
Най ми билò сипитлѝкя.
Сипитлѝкя — трепетлѝкя.
Проклèла го ѝ Божà мàйка:
„Да са рàждаш по злѝ мѣстà,
Дѣто слѣнце не изгрѝва,
Дѣто пѣтèд не испѝва,
Дѣто сланà рàно пàда.
Да та сѣкѣт сè овчєри,
Сè овчєри-планинчєра,
Да та вѝят вѝти стѣрги, ¹⁾
Да си вкарват сѝво стàдо“

243. Божà Майка проклева кукувичката.

Кукùвала ѝ кукувѝчка,
В зелèна ми горà лилѝнова²⁾
Отговàря Божà Мàйка:
„Щò кукùваш, кукувѝчке,
Да ми б̀дищ млàди Бòга?“
Отговàря кукувѝчка:
„Ой та тèбе, Божà Мàйка!
Не кукùвам да ти б̀дя,
Да ти б̀дя млàди Бòга;
Аз кукùвам Божà Мàйка,
Да си б̀дя двà овчєря,
Два овчєря планинчєря,
Че им стàдо прѣминàва,
Прѣминàва заминàва,

¹⁾ Кошара.

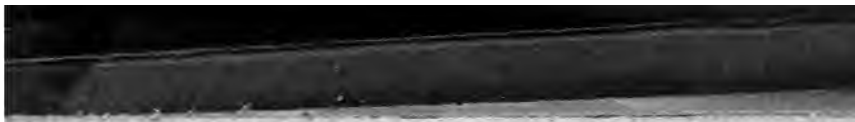
²⁾ Това редъ се пѣе слѣдъ всеки стихъ.

Във султанскитѣ кории“.
Проклѣла я Божѣ Майка:
„Ой та тебе, кукувичке;
Да кукуваш от Гергѣов-ден,
От Гергѣов-ден до Енѣови-ден
От Енѣови-ден да онѣмѣиш“.

244. Юнакъ Марко.

Трѣгнала е Маркова маля,
Из ѣубава влѣшка земѣ
Да си трѣси юнакъ Марко.
Из ѣубава влѣшка земѣ ¹⁾
Срѣщом срѣшна ѣсно слѣнце,
Срѣшнала го, питала го:
„Ой та тебе, ѣсно слѣнце!
Като изгрѣваш сѣтром рѣно
И обахождаш вѣчер кѣсно.
Не видѣ ли мѣя сѣна,
Мѣя сѣна юнакъ Марко?“
Отговѣря ѣсно слѣнце:
„Ой та тебе Маркова мале!
Яз не видѣх юнакъ Марко;
Подѣр ѣде мѣя брѣтец,
Мѣя брѣтец ѣсен мѣхец,
Посрѣшнѣи го, попитѣй го.“
Посрѣшна го, попита го:
„Ой та тебе ѣсен мѣхец,
Като вѣчер кѣсно изгрѣваш
И сѣтрина обахождаш,
Не видѣ ли юнакъ Марко?“
Отговѣря ѣсен мѣхец:

¹⁾ Този припѣвъ се повтарѣ слѣдъ всѣки стихъ.

„Ой та тебе, Маркова мила!
Аз не видѣх юнак Марко;
Подир иде мойта сестра,
Мойта сестра, мила сестра,
Мила сестра, ясна зора,
Посрѣшнй я, попитай я.“
Срѣшнала я, питала я:
„Ой та тебе, ясна зора!
Като изгрѣваш сѹтром рѣно
И захѣждаш срѣдѣ плѣ(д)ня,
Не видѣ ли юнак Марко?“
Отговоря ясна зора:
„Той със тѹрци бой са бие:
Кога тѹрци Марко ударят,
Потрѣсва са земй и небѣ;
Кога Марко тѹрци удари,
Потрѣсва са земй и гора.“

245. Нанко чобанъ и старата юда.

Пасъл Нанко дѣвет стада,
По хѹбава равна ми Руманіи¹⁾
Дѣвет стада по хилида,
Че му сѣнка не достига.
Викна Нанко та заплака:
„Лелидох, Бѣже, изгорѣ ми,
Изгорѣ ми сѣво стадо.“
Дѣ го зачѹ старата юда,
Че си прострѣ дѣсно крило,
Че си прѣкри ясно слѣнце;
Че му сѣнка достигнало,
Достигнало и артисало.
Отговоря Нанко чобан:

¹⁾ Този редъ се пѣе слѣдъ всѣки стихъ.

„Ой та тебе, старата юда!
Как(в)о искаш да та даря:
Овце ли искаш, да та даря,
Или сребро, или злато?
Отговаря старата юда:
„Ой та тебе, Нанко чобан!
Да бѣ юда овце брала,
Кърица бих напълнила;
Да бѣ юда злато брала,
Пѣтица бих позлатила;
Да бѣ юда сребро брала,
Байри бих напълнила;
Не ще юда сребро и злато,
Най ще юда Нанку чобан,
Нанку чобан душа да земе.“
Отговаря Нанко чобан:
„Ой та тебе, старата юда!
Халал да ти ѝ и сичкото,
Току мене жув остави.“
На здраве ти, Нанко чобан,
Тебѣ пѣем, Бога славим
От Бога ти — дал Бог здраве,
От дружина — веселина.

246. **Маринка и славей се надпѣватъ.**

Сѣ(д)нала е малка мома, Маринка ¹⁾
Във градина под червена калинка ²⁾
Да си шие сипан ржѣв
Във градина по червена калинка,
Сипан ржѣв пѣстър гергѣв
Къе си шие хем си пѣе

¹⁾ „Маринка“ или „Маринке“ се прибавя на края на всички стихъ.

²⁾ Този редъ се пѣе слѣдъ всеки стихъ.

Д : я зачу пѣстър сла́век
„Иой та тебе, малка моме,
Хайде двама да пѣеме,
Да са двама надпѣваме;
И ако ли ма ти надпѣваш
Ще ми отрѣжеш дѣсно крило,
Дѣсно крило пѣстро перо;
Иако ли та аз надпѣя
Ша ти зѣма пѣстър гергѣов,
Пѣстър гергѣов сипан рѣжав.
Пѣли два(д)ня, пѣли три(д)ня,
Пѣстър сла́век глас запыра,
Малка мома́ глас въздыга.
Надпѣла го и малка мома́,
Погнала го да го гони,
Да му рѣже дѣсно крило,
Дѣсно крило, пѣстро перо.
Славек бѣга и са моли:
„Иой та тебе малка моме,
Не ми рѣжи дѣсно крило;
Дѣсно крило, пѣстро перо;
Остави ма да си фрѣкна,
Ще си извѣя вѣто гнѣздо,
Ще си испѣя три пѣленца:
Халал да ти и е(д)ничкото,
Да ти пѣе сѹтра рѣно,
Сѹтра рѣно по стѣване,
Вѣчер кѣсно на лѣгане.
Кога до́дат сватѣвници,
Сватѣвници и сгледници,
Тий ще рекѣт: „блзѣ, Бже,
Блзѣ, Бже на тѣс майка,
Че исхрѣнила таквѣз мома́,
Че измѣла рѣвни двѣри,
Нарѣдила злати стѣли,

Да наслѣдат сватѣвници“
Ой на ,здраве, малка мѣме,
Тебѣ пѣем, Бѣга славим,
От Бѣга ти — дал Бог здраве,
От дружина — веселина.

247. Малка Бѣла.

Открѣ(д)нали малка Бѣла, кол. деле,¹⁾
От мѣнника, от лючица²⁾, кол. деле
Занесли я в чѣз(д) мемликѣт, колѣделе
Рѣсна Бѣла, че порѣсна,
Пойскали малка Бѣла
Прѣз три гѣри та в Загѣре,
Пойскали, годѣли я.
Подѣгнали тѣжка свѣтба,
Че отишлѣ в чѣрковитѣ,
Да вѣнчѣват малка Бѣла;
Пѣповетѣ ослѣпѣли,
Дѣконитѣ онѣмѣли,
Дѣскалитѣ оглушѣли,
Кандилата изгаснѣли,
Светѣцѣитѣ испѣдали,
Чѣркова са затворѣла.
Свѣтоветѣ отговѣрят:
„Я пѣтѣйте, распѣтѣйте,
Да не сѣ нѣкак роднѣна“
Че пѣтали, распѣтали,
Распѣтали и разбѣрали,
Че тѣй билѣ бѣрат и сѣстра.
Ой на здраве, малка Бѣла,

¹⁾ Коладеле се повтѣря слѣдѣ всѣмъ стихѣ.

²⁾ „Отъ мѣнника отъ лючица, коладеле“ се пѣе
слѣдѣ всѣмъ стихѣ.

Тебѣ пѣем, Бѣга славим,
От Бѣга ти — дал Бог здраве,
От дружина — веселина.

248. Коладници-сватовници.

Звѣннали сж дѣвет пѣрти,
В дѣвна ми града в Русалима¹⁾
Не е билò дѣвет пѣрти,
Най е било сабор момци,
Сабор момци коладници,
По подирѣ сватѣвници,
Да сватуват малка мома,
Хортували, сватували,
Майка я, баща — не дават,
Че нѣмала тѣнки дари,
Тѣнки дари копрѣнени.
Отговаря малка мома:
„Дай ма, мамо, дай ма, тейно,
Мойтѣ дари крушови лѣсти.“
Ой на здраве, малка ‘ежок
Тебѣ пѣем и пр.

249. Двѣ моми братовчедки.

— Дѣнольо, Дѣнкеле, дѣ си била?¹⁾
В горà ли си, Дѣнольо, билки брала?
Дѣнольо, Дѣнкели, дѣ си била
Или в пòле, Дѣнольо, пиронига
Или сѣня, Дѣнольо, теменуга?
— Нè съм в горà, бѣнкеле, билки брала
Нèто в пòле, бѣнкеле, пиронига
Нèто сѣня, бѣнкеле, теменуга.

¹⁾ Това припѣвъ се пѣе слѣдъ всѣки стихъ.

Най съм на път, байнеле, постоила,
Постояла, байнеле, погледала,
Кък са бият, байнеле, до дви' мой
До дви' мой, байнеле, браточедки:
Що ми либиш, момнеле, любовника?
Кой го либи, момнеле, кой го лиже!
Най го либи, момнеле, бѣло лице
Бѣло лице, момнеле, лебедово,
Тънки вѣжди, момнеле, гайтанови,
Черни очи, момнеле, черешови.“
Ой, на здраве, момнеле, тебѣ пѣем
Тебѣ пѣем, момнеле, Бѣга славим:
От Бѣга ти, момнеле, дал Бѣг здраве,
От дружина, момнеле, веселина.

250. Виша Гръкиня.

Провѣкнала са виша гръкиня,
коладале, ¹⁾
На висок чердак от дебел дюшек:
„Който е юнак над юнацитѣ,
Да си насади срѣд морѣ лѣзе,
Срѣд морѣ лѣзе под брѣгом дюля,
Да ми донесе с кошничка грозде,
С кошничка грозде тестемѣл дюли —
Той ще да земе виша гръкиня.

251. Малко момче и крѣчмарица.

Малко момче кон извѣжда,
Данеле, Дан, мой Дѣбре, }
Дѣбреле, мой коладе }
Напой го с рѣино вино,

¹⁾ Коладеле се повтаря слѣдъ всѣки редъ.

²⁾ Тѣзи два реда се припѣватъ слѣдъ всѣки стихъ.

Назоби го с чѣс(т) бѣл орѣз,
Обсѣдла го с синѣо сѣдло,
Припаса го с пѣстри смѣци,
Обтѣгна го врѣсѣ(д)на го,
Че отиде на крѣчмата.
Отговаря добър юнак:
„Ой та тебе, крѣчмарѣце!
Наточи ми ока вино,
Наточи ми, дай да пия,
Че си бързам заминавам,
Че ми майка болна лежи,
Болна лежи да умира.“
Отговаря крѣчмарѣца:
„Ой та тебе, добър юнак!
Тебѣ не ти ѣ за майчица,
Я най ти е за момѣца,
За момѣца хубавѣца“.
На здраве, ти малко момѣче,
Тебѣ пѣем . . . и т. н.

252. Добър юнак и три дѣвойки.

Припа(д)нала ѣ темна мѣгла,
В долна ми равна Руманѣня.¹⁾
Ден припада, ден са дѣга.
Не е било темна мѣгла,
Най е било добър юнак
Добър юнак с хранен коня.
Тоѣ отвѣдя тѣтак долу
В горно сѣлце, долно зѣмце.
Подир тѣча мѣлна буля,
Подир тѣча, вѣком вѣка:
„Стоѣ, почѣкаѣ, драгинчѣлю!
Имам дума да ти дѣмам,

¹⁾ Този припѣвъ се пѣе слѣкъ всѣки стихъ.

И наука ща та уча:
Кога идеш татък долу,
В горно селце, долно зѣмце,
Да похлѣпаш на портитѣ,
Че там има три дѣвѣйки,
Три дѣвѣйки е(д)нобѣйки,
Е(д)нобѣйки—е(д)нолики,
Е(д)нолики е(д)ноимки;
Който ти порти отвори,
Тя ти ѿ тебѣ посѣтрима;
Който ти кон побѣме,
Тя ти ѿ тебѣ мила сестра;
Който ти стол подаде,
Тя ти ѿ тебѣ либѣвничка
И на концѣ стопаничка“
Ой на здраве, добър юнак,
Тебѣ пѣем и пр.

253. Енкината китчица.

‘Енкината стара майка,
Ой коладе, мой коладе! ¹⁾
Тя на Янка отговаря:
„Я мор Енке клѣта дѣще!
Дѣ ти ѿ Енке, китчицата,
Китчицата сминовата?“
Янка майки отговаря;
„Я мор мамо, мила мамо!
Защо питаш, да ти казвам?
Или знаеш е(д)но врѣме,
Е(д)но врѣме по себе си?
Аз отидах снощи вечер
На кладенче, на изворче;
Там заварих добър юнак,

¹⁾ Този припевъ се пѣе следъ всѣки стихъ

Той поеше хранен вѣня.
Аз налива́м студна (в)ода
Приве́де са от вѣнчето
Че ми отзе́ сминова китка,
Затѣ́кна я на гла́ва си.“
'Ой на здра́ве, до́бър юна́к ¹⁾
Тебѣ́ пѣ́ем Бо́га сла́вим
От Бо́га ти — да́л Бог здра́ве,
От дру́жина — весе́лина.

254. Добъръ юнакъ и малка мома.

Лежи юна́к покра́й мо́ре,
На зе́лената мо́рава,
На по́стеля кели́мова,
На вѣзгла́вка коприне́на.
Слугу́ваше ма́лка мо́ма,
Нали́ваше че́ша с ви́но,
Нали́ваше, разда́ваше,
Отгова́ря до́бър юна́к:
„Ой та те́бе, ма́лка мо́ма!
Не доли́вай че́ша с ви́но,
Долі́вай я с бѣ́ло ли́це,
С бѣ́ло ли́це ле́бедово,
С тѣ́нки вѣ́жди гайта́нови,
С че́рни очи че́решови.“
Отгова́ря ма́лка мо́ма:
„Ой та те́бе до́бър юна́к!
Ти да до́деш до́вечера,
До́вечера по ве́чѣря,
До́дѣ не сме ве́чѣряли,
Ма́ли врата́ заклю́чили,
Вѣ́рли псе́та нахрани́ли;

¹⁾ Ако пѣягъ на момиче, то на мѣсто „добъръ юнакъ“ казватъ „ма́лка мо́ма“.

Да похлѣпаш на вратѣта,
Ша излѣга гѣла, бѣса,
По рѣзица копрѣнена,
По джорѣнки памучени;
Уловѣ ма за рѣчица
Прѣфѣрлѣ ма на кѣнчето.“
Ой на здраве, дѣбѣр юнак!
И пр.

255. Хубава Милка и момче латинче.

Похвалѣла са ѣ Милена майка:
Мѣлолѣо джанам.
Мѣлолѣо бѣлолѣо, бѣло граждѣнче
Тѣнко грѣкинче¹⁾
„Нѣма ми нѣйдѣ Мѣлена хѣбос(т),
Нѣ в Цариграда, не в Дрѣнополе,
Току я ѣма вѣв Тѣрнов града.“
Дѣ ѣ зачѣло момчѣ латинче,
То ѣ откѣпило скѣпни дѣлгѣри,
Чѣ е отишло в ѣлхова горѣ;
Издѣлали сѣ ѣлхови дѣски,
Чѣ направѣли тѣнинка шѣйка,
Тѣнинка шѣйка — таѣ гѣмѣйка
Чѣ ѣ прѣкѣпило сѣ каква купѣ
Сѣ каква купѣ момѣнска труфѣ,
Момѣнска труфѣ: писани фѣрки,
Писани фѣрки, теллѣ вретѣнца,
Сѣрма и злѣто, бѣла копрѣна.
Провѣкнало са момчѣ латинче:
„Гѣлала, купѣ! момѣнска труфѣ!“
Вѣрви са мѣло, мѣло ѣ голѣмо
Току ми нѣма хѣбава Милка.

¹⁾ Тѣзи припѣвъ се повтаря слѣвъ всѣки стихъ съ Мѣлолѣо джанамъ както е показано въ началото.

Ей дѣ ми (в)одят хубава Милка:
Е(д)на и слуга пѣтя метѣше,
Друга и слуга скѣти дръжѣше;
Че си влѣзе вѣв тѣнинка шийка,
В тѣнинка шийка—таш гемийка,
Да си избира сирма и злато,
Сирма и злато, била коприна,
Писани фѣрки, телли вретѣнца,
Като я видѣ момчѣ латинче,
То я улови за дѣсна рѣка.
Че подѣарало тѣнинка шийка
Тѣнинка шийка — таш гемийка.
Че са провикна момчѣ латинче:
„Мор, ой та тебе, хубава Милке!
Когато трѣнка грѣзде пѣсне,
Тогас ще видиш твоята майка.“

ГЛАВА II.

Жетварски пѣсни.

256. Слънцето и майка му.

Раява майка думаше:
Слънчеце, Райо, слънчеце!
Или ти майма зарѣча,
До пла(д)ня, Райо, да грѣеш.
От пла(д)ня в облак да зайдеш?
Че изгорѣха жетвари,
Жетвари по чүзди ниви,
По чүзди, пүсти—гйотюра;
И изгорѣха, Райолю,
Младитѣ булки с двѣ дрехи,¹⁾
Дрѣмни дѣйца в люлчица;
И изгорѣха Райолю
Косачи по ливадитѣ.“
Раяу майки си думаше:
„Зайдѣл бѣх, маймо, зайдѣл бѣх,
Я най са маймо загледах:
Двама са братя дѣлѣха
И е(д)на стара майчица,
На двамата са дѣл па(д)на
По шиник жёлти алтѣни

¹⁾ По селата младитѣ булки носятъ двѣ дрехи; т. е. не само обыкновенна долна дреха, но и горна, която се сменя отъ кръстницата съ особенъ обрядъ по Петровденъ. „Кждѣ отвадя кръстницата“, ако пѣтатъ — „отважда да съблѣче булката“ — отговарятъ. До извършване на този обрядъ, младитѣ булки много се пазятъ да не ходятъ боси или безъ горни дрехи — отъ уважение къмъ свѣта.

И по полвина грошове.
На майка им са дѣл пѣ(д)на
Чүздата хүрка да предѣ,
Със нея кѣща да глѣда.“

257. Загоря и Румания.

От Загоря слѣгват	„Хай гидѣ, Загоря!
Два рѣга ковани,	Наша разговоря!
Ковани лѣени;	И сѣнка дебѣла,
Не било два рѣга	И (в)ода студѣна;
Ковани лѣени,	Пүста Руманѣя!
Най било двѣ момѣ,	Не сѣнка дебѣла,
Двѣ момѣ загорки.	Не (в)ода студѣна,
От Загоря слѣзят,	Не момѣ хубави,
За в Загоря плачат:	Не вакли ергѣни.“

258. Потурчена Рада.

В петък са Рада потүрчи,
В сѣбота ѣ каднүвала,
В недѣля ѣ рѣно ранѣла;
Грѣмнала ѣ вѣла на рѣмо,
Зелѣно сѣно да сбира.
Брѣла е Рада до плѣ(д)ня,
От плѣ(д)ня вѣкна заплака:
„Брѣ блазѣ, Бѣже, брѣ блазѣ,
На тѣзи бѣли бѣлгарки!
Дѣ да е нүва голѣма,
Бѣлгарки да я заженат,
Заженат да я доженат;
Дѣ да е сѣнка дебѣла,
Бѣлгарки да я отърлят;
Дѣ да е (в)ода студѣна,
Бѣлгарки да я напѣят!
Сторѣ ма, Бѣже, бѣлгарка!“

259. Златни абълки и черни татари.

Истекло е тѣнинко дърво:
Брѡй, ѡй Радо, Радо ¹⁾
Вѣрши вършило до синю небѣ
Брѡй ѡй Радо, Радо,
Клѡни клонило до черна земя,
Листи листило, листи сребърни
Цвѣт е цѣвнало-ситен мѣргарет
Врѣз е врѣзало-златни абълки;
Че сж минали черни татари
И сж обрали златни абълки.

260. Стоянъ лови орлета.

Качѣ са Стоян покачѣ	Два го орѣла (в)дѣха-
На е(д)но дърво висѣко,	Право при Стоян отѡдят
Сиви орлета да вади,	Орли на Стоян дѹмаха:
Да им нехтѣтѣ изрѣзва	„Стояне, младо юначе!
Да си гѣйдата обнѣзва,	’Я слѣз, Стояне, от дърво,
Гѣйдата и рѹчилото.	Не ни орлета ловѣте,
Таман са Стоян покачѣ,	Не им нехтѣтѣ рѣжете,
Темен са ѡблак задѣло,	Ща та, Стояне, убѣем“.
От кждѣ Инджек-Сарлия	Додѣ си орли издѹмат
Темен, Стояне, дѣждѡвен	Грѣмнало — Стоян убили.
Загърмѣ, хѡлан, заечѣ,	

261. Иринкинъ зловѣщѣ сънѣ.

Иринка дѹма мѣйки си:
„Мор, мамо, мор, мила мамо!
Каква си съня сънѹвах,
В сѣбота срѣщѹ недѣля:
Откупил бобѣ дѹлгѣри,
Нови е кжщѣ заправил,

¹⁾ Този припѣвъ се повтаря слѣдъ всѣки стихъ.

Със дванадесет пѣнджера,
На пѣнджеритѣ синджѣри,
На синджѣритѣ гѣлжби“.
Иринкината майчица,
Тя на Иринка думаше:
„Иринке, кжзѣм, Иринке!
Тѣс сѣня не е хубава:
Кжщата ѣ кжзѣм, грѣбница,
‘Я пѣнджеритѣ сжнджкж,
‘Я синджѣритѣ пѣтища,
Гѣлжбитѣ сж попове;
Ти щеш, Иринке, да умрѣш.“
Додѣ майка ѣ издѣма
Иринка са от душа раздѣли.

262. Драгана царѣова робинка.

Драгано, Драганке, царѣова робинке!
Що си замрѣкнала с аргати на нѣва?
Снѣпи ли си брѣла, или крѣхци клѣла?
Драганка им дѣма: „мои мили дрѣжки!
Олкум ма пѣтате, право да ви кѣжа,
Що съм замрѣкнала с аргати на нѣва;
Нѣ съм снѣпи брѣла, нѣто крѣхци клѣла,
Я най съм бѣрзала нѣва да дожѣна
Нѣва да дожѣна дрѣга да зажѣна,
Дрѣга да зажѣна у нас да си ѣда,
Че ще ма попитат: „Драгано, Драганке,
Драгано, Драганке, царѣова робинке!
Кѣлко зажѣнахте, кѣлко дожѣнахте?
— Кѣк ще да им кѣжа колко зажѣнахме
Кѣлко зажѣнахме, кѣлко дожѣнахме?“

263. Нека, хакъ да му е!

— Слѣнцето истѣча, росѣта улѣта,
Мойто първо либе, що стѣри не дѣде?
Да ли друм не знае или коня нѣма?
—Дор три друма знае, и двѣ коня има
Най сж го фанѣли вѣрлитѣ хайдѣти,
Мѣки го мѣчеха,—нека хакъ да му е,
Че му бѣха драги турски бѣрзи коне.
Турски бѣрзи коне и чифтѣ пищѣви.

264. Иванъ мѣничко телчерче.

Недѣй глѣда, байне, момѣ на хорѣто,
Бѣла прѣбѣлена, сѣтно оплѣтена;
Бѣля ѣ рѣза прѣла, майка ѣ сѣтно плѣла.
Я най глѣдай, байне, момѣ на нѣвата:
Далѣ чакѣл кѣра, или край обѣра.
Пристѣри са Иванъ мѣничко телчерче,
Телцѣтѣ да пасѣ, момѣта да глѣда;
Да ли чакѣл кѣра, или край обѣра.
Нѣтѣ чакѣл кѣра, нѣтѣ край обѣра;
Под колѣта лежѣ малко дѣтѣ бѣви,
Малко дѣтѣ бѣви, малко бѣлино си;
С кракѣ люлка люлѣй и му пѣсен пѣе:
„Мѣлчѣ лѣле, мѣлчѣ! майка ти да жѣне,
Майка ти да жѣне, нѣва да дожѣне,
В сѣлѣ да си ѣдем, либе, да си вѣда.“

265. Жѣтва се зажени.

Жѣтва са зажѣна, мома са разболѣ;
Жѣтва са дожѣна, сѣдѣнки са кладѣт,
Сѣдѣнки са кладѣт, мома са привдѣгна,
Мома са привдѣгна, на хорѣ отѣде;
Кѣм нѣва поглѣ(д)на, просѣ се желтѣят,

Мома са повёрна, на майка си дума:
„Мамо, мила мамо! настилай, постилай;
Пака ма повёрнаха лѣтошнитѣ трѣски.“
Просо са дожѣна—мома са привдигна.

266. Буля, зѣлва и хайдуги.

Трѣгнаи бѹля и зѣлва:
Бѹлята метлѹ да берѣ,
Зѣлвата — чѣрни капѹни.
Брѹли сѹ що сѹ набрѹли,
Додѣ е плѹ(д)ня станѹло;
Бѹлята дума зѣлва си:
„Я мо, калино Малино!
Що ми са тѹтѣк зачѹва
Кѹм Стѹра бѹла Планина?
Да ли е конѣ хиргилѹ,
Или е сюрѣк бѹ(в)оли?“
Не билѹ конѣ хиргилѹ,
Не билѹ сюрѣк бѹ(в)оли,
Най билѹ ѹтбор юнѹци,
Юнѹци, вѣрли хайдѹти.
Додѣ бѹля ѹ издѹма
И хайдѹтитѣ дѹдаха.
Зѣлвата дума бѹля си:
„Бѹлнеле, брѹтовицеле!
Мо бѹгай да убѣгнеме!“
— „Я мо, калино Малино!
Не мога, бѹля, да бѹгам,
От дѣвет врѣви алтѣни,
От дѣвет чѹвта чѣпрѹзи“.
Чѣ ги хайдѹти фѹнали,
Вѣрли ги мѣки мѣчиха.

267. Янка испраща либето си.

Енकिनото либе (2) „Мор, върни, са Енке! (2)
Брой, ой Родо, Родо!¹⁾ Мор върни са, джанам (2)
На сефер²⁾ отожда. (2) Мор, нали ти й мило: (2)
Янка го испровожда, (2) Т(в)ойтѣ мили дѣца, (2)
Дорѹ отвѣн село, (2) Т(в)ойтѣ мили сѣстри, (2)
До бѣлата чушми. (2) Т(в)ойтѣ мили братя, (2)
Енकिनата майка, (2) Т(в)оя старѣ баща? (2)
Тя на Янка дума: (2)

268. Дюлберъ Яна и малко кervанджийче.

Женала е дюлберъ Яна
На два пѣтя на три друма.
В пѣтя вървѣт кervанджии,
Кervанджии, кираджии.
Е(д)но малко кираджийче,
Кираджийче, кervанджийче,
Напрѣд върви, кervан води,
Кervан води, свѣрка свѣри,
Свѣрката му отговаря:
„Марѣ Яно, дюлберъ Яно!
Хайде да са надженваме,
Надженваме, надпѣваме!
Кой когò ще да наджене,
Да наджени да надпѣе?
Ако ли та аз наджена,
Аз наджена, аз надпѣя
Ша си зема дюлберъ Яна;
Ако ли ма ти надженеш,
Ти надженеш, ти надпѣеш,
Халал да ти й кирѣята,
Кирѣята със колата,

¹⁾ Прѣзва се слѣдъ всѣки стихъ. ²⁾ Война.

И колата с бй(в)олитѣ“.
Женали сж ден до пла(д)ня,
Наджена го джолбер Яна,
Наджена го и го надпѣ;
Поведе му бй(в)олитѣ
Бй(в)олитѣ със колата,
И колата с кирията.
Отговоря малко момче,
Малко момче, кираджийче.
Кираджийче, кеванджийче:
„Ой та тебе, джолбер Яно!
Халал да ти й кирията,
Кирията със колата—
Харижи ми бй(в)олитѣ!“

269. Шарлийски момци и моми.

Та що стори наш ефенди та заспа,
Та не видѣ как(в)о добрѣ в пѣт мина.
Минали са дор три момка Шарлийци,
Един носи шаро агне печено,
Втори носи топли питки пазарски,
Трети носи крундел вино червено,
Че отодят на Куш-бунар в рѣката;
И минаха дор три момѣ Шарлийки.
Е(д)на носи пѣстър гергѣов да шие,
Втора носи тънко платно да бѣли,
Трета носи телли хурка сребърна,
Че отодят на Куш-бунар в рѣката;
Там ша бѣлят тънко платно лѣнено,
Там ша предѣт телли хурка сребърна,
Там ша шият пѣстър гергѣов Шарлийски,
Там ша едѣт шаро агне печено,
Там ша едѣт топли питки пазарски,
Там ще пият крундел вино червено.

270. Добра на меджия у Петрови.

Брѡй,¹⁾ повикал Пѣтър меджия,
Сичкото село повика,
Момй, Пѣтреле, ергѣни,
Дор четиресе сѣрпове,
И дванадесе косачи.
Момитѣ жѣтва да жѣнат
Момцитѣ сѣно да косят.
Жѣнали колко жѣнали,
Додѣ е пла(д)ня²⁾ станало,
Трѣгнали да си отодят.
Сичкитѣ напред вървѣха,
Пѣтър и Добра — най-под р.
Пѣтър на Добра думаше:
„Добролю, либе, Добролю!
Кога си идем у нази,
Мама е много готвила,
Сичкитѣ ша едѣт да пият,
Ти не еш, Добро, и не пий;
На крака диван да стоиш,
Дано та мама ареса,
Ареса и беендиса,
Да земе тебе за мене“.
Като сж у тѣх отишло,
Се(д)нали да едѣт да пият;
Добра не еде, не пие
На крака диван стоеше.
Пѣтрова майка думаше:
„Добролю, моме хубава!
Що не едеш, Добро, що не пиеш?
За Пѣтър ли са надруваш?
Аз не ща тѣбе за снаха,

¹⁾ Думата „брой“ се пѣе прѣдъ всѣхъ стихъ.

²⁾ По обичай на меджия се жетѣло до пладня.

И Петър за милеи сѣнка.*
Добра си сѣлди порѣни
И си на вѣнка излѣзе,
Че влѣзе в горна горничка,
Распасѣ сѣня ѣвица,
Че са самѣчка кайдѣса,
Кайдѣса и са обѣси.

271. Камберо, бѣла кадѣно!

— Камберо, бѣла кадѣно!
Грѣѣ горо, грѣѣ мѣхочинко¹⁾
Вечеря гѣтвила ли си,
Пауна заклѣла ли си?
— Нѣ съм вечеря гѣтвила,
Нѣ съм пауна заклѣла.
Сегѣ за ѳгѣи ѳѣдѣи,
Сегѣ пауна ша коля,
Сегѣ вечеря ша гѣтвя.

272. Агѣта ѳтѣ жетѣа²⁾.

Кадѣно, кадѣно!	Сѣ бѣли черѣни,
Агѣта си ѣди,	Не сѣ наядѣни.
Рѣбини си (в)ѣди,	

¹⁾ Тѣзи припѣѣ се повтарѣ слѣдѣ всѣи стихѣ.

²⁾ Цѣе се на вѣщѣне ѳтѣ жетѣа, кѣто наближавѣтъ до жѣщѣта на стопанина.

273. Йови седи на столнина.

Йови седи, (2) на нова столнина,
Кък си седи (2) пера починува;
Поръза са (2) на бълата рѹчка;
Йови сѣка (2) нѣкой го не видѣ,
Видѣла го ѣ (2) старата му майка;
Тя на Йови (2) жално отговаря:
„Йове, синко! (2) боли ли та рѹчка?“
Йови мамѣ (2) тихо отговаря:
„Я мор мамо, (2) я мор, стара мамо!
Не ма боли (2) мѣята бѣла рѹчка,
Най ма боли (2) клѣтото ми сѣрце,
За туй, мамо, (2) бѣлото момѣче,
Бѣлото момѣче, мамо, нашото комшиѣче;
По д(в)ор хѣди (2) като гълѣбѣца,
Че повѣва (2) тѣнка прѣва снагѣ;
Начѣсала (2) руса дѣлга косѣ;
Иди мамо, иди, дѣанам, иди я поѣскай!“

274. Хубава Маргида.

Слѣнце зѣйде, слѣнце зѣйде зад гора зелѣна.
Рѣд са рѣдѣт (2) дор дѣвет етѣрви,
Коя да иде (2) за студѣна (в)одѣ.
Рѣд е дошло: (2) хубава Маргида,
Тя да иде (2) за студѣна (в)одѣ;
Не отиде (2) хубава Маргида,
Най отиде (2) Маргидѣна майка;
Там заварѣ (2) Марко дѣбѣр юнаѣ.
Йотговарѣ (2) Маргидѣна майка:
„Дѣбѣр вѣчер, (2) Марко дѣбѣр юнаѣ!“
Йотговарѣ (2) Марко дѣбѣр юнаѣ:
„Дал Бог дѣбрѣ, (2) Маргидѣна майко!
Що не дѣде (2) хубава Маргида?“

Иотговаря (2) Маргидина майка:
„Йой та тебе, (2) Марко добър юнак!
Маргида й (2) (д)нѣска деветина“.
Иотговаря (2) Марко добър юнак:
„Йой та тебе, (2) Маргидина мале!“
Лъжи, лъжи — кого можеш, я мене не лъжи:
Снощи минах (2) край Маргидини д(в)ори,
Маргида е (2) горѣ на чердака,
На свинари (2) сол испровѣждаше,
На овчѣри (2) хлѣб испровѣждаше“.

ГЛАВА III.

Пѣсни на седѣнка и меджия.

275. Рада и майка ѿ обайница.

Наклала Рада седѣнка.
Майка и многознайница,
Знайница и обайница,
На нѡв е пазар отишла,
Нѡво е гърнѣ купила,
Живо е пѣле варила;
Със бѣл го бодѣл потѣча
Потѣча ѡще нарича:
„Как(в)ѡто нищѣ туй пѣле,
И тѣй да нищѣт за Рада,
Турци, Радолѡ, бѣлгари,
И трѣтя вѣра цигани,
И султанскитѣ овчѣри!“

276. Седѣнка са кладе.

Седѣнка са кладе,	При главнитѣ седи,
Тодоро, Тодоро! ¹⁾	С мѣден кавал свѣри,
Й аз ѡскам да ѣда;	Кавала говори:
Тейно не ма пѣща,	Тодоро, Тодоро,
Мама ми говори:	Моя изговѡря!
„Слагай, та вечѣрай,	Да ли си заспала,
Постѣлай, та лѣгай!“	Или забравила?“
Тодорин(о)то либе	

¹⁾ Този редъ се повтаря слѣдъ всѣки стихъ.

277. Иванъ залибва кръстница си.

Иван сѹкно намѹташе,
Намѹташе наричаше:
„Я мор, мамо, мило мамо!
Яз ще да ида на седѹнка.
На седѹнка на разваля;
Кой мома там заваря,
Тя ша ми е либѹвничка,
Либѹвничка, годенѹчка,
Годенѹчка и дѹмничка.“
Че отиде Иван чобан
На седѹнка на разваля,
Там завари кръс(т)ница си
Кръс(т)ница си Парашкѹва,
Йотговаря Иван чобан:
„Йой та тебе кръс(т)ничкеле,
Кръс(т)ничкеле Парашкѹво,
Да ти върна тритѹ пари
Тритѹ пари и двѹтѹ свѹщи }¹⁾
Да ми станѹеш либѹвничка,
Либѹвничка, годенѹчка,
Годенѹчка и дѹмничка.“
Отговаря кръс(т)ница му,
Кръсн(т)ица му Парашкѹва:
„Ой та тебе. Иван чобан,
Бог та убил и поразил!“

278. Два гѹлѹба.

Сѹн сѹнѹвах, сѹвдѹджим, сѹн сѹнѹвах,
Сѹн за тебе, „ сѹн за мене.
Че станѹаме, „ два гѹлѹба,
Два гѹлѹба, „ бѹлогѹрди,

¹⁾ Кѹкто се даватъ при кръщаването.

Бѣлогърди, сѣвдѣдим, сѣвокрили.
 Че фрѣкнахме, „ двама с тебе.
 Че фрѣчахме, „ малко много,
 Малко много, „ два(д)ня три(д)ня,
 Два(д)ня три(д)ня, „ и три нощи,
 Че кацнахме, „ всрѣд лозята,
 Че забрахме, „ бѣло грѣзде
 Бѣло грѣзде „ каджѣн пармак,
 Я черното, „ карѣ гюврѣк;
 Дѣ ни видѣ, „ пѣдарѣна,
 Плѣсна рѣцѣ, „ испѣди на.
 Пак фрѣкнахме, „ двама с тебе,
 Че фрѣчахме, „ два(д)ня три(д)ня
 Два(д)ня три(д)ня, „ вѣчера,
 Че кацнахме, „ у царѣови,
 У царѣови, „ равни д(в)ѣри,
 Че забрахме, „ бѣл трандѣфил
 Бѣл трандѣфил, „ сакѣз гюлю,
 Дѣ ни видѣ, „ царѣцата,
 Плѣсна рѣцѣ, „ испѣди на.
 Пак фрѣкнахме, „ двама с тебе.

279. Глунавъ ергенъ и малка мома.

Снѣщи отидах, мѣне мо,
 На конче трѣвѣ да косѣ,
 Из тѣсни рѣсни ливѣди,
 На висѣк байр Бакаджик.
 Там си, мѣне мо, завѣрих,
 Е(д)но мѣнинко момиче;
 Сбирало сѣно, сбирало,
 Лѣгнало да е заспало;
 Драго ми ѣ да го поглѣдам,
 Мило ми ѣ да го събѣдя;
 И аз при него полѣгнах,

Полѣгнах сѣня заюснах.
Когà са от сѣн събўдих,
Студѣн ми кàмѣк при мѣне.
И аз си стàнах отидах.
Из пѣтя, мàмо, минавам,
Момиче хòди по д(в)òра.
И на мàйка си викаше:
„Я излѣз, мàмо, да видиш.
Как(в)ò магаре минўва,
Магаре, мàмо, без ушї:
Не знае (в)одà да пїе,
Не знае трѣвà да пасе“.

280. Момински страхъ.

На ли ти, лїбе, зарѣчах:
Вѣчер до кїсно не ходи
Из пўсти дѣлги чершїи
Из дѣлбòкитѣ механї?
Ти имаш мнòго душмàни,
Че ша та, лїбе, уловѣт,
Кѣс по кѣс ша та насѣкѣт,
На драки ша та накачѣт;
Или е язѣк за тебе,
За тебе, лїбе, за мѣне!

281. Момче търговче и тънинка Янка.

Снòщи си дòдах от дѣлга пѣтя,
От дѣлга пѣтя, от Цàриграда;
От кòнче слѣгах в кѣщи не влѣгах,
Че си отидах на седѣнчица;
Току отидах — лїбе залѣбих,
Лїбе залѣбих — тънинка Янка,
Тънинка Янка, бѣла граждàнка.
Седѣх, поседѣх, трѣгнах да си идѣ,

Подърѣ тѣча тѣнинка Янка;
Яз ѿ говорѣх и ѿ са молѣх:
Върни са върни, тѣнинка Енке!
Моята ѿ майка — майка мащиха;
Пак ща да връвя на дълга нѣтя
И ща да мина (в)ода дълбока,
Тѣзика (в)ода мжѣ минуват,
Мжѣ минуват — жени не могат.“
Отговараше тѣнинка Янка:
„Брѣ, ѿѿ та тебе, момче търговче,
Я(з) ща да стана риба лавѣра
Додѣ прѣмине (в)ода дълбока
Че пак ща с тебе нае(д)нѣ да дѣда!“

282. Ганка и Вълко Дервенченина.

Ганка на Вълку думаше:
„Вълколиѿ, Дервенченино!
Защѣ си дошел, Вълколиѿ?
Мои седѣнки не кладѣт,
Булки меджии не вѣкат!“
Вълку на Ганка думаше:
„Ганкеле, либе, Ганкеле!
Не дѣдах, Ганке, не дѣдах,
За седѣнка и за меджия,
Наѿ дѣдах, Ганке, наѿ дѣдах,
Да пѣтам, Ганке, тѣйно ти,
Дѣ щем агнѣло да агнем?
Дѣ щем жѣли да вѣйме?
Ганкеле, либе, Ганкеле!
Я пѣтай, Ганке, тѣйно си.“
— „Аз пѣтах, Вълко, аз пѣтах:
Нашитѣ вѣти жѣли —
Моята гѣрна градѣнка,
Там щем агнѣло да агнем.“

Докарай, Вѣлко, докарай,
Твоёто тежко имане:
Шиленца вакли овнѣта;
Шиленца, рѹжа ша пасѣт
Агънца — сѣтен босилек,
Козѹтъ — златѹр ша пасѣт.

283. Зеленъ вѣнецъ — цѣрь.

Ходи, ходи, либе,	Здрав-болѣн да ходиш,
Ходи-каждѣ ходиш,	Цѣрь да не намѣриш;
По другитѣ села,	Най да ти е цѣрь(т)
Села и седѣнки,	Моя зеленъ вѣнецъ:
Друго либе либи,	Да стрѣнеш, да пѣнеш,
Мене не забравяй,	От него да оздравѣш!
Че та люто клевам:	

284. Рада, Иванъ и Иванчо козарчо.

— Кажѣ, Радо, кажѣ, либе,
Кѣй та брат не дава?
— Не ма дава, първо либе,
Най малкото бра(т)че,
Най малкото бра(т)че, либе,
Иванчо козарчо.
Иван Ради дума, Радо:
„Убивам го, Радо,
Убивам, затривам, Радо,
Че пак тебе, зѣмам!“
Я Рада му дума, Радо:
„Иване, Иване!
Сичкитѣ ма дават, либе,
Яла аз та не ща:
За майка ти казват либе —
Зѣмай усойница;

За брата ти казват, либе,
Славек у градѣнка,
Дѣто рано пѣе, либе,
Рано ша ни бѣди“.

285. Кадията на седѣнка.

Наклала Нѣда седѣнка,
Наклала — пишмѣн станала,
От дѣ я ѣ Нѣда наклала:
При сѣлка момѣ и момѣк,
При Нѣда сѣди Кадѣя,
От е(д)на страна кадѣя,
От друга страна — сѣбаша.¹⁾
Млад Стоѣн сѣди в главнѣтѣ²⁾
Сѣс мѣден кавѣл свѣрѣше,
Я кавѣля му говори:
„Я стѣни, Нѣдо, иди си,
Че ще крѣвнѣна да пѣ(д)не“
Нѣда, кадѣйо, дѣмаше:
„Кадѣйо, сѣлска запѣйо!
Пусни ма, пусни, кадѣйо,
Кадѣлята си опредах,
Вретѣното си напѣлних;
Да ѣда да си донесѣ
Друга кадѣля и вретѣно.“
Кадѣя Нѣдо дѣмаше:
„Нѣдоѣйо, моме хѣбава!
Я сѣди, Нѣдо, не ходѣ,
Проводи да ти донесѣт
Кадѣля и телѣи вретѣно.“
Нѣда на кадѣй дѣмаше:
„Пусни ма, пусни, кадѣйо,

¹⁾ Малѣкъ началникѣ.

²⁾ При огнището.

Че чѣхлитѣ си забравих
На по̀да на менсухѣта.“
Кадий на Не́да дѹмаше:
„Я седи, Не́до, не ходи,
Проводи да ги донесѣт.“
Дордѣ си кадий издѹма,
Чифтѣ пищови грѣмнаха
Не́да в сърцѣто удари́ха.

286. Али Мустафа и тънинка Янка.

Отговоряше Али Мустафа:
„Мор, ѱй та те́бе, тънинка Енке!
Я калдѣр, калдѣр тънка бахрама,¹⁾
Та да ти ви́да тънката снага!“
Отговоряше тънинка Янка:
„Бре, ѱй та те́бе, Али Мустафа!
Или си ходил в горна градинка,
Или си видѣл тънко фиданче?
Мо́ята снага — тънко фиданче!“
Отговоряше Али Мустафа:
„Мор, ѱй та те́бе, тънинка Енке!
Я калдѣр, калдѣр тънка бахрама,
Та да ти ви́да бѣлото лице!“
Отговоряше тънинка Янка:
„Бре, ѱй та те́бе, Али Мустафа!
Или си ходил скоро на ма́ндра!
Или си видѣл прѣсно сѣрене?
Моѣ́то лице — прѣсно сѣрене.“
Отговоряше Али Мустафа:
„Мор, ѱй та те́бе, тънинка Енке!
Я калдѣр, калдѣр тънка бахрама,
Та да ти ви́да чѣрнитѣ очѣ!“

¹⁾ Кърпа съ реснички — висулки. Българитѣ за да се о-
павзватъ отъ турцитѣ сѣ носили булѣ, като каджнитѣ.

Отговаряше тининка Янка:

„Брѐ, ой та тебе, Али Мустафа!
Или си ходил скоро на пазар,
Или си видѐл черни череша?
Монѣти очи — черни череша.“

Отговаряше Али Мустафа:

„Мор, ой та тебе, тининка Енка!
Я калѣр, калѣр тѣнка бахрама,
Та да ти вида тѣнкитѣ вѣжди!“

Отговаряше тининка Янка:

„Брѐ, ой та тебе, Али Мустафа!
Или си ходил скоро при терзи,
Или си видѐл тѣнки гайтани?
Монѣти вѣжди — тѣнки гайтани.“

287. Лъжовна клетва.

Вѣлко бѣла си дѣмаше:

„Булнеле, братовицелѣ!

Оперѣ, бѣлѣ, ерина,

Повѣкай, бѣлѣ, меджия,

От сѣчкото сѣло момѣти.

Сѣчкитѣ вѣкай по вѣ(д)нѣж

Я дѣлбѣр Гѣнка—дѣаж вѣкай,

Дѣаж вѣкай и триж повторѣ!

И ако не рѣчи да дѣде,

Ти са на лѣжа закѣлни:

Кѣлно Гѣнке, бѣлина,

Ако ми жѣву момѣнце,

Момѣнце и момѣченце —

Драгѣнко Вѣлко, тук нѣма;

Той си отѣде, отѣде,

С овцѣтѣ с яловинѣта.“

Гѣнка послуша, повѣрѣва,

Чѣ на меджия отѣде,

Клѣтва на лѣжа не бива:
Додѣ са прѣсна меджия
И двѣтѣ дѣца умрѣли,
Момчѣнце и момчѣнце.

288. Иди си, иди, юначе!

Иди си, иди, юначе!
Тук нѣма мой за тебе:
Наш(и)тѣ сж мой годѣни,
Годѣни прѣстен мѣнѣни;
Токѹ е(д)ничка остана,
И нѣя снѣщи годихме,
За е(д)но момчѣ горѣнче.

289. Вѣлко и Ганка.

Вѣлко на Ганка дѹмаше:
„Ганкеле моя полѹдо!
Полудѣ горѣ и вода,
И мене, Ганке, с овцѣтѣ!
Каквѣ е тѣзи рѣбота:
В кѣра да ѣда — болен съм,
В село да дода — здрав стана;
Дали ми, Ганке, ти стѣри,
Ти стѣри и ти направи?“
Ганка на Вѣлко дѹмаше:
„Вѣлкольо, либе Вѣлкольо!
Да знае Ганка да стрѹва,
Да стрѹва и да направи,
Тя ще майка ти да стѣри
Да зѣме мене за тебе.
Вчѣра покър вас минѹвах,
Майка ти просѣ вѣеше,
Вѣеше и наричаше:

Къето са отви́ва туй просѣ,
Тѣй да са двѣма раздѣлимъ!“.

290. Донка прави магия.

Даде си Дѣнка ризата,
Ризата копрѣнената,
Ризата Царограшката,
Фиста́ня Дри́нопѣлския,
На го́ли, бо́си цѣгани,
Да и ма́гия напра́(в)ят:
Да зе́ме Дѣнка хаджѣя,
Хаджѣя, хаджѣ Димѣтър.

Дазарски пѣсни.

Я мор, бўйло, хўбава,	Не е мома хўбава,
Лазаре, а)	Най е Лазар по-хўбав,
Имаш мома хўбава.	Че е вт(д)нѣж в година;
Прѣмѣни я обтѣчи	И то не е всички дѣн,
Че я на вѣн изведи,	Най е Лазар до пл(д)ня;
Да си види Лазаря,	Кѣш(т)на метла вѣнкашна,
Да ли й Лазар по-хўбав	Обърни са, вѣзвий са,
Или й мома хўбава.	Та са Бѣгом поклони!

Заспало ми й дѣтине, ^{а)}
 Лазаре,
 Под бѣл червѣн трндафил.
 Баща му го любѣе,

Обърни са, възвий са, Лазаре,
Та са Богомъ поклони.

Булката се обръща на всяка страна, дѣто има човѣкъ или светица (икона) и се покланя.

2) „Лазаре“ се прибавя към първия стихъ отъ напѣва, съ-
стоящъ отъ два стиха.

3) Пъе се като прѣдидущата пѣсенъ.

Майка му го вѣкаше:
 „Стани, стани, дѣтѣнце,
 Да си видиш Лазаря,
 Да ли ѣ Лазар по-хубав,
 Или ѣ дѣтѣ хубаво“
 Не е дѣтѣ хубаво,
 Най е Лазар по-хубав, (2)
 Че е въ(д)нѣж в година (2)
 И то не е всѣчки ден, (2)
 Най е Лазар до плѣ(д)ня (2)
 Кѣш(т)на метла вѣнкашна.
 Обърни са, възвий са,
 Та са Бѣгом поклонѣ!

293. Иванова ловица.¹⁾

Ние тука дѣдахме,	За рѣка я водѣше,
Лазаре,	За рѣчица дѣсница;
На Иванови ²⁾ д(в)орѣве;	От далѣко вѣкаше:
Иван тука, нѣ тука,	„На ти, маѣне, отмиѣна!
Той отидѣ в горѣца	Отмиѣн да та отмиѣни:
Да уловѣ ловѣца;	От бѣлѣтѣ бакрѣчи,
Не уловѣ ловѣца,	От тежкѣтѣ вѣтали,
Наѣ уловѣ момѣца;	От дълбѣки нощѣви.“
С копрѣнена рѣзица.	Кѣш(т)на метла вѣнкашна.
С бѣла сай — по сай ³⁾	Обърни са, възвий са,
Жѣлти чѣхли на прѣбош; ⁴⁾	Та са Бѣгом поклонѣ!

294. Сиви бѣли гѣлѣби.⁵⁾

— Сиви бѣли гѣлѣби! Лазаре,
 Кѣдѣ сте ми лѣтали?

¹⁾ Пѣе се като прѣдидущѣтѣ.

²⁾ „Иванъ“—име взето на примѣръ.

³⁾ Сая копрѣнено намѣтало (було), съ което въ прѣдидущѣ врѣме покривали булаката, слѣдѣ като хвърлятѣ булото.

⁴⁾ На босѣ крака.

⁵⁾ Пѣе се като прѣдидущѣтѣ пѣсни.

—Лѣтали сме. лѣтали,
У царѣви д(в)орѣви.
—Та що прави царица?
—Мѣжка рѣжба дрѣжеше,
Шепчица му нижеше,
От дѣвет рѣда алтѣни,
Десѣтия — маргарет.
—Ка(к)вѣ прави баба му?
—Люлчица му люлѣе
И му пѣсен пѣеше:
„Нанни, нанни, Иванчо,
Цар на мѣсто да бѣдеш!“
Кѣш(т)на мѣтла вѣнкашна,
Обърни са, възвий са,
Та са Бѣгом поклони!

295. Елена бѣла еничерка¹⁾

Личѣли сѣ личѣли
Сѣ бѣли еничери
Еничерство да берѣт.
Не сѣ брѣли еничерство,
Брѣли мои хѣбави.
(В)зѣли Елѣна²⁾ хѣбава.
Елѣнини двѣ брѣта
До двѣ коня сѣдлѣят,
Бѣрзат Елѣна да стѣгнат.

¹⁾ Въ Карапча (Хасанъ-Батжръ, Бесарабия) момитѣ отъ цѣлото село се събиратъ, ходятъ на „Лазаръ“ отъ къща на къща и пѣятъ както тази, тъй и слѣднитѣ (до № 311) пѣсни. Пѣятъ на мома, на ергенъ, на дѣте, на булка и пр., споредъ смисъла на пѣсенята. Това тѣ правятъ и на другия день — Врѣбница. Обикалятъ всячкитѣ къщи, дори и най-бѣднитѣ. Като пѣятъ, сжщеврѣмено играятъ „буѣница“ въ редица, а не хоро. Една отъ виднитѣ моми избиратъ за кумица, която, слѣдъ свършването на обряда, ги завежда у дома си и ги гощава

²⁾ Промѣняватъ това име, споредъ момата, на която пѣятъ.

Елена им думаше:
„Мои мили два брата!
Не съддайте два коня;
Не е Елена глупава,
Да са назад повърне,
Чузда нива да жене,
Чузда пуста гйотюра;
Най ще Елена да иде,
Била еничерка да стане,
На висок чердак да седи,
Била коприна да предѣ,
Желти алтѣни да нѣже
На челѣ — дрѣмни рубѣта,
На шия — он-екилиці.“

296. Георги и кадията.

Йоргеле, луда гидія!
Три села плачат от тебе,
Три села, три кадѣлка,
Момй, Йоргеле, и булки,
И проклѣтитѣ (в)довици!
Кадий за Йорги проводи;
Йорги при кадий отиде,
От далѣк му са поклонѣ,
От близо му селям даде:
— Селям алѣким, кадийко!
— Алѣким селям, Йоргеле!
— Защо ма вѣкаш, кадийко?
— Кадий на Йорги думаше:
«Вѣкам та, вѣкам, Йоргеле!
Три села плачат от тебе,
Три села, три кадѣлка,
Момй, Йоргеле, и булки
И проклѣтитѣ (в)довици.“
Йорги на кадий думаше:

Кадийкольо, млад запчийко!
Йолкум ма питаш, да кажа,
Правичко да ти обада —
На тебе лъжа не бива:
Сутрина рано подраня,
Рано на нива да уда,
Покър кладенец помина,
Момй ма мърят със кѹтки,
Булки ма мърят с абълки,
Я проклѣтитѣ (в)довици,
И тий ма мърят с нерѣнци.“
Кадий на Йорги дѹмаше:
„Иди си иди, Йоргеле!
И аз да бѣх мома бѣлгарка,
И аз щѣх да та залибя.“

297. Еленъ съ малко еленче.

Посгодил ми са й млад Първан,
За мома от друго село.
Като за булка трѣгнали,
Че им еленъ(т) пѣт мина
Еленъ(т) с малко еленче.
Като са с булка врѣщали
И хайдѹти ги стигнали;
Сички сватбѣри изклѣли,
Току булката остана,
И тя ми люто ранѣна;
Жѣлто си бѹло дерѣше,
Люти си рани врѣзваше,
И чѣрни крѣви брѣшеше,
И още са Бѹгом мѹлеше:
„Подрѣж ми, Боже, душата,
У Първанови да йда,
У Първанови д(в)орѹве,

Че ми са Първан фалеше:
Да додеш, Енке, да видиш
Къщата чердаклиени,
Бахчата пармаклиена,
Д(в)оритъ асмаклиени.
Дордѣ си Янка издума,
И са от душа отдѣли“.

298. Черкови.

Я мор, булка Иванице!¹⁾
Та кждѣ е бате Иван?
Йотговоря Иваница:
Йой ва вѣзи, малки момѣ!
Той отиде на панайр,
Да продава жѣлто жито,
Да купува керемиди,
Да покриват черковитѣ,
Да вѣнчават млади булки,
Да кръщават дрѣмни дѣца.“
Йой, на здраве, Иванице!
(ако има свекърва)
И на тебе, мила майко!

299. Гана млада булка¹⁾.

— Що е трѣва, що е чѣдо,	Ламѣ поминала;
По гора легнало!	Я най ми е (2)
Дѣ ли ми е, (2)	Млада булка Гана,
Тихън вѣтър вѣло?	Със вит колѣн (2)
Или ми е (2)	Сънѣ ѣ покосѣла,
Ламѣ поминала?	С вѣта гримна (2)
— Нето ми е (2)	Сънѣ ѣ посѣбрала.
Тихън вѣтър вѣло,	Ой -на здраве, (2)
Нето ми е (2)	Млада булка Гана!

¹⁾ Името се промѣни.

300. Рада и жерави.

Рада жєрави думаше:
„Жєрави, вїє Дунави!
Като високо фїрчате,
И на широко глєдате,
Та видїхте ли млад Стоян,
Млад Стоян, моя стопана?“
Жєрави Ради думаха:
„Радолїо, бѹлка хубава!
И да го бїхмє видѣли,
Нїє го не познаваме.“
Рада жєрави думаше:
„Жєрави, вїє Дунави!
Стоян є лїчен, прилїчен:
На гърди нєси слїнцето,
На плещи нєси мїхєца.“
Жєрави думат на Рада:
„Ний го видїхмє, Радолїо,
Всрѣд морє в тажна гемїйка,
В гемїйка бєлен лежєше;
До двѣ го слуги глєдаха
С алєн го чумбєр покриват.“

301. Дяка болярка и Рада сиромашка.

Стоянова¹⁾ майка думаше:
„Стоєне, олум, Стоєне;
Хай, да та мама ожєни;
Дяка ли щєш болярка,
Или Рада сюрмашка?“
— „Не щє Дяка болярка,
Най щє Рада сюрмашка,
Барїм Рада хубава;
Ща мїнемє прѣз сєло,

¹⁾ Името се промѣни.

Че ша рекѣт хѳрата:
Я излѣзте, излѣзте,
Да видите, видите,
Какѣв юнак минава,
Какѣа бѣлка (в)ѳдеше
Нийдѣ ѳ нѣма хубос(тѣ)тѣ
Снагѣта си крѣпѣше,
Като крѣтка гемийка;
Косѣта ѳ са вѣтрѣе,
Като на паѳн перѣта;
Полѣтѣ ѳ фучѣха,
Като виѣтер прѣз горѣ;
Лицѣто ѳ грѣеше,
Като слѣнце в небесѣ;
Очѣтѣ ѳ стрѣлѣха,
Като рѣба в дѣлбинѣ.“

302. Ожени ме, мамо!

Иван ¹⁾ майки дѣма:	Кога дѣжд) навалѣ,
„Мамо, ожени ма,	Скѳро да са истѳчѣ;
Мамо, задомѣ ма,	Кога слѣнце изгрѣе,
Кѣща ми направѣ,	Скѳро да изсѣхне,
На висѳко мѣсто.	Да не са наѣля
Кога снѣг навѣе,	Иванѳв(а)та бѣлка,
Скѳро да са стопѣ;	Жѣлтѣтѣ ѳ чѳхлѣ.“

303. Мома и божурѣ цѣѣте.

Брѣла ѳ момѣ (2)	Божур цѣѣте
Божур цѣѣте	Кога нѣма (2)
Хѣм го ѳ брѣла, (2)	Пѣрво либе;
Хѣм плаѣала:	Аз да берѣ, (2)
Защѳ ѳ менѣ (2)	Тѳ да глѣда,

¹⁾ Името се промѣня.

Аз да нòся,	(2)	А(з) сѣм тебѣ	(2)
То да зема!“		Първо либе.	
Задало са	(2)	Бери, либе,	(2)
Лудо младо:		А(з) ша глѣдам,	
„Я мòр мòме,	(2)	Носи либе,	(2)
Малка мòме,		А(з) ша зема!“	

304. Енгелина и кошнитаринъ.

Яно, Енгелино,	Рачи ли ще зѣтко,
Червено калино,	Зѣтко кошнитарко,
Мòрова люлека!	Кошници да плетѣ,
Я речи майки си,	Капѣни да берѣ,
Навѣн да излѣзе,	Ракѣя да варѣ,
На вѣн на въртата;	Скѣпо да я дѣва—
Нѣщо ша я питам	Капката за бабка ¹⁾
Нѣщо двѣ, три дѹми:	Мѣра за хилѣда.

305. Драгана Димова.

Лѣга — мѣгла пà(д)нало,
Не е лѣга, нѣ мѣгла —
Драгана е Димова:
Тѣнки дари бѣлѣла,
Тѣнки дари лѣнени,
Копринени станове,
Кѣе ги бѣли и плàче.
Дрѹжчици я питаха:
„Драганолю, дрѹжчице!
Та що бѣлиш и плàчеш?
Що не бѣлиш да пѣеш?“
Драгана им дѹмаше:
„Мòи мили дрѹжчици!

¹⁾ Малка, стара паричка, съвсѣмъ малка, отъ най-чисто сребро; не е чисто крѣгла, ами продѣлговата.

Кѣк да бѣля, да пѣя,
Да не бѣля, да плача:
Вчера ми хабѣр дофѣса,
Че ми са либе годило.“

306. Седемдесетъ момка.

Се паред седѣха	Ей Йорги дѣ иде.
Седемдесѣ момка	Като го видѣли,
И седем дѣвоѣки.	На кракѣ станали,
Едѣха и пияха	И му прѣдаха
Йорги ¹⁾ споменѣват:	Седемдесѣ чѣшки
„Тос гидѣшки Йорги,	Вѣно и ракия.
Пехлеван го казват	Гидѣшки му Йорги!
Пехливан болерин;	Не са упоѣва:
А дѣ го да доде,	Борба сѣ бѣрили,
Да му прѣдадѣме	Йорги ги ѣ надбѣрил;
Седемдесѣ чѣшки	Камѣк сѣ мѣтали,
Вѣно и ракия,	Йорги ги ѣ надмѣтал.
Дано го упоѣм,	Гидѣшки му Йорги!
Упоѣм, повалим!“	Не са упоѣва,
Дордѣ си издѣмат,	Нето повалива!

307. Димовата годеница.

Димо, годенико!	Базирган ²⁾ ма иска,
Годеничката ти	Базирган, болерин,
Хабѣр ти проводи,	Три дѣгѣна ѣма:
Хабѣр и армаган —	Един дѣгѣн, Димо,
Китка и абѣлка,	На момѣ прѣмѣна;
Дѣля и нерѣнца:	Втори дѣгѣн, Димо,
„Нѣка доде Димо.	На булки прѣмѣна,
Или (а)ко не доде,	Трети дѣгѣн, Димо,
Други ша проводи;	На момѣ прѣмѣна.“

¹⁾ Името промѣнятъ споредъ лицето на което пѣятъ.

²⁾ Търговецъ.

308. Вакла руда и овчаръ.

Поблѣла е вакла руда,
Кѣк си блѣе и кръстосва,
Девет стада по хилѣда.
Йотговаря вакъл овчаръ:
„Йой та тебе, вакла руда!
Та що блѣеш и кръстосваш
Девет стада по хилѣда?
Глѣ(д)на ли си или жѣ(д)на?
Йотговаря вакла руда:
„Йой та тебе, вакъл овчаръ!
Нѣ съм глѣ(д)на, нѣто жѣ(д)на,
Я най ми са и додѣяло
Йот овчѣри аджемии,
Да ма поѣт с мѣтна (в)одѣ,
Мѣтна (в)одѣ геранлива
И ма пасѣт с ситна трѣва,
Ситна трѣва метилнѣва.“
Йой, на здраве, вакъл овчаръ!
И на тебѣ, мила майко!

(ако има майка).

309. Драганъ — копиле убили.

Събрали ми са, събрали
Овчѣри млади кехай,
Да едѣт, холан, да пият.
Иванова майка излѣзе
И на кехай дѣмаше:
„Овчѣри, млади кехай!
Като едѣте пиете,
Та пада ли ви нѣ-сърце?
Менѣ нѣ-сърце не пада:
Драган копиле убили,
Убили и го занѣсли,

В тѣхнитѣ тѣмни ахъри,
В яслата прѣд бѣ(в)олитѣ,
Че данò рече мѣйка му,
Че го бѣ(в)оли убили.“
Та на здраве ти, Иване
И на тебе, старѣ майко.

310. Чивчин и бакалинъ.

Тодѣро, Тодѣро!	Кога чикѣм свѣршим,
Е(л)ничка на мама,	Тогас (х)лѣб ша едем.“
Е(л)ничка самѣчка,	Най либѣ бакалин:
Като стрѣк босилек!	Бакалин кѣсно спи,
Не либѣ чифчийен:	Кѣсно бѣлка бѣди:
Чифчѣ рано рани,	„Стани, бѣлка, стани!
Рано бѣлка бѣди:	Стани, пѣта мѣси,
„Стани, бѣлка стани!	Кокòшка заколи,
На нѣва ша идем,	На гòсти ша идем!“
Чикѣм ша зафанем;.	

311. Кума кумичке!

Пѣс се вѣ честь на кумицата (вижъ стр. 245), кога я водатъ у дома ѣ.

— Кума, кума, кумичке!
Хайде, кума, най напѣд,
Та прѣмети д(в)орòве,
Та наредѣ столòве,
Че ша дòдат кумички.
Мѣи мѣли, дрѣжчици!
— Я врѣвете, врѣвете!
Мѣма метѣ д(в)орòве,
Тѣино редѣ столòве.

ГЛАВА V.

Пѣсни на пеперуда.¹⁾

312. Пеперуда ходи.

Пеперѹда ходи	Просѹ желтокласо;
От кѣща на кѣща,	Да ми мѣсе ма̀ма
Та са Бо̀гу мо̀ли:	Сѣтен пѣтен кравѣй
Да̀й Бо̀жнеле дѣждѣц,	Сѣс дѣрмѹня отсѣт
Сѣтен берекѣтец,	В шарпанѹта мѣсен
Да са родѣ жѣто,	На арѣша плѣскан
Жѣто чернокласо;	На слѣнцето пѣчен.

313. Пеперуда лѣтала.

Пеперѹда ѣ лѣтала, лѣтала
На горѣ са ѣ мо̀тала, мѣтала
От Господѣ ѣ слѣгала, слѣгала
В черковата ѣ влѣгала, влѣгала
И са Бо̀гу мо̀лѣла, мо̀лѣла!
Я да̀й Бо̀жнеле сѣтен дѣжд(д)
сѣтен дѣжд(д)
Да са родѣ жѣтото, жѣтото
Жѣтото чернокласото, класото
Просѹто желтокласото, класото.

¹⁾ На св. Иеремия ходятъ на „пеперуда“ да вали дѣждъ. Събиратъ се момичета и направятъ „пеперуда“ едно сираче (да са съжели Господъ). Осучатъ го съ трѣва отъ главата до краката, и като ходятъ отъ кѣща на кѣща да пѣятъ то играе напредъ назадъ и маха рацѣтъ си сѣщо, като на лазаръ, само че намѣсто жърпи, въ рацѣтъ си държи зелена трѣва.

ГЛАВА VI.

Пѣсни на сватба.

314. На облачене булката.

— Та колко ходи, Марийо,¹⁾
Та са находи,
С герджик прѣмѣна, Марийо
Герджик моминска?
Та дѣ го видѣ Марийо,
Та го арѣса Марийо
Тоз герджик Иван?¹⁾
— Видѣх го, мамо, видѣх го
На владенчето,
На владенчето, мамо мо,
На ѣзворчето,
На ѣзворчето, мамо мо
Кѣнче поѣше;
Като го видѣх, мамо мо,
Акъл загубих,
Акъл загубих, мамо мо,
И ум забравих.

¹⁾ Имената на булката и младоженеца.

315. Прощавање.

(Когато булката се прощава съ бащиния си домъ).

Постој, почакај,
сленчице,¹⁾
Да си погледаш:
Кѣк са раздѣли
Момѣ от майка
И от милѣн башѣ,
От мили сѣстри
И от мили братя;
Че ще да ѝде
На чўздо мѣсто,
Та да са учи
Чўзди закѣни.
Тука е майка,
Мариѣо,²⁾
Там е свекѣрва,
Тука е башѣ,
Тамка е свѣкѣр,

Тука сѣ братя,
Там сѣ дѣвери.
Тука сѣ сѣстри.
Тамка сѣ зѣлви,
Тука сѣ бўли
Там сѣ етѣрви;
На чўзда майка
„Мѣне“ ша речѣш,
На чўзди башѣ
„Бобѣ“ ша речѣш,
На чўзди братя
„Братѣ“ ще речѣш,
На чўзда сѣстри
„Сѣстро“ ще речѣш,
На чўзда бўля
„Бўлѣо“ ще речѣш.³⁾

316. Отваждане въ черкова.

(Когато извеждатъ булката отъ бащиния ѝ дворъ).

В моминитѣ дворѣве, мѡмнеле,
Тѣмна мъгль припа(д)на;
Мѡминитѣ родниини, "
Кждѣ ходят и плачат.
В момковитѣ дворѣве, "
Ясно ѥ слънце огрѣло;
Мѡмковитѣ родниини "
Кждѣ ходят и пѣят.

¹⁾ Думата „слънчице“ се повтаря следъ всеки стихъ.

²⁾ Думата „Марийо“ се повтаря следъ всички останали стихове.

3) Писемцѣта се разнообрази споредъ семейството: ако нѣма брати, сестри, или родители, то не се споменаватъ; изреждатъ се тѣзи роднини най-близки, които ги има на лице.

317. На връщане отъ черкова.

(Като се връщатъ отъ вѣнчаване и приближаватъ до
кѣщата на младоженеца).

Я излѣз, излѣз, момкова мѣле,
Да видиш чудо!
Да видиш чудо, " "
Чудо голѣмо:
Двѣстѣ ходихме " "
Триста си идем;
Отмѣна (в)ѣдим " "
Да та отмѣни.

318. Прѣдъ кума.

(Пѣе се на кума, като влизатъ въ кѣщи и седнатъ
на софрата (трапеза)).

Да ти ѿ честито, кѹмеле, Злата търпѣза; кѹмеле
Твоѣто кѹмство! И на търпѣза,
Че каквѣ ѿ лично, " Бѣли кравай, "
Лично прилично: Прѣсно сѣрене.
Дор двѣма братя " Откупи елѣа, "
Двѣма кѹмове, " Не е за много
Дор двѣ етѣрви " Не е за много — "
И до двѣ куми. " За двѣстѣ грѣша.
Да ти ѿ честито " За двѣстѣ грѣша.
Вѣтата елѣа,¹⁾

¹⁾ На масата (софрата) тургатъ кѣщата елѣа. Защото, рѣдко могатъ да измѣрятъ сѣща елѣа, то зематъ отъ друго нѣкое дърво едно клонче съ три клонченѣа, и цѣлото клонче овиватъ въ хубави цѣвѣта, а твърдѣ често наедно съ цѣвѣтата овиватъ и зрѣли овощия. Послѣ съединяватъ и тритѣ върха на клонченцата съ една ябълка, която се набучва надъ тѣхъ. Цѣлата тази китка я забучватъ на еденъ кравай, и това е то елѣата, която споменаватъ въ пѣсенята. Кѹмѣтъ плаща на момитѣ за пѣсенята колкото обича.

ГЛАВА VII.

Прѣпѣвки.

319. Гледания на Енйови-день.¹⁾

1. Който ѝ мома	3. Сребърно тасче
Най добротѣста,	По Дунав плава.
Нейния прѣстен	— Гемиджиен.
Напрѣд да излѣзе.	Ой Енйо, и пр.
— Най добротѣста.	—
Ой Енйо, Енйо!	4. Алено сукно
Енюва буля!	В черкова метѣ.
Стигни, извади	— Поп.
Маламен прѣстен!	Ой Енйо, и пр.
—	—
2. Златно ендезѣ ²⁾	5. На стол седѣ,
По Дунав плава.	Книга пѣше.
— Терзиен (шивач).	— Даскал.
Ой Енйо, и пр.	—

¹⁾ Срѣщу Енйови-день момитѣ си правятъ по една китка отъ цвѣта и се събиратъ у нѣкоя другарка да си натопятъ киткитѣ. При киткитѣ си връзватъ и свой прѣстенъ, да не се забрави коя китка отъ кого е донесена. Бакърчето, или друга сѣдина, въ която се натопаватъ киткитѣ, се изнася да прѣношува подъ открито небе, въ нѣкоя градина. На утринята се събиратъ пакъ тѣзи момичета да си „гледатъ“. До сѣдината тургатъ едно малко момиче, или въ краенъ случай момче (въобще малко дѣте, да не може да хитрува), да имъ вади киткитѣ. Дѣтето прѣбулватъ съ було и го наричатъ булка. Намѣсто да прѣбулватъ лицето на булката, повечето пакъ покриватъ съ нѣкакъвъ платъ сѣдината, а дѣтето бърка подъ този платъ въ водата и подиръ всѣка прѣпѣвка вади по една китка. Прѣпѣвкитѣ се захващатъ съ първата отъ изложенитѣ тука, както се вижда и по съдържанието ѝ, а послѣ идатъ други — не на редъ, а които си искатъ момитѣ. Отъ китката съ прѣстена и по прѣпѣвката познаватъ на коя мрма какъвъ е жребия (късметя).

²⁾ Така се повтара слѣдъ всѣка прѣпѣвка, когато булката трѣба да бръкне въ бакърчето да вади китка.

³⁾ Аршинъ.

6. Прѣз дол бѣга,
Цървѣл стѣга.
— Хайдутин.	На цѣдилото.
— Овчерин.
—	—
7. Одрѣна крава
Прѣз дол бѣга.
— Говедарин.	9. Зелѣна тиква
Прѣз плетѣ(т) вѣси.
— Градинарин.
—	—
8. Свраката цѣпри	10. Кѣлеви ушѣ
Златни обици.
— Златар.

320. Пѣтелъ пѣе.

Пѣтелъ пѣе по боклѣка,
Гел джанам, гел достѣм
Шайнеле, байнеле, либеле мой }¹⁾
Лика берѣ лю'лки плетѣ.
— Та кой лежи в лю'лчицата?
— Цѣнка²⁾ лежи в лю'лчицата.
— Та кой люлѣй лю'лчицата?
— Иван²⁾ люлѣй лю'лчицата,
Въ(д)нѣж лю'лне—дваж цѣлѣне.

321. Червени, ковани ботушки.

Червени, ковани ботушки Че кѣк сѣ лика прѣлика,
На горѣ, на долу трѣпаха, Като два стрѣка лилека,
И много здраве нѣсѣха Като един стрѣк тѣтѣва—
От гюзѣл Иван на Марѣя, Самсѣ ги пѣпа вѣнѣѣва.
Сберѣ ги, Бѣже, сберѣ ги!

322. Дѣ има бѣли комѣни.

Дѣ има бѣли комѣни, Бѣла кѣдѣна, Еленѣ!
Тѣм има бѣли кѣдѣни. Млѣд чѣлебиен³⁾, Пѣтрѣлѣ!

¹⁾ Тѣзи два реда се повтарѣтъ слѣдъ всѣки единъ стихъ.

²⁾ Въ тѣзи прѣпѣвка, както и въ всѣхъ останали, имената, що се прѣпѣватъ, сѣ взети за примѣръ.

³⁾ Чѣлебиенъ = богаташъ, голѣмецъ.

Сбери ги, Боже, собери ги! Като един стрѣхъ тентѣва—
Че кѣк сѣ лика прилика, Самси ги попа вѣнчѣва.
Като два стрѣка лилека,

323. Малки прѣнѣвки.

а) Ян¹⁾ аняклѣн²⁾ бал³⁾ дадаклѣн⁴⁾ Еленѣ⁵⁾
Чеши перчан, криви калпак, Василе⁵⁾

б) Зелѣна нѣва коштрѣва,
Пѣтър и Злата под стрѣха.

в) Есен мѣхец на небѣто, Василе!
При мѣхеца ясна зора, Еленѣ!

г) Червѣно дѣнче с кѣренче—
Иван на Дѣнка скѣменче.

324. Та кой хлопа?

Та кой хлопа на вратѣта, Еленке?
Васил хлопа на вратѣта, Еленке!
Стани, стани, от(в)ори му, „
Улови го за рѣката, „
За рѣката за дѣсната, „
Уведи го вѣтрѣ в кѣщи, „
Поеми му бастѣнчето, Еленке
Че му подай стол да сѣ(д)не, „
Че му свари кафѣ да пий, „
Прикани го да вечѣра; „
Че му дигни вечѣрѣта, „
Че му събуй чѣпѣчкитѣ, „
Постели му да си лѣгне. „

¹⁾ Сграни, бузи. ²⁾ Червени. ³⁾ Медени. ⁴⁾ Устни, джукѣ,
бързи. ⁵⁾ Имената на прѣнѣванитѣ.

325. Цъвнало е бѣло кокиче.

Цъвнало ѣ бѣло кокиче На майка ѣ го занѣся:
У Марѣен(и)тѣ д(в)орѣве. „На, бабо, бѣло кокиче,
Вѣчер го Марѣя полива, Да дадѣш т(в)ѣйто момиче!“
Сутром го Иван обѣра;

326. Хромелъ гърми. 1)

Хромел гърми, хромел ечи, Кумоветѣ сѣ Стойнови,
Да прѣмѣла сѣтен булгур; Я свѣтове Елѣнини.
За кумове, за свѣтове;

327. Мамо, мила мамо!

Мамо, мила мамо! ²⁾	Тя го рано берѣ.
Либе ми са жени,	Марѣя рано рани,
Либе та не знаѣно;	Тя го рано брада,
Я знаѣното, мамо,	Три го китки вила,
Прѣз плет(ѣ)т глѣдѣше,	Вѣла наричѣла:
В чѣрно обл чено,	„Тѣзи пѣрва китка—
Чѣрно забрадѣно,	Тя да ѣ на Ивана;
Дрѣмно сѣлдзи рѣни.	Тѣзи вѣтора китка—
Дѣто сѣлдзѣ капне,	Тя да ѣ на Марѣя;
Земѣта са пука,	Тѣзи трѣта китка—
Ран босилек никне.	Тя да ѣ на дѣвера.“
Кой рано рани,	

328. Вода тече.

(В)ода течѣ (2)	Та кой тѣча (2)
По бѣли камѣни.	(В)ода да налива?

1) Въ сѣбота, сѣвцу недѣля, когато мѣлятъ булгуръ, момитѣ най-напрѣдъ прѣпѣватъ младоженѣка и булката, а послѣ и себе си и другитѣ присѣтствующи момѣ и ергени. Ергенитѣ даватъ сѣлдъ прѣпѣвката пари, които послѣ се дѣлятъ отъ пѣвачкитѣ.

2) Този стихъ се пѣе прѣди всѣки напѣвъ; думата „мила“ се промѣня въ пѣсенята съ „драга“.

—Елена тича (2) (В)одѧ да напѣва?
(В)одѧ да налива; —Ивѧн тича (2)
—Та кой тича (2) (В)одѧ да напѣва

329. Редъ седатъ.

Ред седѧт (2) Я Ивѧн (2)
Момѣ и ергѣни Самси—чѣтири
Ред давѧт (2) Да сѣ(д)не (2)
По ведрѣ вино При гюзѣл Донка.

330. Я вѣй ми, вѣтре!

Я вѣй ми, вѣтре, я не вѣй,
Есен ми гласѣц не носи
Край село, край чердѧцитѣ:
Аз нѣмам либе овчѣрин.
Мойто е либе дюлгѣрин
И то го нѣма тѣкана;
Той е отишѣл, отишѣл
В зелѣна горѧ елхова
Елховѣ дѣски да дѣла,
Нѣви мѣстове ша прѧви,
Да мине цѧря и цѧрица.
Не минѧ цѧря, цѧрица,
Най мина Йорги и Елена.
Мѣстовеѣ са люлѣят
От Йоргѣовитѣ грѣхове
От Еленкини срамове.

331. Тихънъ вѣтрецъ.

Тихън вѣтрец повѣ,
Тихън от Загоре
Гемѣйка покѧра,
Гемѣйка беглѣйка.
Сѣчкитѣ слѣгаха,
Току ми остѧна
Ивѧн и Еленка.
Елена му дѣума:

„Джанам, бате, Иване!	Гемийка беглйшка,
Джанам, брат да ми си,	Че мама оставих,
Или мил побратим!	Болна и не волна,
Току ма изведи,	И баща оставих,
От тази гемийка,	Болен, че не знаеш.“

332. Комуто се дрѣмка дрѣме.

Комуто са дрѣмка дрѣме
Да са не надрѣме;
Сюлюмен-синджир ян гел ъйнеле, }
Гиздава дѣвойке. }¹⁾
На Марія и са дрѣмка дрѣме
Да са не надрѣме,
Кому да я прѣдадеме
Да я пораздрѣме?
Хайде, да я прѣдадеме
На герджик Стойна,
Той да я раздрѣме.

333. Хайдете да си отидемъ!

Седѣхме що поседѣхме,
Хайдете да си отидем,
Кой с братец, кой с побратима.
Горка Марийка със когò,
С когò да я проводим?
Хайдете да я проводим,
Нека си иди със Иван:
Че кѣк сж лика прилика,
Катò два стрѣка лйлека,
Катò един стрѣк тентява —
Самси ги пона вѣнчава!

Исраѣй

¹⁾ Тъзи два реда се повтарятъ слѣдъ всѣки напѣвъ.
Отровенъ синджиръ; ян-гел — насамъ ела.

Печатни погрѣшки.

Стр.	редъ	напечатано	да се чете.
20	14 отгорѣ	хадѹти	хайдѹти.
88	1 отдолу	Впростено	простено.
131	19 отгорѣ	студѣн	студѣн
144	20 и 21 отгорѣ	ярама	ярамас
214	17 отгорѣ	колѣдале,	колѣделе.
224	15, 18 и 19 отгорѣ	чакѣл	чикѣл
234	14 отгорѣ	вѣчера	три вѣчера.

PG 1014 .B82 1908
Bulgarski narodni pjesnANP2383
Hoover Institution Library

3 6105 082 727 772

0

PG 1014

1385

1908

— Цѣна 2 лева. —